

KURJER POZNANSKI

wychodzi 2 x dziennie

Odpowiedzialni Kierownicy Działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński. Za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 568

Wydanie P

Poznań, niedziela dnia 6 grudnia 1936

Rok 31

Poznań, 5 grudnia.

Przed dziesięciu laty

Mija lat dziesięć od założenia Obozu Wielkiej Polski. Nie dla wspomnień serdecznych, nie dla rozmyślań o minionej przeszłości przypominamy tę chwilę. Obóz Wielkiej Polski nie przeszedł bowiem do przeszłości. Bo chociaż rozwiązano organizację, nie unicestwiono jednak istoty ruchu, który rozwijał się pod sztandarami O. W. P., a pod wodzą Romana Dmowskiego, nie zniszczono ruchu tego i idei. Żyje bowiem idea Obozu Wielkiej Polski. Żyje, rozwija się i krzepnie siła tej idei. Żyją ludzie w ofiarnej dla tej idei służbie. Żyją i działają.

Dzisiaj, gdy wracamy myślą do tych chwil, w których ruch ten się narodził, stwierdzić chcemy, w jakich powstał on warunkach, czem stał się dla życia, politycznego Polski, co do życia tego wniósł, i gdzie tkwi dzisiaj wraz z żywotnością idei tej i ruchu.

Faktu powstania Obozu Wielkiej Polski nie można zaliczyć do przypadków lub zdarzeń chwili. Obóz Wielkiej Polski wyrósł — rzecz można — jako logiczna konsekwencja epoki, jako wyraz jej potrzeb i dążeń. Powstanie Obozu łączy się z tym okresem w dziejach Europy, który z całą wyrazistością uwidocznił w ówczesnym życiu politycznym bankructwo doktryn społeczno-politycznych dwóch ostatnich stuleci.

W tym przełomowym okresie w życiu narodów wogóle, a Polski w szczególności, w okresie, w którym nastąpił szereg głębokich załamów, potrzeba było wielkiego wysiłku myśli, zdolnej do rewizji poglądów, i śmiałego przeciwstawienia się przestarzałym pojęciom ubiegłej doby. Trzeba było także twórczego wysiłku myśli, zmierzającego do wypracowania nowych pojęć, do wyszukania nowych dróg, wyznaczających perspektywę rozwoju i przyszłości naszemu narodowi. Pracę tę podjęto z zapałem w Obozie Wielkiej Polski, pobudzając w jego szeregach intensywną twórczość ideową.

Obóz Wielkiej Polski wyrósł jednak przede wszystkim jako wyraz własnych, polskich potrzeb i warunków życia. W bezprzykładowym podówczas — wbrew dążeniom żywiołów narodowych — rozbiciu politycznym polskiego społeczeństwa, w bezpłodnych próbach wytworzenia trwałego ustroju politycznego, w naśladownictwie często obcych wzorów, niedostosowanych do psychiki, warunków i potrzeb polskiego narodu, biorących pryncypalnie swoje źródło w starych, przeżytych ideach, wreszcie w bezskutecznych kompromisach marnowały się siły narodu.

W tych warunkach powstanie Obo-

Król Edward nie zamierza abdykować?

Pogłoski o podjęciu walki z rządem Baldwina w oparciu o grupę Churchilla — Poważne wątpliwości co do możliwości takiego rozwiązania — Apel arcyb. Canterbury

Londyn. (ATE.) Ze źródeł zazwyczaj dobrze poinformowanych dowiaduje się „United Press”, że król Edward zaniechał zamiaru abdykacji i postanowił przeprowadzić walkę z gabinetem Baldwina.

Postanowienie króla ma pozostać w związku z oświadczeniem kanclerza skarbu Winstona Churchilla, który miał wyrazić gotowość utworzenia nowego gabinetu na wypadek ustąpienia rządu Baldwina. Stanowisko Winstona Churchilla utrwaliło króla Edwarda w mniemaniu, że będzie mógł zawrzeć związek małżeński z p. Simpson bez abdykacji.

Postanowienie to zakomunikowano członkom rodziny królewskiej. Królowa wdowa Mary, jak twierdzą w kołach poinformowanych, zagroziła całkowitem usunięciem się z życia publicznego, o ile król nie zmieni swych planów, a książę i księżna Yorku oświadczyli, że opuszczą na stałe Anglię, o ile król Edward ożeni się z p. Simpson.

Londyn. (ATE.) — O przebiegu wczorajszej rozmowy premiera Baldwina z królem Edwardem, która odbyła się około godz. 19 w Fort Belvedere, donosi „United Press”, że szef gabinetu powiadomił króla o zapatrywaniach rządów dominacji na istotę kryzysu konstytucyjnego. Wysokie koła dworskie i urzędowe wyrażają przekonanie, że niebezpieczeństwo abdykacji króla

Edwarda VIII zostało usunięte.

Pewna osobistość, która cieszy się zaufaniem króla, rozpoczęła dziś rozmowy w sprawie ustalenia szczegółów różnych funkcji, na których będzie obecny, co wskazuje, że abdykacja nie wchodzi w grę. Jest rzeczą znamioną, że w kołach miarodajnych oświadczono, iż program wizyty króla na targach w Staffordshire, która ma się odbyć w dniu 9 i 10 grudnia, nie ulegnie żadnej zmianie.

Najwyższy dostojnik kościoła anglikańskiego, arcybiskup Canterbury, dr. Lang polecił odprawianie we wszystkich kościołach Anglii w niedzielę 6 b. m. specjalnych modłów na intencję króla, jego rządu oraz trwałego dobrobytu Imperjum.

Grupa Churchilla wywierała w ciągu całego dnia wpływ na Baldwina i członków rządu, aby nie dopuścić do abdykacji króla. Jeden z wybitniejszych członków tej grupy oświadczył, że angielska opinia publiczna musi mieć czas do rozpatrzenia całej sprawy.

Paryż. (PAT.) Ag. Havasa donosi z Londynu:

Pogłoski, według których Churchill miałby utworzyć nowy gabinet i zlikwidować w ten sposób zatarg konstytucyjny są uważane za mało prawdopodobne w angielskich kołach politycznych. Powątpiewają, czy król, zechce wziąć na siebie odpowiedzialność za wybuch kryzysu, mając niemal

absolutną pewność, że utworzony w ten sposób nowy gabinet nie zdołałby pozyskać nawet 25 głosów w izbie. Poza tem Churchill jest uważany za zbyt rozważnego męża stanu, aby miał się narażać.

Wszyscy zdają sobie sprawę, że w obecnych okolicznościach utworzenie rządu pozbawionego większości w parlamencie byłoby nietylko próbą chybioną, lecz i szkodliwą w tym sensie, że przyspieszyłoby nowe wybory. Prawdopodobnie wspomniane pogłoski czerpią źródło z sympatii, jaką Churchill żywi dla osoby króla.

Jedyna różnica zdań, ujawniająca się obecnie w parlamencie, dotyczy zdecydowania, czy należy przyznać dowolny termin na powzięcie uchwały czy też nalegać, aby kryzys został zakończony jak najszybciej. Jak się zdaje, znaczna większość izby dąży do natychmiastowego wyświeślenia położenia. Odsobnione wysiłki w innym kierunku nie będą mogły niewątpliwie wpłynąć na zmianę stanowisk parlamentu i gabinetu.

Londyn. (PAT.) — Konferencja premiera Baldwina z min. Simonem trwała 1½ godziny. Treść tej narady nie przedostała się do wiadomości publicznej.

Dzisiaj o godz. 10 zebrał się gabinet, który, według zdania kół politycznych, będzie już w posiadaniu ostatecznej odpowiedzi króla.

zu Wielkiej Polski stało się wyrazem reakcji przeciwko wszystkiemu, co Polskę wewnątrznie rozkładało i osłabiało. Był to niejako odzew instynktu narodowego, przeciwstawiającego się rozbiciu wewnętrznemu i dezorganizacji, zmierzającego do wytworzenia zorganizowanej, o prawdziwie polską myśl polityczną opartej, jedności świadomych sił polskiego narodu. Uczynić naród polski pełnym i wyłącznym władcą swoich losów, zdolnym do kierowania swoim bytem, niezależnym od woli i oddziaływania sił obcych i wrogich, uczynić naród polski narodem silnym i wielkim, panującym w całej pełni we własnym państwie — oto cel, który przyświecał nowemu ruchowi.

Zywiłowy rozwój organizacyjny Obozu Wielkiej Polski, szybki wzrost jego siły liczebnej, szczerzy, płomienny entuzjazm, jaki idee Obozu wywołały w jego własnych szeregach i w całym polskim społeczeństwie, świadczyły najwymowniej, że nowy ruch był najistotniejszą potrzebą życia politycznego Polski. Obóz Wielkiej Polski stał się istotnie „organizacją świadomych sił narodu”. Stał się pierwszym w Polsce obozem politycznym zorganizowanych mas polskiego narodu, liczebnie wielkim, skupiającym w swoich szeregach i ogarniającym szybko w swoim rozwoju wszystkie warstwy polskiego narodu. Stał się w całym tego słowa znaczeniu ruchem masowym.

Nowy ruch dzięki swej ideologii działał jako potężne narzędzie wychowawcze. Wytwarzał on w duszach

swoich wyznawców głębokie poczucie obowiązku wobec Polski i odpowiedzialności za cały naród i jego losy.

Nietylko wszakże jasno skryształowaną i porywającą szczerze polskie umysły i serca ideologią zdobywał sobie nowy ruch wielkie zastępy swoich wyznawców. Powodzenie ruchu tłumaczyło się także wprowadzeniem w życie polityczne Polski nowoczesnego typu organizacji politycznej, całkowicie odrębnego od dotychczas istniejących stronnictw i partii, wyrosłych w ustroju demo-liberalnym, organizacji, opartej na zasadach dobrowolnie przyjętej dyscypliny i podporządkowania, karności i hierarchii, osobistej odpowiedzialności za oświadczenia i wykonywane obowiązki.

Nowoczesność tej organizacji, zwartość jej form, wysokie jej wartości moralne i ideowe zdecydowały o sile sugestii, jaką Obóz wywierał na psychikę polskiego społeczeństwa, o ekspancji, jaką organizacyjnie rozwijał, o wielkiej dynamice i rozpędzie twórczym, jaki nowy ruch w swej aktywności przejawiał.

Te właściwości sprawiły, że Obóz Wielkiej Polski stał się przede wszystkim ruchem młodego pokolenia, ruchem młodych. Pociągły one także za sobą pokolenia nie tylko młode wiekiem, ale i tych z pośród starszych pokoleń, którzy byli młodzi umysłem i charakterem, ruchliwi, żądni czynu i wyteżonej dla Polski twórczości.

Obóz Wielkiej Polski zbudował więc mocne i trwałe fundamenty dla nowoczesnej idei narodowej i narodowej myśli politycznej. Doprowadził do tego, że idea ta dotarła do mas i masy te zmobilizowała w służbie dla narodu. Przetworzył organizacyjnie istniejący od lat kilkudziesięciu obóz narodowy w ruch silny, zwarty i zdyscyplinowany. Rozpoczął pracę nad gruntowną rewizją starych poglądów i starych metod walki oraz rozwinął wysiłki twórcze nad wypracowaniem zrębów, dostawanego do zmienionych warunków i rodzących się potrzeb, polskiego programu politycznego.

Były to dopiero podwaliny pod dalszy rozwój twórczych dążeń, podwaliny jednak na tyle trwałe, że rozwiązanie Obozu Wielkiej Polski, w r. 1933 — już ich przekreślić nie zdołało.

Duch Obozu Wielkiej Polski ostał się i trwa. I gdy członkowie rozwiązanej organizacji w znacznej liczbie znaleźli się w szeregach Stronnictwa Narodowego, nastąpił proces wewnętrznej przemiany Stronnictwa w duchu tych wartości, które stworzył i wniósł w życie Obóz Wielkiej Polski. I dlatego stwierdzić możemy, że Obóz Wielkiej Polski żyje. Żyje w swojej idei i w swoich wartościach. Żyje w swoim typie organizacyjno-politycznym. Żyje w niezłomnych dążeniach ku zbudowaniu Polski wielkiej i silnej mocą wewnętrzną narodu.

Położenie wewnętrzne Francji

Komuniści trzymają się wciąż w rezerwie — Pośrednictwo gen. konfederacji pracy — Prawdopodobnie nie dojdzie do otwartego rozłamu w szeregach „frontu ludowego” — Zastrzeżenia w sprawie mowy min. Delbosa

Paryż (PAT) Dzień piątkowy upłynął w atmosferze oczekiwania. Zarówno koła polityczne, jak i prasa powstrzymują się od przepowiedni na temat położenia wewnętrznego.

Polemika pomiędzy poszczególnymi stronnictwami „frontu ludowego” nie przyniosła żadnych decydujących momentów. W kołach parlamentarnych panuje przekonanie, że obie strony, t. j. zarówno socjaliści jak komuniści dotychczas nie zmienili stanowiska.

Komunistyczna „Humanite” w artykule pos. Vaillant Couturier wyraźnie podkreśla, że komuniści zdecydowani są wystąpić z zapytaniem pod adresem rządu, jak długo Francja zamierza tolerować akcję przeciwko republikańskiej Hiszpanii, co — zdaniem autora — musi w końcu doprowadzić do okrażenia kraju.

„Populaire” ponownie podkreślił, że partia socjalistyczna nie zmieniła swego stanowiska.

Nowym czynnikiem jest głos jednego z sekretarzy generalnej konferencji pracy, Belina, na łamach „Le Peuple”, który stwierdza wyraźnie, że:

1) W obecnych okolicznościach nie może być mowy o żadnej nowej kombinacji rządowej, ani też o nowej większości parlamentarnej, która mogłaby prowadzić względem Hiszpanii inną politykę niż rząd Bluma.

2) Jeżeli niema więc szans na zmianę tej polityki, to można się obawiać, że nowy rząd nie prowadziłby tak energicznej akcji w sprawie zastosowania ostatnich ustaw społecznych, i nie wykazałby w tak dużej mierze programu „frontu ludowego”.

3) Wbrew twierdzeniom niektórych publicystów lewicowych, upadek obecnego rządu i rozbięcie „frontu ludowego” na terenie parlamentarnym, byłoby równoznaczne z rozbięciem tego „frontu” wśród szerokich mas.

W tych warunkach p. Belin wyraża przekonanie, że wszystkie wielkie partje, wchodzące w skład „frontu ludowego” popra rząd na terenie parlamentarnym. Z powyższego artykułu można wnosić, że konferencja generalna pracy, zajmująca ostatnio niejednokrotnie pośrednie stanowisko pomiędzy rządem a komunistami, zdecydowała się na poparcie rządu.

Paryż. (PAT) Grupa komunistyczna nie powzięła żadnej uchwały co do stanowiska przy dzisiejszym głosowaniu.

Wczoraj wieczorem krążyły pogłoski, że wśród komunistów większość skłonna jest powstrzymać się od głosowania, zwłaszcza jeżeli centrum i prawica zgodzą się na stosowaną przez rząd politykę nieinterwencji, jak to podobno mają zamiar uczynić.

Jest rzeczą możliwą, że postawiony będzie wniosek o rozdzielenie przyjętego przez rząd porządku dziennego, przyczem większość obejmująca komunistów uchwali dla rządu votum

zaufania, a inna większość, w której komuniści nie wezmą udziału, potwierdzi politykę zagraniczną gabinetu.

Paryż. (Tel. wł.) Na podstawie wczorajszego posiedzenia izby deputowanych większość dzienników paryskich przypuszcza, że nie dojdzie do otwartego rozłamu we „froncie ludowym”. Istnieć on będzie prawdopodobnie nawet i wówczas, gdyby komuniści z jakiegokolwiek powodu wstrzymali się od głosowania.

Rząd nie dopuścił do zapowiedzianego na niedzielę występu w Paryżu szefa rządu katalońskiego, Companysa. Wynika z tego, że gabinet czuje się silny. Z wspomnianego wydarzenia komuniści jednak będą mogli wybić nowy materiał propagandowy przeciw gabinetowi. Na sobotę zapowiedziany został komunistyczny wieczór artystyczny i sportowy w jednej z wielkich hal. Wieczór ten może w ostatniej chwili przeistoczyć się w zebranie polityczne. Zależne to będzie od wyniku dzisiejszej dyskusji w parlamencie.

Wszystkie dzienniki zgodnie podkreślają spokojny przebieg wczorajszego posiedzenia izby. Część pism widzi w tem zapowiedź normalnego rozwoju dalszych wypadków politycznych, inne pisma natomiast są zdania przeciwnego.

„Echo de Paris” omawiając przemówienie min. Delbosa stwierdza, że było ono zadowalające, pozostawia jednak nieprzyjemne wrażenie. Francuski minister wykazał przy omawianiu wszystkich zatargów niezrozumiały i nieuzasadniony optymizm. Otoczył się frazeologią genewską, która po uprzytomnieniu sobie zadań chwili obecnej — wydaje się niecelowa. Nie bez obawy wielka część izby widziała odrodzenie zwodniczego obrazu rozbrojenia. Należy przemówić zupełnie inaczej aby zbudzić energję Francji.

„Figaro” zajmuje w stosunku do mowy min. Delbosa stanowisko zdecydowanie negatywne. Polityka francuska jest we wszystkich dziedzinach ujemna, nieśmiała, małomiaszczkowa, czepia się zwodniczych cieni.

Katastrofa olbrzymia „Lufthansy”

Grenoble. (PAT) Miejscowy dziennik „Petit Dauphinois” donosi, że w okolicy Grand Bernard spadł wielki niemiecki samolot. Po zetknięciu się z ziemią, aparat ześlizgnął się do głębokiego wąwozu, do którego dostęp jest narazie niemożliwy z powodu burzy śnieżnej.

Na miejscu wypadku znaleziono ulotki w języku hiszpańskim. Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że lotnicy znaleźli śmierć pod szczątkami aparatu.

Paryż. (PAT) Ag. Havasa donosi z Annecy, że samolot niemiecki, który spadł w górnej Sabaudji, należał do towarzystwa Lufthansa. Jest to wielki aparat transportowy o 20 miejscach.

Około południa samolot wpadł w burzę śnieżną. Pewien młody człowiek, który znajdował się w tym czasie w

chacie górskiej widział, jak pilot usiłował przelecieć przez góry, lecz aparat nagle pochylił się naprzód i zsunął po skalnej ścianie w przepaść.

Samolot uległ całkowitemu straszkaniu. Żadnego z członków załogi dotychczas nie znaleziono. Jak przypuszczają, składa się ona z pilota, radio-telegrafisty i mechanika.

Osoby, które zdołały dotrzeć do szczątków aparatu, leżących na wysokości 1800 m., odnalazły wewnątrz kabiny pewną ilość odzieży zredagowanych w języku hiszpańskim. Na odezwach tych widniał znak 5 strzał, zakończone zaś one były słowami: „Arriba Espana”. Dalsze poszukiwania podjęte będą w dniu dzisiejszym przy udziale żandarmerji i oddziałów strzelców alpejskich.

dwóch godzin, uniemożliwiając domownikom wyjście z mieszkania.

Dymitrow w Paryżu?

Paryż. (PAT) Sekretarz generalny Trzeciej Międzynarodówki, Dymitrow, jak podaje „Figaro”, przybył do Paryża.

Wiadomość ta, o ile się potwierdzi, wywoła niewątpliwie szereg komentarzy w kołach politycznych a to z tego względu, że przyjazd Dymitrowa do Paryża wypadł właśnie w chwili, gdy we francuskiej izbie dep. odbywa się zasadnicza debata nad polityką zagraniczną Francji.

Jadłospisy niemieckie

Berlin (PAT) Plan 4-letni nie zostaje bez wpływu na jadłospis restauracji niemieckich.

Grupa gospodarza restauratorów niemieckich w czasie ostatnich obrad

przyznała słuszność tym krytykom, którzy dążąc do walki z marnotrawstwem stwierdzają, że rozmaitość dań na jadłospisie wymaga przechowywania olbrzymich zapasów i pociąga za sobą wielką ilość nieużytych odpadków.

Grupa ta wypowiada się więc za zmniejszeniem ilości potraw, proponując zwiększenie ilości dań rybnych. Naogół zaleca przystosowanie jadłospisu do położenia na rynku spożywczym.

Wyciąg zbrojeń na morzu

Berlin (PAT) Niemcy zajmują drugie go Anglii miejsce na świecie w dziedzinie budowy jednostek morskich.

Ogólny tonaż statków niemieckich znajdujących się w budowie przekracza 450.000. W trzecim kwartale b. r. stocznie wykończyły ogółem 60 statków, z czego 30 przypada na zamówienia niemieckie.

POZNANSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 5. 12. 1936 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna; naogół zauważa się dalszy brak materiału.

W pożyczkach państwowych nie doszło wogóle do notowania — poszukiwano jedynie 4% premj. dol. po 40,50 — bez oddawców.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano 4 1/2% złotowe listy zast. po 45,—, natomiast poszukiwano 4% listy zast. konwert. po 38,50 — przyczem pod koniec zebrania giełdowego chcieli płacić i wyższy kurs.

Z akcji bankowych poszukiwano Bank Polski po 108,— bez oddawców.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominalu wzgl. w złotych za sztukę.

Papiery procentowe

4 1/2% złotowe listy zastawne serji L. Pozn. Ziem. Kred. 45.— +
4% listy zast. konwert. oSTEMPL. P. Z. K. 38,50 P.
Tendencja spokojna.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 5. 12. 1936 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet. Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg:

STANDARTY: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ceny transakcyjne:
Żyto 75 tonn par. Poznań 19.70
Owies 75 tonn par. Poznań 16.50

Ceny orientacyjne:
Żyto (Uspokobienie stałe) 19.00—19.25
Pszenica (Uspokob. spokojne) 24.50—24.75
Jęczmień browarowy 24.00—26.00

Uspokobienie spokojne.
Jęczmień 630—640 g/l. 20.00—20.25
Jęczmień 667—676 g/l. 21.00—21.25
Jęczmień 700—715 g/l. 22.25—23.00
Uspokobienie stałe. 16.00—16.50

Cwies 16.00—16.50
Uspokobienie spokojne.

Mak
żytnia wyciąg 0-30% wł. w. 29.00—29.25
żytnia gat. I 0-50% wł. w. 28.50—28.75
żytnia gat. I 0-65% wł. w. 26.75—27.25
żytnia gat. II 50-65% wł. w. 19.00—19.50
żytnia posł. pon. 65% wł. w. 17.25—17.75

Uspokobienie spokojne.
pszena gat. I wyc. 0-20% wł. w. 40.25—41.25
pszena gat. IA 0-45% wł. w. 39.25—39.75
pszena gat. IB 0-55% wł. w. 37.75—38.25
pszena gat. IC 0-60% wł. w. 37.25—37.75
pszena gat. ID 0-65% wł. w. 36.25—36.75
pszena gat. IIA 20-55% wł. w. 35.25—35.75
pszena gat. IIB 20-65% wł. w. 34.50—35.00
pszena gat. IID 45-65% wł. w. 31.50—32.50
pszena gat. IIF 55-65% wł. w. 27.50—28.50
pszena gat. IIIA 65-70% wł. w. 21.00—22.00
pszena gat. IIIB 70-75% wł. w. 18.00—19.00

Uspokobienie spokojne.

Otreby żytnie stand. 13.25—13.75
Otreby pszenne gru'e stand. 13.25—13.75
Otreby pszenne średnie stand. 12.25—13.00
Otreby jęczmienne 13.75—15.00
Rzepak zimowy 45.00—46.00
Siemię lniane 42.00—45.00
Gorzczyca 30.00—33.00
Groch Wiktoria 21.00—24.00
Groch Folgera 22.00—24.00

Mak niebieski 64.00—69.00
Konieczna czerwona surowa 100.00—125.00
Konieczna czerw. 95—97% czyst. 115.00—125.00
Konieczna biała 90.00—135.00
Ziemniaki fabryczne za kilo % 18

Makuch lniany w taflach 20.75—21.00
Makuch rzepak. w taflach 16.75—17.00
Makuch słon. w taflach 42—43% 22.00—23.00

Słoma pszena luzem 2.15—2.40
„ pszena prasowana 2.65—2.90
„ żytnia luzem 2.25—2.50
„ żytnia prasowana 3.00—3.25
„ owsiana luzem 2.50—2.75
„ owsiana prasowana 3.00—3.25
„ jęczmienna luzem 2.15—2.40
„ jęczmienna prasowana 2.65—2.90

Siano zwykłe luzem 4.25—4.75
„ zwykłe prasowane 5.00—5.60
„ nadnoteckie luzem 5.15—5.65
„ nadnoteckie prasowane 6.15—6.65

Ogólne uspokobienie stałe.

Ogólny obrót: 3398,7 tonn, w tem żyta 1121 tonn, pszenicy 418 tonn, jęczmienia 288 tonn, owsa 227 tonn.

Czytajcie i abonujcie „Ilustrację Polską”!

Wiadomości

W jednej ze szkół średnich Berlina otwarto kurs przysposobienia do obrony przeciwlotniczej. Uczestnikami są przeważnie 15-letni uczniowie klasy szóstej (Untersekunda). W wyniku doświadczeń władze szkolne zadecydowały, czy podobne kursy będą włączone do planu nauczania we wszystkich szkołach.

Kancelarz Hitler jest stale „honorowym ojcem chrzestnym” 9 dziecka, lub 7 syna rodzin niemieckich. Obecnie statystycy stwierdzili, że posiada on największą liczbę „7 dzieci chrzestnych” na świecie, wynosi bowiem już przeszło 12 tysięcy.

W związku z oświadczeniem wiceprzewodniczącego paryskiej rady miejskiej Prade, że termin otwarcia wystawy będzie musiał ulec odroczeniu, przyczem wysunął projekt przełożenia terminu na r. 1938 — stwierdził komisarz generalny p. Labbé, że zamierza dokonać otwarcia wystawy w terminie przewidzianym, t. j. dnia 1 maja n. r.

Wielki most pomiędzy duńskimi wyspami Zelandia i Falster niebawem będzie gotów. 3 km. założono ostatnie przęsło tak, iż odtąd występ bezpośrednia komunikacja mała przez most długości 3 1/4 km. Na wyspie Zelandia znajduje się stolica Danji, Kopenhaga.

Prasa szwedzka, omawiając nasilenie kampanji przed wyborami prezydenta państwa w Finlandji, stwierdza, że największe szanse posiadają obecny prezydent państwa Svinhufvud, oraz b. prezydent Ståhlberg.

P. P. S. a komuniści

Łódź. (Tel. wł.) Na terenie rady miejskiej w Zgierzu w klubie radzieckim P. P. S. nastąpił rozłam. Trzech członków tego klubu: Pawlicki, Role i Potkański wystąpili z klubu radzieckiego P. P. S. w Zgierzu, motywując swoje wystąpienie niemożnością współpracy z komunistami, którzy podczas ostatnich wyborów w Zgierzu na socjalistycznych listach przeszli do rady miejskiej.

Oblawa na wilki

Głębokie. (PAT) Na oblawie, urządzonej w lesie „Gnile Błota”, gm. szarkowskiej, ubito 3 wilki na 7 osaczonych.

Poprzedniego dnia w biały dzień 5 wilków naszło zagrodę Dymitry Niedźwiedzkiego z zaścianka Białozory, położonego w pobliżu miejsca oblawy. Wilki pozostawały koło zabudowań do

Wschodni przerzut niemiecki

Traktat pomiędzy Niemcami i Japonią w sprawie wspólnej obrony przeciwko wyrotowej akcji kominternu ma pozornie charakter porozumienia tylko ideowego — w tekście niema ani słowa o Sowietach, ale opinia europejska uznaje prawie jednomyślnie, że treść ogłoszonego układu jest tylko pozorem, kryjącym szereg tajnych klauzul natury militarnej i politycznej. Konkretyzować podstawy ewentualnego sojuszu militarnego jest jednak rzeczą trudną. Przypuszczalnych partnerów dzieli olbrzymia przestrzeń, uniemożliwiająca prawie bezpośrednie współdziałanie strategiczne nawet „pożerających przestrzeń” flot powietrznych i marynarki, a poza tem Niemcy od Sowietów dzieli Polska, dość silna, by uniemożliwić naruszenie jej neutralności z którejkolwiek strony. Wspólna akcja militarna niemiecko-japońska mogłaby się zatem wyrazić właściwie tylko pośrednio drogą wymiany usług natury materialnej — wspaniałą przemysł lotniczy Niemiec może dostarczyć Japonii pierwszorzędną sprzęt lotniczy, otrzymując w zamian surowce japońskie, potrzebne dla przemysłu wojennego Niemiec.

Nie w dziedzinie strategii zatem należy chyba szukać głównej treści zawartego traktatu, tkwi on głęboko w posunięciach polityki międzynarodowej. Traktat przerywa osamotnienie polityczne obu mocarstw, wzmacnia ich siły, ułatwia Japończykom zaspokojenie ich dążeń zaborczych na Pacyfiku, a Niemcom agresywną politykę w Europie. Prasa francuska, a szczególnie angielska przyjęły wiadomość z dużym krytycyzmem. „Times” pisze również, że pogłoski o podziale wpływów ekonomicznych między Niemcami a Japończykami w Indiach holenderskich są uzasadnione i że dalszy rozwój wypadków może oddziaływać na sytuację Anglii w Hongkongu i Singapurze. Wskutek nowego paktu nacisk japoński na południu Chin wzrośnie niewątpliwie, gdyż zmniejszą się jej obawy na granicy mandżurskiej. Uwagi te nie wywołały żadnej dyskusji, przemilczano je właściwie, mimo że Lloyd George z właściwą mu niedyskrecją oświadczył w swym przemówieniu, iż posiadanie przez małą Holandję olbrzymich kolonii jest w obecnych warunkach politycznych niekonsekwencją, a przecie uwaga ta z punktu widzenia polityki realnej, wyprutej jak zwykle z podstaw etyki, jest zupełnie słuszną.

Sowiety uznali traktat jako zawarcie przez Niemcy i Japonię przeciwsowieckiego sojuszu ofensywnego. Stalin zebrał naradę swych marszałków w celu dalszego wzmocnienia armji i produkcji wojennej. Ponieważ według opinji strategików sowieckich główna rola w przyszłej wojnie przypadnie Japonji, postanowiono największe wysiłki zwrócić w tę stronę: powiększyć na Dalekim Wschodzie flotę, rozwinąć umocnienia, wzmocnić lotnictwo.

Na ostatnim zjeździe sowieckim w Moskwie zakomunikowano z dużym hałasem, że Sowiety realizują obecnie olbrzymi program morski — liczba łodzi podwodnych wzrosła od 1933 r. o 715%, statków linjowych o 300%, o tonnażu tej floty i jej uzbrojeniu nie mówiono. Porównując te dane ze skromnymi środkami jedynej większej stoczni sowieckiej w ujściu Newy, ujawnia się w tem oświadczeniu niesłychana przesada. Ten sam charakter posiadają ogłoszone wiadomości o rozwoju w ciągu ostatniego roku lotnictwa. Miało ono wzrosnąć o 90%, przyczem niektóre samoloty osiągnęły szybkość 450 km-godz., a następne zwiększają ją do 600 km. Niema wątpliwości, że lotnictwo sowieckie jest najlepszą częścią jego armji, ale trudno się oprzeć wrażeniu, że obecne wynurzenia mają głównie na celu zaniepokojenie nowych sojuszników.

Wątpić jednak należy, by armja sowiecka miała okazję do stoczenia wal-

ki generalnej na Dalekim Wschodzie. Równowaga sił pomiędzy Sowietami a Japonią jest tam od lat kilku stabilizowana. Odbędą się naturalnie większe lub mniejsze starcia zbrojne w Mandżurji i Mongolji, ale toczyć je będą tylko statysty. Japonja pozostanie za kulisami. Pożądania jej krystalizują się coraz bardziej w kierunku południowym, gdzie w kolonjach holenderskich nęca olbrzymie źródła surowców, tak Japonji potrzebnych — nafty, żelaza, węgla, ołowiu i t. d., nie eksploatowanych poza Jawą przez właścicieli holenderskich.

Ten kierunek imperjalizmu japońskiego odpowiada zupełnie Niemcom. Pożądania ich są te same, obfitość łupu zabezpiecza zgodny jego podział, właściciel zaś obecny jest zbyt słaby, by mógł się oprzeć naciskowi połączonych napastników. Zawarty traktat

zawiera zapewne odpowiednie klauzule. Dużo trudności należy jednak przewidywać ze strony Francji, a szczególnie W. Brytanji.

Indje holenderskie zajmują centralne położenie w stosunku do cennych obiektów tych państw na Pacyfiku, nowi sąsiedzi mogliby się okazać bardzo niepożądanymi. Te przewidywania zapewne były główną przyczyną niezadowolenia z paktu w Londynie i Paryżu.

Zdaje się, że w obecnych warunkach polityki międzynarodowej rozbrykwa poważniejszą pomiędzy lekko zamaskowanym sojuszem z komunizmem (recte Sowietami) rozegra się w najbliższym czasie w Hiszpanji, gdzie komintern (Sowiety) objął faktycznie kierownictwo operacjami, a Moskwa zasiała szeroko walczący komunizm personelem i materiałem technicznym.

E. DE HENNING-MICHAELIS,
generał.

W 18 rocznicę zjednoczenia Wielkiej Rumunii odbyły się w Bukareszcie wielkie uroczystości narodowe z udziałem króla Karola.

Uwertura 1936-37 w Sejmie

Przygrywkę do rozpoczętej sesji zwyczajnej izb ustawodawczych 1936-37 dała rozprawa sejmowa z 1 i 2 grudnia r. b. nad przedłożeniem budżetowym w pierwszym czytaniu. W pierwszym dniu przedstawiciele rządu, prezes Rady Ministrów gen. Składkowski oraz wicepremier i minister skarbu Kwiatkowski określili ogólnikowo stanowisko polityczno-społeczne rządu, a szczegółowo jego działalność gospodarczo-skarbową. W drugim dniu posłowie mówili o tem, co każdemu z nich szczególnie leży na sercu, a są to nieraz sprawy, zajmujące nawet w takich oświeceniach jednostkowych ze strony posłów, niewiele mających związku z ogółem społeczeństwa.

Prezes Rady Ministrów gen. Składkowski oświadczył krótko, że rząd pracuje wśród objawów powolnej lecz stałej poprawy gospodarczej, a minister skarbu Kwiatkowski, objawy te wymieniał konkretnie w zakresie równowagi budżetowej, zwiększenia wytwórczości, podniesienia spożycia wewnętrznego, niektórych zdrowszych przejawów w handlu zagranicznym. W pierwszych swych wystąpieniach po objęciu teki gospodarczo-skarbowej w rządzie poprzednim p. Kościłkowski, mianowicie w mowie przez radio z 15 października 1935 i w mowie w komisji sejmowej z 25 października 1935, minister Kwiatkowski przedstawił ponury obraz, w jakim zastaje gospodarstwo państwowe, określając je do słownie jako odwrót na całej linii, pelzanie na czworakach, pięcioletni wrażliwy niedobór budżetowy, wyczerpanie wszelkich zasobów zapasowych, pustki w kasie skarbu itd. Taki stan rzeczy nie jest, jak się wówczas wyraził minister Kwiatkowski, naszym przeznaczeniem dziejowym z jakiegokolwiek konieczności losu, czyli był wynikiem złego włodarzenia.

Obecnie minister Kwiatkowski raz jeszcze stwierdził, że od r. 1930-31 kolejne niedobory roczne w budżecie wynosiły 64 milj. zł, 206 milj. zł, 246 milj. zł, 372 milj. zł, potem w r. 1934-35, mimo zużycia pożyczki narodowej w kwocie ponad 300 milj. zł, jednak jest

jeszcze niedobór 115 milj. zł, a w pierwszej połowie r. budżetowego 1935-36, tj. od 1 kwietnia do 31 października 1935, znowu podskok niedoboru od 21 do 36 milj. zł miesięcznie, czyli ponad 300 milj. w rachunku rocznym. Jednocześnie zaś zasoby rynku kredytowego wyczerpywano, dla potrzeb skarbowo-budżetowych, do dna, bo w jednym tylko okresie od 1. X. 1933 do 30. IX. 34. pochłonięto tak z boku, poza dochodami budżetowymi, 493 milj. zł. Obecnie niedobór w budżecie bieżącym 1936-37 jest uchylony, gdyż w ciągu pierwszych siedmiu miesięcy nie dopuszczono niedoboru i na pozostałe pięć miesięcy równowaga jest zapewniona.

W ten sposób posunęliśmy się znowu o krok naprzód w znajomości prawdy o ostatnim okresie naszego życia państwowego. To, co stale mówiono w Sejmie i Senacie w latach 1930-35 z ław opozycji, w szczególności z Klubu Narodowego, o tem pięcioletnim rządów t. zw. „pułkownikowskich”, w miarę, jak ono się toczyło naprzód, a właściwie w dół, jest potwierdzone przez min. Kwiatkowskiego.

Ten obraz powolnego polepszania się w dziedzinie gospodarczej nie jest uzupełniony podobnym zwrotem w dziedzinie politycznej.

Oświadczenia prezesa Rady Ministrów gen. Składkowskiego o prze wodnym dążeniu rządu do osiągnięcia sprawiedliwości społecznej wobec wszystkich obywateli nie obejmowały dziedziny praw politycznych obywateli, nie zapowiadały dążenia do naprawy oświadczeń tych przebiegało zadowolenie z obecnego stanu rzeczy. Coprawda, już w mowie min. Kwiatkowskiego były, jak zresztą stale od roku, nieco inne dźwięki, bo na wstępie mówił o rozstrzygającej także dla poprawy gospodarczej postawie całego społeczeństwa, a w zakończeniu nawoływał do zwartości społeczeństwa pod znakiem uczuć narodowych. Co więcej, także w głosach przemawiających posłów, także na tem polu, a nawet naogół z niemal wszystkich bez wyjątku, nie

KOSMOS 28
IMPERIAL zł.

Ultranowoczesna 5 lampowa superheterodyna.

Sprzedaz i demonstracje w firmie:

„LIRA“

POZNAŃ, Podgórna 14,

przy pl. Świętokrzyskim, telefon 50-63.

nr 21 199

UWAGI

Do historii należeć będzie ocena, czy epoka, w której żyjemy, wydała „wielkich ludzi”. To samo co się tyczy „wielkich czynów”, — sąd o tem należeć będzie do potomnych.

Jedno wszakże już sami możemy zauważyć: żyjemy w dobie „wielkich mów”.

Do łańcucha głośniejszych mów obecnego sezonu politycznego — po norymberskiej mowie Hitlera przeciw Moskwie i genewskiej filipice Edena na rzecz demokracji — przylączył się świeżo dyktator Sowietów, przemawiając z Kremla przez radio w obronie nowej konstytucji Z. S. R. R.

Mowa Stalina była wydarzeniem nie tylko dlatego, że „kremlijski car” stawał właściwie po raz pierwszy przed mikrofonem z większą enuncjacją, poza tem do oratorskich występów nie jest skory, — ale głównie z tej przyczyny, że wobec zdwojonej aktywności Kominternu w ostatnim czasie słowa dyktatora Rosji zwracają się do komórek komunistycznych w całym świecie i są dla nich programowym apelem.

Dwa zwłaszcza momenty z tej mowy są sługuszy na podkreślenie.

Pierwszy, gdzie Stalin rzucił twierdzenie, iż „socjalizm okazał się niezwykłym”, odzwierciedla w całej swej zwięzłej terminologii najnowszą taktykę komunizmu międzynarodowego, która — jak wiadomo — porzuca dziś chętnie szatę „komunistyczną”, przywracając natomiast blask nazwie „socjalizmu”.

Taktyka jest wyraźna: chce drażliwą wszędzie doktrynę komunizmu pokryć łagodniejszym terminem „socjalizmu”. Już widoczne to było z racji zmiany napisu w emblematy państwowym Związku sowieckiego z „Proletariusze wszystkich krajów łączcie się...” na „Socjalizm spodziewa się od was spełnienia obowiązku”. Teraz żegna się Stalin definitywnie z terminem komunistycznym, twierdząc w swej mowie, że niema już „proletariuszy”, bo niema wyzysku mas „pracujących”.

Drugi punkt w mowie, który wart uwagi, to niezmiernie ciepłe słowa Stalina do inteligencji. „Rosyjska inteligencja służyła dawniej klasie bogatych, bo nie miała innego wyjścia” — rozgrzesza ją dyktator sowiecki uspaniałomyślnie, w czem niepodobna nie spostrzec dozy pochlebstwa, po tylu przykładach surowości, z jaką moskiewscy możnowładcy strofowali dawniej rosyjskie kola inteligencji.

I mamy tu znów znamienne wskazówkę, gdzie ta taktyka zmierza. Chodzi o życzliwe ustosunkowanie do siebie kół intelektualnych, w przekonaniu, że nie wygasły do tej pory sentymenty prosowieckie w kołach awangardy umysłowej wielu krajów.

A więc piosenka o podobnym refrenie: socjaliści i intelektualiści wszystkich krajów łączcie się pod sowieckim sztandarem!

nie odbywało się tak dobitnie, jak wzmagające się przekonanie, że dzisiejszy stan rzeczy odcięcia od społeczeństwa — chociaż właśnie tym stosunkom zawdzięczają oni swe stanowiska poselskie — nie może trwać nadal bez większej szkody dla państwa.

Lecz razem wzięte te oświadczenia rządowe i poselskie rozprawy sejmowe z 1 i 2 grudnia r. b. znaczą tylko, że prawda o niepomysłnym stanie ustrojowo-politycznym państwa, odsuwającym społeczeństwo, jest już zbyt widoczna, by mogła być ukrywana, szczególnie wobec powagi zadań w związku z biegiem spraw międzynarodowych, ale nie znaczą wcale, że cośkolwiek się robi w myśl tego, co się mówi.

STANISŁAW STROŃSKI

DZIAŁ GOSPODARCZY

Praca i zadania Okręgowego Związku Pracodawców

Rozmowa z prezesem Stanisławem Stempniewiczem

Pragnąc poinformować szerszy ogół o pracy Okręgowego Związku Pracodawców, działającego na terenie województwa poznańskiego, zwróciliśmy się do p. prezesa Stanisława Stempniewicza, który wieloletnią, wyteżoną, planową i ofiarną działalnością położył duże zasługi dla rozwoju instytucji.

Szerokim kołem społecznym znana jest na ogół działalność związków zawodowych pracowników. Mniej dostrzeganą na zewnątrz, jednak bardzo ważną pracę pełni zrzeszenie pracodawców Wielkopolski, występujące p. n. Okręgowego Związku Pracodawców.

Taryfikacja plac

Jednym z głównych zadań związku jest taryfikacja plac, zawieranie umów zbiorowych dla poszczególnych grup przemysłu.

Przy ustalaniu poziomu plac Związek staje na płaszczyźnie jak najszerzej, pragnąc w pełni uwzględnić zarówno potrzeby pracownika i producenta jak i interes społeczny. Działając na tej podstawie, przeciwstawia się organizacja i „placem politycznym” narzuconym przez czynniki zewnętrzne bez uwzględniania w całej rozciągłości sytuacji przemysłu, jak i placem niskim, niewystarczającym na zaspokojenie wszystkich potrzeb współczesnego codziennego utrzymania rodziny pracowniczej. „Plac polityczny” odbija się ujemnie na życiu gospodarczym, na poszczególnych przemysłach i przedsiębiorstwach, zmuszając je niejednokrotnie do stopniowego ograniczenia produkcji, co w rezultacie powoduje zmniejszanie liczby zatrudnionych pracowników. Plac niskie prowadzi również częstokroć do kurczenia się produkcji i zamykania przedsiębiorstw. Plac zarobkowe są bowiem nie tylko czynnikiem kosztów produkcji, ale, co niemniej ważne, czynnikiem siły kupczej, nabywczej konsumentów, którymi w pierwszej linii są przecież pracownicy. Nadmierne obniżenie plac prowadzi do kurczenia się zdolności konsumpcyjnej.

Byłoby jednak również rzeczą niebezpieczną niezwracanie uwagi na plac jako czynnika kosztów produkcji. Zadaniem warsztatu pracy jest nie tylko produkowanie towarów, ale produkowanie za taką cenę, aby towar znalazł jak najwięcej nabywców. Następnie, co przecież nie jest sprawą drugorzędną, warsztat pracy dąży do zatrudnienia jednocześnie jak największej rzeszy robotników.

Pojmując zadania swoje w ten sposób, przedsiębiorca nie może usztywniać plac, lecz musi utrzymywać ją zawsze w skali ruchomej. Plac i inne koszty produkcji muszą pozostawać w pewnym naturalnym stosunku do siebie, mogą dochodzić tylko do takiego

truje wydział rozejmczy przy inspekcji pracy, która działa na podstawie ustawy niemieckiej. Instytucja ta wydaje orzeczenie, które nabiera mocy obowiązującej tylko wówczas, gdy zainteresowane strony przyjmują je. W przeciwnym razie orzeczenie takie ma jedynie charakter zalecenia.

Ponieważ w takim razie zatarg pozostaje otwarty, Okręgowy Związek Pracodawców wydaje jednostronne taryfy, uwzględniając możliwie w najszerszym zakresie interesy obu stron.

Od 26 października 1933 r. obowiązuje ustawa, wprowadzająca nadzwyczajne komisje rozjemcze (Dz. U. 82/83), które powołuje Rada Ministrów na wniosek ministra opieki społecznej. Komisja, składająca się z przedstawicieli rządu i delegatów zainteresowanych stron, występuje zrazu w charakterze medjatora. W razie niedośćcia do ugody, komisja wydaje orzeczenie, które nabiera mocy obowiązującej, o ile strony w wyznaczonym przez przewodniczącego terminie orzeczeniu poddadzą się. W innym wypadku nabiera ono mocy obowiązującej z chwilą zatwierdzenia przez ministra opieki społecznej.

Rada Ministrów może objąć zatwierdzone przez ministra opieki społecznej plac wszystkie zakłady pracy i wszystkich pracowników danej gałęzi z danego obszaru.

Zaznaczyć jednak wypada, że przeważająca większość sporów zarobkowych, którymi zajmuje się Związek, załatwiana jest w pierwszej fazie. W ten sposób Związek, likwidując spór

nr 21 162

Wielkopolska stoi solidarnością społeczną i gospodarczą. — W imię tej solidarności popierajmy kupca - Polaka! Ani jeden grosz do obcej kieszeni! — Omijajmy sklepy i domy towarowe żydowskie!

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Ulg w nabywaniu świadectw przemysłowych na r. 1937.** Ukazał się okólnik min. skarbu z dnia 27 ub. m. w sprawie ulg przy nabywaniu świadectw przemysłowych na r. 1937. Na podstawie tego okólnika min. skarbu zarządza szereg ulg przy nabywaniu świadectw przemysłowych na r. 1937. Ulg te, bardzo liczne, dzieli się na ulgi, przyznawane z urzędu (bez obowiązku składania indywidualnych podań), na ulgi, udzielane na skutek indywidualnych podań płatników, wreszcie na ulgi, udzielane na skutek indywidualnych podań płatników bądź też z urzędu przy sposobności lustracji przedsiębiorstwa przez urzędy skarbowe. Wspomniany okólnik zawiera obszerny wykaz wszystkich tych ulg oraz szereg wyjaśnień.

Z KRAJU

(k) **Dalsze kredyty na pożyczki na spłatę rodzinne.** Min. rolnictwa i ref. roln. uruchomiło za pośrednictwem Państw. Banku Rolnego dalszą kwotę 4 milj. zł na pożyczki na spłatę rodzinne. Łączna kwota kredytów na przeciwdziałanie nadmiernej podziałowi gospodarstw włościańskich wynosi — wraz z sumami, uruchomionymi w listopadzie r. ub. — kwotę 8 milj. zł. Pożyczek udzielają oddziały Państw. Banku Rolnego na gospodarstwa, posiadające hipotekę, gdyż pożyczki są udzielane tylko pod zabezpieczenie hipoteczne w pierwszej połowie szacunku. Pożyczki są oprocentowane na 1½ proc. rocznie, prócz tego — przy wypłacie ich — potrącani jest jeszcze 1 proc. na pokrycie kosztów administracji.

Przy podziale nowych kredytów specjalnie uwzględniono te województwa, w których popyt na tego rodzaju kredyt był szczególnie znaczny. M. in. przeznaczono na woj. poznańskie 1 milj. zł i na woj. po-

w sposób najprostsz i najkrótszy, spełnia doniosłą rolę społeczno-gospodarczą. Wartość tych pożyczek nabierze jeszcze na znaczeniu, jeśli zwazymy, że dane Głównego Urzędu Statystycznego wykazują dla Wielkopolski najniższy procent strajków i straconych ze względu na nie dni roboczych.

Stosunek do związków zawodowych

Jeśli chodzi o stosunek związków zawodowych pracowników do organizacji, to trzeba podkreślić, że kształtuje się on dodatnio. Związki zawodowe zajmują na ogół lojalne stanowisko.

Wpływ wahań konjunktury

Rozmiar pracy Związku uwypuklił się dostatecznie, jeśli weźmiemy pod uwagę, że w jego ramach organizacyjnych skupia się 21 grup przemysłowych. Związek, istniejący od lipca 1920 r., na przestrzeni swej pracy zrzeszał przeszło 600 członków. Obecnie posiada ich 160. Dla jasności obrazu trzeba dodać, że cyfra tych przedsiębiorstw, które wystąpiły ze Związku, stanowi znikomą procent ubytku.

Rozpiętość skali tych dwóch cyfr — 600 i 160 —, lustrujących stan członków, wykazuje, jak olbrzymie zmiany zachodziły w strukturze gospodarczej Wielkopolski. Po wojnie panował okres t. zw. „grynderki”. Powstawały konjunkturalne przedsiębiorstwa i upadały, gdy sytuacja na rynku ulegała zmianie. Były to przedsiębiorstwa o „krótkim oddechu”. Pierwsza stabilizacja waluty w 1924 r. znaczy się upadkiem szeregu przedsiębiorstw. Największą jednak falą załamania przedsiębiorstw słabych wystąpiła po drugiej stabilizacji pieniądza w 1926 r.

Sila Związku

Oceniając siłę Związku, najlepiej będzie wziąć pod uwagę ilość pracowników, zatrudnionych przez przedsiębiorców do niego należących. Ilość ta zamyka się w cyfrze 20 tysięcy. Jest to zatem jedno z najsilniejszych stowarzyszeń gospodarczych Wielkopolski.

Na zakończenie trzeba dodać, że pomyślny przebieg pracy Związku zawodzieńca należy w znacznej mierze syndykowi p. Tandeuszowi Zegalskiemu, który od 16 lat pracując na swym stanowisku, oddaje dla organizacji swe siły i zdolności. (j. w.)

Z przemysłu krajowego

„Daimon” Polska Fabryka Ogniw i Baterij Sp. z o. o. w Starogardzie, założona w r. 1931, należąca do największego światowego koncernu wyrobów baterij i laterek „The Ever Ready Company” (Great Britain) Ltd., Londyn, w ostatnim czasie tak silnie rozbudowała się, że obecnie możemy tę krajową fabrykę zaliczyć do najbardziej nowoczesnych urządzonych specjalnych fabryk przemysłu baterijnego w Europie.

Daimonowskie baterie, daimonowskie anodówki, daimonowskie specjalne baterie, daimonowskie ogniwa mokre i suche cieszą się w kołach fachowców i znawców wielkiem uznaniem i zdobyły sobie wszędzie zasłużony powodzenie. Zakłady „Daimon” w Polsce prowadzą sprzedaż laterek rozmaitych typów, znanych ze swego estetycznego wyglądu i solidnego wykonania. Fabryka „Daimon”, zaopatrująca wewnętrzny rynek krajowy wyrobami najlepszej jakości, stała się jednym z bardzo poważnych ogniw samowystarczalności gospodarczej Państwa. Ng ózwig

poważnym krokiem naprzód w kierunku przekształcenia Gdyni z portu przeładunkowego na punkt o własnej dyspozycji handlowej. Dzięki decyzji tej Gdynia — na pewnym ważnym odcinku — stanie w jednym rzędzie z portami europejskimi, posiadającymi wielowiekowe tradycje handlowe. Należy przewidywać, że decyzja o wprowadzeniu arbitrażu w porcie gdyńskim wejdzie w życie w najbliższym czasie.

FOTO
W NIEPOGODZIE
ULTRAPAN
28°
SZCZYTOWY
PRODUKT FABRYKI „ALFA” BYDGOSZCZ
nr 20 285

(k) **Nadzwyczajne walne zebranie Zrzeszenia Chrześcijańskich Kupców Drzewnych** odbędzie się w poniedziałek dn. 7 grudnia o godz. 17 w sali restauracji Bristol przy Al. Marsz. Piłsudskiego 1, róg ul. Jasnej. Na porządku obrad m. in.: Wybór członka zarządu, sprawa zakupu okrągłego drzewa w dyrekcji lasów państwowych (uchwalenie rezolucji przeciw wyższości cen na okrągłe drzewo), zmiana nazwy Zrzeszenia i statutu, sprawa przystąpienia Zrzeszenia do Rady Naczelnej w Warszawie oraz sprawozdanie zarządu Wielkopolskiej Spółki Drzewnej o postępie prac organizacyjnych tej firmy.

Z ZAGRANICZ

(z) **Znacznym wzrost obrotów niemiecko-sowieckich.** Pomimo bardzo napiętych stosunków politycznych między Rosją Sowiecką a Niemcami, handel zagraniczny niemiecko - sowiecki wykazuje znaczne ożywienie. W pierwszych trzech kwartałach r. b. sprowadziła Rosja Sowiecka z Niemiec 14 razy tyle towarów, co w poprzednim okresie 1935 r. Niemcy są obecnie największym importerem towarów do Rosji Sowieckiej, a import ich jest o 40% wyższy od importu angielskiego, zajmującego do niedawna pierwsze miejsce w imporcie sowieckim. Import towarów sowieckich do Niemiec w r. b. podwoił się. Dzięki jednak wysokiemu eksportowi do Rosji bilans z Z. S. R. R. jest dla Niemiec wybitnie aktywny. Saldo wynosi na korzyść Niemiec przeszło 100 milionów rubli. Ożywienie obrotów w roku bieżącym tłumaczy się dużymi kredytami, jakie udziela przemysł niemiecki Sovietom. Kredyty te są przeważnie gwarantowane przez rząd Rzeszy.

Krótkie informacje gospodarcze

— Ostatnio komitet konwersyjny Banku Akceptacyjnego zatwierdził 804 nowych układów konwersyjnych instytucji wierzycielskich ze spółdzielniami rolniczo-handlowymi na sumę 1.467 tys. zł.

Wyjaśnienie

W związku z notatką naszą zatytułowaną: „Ostrzegamy kupców poznańskich!”, a zamieszczonej w nr. 560 „Kurj. Pozn.” p. Mieczysław Beyer, właściciel drukarni przy ul. 27 Grudnia 4, przesyła nam oświadczenie, że jest wyłącznym wydawcą „Informatora Świątecznego”. Ze swej strony wszakże dodać musimy, że wymieniony p. M. Beyer zatrudniał akwizytora Żyda.

PIÓRA Waterman WSZĘDZIE PRZODUJĄ

Tg 1865

Ostrzegamy

przed komunistyczną listą pod firmą „Związku Lokatorów i Sublokatorów

Od Polskiego Związku Lokatorów Rzeczypospolitej Polskiej w Poznaniu, Stary Rynek 43, otrzymujemy poniższe pismo:

„W „Kurjerze Poznańskim” z dnia 3 grudnia 1936 r. nr. 563 oraz z dnia 5 grudnia 1936 r. nr. 566 ukazały się notatki, jakoby Związek Lokatorów i Sublokatorów wystawił własną listę do wyborów do rady miejskiej w Poznaniu, na której figuruje m. in. pewna komunistka.

„Niniejszem prosimy o łaskawe umieszczenie na łamach poczytnego pisma WPanów wyjaśnienia, że Polski Związek Lokatorów i Sublokatorów R. P. w Poznaniu, Stary Rynek nr. 43, nie ma nic wspólnego z listą wyborczą wysuniętą przez „Związek Lokatorów i Sublokatorów”, oraz o zaznaczenie,

że listę tę wysunął Okręgowy Związek Lokatorów i Sublokatorów w Poznaniu przy ul. Woźnej 14a, a nie Polski Związek Lokatorów i Sublokatorów R. P. w Poznaniu, Stary Rynek nr. 43.

„Łączymy wyrazy wysokiego poważania i pozostajemy

za Zarząd Główny“

(pieczęć)

Mamy zatem jeszcze jedno potwierdzenie, dotyczące się zamaskowanej listy komunistycznej w Poznaniu. Obowiązkiem każdego narodowca - wyborcy jest demaskować wszędzie ukrytych zwolenników bolszewizmu, a najlepszą odpowiedzią będzie solidarne głosowanie w dniu 20 grudnia na listy Stronnictwa Narodowego nr. 1.

Ku zatargowi zbrojnemu w Chinach?

London (ATE) Z Nankinu donoszą: Stosunki chińsko-japońskie weszły w niezwykle ostre stadium. Możliwość zatargu zbrojnego nie jest wykluczona.

W związku ze strajkiem 25.000 robotników przedalini w Czing-Tau, strajkujący urządzili pochody i manifestacje o charakterze przeciwjapońskim, co pociągnęło za sobą wysadzenie na ląd wojska japońskiego, złożonego z oddziału piechoty morskiej w liczbie tysiąca ludzi. Żołnierze obsadzili ważniejsze punkty strategiczne w mieście oraz zakłady włókiennicze.

Rząd chiński zwrócił się natychmiast do ambasady japońskiej z żądaniem natychmiastowego wycofania oddziału. Rządowe sfery chińskie uważają wysadzenie wojska japońskiego w Czing-Tau za pierwszy krok prowadzący akcji zbrojnej.

London (ATE) Z Szanghaju donoszą:

Według informacji prasy szanghajskiej, w najbliższym czasie rozpocznie się generalna ofensywa oddziałów chińskich przeciw powstańczej armii mongolsko-mandzurskiej. Gubernator Sujuan, gen Fu-Tso-I wyjechał na linię frontu, aby osobiście kierować operacjami. Chińczycy otrzymali nowe posiłki z prow. Szansi.

Przy zajęciu Pailingmiao Chińczycy, według komunikatu nankińskiego, zdobyli 400 karabinów i dużą ilość amunicji. Prócz tego w ręce chińskie wpadły dokumenty, wskazujące, iż mongolowie planują utworzenie wielkiego niezależnego państwa, które ma objąć Czahar, Dżehol, Sujuan i zachodnie prowincje aż do Sinkiangu

(Turkistan chiński obecnie opanowany przez Z. S. R. R.).

London (ATE) Z Tokio donoszą: Dzienniki podają, iż Czung-Kai-Szek nadal przebywa w m. Lojan (w prow. Henan), gdzie razem z 6 generałami, dowodzącymi wojskami prowincji północnych, opracowuje plany obrony Sujuan. Wobec nieobecności Czung-Kai-Szeka w Nankinie rokowania japońsko-chińskie zostały zawieszone.

Czung-Kai-Szek jest nadal dobrej myśli i twierdzi, iż Chińczycy są w stanie odeprzeć atak mongolsko-mandzurski na Sujuan, mimo poparcia okazywanego Mongołom przez Japończyków.

Przy cierpieniach serca i zwapnieniu naczyń skłonności do udaru i ataków apoplektycznych naturalna woda gorzka **Franciszka Józefa** zapewnia łagodne wypróżnienie bez nadwyrężenia się. Zalecana przez lekarzy. Tg 2046

Kostek - Biernacki ustępuje

Warszawa. (Tel. wł.). Wojewoda poleski Kostek Biernacki ustępuje ze swego stanowiska, a obowiązki wojewody poleskiego pełnić będzie Jerzy de Tramecourt, obecny starosta w Radomiu. (w)

choć go ciągną na libację — woli echo — i ma rację

wierność i czystość odtwarzania — selektywność daleki zasięg — oszczędne zużycie prądu.

ECHO

luksusowy 2-lamp. na pr. zm. 2-lamp. na pr. zm. bardzo wydajny taki sam lecz na prąd stały 3-lampowy bateryjny

NA 10 RAT

po zł 21,—
po zł 17,—
po zł 19,50
po zł 16,—

I nagr. (tekst nad rysunkiem) odb. echo 126 — Z p. J. Bortnik — Lwów, Nabelaka 37.

II nagr. na fraszek dobry trunek, lecz uciecha większa z Echa (odb. echo 121 — Z) — p. A. Człowska — Przemyśl, Smolki 13.

III nagr. jeśli w domu chcesz się bawić, musisz echo sobie sprawić (głośnik do detektorów echo 011 — Z) p. Halina C. — Włochy, Sieradzka 33.

Sprzedaż: Block-Brun, św. Marcin 25, Poznańskie Tow. Radiowe, Ratajczaka 30

PAŃSTWOWE ZAKŁADY TELE- i RADIOTECHNICZNE w Warszawie.

ag 21 073

Nowa konstytucja sowiecka

Moskwa. (PAT). Dziś po południu odbędzie się posiedzenie zjazdu sowieków, na którym w sprawie projektu konstytucji złoży sprawozdanie komisja redakcyjna. Jako referent wystąpi Stalin. Po przyjęciu sprawozdania ma się odbyć głosowanie nad uchwaleniem ostatecznego tekstu konstytucji.

Według daných korespondenta PAT., w komisji redakcyjnej toczyła się debata nad art. 49, który mówi o prawie prezydium najwyższej rady Z. S. R. R. ogłaszania stanu wojny w razie najazdu na kraj. Postawiono podobno wniosek o zmianę paragrafu w tym sensie, ażeby prezydium miało prawo ogłosić stan wojny celem przyścia z pomocą sojusznikom w razie niesprowokowanej na nich napaści.

Wobec tego, że nowa konstytucja wejdzie faktycznie w życie dopiero po wyborach, które prawdopodobnie nie

odbędzie się wcześniej, niż na jesieni roku przyszłego, i po ukonstytuowaniu się nowych organów władzy, powstaje zagadnienie stworzenia na ten okres czasu pewnego prowizorium. Jak wyjaśniają w kołach miarodajnych, rolę takiego prowizorium mają pełnić dotychczasowe organy sowieckie.

Z Senatu

Warszawa. (Tel. wł.). Na posiedzeniu komisji budżetowej dokonano przydziału referatów. Mandat sprawozdania generalnego powierzono sen. Ewertowi. Referat budżetu Prezydenta Rzplitej — sen. Pawelcowi, Sejmu — sen. Petrzyckiemu, Senatu — sen. Marjanowi Malinowskiemu. Najwyższej Izby Kontroli — sen. Fudakowskiemu, prezydium rady ministrów — sen. Świdzińskiemu, m. s. z. — sen. Jaroszewiczowej, m. s. wojsk. — sen. Osińskiemu, m. s. wewnętrznych — sen. Gołuchowskiemu, skarbu — sen. Siedleckiemu, monopoli — sen. Rdułowskiemu, sprawiedliwości — sen. Radziwiłłowi, przemysłu i handlu — sen. Lechnickiemu, komunikacji — sen. Zarzyckiemu, rolnictwa — sen. Serożyńskiemu, oświaty — sen. Erenkreutzowi, opieki społ. — wicemarsz. Kwaśniewskiemu, funduszu pracy — sen. Kozłowskiemu, poczt i telegrafów — sen. Dobaczewskiemu, emerytur — sen. Decykiewiczowi, rent inwalidzkich — sen. Lewandowskiemu i długów państwowych — sen. Heiman-Jarockiemu.

Zatargi religijne w Rzeszy

Berlin. (PAT). Na tle różnic ideowych pomiędzy poszczególnymi odłami kościoła ewangelickiego w Niemczech wybuchają często tarcia.

Na wydziałach teologii ewangelickiej wyższych uczelni Rzeszy spory te przybierały ostatnio formę sabotowania i bojkotowania przez pewien odłam studentów, wyznających ideologię t. zw. „Bekenntnisskirche” wykładowców teologicznych poszczególnych profesorów. Akcję tę prowadziła „Bekenntnisskirche” za pomocą „Rad Braterskich” (Brüderrate), organizując nawet ze swej strony wykłady teologiczne, nie odpowiadające ideologii, wyznawanej przez miarodajne czynniki ewangelickie.

W tych dniach dziekanat wydziału teologii ewangelickiej na uniwersytecie Fryderyka Wilhelma w Berlinie potępił w porozumieniu z min. ośw. Rzeszy tę akcję, zakazując studentom teologii słuchania wykładów „Bekenntnisskirche” pod karą odebrania im prawa uczęszczania na wykłady w całej Rzeszy.

Dumą każdego kulturalnego Polaka jest wydawnictwo:

POLSKA jej Dzieje i Kultura

od czasów najdawniejszych do chwili obecnej, gdyż

żaden naród nie ma tak wspaniałe wydanej historii swoich dziejów politycznych i kulturalnych.

Najwybitniejsi autorzy, najlepsze wyposażenie graficzne, najbogatsza szata zewnętrzna.

Około 7.500 ilustracji, tablic jedno i wielobarwnych, oraz map kolorowych.

Całość obejmuje 2.400 stron druku folio (25x33 cm.)

Jedynym gruntownym dziełem informacyjnym o piśmiennictwie wszystkich czasów i narodów jest

WIELKA LITERATURA POWSZECHNA

opracowana przez 60 najwybitniejszych polskich i obcych historyków i krytyków literatury, uzupełniona dwutomowa

Antologią Literatury wszechświatowej

w świetnych przekładach pisarzy i poetów polskich, ng 21 499

Całość złożona z 7 części w 6-ciu tomach. Około 5.000 stron druku z 3.500 ilustracji w tekście oraz na planszach oddzielnych.

Wydawnictwo Księgarni

Trzaski, Everta i Michalskiego

Warszawa, Gmach Hotelu Europejskiego.

Sprzedaż na raty od zł 15.— miesięcznie.

Prospekty na żądanie wysyłamy bezpłatnie

to nieodzowny warunek dokładności i precyzji wykonania, a przede wszystkim — zdrowia naszych oczu. Dobre światło to żarówka D ekalumenowa

TUNGSRAM

zaopatrzona w D wuskrętny D rucik.

Do 20% więcej światła za te same pieniądze!

Walki o Madryt

London. (ATE) „United Press” donosi z Madrytu: Po raz czwarty w bieżącym tygodniu rozgorzała na odcinku madryckim zacięta walka nocna, która tym razem rozpoczęła się znacznie wcześniej, mianowicie o godz. 22, mimo że w tym czasie miasto tońęło w gęstej mgie.

Punktualnie o godz. 22 na poszczególnych odcinkach frontu madryckiego rozległ się huk dział. Jednocześnie na całej linii rozpoczął się ogień karabinów maszynowych. Linje wojsk czerwonych na ogień wojsk powstańczych odpowiadały silniej niż dotychczas. Operująca na odcinku północno-zachodnim brygada międzynarodowa rozpoczęła atak na klinikę uniwersy-

tecką, gdzie od kilku dni broni się nieliczna załoga wojsk powstańczych.

Przegrupowanie wojsk narodowych

Paryż. (ATE) Z Madrytu donoszą, że w ciągu ostatnich dwóch dni oddziały marokańczyków i legji cudzoziemskiej, znajdujące się w Casa del Campo, zostały wycofane i zastąpione przez formacje armji krajowej, t. zw. „regulares”.

W radzie obrony Madrytu przeważa w związku z tem opinia, iż dowództwo powstańców ściga marokańczyków i legionistów na północny odcinek frontu madryckiego celem przeprowadzenia generalnego ataku na stolicę.

Z dziejów Obozu Wielkiej Polski

Przed dziesięciu laty — Powstanie Obozu

Obóz Wielkiej Polski (O. W. P.) powstał — po kilku miesiącach prac przygotowawczych — w sobotę, dnia 4 grudnia 1926 roku na zebraniu, które odbyło się w Białej Sali Bazaru poznańskiego przy udziale kilkuset osób z całego obszaru Rzeczypospolitej. Poprzedzone zostało ono mszą św. w kościele Farnym, odprawioną przez nieżyjącego już ś. p. ks. prałata Stychla wobec tłumów wiernych, wypełniających świątynię.

O godz. 11 w południe na salę Bazaru wszedł inicjator i twórca Obozu, Roman Dmowski, witany burzą długotrwałych oklasków.

Dmowski męskim, silnym głosem wygłosił przemówienie, w którym rozpatrzył przyczyny zła, panoszącego się w Polsce, przedstawiając na tem tle cele i zadania Obozu Wielkiej Polski.

Wywody mówcy przyjęte zostały gorącym aplauzem zebranych, poczem odczytana została

deklaracja ideowa Obozu Wielkiej Polski

określająca założenia ideowe i cele nowej organizacji. Pełny tekst jej brzmi następująco:

1. O. W. P. jest organizacją świadomych sił narodu, mającą za zadanie uczynić go zdolnym do silnego ujęcia w swe ręce spraw swoich, sprawić, ażeby stał się on w pełnym tego słowa znaczeniu panem swoich losów.

2. Celem naszego narodu, w pojęciu O. W. P. jest stać się narodem wielkim, zarówno w życiu wewnętrznym państwa, jak w stosunkach międzynarodowych. Wielkim jest naród, który wysoko nosi sztandar swej wiary, swej cywilizacji i swej państwowości. Działalność Obozu zmierza do tego, ażeby Polacy sami czcili i nakazywali innym część dla swej wiary, dla cywilizacji polskiej i dla państwa polskiego.

3. Wiara narodu polskiego, religja rzymsko-katolicka, musi zajmować stanowisko religji panującej, ściśle związanej z państwem i jego życiem, oraz stanowić podstawę wychowania młodych pokoleń. Przy zapewnionej ustawami państwowymi wolności sumienia — zorganizowany naród nie może tolerować, ażeby jego wiara była przedmiotem ataków lub doznawała obrazy z czyjejkolwiek strony, ażeby religja frymarczono dla jakichkolwiek celów lub prowadzono zorganizowaną akcję w celu rozkładu życia religijnego narodu.

4. Cywilizacja polska, jeżeli ma być cywilizacją wielkiego narodu, musi się wyrażać:

a) w przywiązaniu i czci dla przeszłości, dla tradycji polskiej, w noszeniu z godnością imienia Polaka;

b) w głębokim poczuciu obowiązku względem Ojczyzny i odpowiedzialności każdego obywatela za swe czyny na zajmowanym stanowisku w życiu narodu;

c) w poczuciu hierarchji, przy organizacji zarówno pracy, jak walki, i w surowej karności, bez hierarchji bowiem i karności naród jest bezwładnym ciałem, niezdolnym do jakiegokolwiek działania;

d) w wysokim poziomie obyczajów i dyscyplinie obyczajowej, nakazującej wszystkim szanować poczucie moralne narodu;

e) w organizacji surowej opinii publicznej, swym naciskiem nie dopuszczającej do czynów, przynoszących narodowi szkodę polityczną, moralną lub materialną;

f) w bogatej i posiadającej wysoki poziom twórczości duchowej we wszystkich dziedzinach;

g) w wielkiej wytwórczości materialnej, w wyjątkowej i sprawnie zorganizowanej pracy, zapewniającej narodowi środki do życia, a państwu potęgę; wreszcie

h) w męstwie obywateli, w odwadze ich walce przeciw wszystkiemu, co naród rozkłada, osłabia lub poniża.

5. Państwo wielkiego narodu musi być tak zorganizowane, ażeby było zdolne:

a) zapewnić sobie szacunek i uznanie swych praw u obcych, zabezpieczyć

siebie i swych obywateli od upokorzenia i wyzysku gospodarczego;

b) zapewnić wszystkim obywatelom sprawiedliwość, zabezpieczyć ich od krzywd z czyjejkolwiek strony, zapewnić im bezpieczeństwo życia i mienia, spokój i wolność pracy, wreszcie ochronić ich, a zwłaszcza młode pokolenie od zgorznięcia;

c) przestrzegać surowo prawa, na którym istnienie jego i życie społeczeństwa się opiera — i zmuszać wszystkich do poszanowania praw, żadnego bezprawia nie pozostawiać bezkarnym;

d) nakazywać szacunek dla siebie i swych instytucji wszystkim, poczynając od rządu i jego organów, które muszą spełniać należycie swe obowiązki i ściśle dotrzymywać przyjętych zobowiązań; wreszcie

e) musi być gotowem do natychmiastowego tłumienia wszelkich objawów anarchji i do wystąpienia każdej chwili nazewnątrz w obronie swych interesów i swej godności.

6. Na powyższych zasadach opiera się program Obozu Wielkiej Polski, który w poszczególnych działach będzie rozwijany w publikacjach i instrukcjach organizacyjnych.

Deklaracja doznała przyjęcia bardzo gorącego.

Dmowski omówił w dalszym ciągu budowę organizacyjną Obozu. Na czele O. W. P. stanęła Rada, posiadająca odpowiednio organy wykonawcze, a wykonywająca swą władzę za pomocą rozkazów, instrukcji i mianowań. Rada w chwili swego powstania liczyła

POCZET SZTANDAROWY OBOZU WIELKIEJ POLSKI W POZNANIU

19 członków z różnych stron Polski z Dmowskim na czele.

Cały kraj podzielono na sześć dzielnic: 1) Zachodnią, obejmującą województwa: poznańskie, pomorskie, łódzkie oraz powiat częstochowski woj. kieleckiego; 2) Krakowską, obejmującą woj. krakowskie, południową część woj. kieleckiego i woj. śląskie; 3) Lwowską, obejmującą trzy województwa wschodnio-małopolskie; 4) Lubelsko-Wołyńską, obejmującą południową część woj. lubelskiego i woj. wołyńskie; 5) Warszawską, obejmującą m. st. Warszawę, woj. warszawskie, północną część woj. lubelskiego i woj. białostockie; 6) Ziemię Wschodnią, obejmującą w tym podziale województwa: wileńskie, nowogródzkie i poleskie.

Na czele dzielnic stanęli oboźni dzielnicowi, mając przy boku komitety dzielnicowe; na czele województw i powiatów — oboźni wojewódzcy i powiatowi, znowuż z komitetami przy boku. Wszystkie komitety miały mieć charakter doradczy; pełną odpowiedzialnością obarczeni zostali oboźni.

Na zakończenie zebrania konstytucyjnego Obozu, od którego w tych dniach minęło właśnie lat dziesięć, Dmowski raz jeszcze w mocnych słowach zwrócił uwagę na moralne podstawy Obozu Wielkiej Polski.

Ruch Młodych O. W. P. — Zjazdy we Lwowie i Poznaniu

Pierwsze miesiące istnienia Obozu minęły na tworzeniu sieci organizacyjnej nowej organizacji. Przełomowe pod tym względem znaczenie miało powstanie w łonie Obozu t. zw. Ruchu Młodych.

Twórcami jego byli przywódcy narodowej młodzieży akademickiej we wszystkich środowiskach uniwersyteckich Polski. Łącznie z młodą inteligencją, która opuściła już mury wyższych uczelni, oddawna odczuwali już oni konieczność rozszerzenia ruchu narodowego, zwycięskiego na wyższych uczelniach, także na młode pokolenie innych warstw społecznych — na młodzież kupiecką, rzemieślniczą, robotniczą i chłopską.

Entuzjazm, z jakim studenci i wogóle młoda inteligencja polska powitała powstanie O. W. P., wskazał jej właściwe drogi działania w tym kierunku.

Pierwszy zjazd Młodych Obozu Wielkiej Polski odbył się we Lwowie dnia 3 kwietnia 1927 roku, a więc w cztery miesiące po powstaniu Obozu. Zgromadził on około 500 osób, w tem 165 formalnych delegatów komitetów zjazdowych, które zawiązały się we wszystkich większych ośrodkach Małopolski wschodniej. Na zjeździe po szeregu przemówień przyjęto, wśród powszechnego entuzjazmu, „manifest Młodych”, w zakończeniu deklarujący przystąpienie ich do Obozu Wielkiej Polski.

Drugi zjazd Młodych — z Dzielnicy Zachodniej — odbył się w Poznaniu w

zjazdu było odczytanie deklaracji ideowej zjazdu. Nastroj był pełen zapału, wiary i siły. Wszyscy czuli, że są uczestnikami powstawania naprawdę wielkiego i doniosłego dzieła.

Na zakończenie posiedzenia przedpołudniowego rozbrzmiał po raz pierwszy w Polsce Hymn Młodych, śpiewany na nutę „Warszawianki”, a zaskakujący się od słów „Złoty słońca blask dokoła”. Słowa hymnu napisane zostały specjalnie na zjazd poznański; hymn traktowano początkowo jako tymczasowy. Jednak w ciągu krótkiego czasu znalazł on gorące przyjęcie i rozpowszechnił się w całej Polsce. Od dziesięciu lat śpiewany jest on na wszystkich zebraniach i manifestacjach narodowych na całym obszarze Rzeczypospolitej: od Odry po Dźwinę, od Bałtyku po Karpaty. Stał się — bez żadnej agitacji, czy poleceń zgóry — ukochaną pieśnią całego społeczeństwa narodowego.

Struktura organizacyjna Ruchu Młodych O. W. P.

Nastąpiły dalsze zjazdy Młodych: zjazd Młodych Ziemi Kieleckiej w Kielcach w dniu 4 września 1927 r., zjazd Młodych Ziemi Radomskiej w Radomiu w dn. 9 października 1927 r., zjazd Młodych Dzielnicy Warszawskiej w Warszawie, dnia 30 października tegoż roku — oraz dalsze zjazdy.

Oddźwięk, jaki znalazły one w kraju, był nadzwyczaj silny. Powstanie Ruchu Młodych w decydujący sposób zaważyło na fizjonomji organizacyjnej Obozu: stał się on przedewszystkiem organizacją młodego pokolenia narodowego.

Formy organizacyjne Ruchu Młodych przedstawiały się w ten sposób, że przy Obożnych Dzielnicowych Obozu powstały Komitety Dzielnicowe Młodych O. W. P., przy Obożnych Wojewódzkich i Powiatowych Wydziały Wojewódzkie i Powiatowe Młodych O. W. P.; najniższą komórkę organizacyjną stanowiły lokalne Placówki Młodych O. W. P. Na czele całego Ruchu stał Wydział Wykonawczy Młodych O. W. P., funkcjonujący przy władzach centralnych Obozu w Warszawie.

Ta budowa organizacyjna utrzymała się przez 4 lata, do wiosny 1931 r., kiedy zniesiono podział na Obóz „ogólny” i na osobny w jego łonie Ruch Młodych. Cały O. W. P. otrzymał dotychczasową strukturę organizacyjną Ruchu Młodych; instytucja obożnych została zniesiona. Na czele Obozu — pod ogólnym kierownictwem Romana Dmowskiego — stanął Wydział Wykonawczy O. W. P. z siedzibą w Warszawie, w którego skład weszli głównie członkowie dotychczasowego Wydziału Wykonawczego Młodych Obozu Wielkiej Polski.

Obóz w jeszcze wyższym stopniu, niż dawniej, stał się odtąd organizacją, skupiającą młode pokolenie narodowe.

Dzielnica Zachodnia O. W. P. i jej działalność

Nas tu — z natury rzeczy — interesują przede wszystkim dzieje Młodych Dzielnicy Zachodniej O. W. P.

Komitety Dzielnicowy Młodych O. W. P. prowadził działalność bardzo wielostronną. Celem jej — podobnie jak w całym kraju — było wychowywanie typu nowoczesnego Polaka, świadomego swych zadań i obowiązków wobec ojczyzny, świadomego dróg, po których iść ona powinna.

Obok tych zadań wychowawczych — przyczem duży nacisk kładziono na poziom moralny członków i kierowników Obozu —, współdziałano ze Stronnictwem Narodowym i innymi organizacjami narodowymi w zakresie bieżących spraw politycznych. Prowadzono akcję, skierowaną przeciw wpływom żydowskim w życiu gospodarczym i kulturalnym, budzono przy pomocy wielkich zebrań czujność społeczeństwa wobec niebezpieczeństwa niemieckiego, walczono z agitacją komunistyczną, współdziałano w akcji wyborczej całego obozu narodowego, zwłaszcza w wyborach do Sejmu i Senatu w r. 1928 i 1930, oraz w wyborach samorządowych w r. 1929.

Działalność wychowawczą Komitetu Dzielnicy Zachodniej prowadził nie tylko przez organizowanie zebrań, zjazdów, kursów prelegentów, — ale także przez rozsyłanie gotowych re-

pierwszy dzień Zielonych Świątek, 5 czerwca 1927 r. Była to pierwsza wspaniała manifestacja narodowa młodego pokolenia Polski Zachodniej o charakterze wszechstanowym. Poprzedziły ją dwa miesiące wyjątkowej pracy organizacyjnej; na całym obszarze Dzielnicy powstały powiatowe komitety zjazdowe, w Poznaniu działał komitet centralny.

Na zjazd przybyło 774 delegatów, reprezentujących 78 powiatów i 189 miejscowości; obecni byli też goście ze Śląska. Poprzedzony został zjazd nabożeństwem w kościele Farnym, w czasie którego podniosło kazanie wygłosił ks. prałat Prądzyński (wówczas senator).

Po nabożeństwie uformował się pochód — pierwszy wogóle pochód Obozu Wielkiej Polski —, który przeszedł ulicami do sali kinoteatru „Apollo”. Na czele niesiono szereg transparentów z różnymi napisami, jak: „Przez zorganizowany naród do potęgi państwa”, „Religia katolicka — źródłem siły narodu”, „Precz z walką klas!”, „Socjalizm i masoneria zgniją Naród”, „Precz z korupcją i zgnilizną obyczajów”, „Nowoczesny naród — to praca, karność i organizacja” itd.

W pięknie udekorowanej sali „Apollo” uczestnicy wysłuchali szeregu przemówień, darząc je huraganowymi oklaskami. Punktem kulminacyjnym

ratów, biuletynów informacyjnych, broszur i książek. W zakresie zorganizowania tej właśnie akcji wielkie zasługi położył zmarły przedwcześnie — w dniu 14 maja 1929 r. — sekretarz generalny Komitetu Dzielnicy Zachodniej Młodych O. W. P., ś. p. Stanisław Szayna.

Duży nacisk kładziono na wydawnictwa prasowe. Na łamach „Kurjera Poznańskiego” o sprawach Młodych O. W. P. informował — poza częścią ogólną — osobny dział tygodniowy p. n. „Ruch Młodych”.

Formy organizacyjne, jakie przyjął Obóz Wielkiej Polski w całej Polsce, wypracowane zostały w znacznym stopniu właśnie w Poznaniu. Najpełniejszą ich kodyfikację stanowi obszerny zbiór regulaminów i instrukcji obozowych p. t. „Co każdy kierownik O. W. P. wiedzieć powinien”, wydany dla wewnętrznego użytku organizacyjnego przez Komitet Dzielnicy Zachodniej w końcu lutego 1932 r.

Pięknymi manifestacjami organizacyjnymi były zjazdy powiatowe Młodych O. W. P., które stawały się prawdziwymi świętami społeczeństwa narodowego miast, miasteczek i całych powiatów. Pierwsze takie powiatowe zjazdy Młodych w Dzielnicy Zachodniej odbyły się we Wrześni, Nowym Tomyślu i Lubawie.

W miarę rozwoju organizacji ustalił się sposób przyjmowania nowych jej członków. Jako kandydaci przechodzili oni musieli specjalny kurs ideowo — organizacyjny, poczem następowało uroczyste ich przyjęcie na specjalnych zebraniach (często też na zjazdach powiatowych), połączone z wręczeniem im odznaki Obozu — „mieczyka Chrobrego”, przepasanego białą — czerwoną wstęgą z literami O. W. P.

Nie było po pewnym czasie zakątka Polski, gdzieby się nie spotykało młodych ludzi z „mieczykami” — symbolem ich przekonań ideowych.

Żywiolowy rozwój Obozu

Do rozwoju organizacji Młodych O. W. P. przyczynił się szczególnie okres wyborów do Sejmu i Senatu w r. 1930. W okresie tym Obóz, do tej pory skupiający przeważnie młodzież miast i miasteczek, szeroką falą ogarnął także wieś — i to nie tylko w Wielkopolsce i na Pomorzu, ale także na Podhalu, w województwie łódzkim, warszawskim, na Podlasiu, a później i w reszcie Polski.

Z tą chwilą Ruch Młodych zaczął zbierać plony swej działalności przygotowawczej i spełniać swój cel właściwy: przyciągać szerokie rzesze nie tylko mieszczaństwa i inteligencji, ale również chłopów i robotników do obozu narodowego.

W dniu 20 czerwca 1932 r., na kilka miesięcy przed rozwiązaniem Obozu na Pomorzu i w Wielkopolsce, było ogółem na terenie Dzielnicy Zachodniej 687 placówek O. W. P., z czego 186 miejskich i 501 wiejskich. Zaznaczyć przytem należy, że do Dzielnicy w tym czasie należało — poza Wielkopolską i Pomorzem — już tylko 5 powiatów zachodnich województwa łódzkiego z Kaliszem jako siedzibą władz okręgowych, reszta bowiem tego województwa, łącznie z m. Łodzią i pow. częstochowskim, została w r. 1931 przyłączona do Dzielnicy Warszawskiej.

Praca kierowników Obozu, zwłaszcza na prowincji, po miasteczkach i wsiach, odbywała się w warunkach niezwykle ciężkich; ci, którzy jej zbliżka nie obserwowali, nie mają nawet pojęcia, ile ofiarności i samozaparcia

**Nie zaznają
w zimie głodu
bezrobotni,
jeśli każdy złoży ofiarę
na Pomoc Zimową!**

często ona wymagała. Na porządku dziennym była utrata zajęcia, niesłuszne oskarżenia ze strony wrogich czynników, rewizje i aresztowania, często pociągające za sobą długie przetrzymywanie w więzieniu śledczym.

O tych „okolicznościach”, towarzyszących pracom Obozu, możnaby napisać całe tomy.

Rozwiązanie Obozu Wielkiej Polski

Jeszcze w dn. 11 października 1927 r., a więc po zaledwie dziesięciu miesiącach istnienia O. W. P., władze administracyjne rozwiązały tę organizację w trzech województwach wschodnio — małopolskich: lwowskim, tarnopolskim i stanisławowskim. W województwach tych powstała nowa organizacja p. n. Ruchu Młodych, posiadająca swe ośrodki w większych miastach i miasteczkach ze Lwowem, Przemyślem i Tarnopolem na czele, która stanowiła ideowy odpowiednik Ruchu Młodych O. W. P. w reszcie kraju.

Od r. 1931 prasa „sanacyjna” zaczęła prowadzić coraz gwałtowniejszą kampanję przeciw Obozowi, domagając się jego rozwiązania.

Dnia 26 września 1932 r. wojewoda pomorski Kirtiklis wydał zakaz działalności O. W. P. na Pomorzu. W miesiąc potem, dnia 24 października wojewoda poznański Raczyński wydaje takiż zakaz odnośnie do Poznańskiego.

W chwili rozwiązania Obozu na terenie obu tych województw liczył łącznie już ponad 1.000 placówek.

Dnia 28 października 1932 r. władze rozwiązały Obóz na terenie województwa kieleckiego.

Gdzieindziej Obóz przetrwał jeszcze kilka miesięcy.

Dnia 24 marca 1933 r. rozwiązano Obóz w województwie krakowskim łącznie z miastem Bielskiem, a dnia 27 marca tegoż roku w reszcie Polski, t. j. w m. st. Warszawie oraz w województwach: warszawskim, łódzkim, lubelskim, białostockim, śląskim, wileńskim, nowogródzkim, poleskim i wołyńskim. Równocześnie rozwiązano organizację Ruchu Młodych w trzech województwach wschodnio — małopolskich.

Obóz Wielkiej Polski liczył na obszarze całej Polski — biorąc pod uwagę stan liczebny w chwili rozwiązywania jego poszczególnych jednostek terytorjalnych — zgórą 200 tysięcy członków, skupionych w 3.000 placówkach.

Dziedzictwo O. W. P.

Obóz Wielkiej Polski istniał niedługo, bo sześć lat, ale przez ten czas — mimo wszystkich swych usterek, błędów, czy niedociągnięć — zdziałał dla ruchu narodowego bardzo wiele.

Wykrzesał entuzjazm narodowy w szeregach młodego pokolenia, rzucił żagiew idei narodowej w szerokie rzesze robotników i chłopów, do tej pory ulegających w dużym stopniu wpływom ruchów klasowych, dał obozowi narodowemu szereg dzielnych, ofiarnych i zdyscyplinowanych działaczy.

I dlatego dziesiąta rocznica jego powstania jest dla całego narodowego społeczeństwa rocznicą jednego z naprawdę przełomowych wydarzeń w polskim ruchu narodowym

**Bez trudu dla Pań -
- bez szkody dla bielizny!**

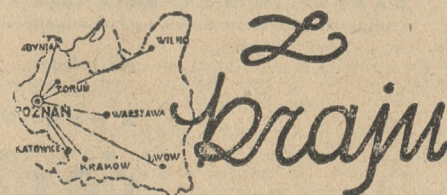
Stosowanie siły przy praniu szkodzi tkaninie. Należy zatem chronić bieliznę używając RADIONU. Radion bowiem konserwuje bieliznę i oszczędza Pani wiele trudu. Wystarczy:

1. Rozpuścić Radion w zimnej wodzie
2. Gotować bieliznę przynajmniej 15 minut
3. Plukać wpierw w gorącej, potem w zimnej wodzie i bielizna staje się śnieżnobiała.

RADION

idealny środek do prania

Wyrób firmy SCHICHT - LEVER S. A.

O USTAWOWĄ OCHRONĘ NAZW „HOTEL” I „PENSJONAT”

Naczelna organizacja Polskiego Przemysłu Hotelowego wystąpiła do władz o ustalenie ustawowej ochrony nazw „hotel” i „pensjonat”.

Według projektu Organizacji, nazwy te przysługiwały tylko przedsiębiorstwom, odpowiadającym ustalonym warunkom i posiadającym odpowiednie urządzenia. Projekt ma na celu usunięcie nieuczciwej konkurencji, uprawianej przez pokątne hoteliki i pensjonaty, z drugiej zaś strony podniesienie poziomu przedsiębiorstw hotelowych i pensjonatowych.

MISTRZ FOADY I JEGO SEKRETARZ

Znany mistrz sztuki kuglarskiej, grafiolog i fakir prof. Foady, mieszkający ostatnio stale w Warszawie, toczy spór ze swoim sekretarzem p. Cwojdzimskim o zaległe pensje. Naodwrot sam zarzuca swemu sekretarzowi, że mu podpatrzył niektóre sztuki i je wykorzystuje. Na tem tle odbyła się w tych dniach konfrontacja w jednym z urzędów policyjnych. P. Foady przytem tak się uniósł wobec swego przeciwnika, że mu pięścią dotkliwie nadwreżył nos. Zafartgiem tym, który się teraz nieco więcej skomplikował, zajmie się sąd.

TRAGEDIA W LESIE

W pobliżu wsi Białe Błota, pod Aleksandrowem Kujawskim, gajowy spostrzegł wiszące na drzewie zwłoki młodego mężczyzny. W pobliskich zaroślach leżały zwłoki kobiety, która miała przeciętą tchawicę. W wyniku dochodzeń stwierdzono, że mordercą jest fryzjer z Warszawy, 24-letni Florian Mucha, zamordowaną zaś jego przyjaciółką, 19-letnią Heleną Rozbicką z Aleksandrowa Kujawskiego. Mucha przyjechał dnia poprzedniego, a rano udał się oboje na spacer do lasu, gdzie M. zamordował Rozbicką i następnie powiesił się na drzewie.

KONKURS CZYSTOŚCI SKLEPÓW W STOLICY

W Warszawie rozpoczął się niezwykle konkurs, zorganizowany przez magistrat warszawski, mający na celu podniesienie czystości sklepów kolonjalno — spożywczych. Jak donoszą, zgłosiło się do tego konkursu około 1.800 sklepów, lecz z tych od razu zdyskwalifikowano około 800, mianowicie takich, które były już notowane za fałszowanie produktów spożywczych, stan anty-sanitarny itp. Każdy sklep biorący udział w konkursie będzie badany przez trzy komisje na urządzenie, jakość produktów i czystość. Najlepiej odpowiadające tym warunkom będą przedstawione do nagrody.

Inicjatorzy konkursu obiecują sobie po nim bardzo wiele.

WĘGIEL BRUNATNY POD KONINEM

Wielką sensację wywołało odkrycie dokonane przez robotników, zatrudnionych przy robotach ziemnych nad rzeką Wartą. Mianowicie w pobliżu miejscowości Konin natrafiono na złoża węgla brunatnego, znajdującego się zaledwie na głębokości kilku metrów. Zewsząd masowo przybywają bezrobotni i kopia węgla. Odkryciem tem zainteresowały się odpowiednie władze. W najbliższym czasie mają być przeprowadzone szczegółowe badania.

NOWY SAMOŁOT POLSKICH LINII LOTNICZYCH

W warszawskim porcie lotniczym na Okęciu odbył się pokaz nowego samolotu „Lotu”. Jest nim 3-silnikowy płatowiec typu Junkers Ju 52, mieszczący poza 3 osobami obsługi 15 pasażerów. Samolot ten pozyskał „Lot” wzamian za stare czteroosobowe samoloty tego samego typu, które kursowały w Polsce w latach 1922 — 28, a które nie nadawały się już więcej do użytku, rozwijały bowiem szybkość przelotową zaledwie 150 km. na godz. i wymagały gruntownego i kosztownego remontu.

Nowy samolot „Lotu” zaopatrzony jest w silniki typu Bristol-Pegasus V po 750 KM, takie same, jakie posiadają samoloty typu Douglas DC. 2, i rozwijają szybkość maksymalną 315 km. na godz., przelotową zaś około 270 km. na godz.

O treści powyższej rezolucji, uchwalonej jednogłośnie i bez jakiegokolwiek dyskusji, poinformowano prasę na konferencji prasowej, jaka odbyła się w dniu wczorajszym w lokalu obwodowego poznańskiego Związku Lekarzy P. P. Podając powyższą uchwałę, lekarze poznańscy zwracają się za pośrednictwem miejscowej prasy do społeczeństwa o wyrozumiałość dla sytuacji lekarzy Ubezpieczalni. (sk)

RÓŻNE

— * **Gaszcz, w którym nie można polować.** Myśliwi zwracają nam uwagę, że cytowane wczoraj przez nas rozporządzenie ministra Poniatowskiego z 20 listopada 1935 o zezwoleniu na polowanie w woj. pozn. i pomorskiem na łanie i cielecia jelenia i daniela w czasie od 1 grudnia do 28 lutego, i na łanie i cielecia daniela od 1 stycznia do 28 lutego oraz na sarny, kozy i kozłeta od 1 stycznia do 15 marca, zostało uchylone przez tegoż ministra Poniatowskiego w trzy miesiące później rozporządzeniem z dnia 11 lutego rb.

Ostatecznie obowiązuje na terenie województwa poznańskiego i pomorskiego czas ochrony, ustalony w art. 49 rozporządzenia P. R. z dnia 3 grudnia 1927 r. oraz drugim, jeszcze niezmiennym rozporządzeniem min. rolnictwa z dnia 20 listopada 1935 r. Dla daniela i rogaczy okres ten trwa od 1 grudnia do 15 października a dla sarn-kozłów od 1 stycznia do 15 maja. Według obowiązującego prawa łowieckiego polowanie na łanie i cielecia jelenia i łanie i cielecia daniela oraz sarny-kozy i kozłeta jest zakazane.

— * **Licytacja skonfiskowanej broni.** Poznański urząd wojewódzki ogłosił przetarg publiczny na sprzedaż broni używanej, zajętej w drodze konfiskaty.

Licytowana sprzedaż obejmuje: fuzy — 200 szt., sztucerów — 30 szt., flowerów — 90 szt., tarczów — 3 szt., browninów — 120 szt., rewolwerów — 50 szt. Przetarg odbędzie się w gmachu urzędu wojewódzkiego w Poznaniu przy ul. Golebiej 1 w pokoju nr. 1 w następujących terminach: 1) broń długa w czasie od 14 do 16 bm. w godzinach od 8 do 14; 2) broń krótka w czasie od 16 do 19 b. m. w godzinach od 8 do 14.

Do przetargu dopuszczone być mogą tylko osoby, posiadające pozwolenie na noszenie broni, pozwolenie właściwej władzy administracji ogólnej na kupno danego typu broni, oraz osoby mające pozwolenie na handel bronią. Osoby, którym broń została zajęta i orzeczenia władz co do konfiskaty już się uprawomocniły, nie mają prawa ubiegać się o ponowny wykup tej broni.

KRONIKA SĄDOWA

— * **Najpierw był korepetytorem, a później ojczymem.** W dniu 12 b. m. przed sądem okręgowym w Poznaniu odbędzie się proces przeciwko Karolowi Kaliniewskiemu, rodem z Jugosławii, ziemianinowi, zamieszkałemu w Bielawach pow. szubińskiego, oskarżonemu o to, że w sierpniu 1935 r. w Inowrocławiu, doprowadził ograniczonego na umyśle swego pasierba Jana Hoszowskiego do zręczenia się aktem notarialnym zachowku wartości 50 tys. zł po jego zmarłej matce Ewelinie, z którą Kaliniewski się ożenił. Równocześnie ławę oskarżonych zajmie Haryton Hoszowski (kuzyn Jana Hoszowskiego), zam. w Grodzisku Wlkp., oskarżony o nakłanianie Jana Hoszowskiego, którego był kuratorem z ramienia sądu, do zręczenia się tego zachowku.

Jan Hoszowski został ubezwłasnowolniony postanowieniem sądu grodzkiego w Poznaniu. Przed sądem okręgowym w Bydgoszczy Jan Hoszowski prowadził proces przeciwko Karolowi Kaliniewskiemu o spadek po swej matce Ewelinie, właścicielce majątku ziemskiego we Wrzesni. Krótko przed procesem, Kaliniewski, wykorzystując upośledzenie na umyśle Jana Hoszowskiego, nakłonił go do notarialnego zręczenia się spadku.

Kaliniewski przed kilku laty był korepetytorem w majątku Hoszowskich i znał dokładnie niedorozwój umysłowy i brak wszelkiej orientacji swego ucznia Jana Hoszowskiego. Hoszowski przez jakiś czas przebywał w zakładzie dla niedorozwiniętych dzieci prof. Kistrina we Lwowie i prof. Piltza w Krakowie oraz przebywał w zakładzie dla nerwowo chorych u dr. Onufrowicza w Krakowie.

Proces ten miał się odbyć w maju rb., lecz z powodu wyjazdu Kaliniewskiego zagranicę został przerwany. Sąd za Kaliniewskim rozesał listy gończe. Okazało się, że Kaliniewski wybrał się na wycieczkę turystyczną na statku „Batorym” i po powrocie do Gdyni na skutek rozesał listów gończych został aresztowany i osadzony w areszcie w Wejherowie. Po jakimś czasie został za kaucją z aresztu zwolniony. Proces budzi duże zainteresowanie. (k)

Z WIELKOPOLSKI

— * **BUK.** W związku z naszą notatką w sprawie zatrudniania Żydów w czasie jarmarku, kupiec p. Golusiński z Boku prosi nas o zaznaczenie, że zatrudnianie u siebie ekspedientów Żydów uważa jako szkodliwe w opinii i interesie oraz zaznacza, że w czasie ostatniego jarmarku już żadnego sprzedawcy Żyda nie zatrudniał. Sprostowanie p. Golusińskiego chętnie zamieszczamy, tem więcej, że uważamy odruch taki za objaw dodatni dla ożydzenia handlu.

— * **DOLSK.** W ub. środę przybył do parafii dolskiej nowy proboszcz, ks. Leonard Kurpisz z Chodzieży. Na rynku przy figurze św. Jana w imieniu miasta powitał nowego proboszcza burmistrz p. Burdajewicz. Chór kościelny pod batutą organisty p. Misia odśpiewał hymny powitalne. Następnie w uroczystym pochodzie, w którym wzięli udział organizacje kościelne i świeckie, oraz licznie zebrani parafianie, wprowadzono nowego proboszcza do kościoła gdzie ks. Kurpisz odprawił krótkie nabożeństwo i wygłosił przemówienie. (kd)

— * **INOWROCŁAW.** Kiedy w 1926 r. nieubłagana śmierć zabrała ks. prob. Gordona, parafie farną św. Mikolaja objął ks. Bolesław Jaskowski, który przedtem długie lata był proboszczem w Zdunach. W dniu 6 bm. minie lat 10 od chwili, kiedy ks. prob. Jaskowski rozpoczął swe rządy w par. farniej, a które w każdej dziedzinie wydały tak obfite plony. Dzieki jego staraniom i zabiegom powstała w Matwach osobna świątynia pod wezwaniem Opatrzności Boskiej. Drugim wielkim dziełem ks. prob. Jaskowskiego — to przepiękny cmentarz parkowy. Czcigodny duszpasterz jest zarazem niezmordowanym społecznikiem. Założył różne organizacje kościelne, które stanowią dzisiaj filary parafialnej Akcji Katolickiej. Poza tem nie brakuje go w żadnej organizacji społecznej o kierunku prawdziwie narodowym. Za zasługi położone na polu duszpasterstwa władza duchowna mianuje ks. Jaskowskiego w lutym 1934 r. z okazji 25-lecia godów kapłańskich kanonikiem hon. kolegiaty kruszwickiej. Jest on również odznaczony medalem niepodległości, a za wybitną pracę w Lidze Morskiej i Kolonjalnej otrzymał złoty medal. Szczególnie na sercu leży mu sprawa bezrobocia, dlatego też pracuje nad ulżeniem doli bezrobotnych w Komitecie Funduszu Pracy, poza tem piastuje godność kuratora uzdrowiska im. marszałka Focha w Inowrocławiu, które co roku gromadzi w celach kuracyjnych biedne dzieci z terenu całej Wielkopolski. W przyszłym roku ks. kan. Jaskowski przystąpi do budowy domu katolickiego, a obecnie wykończa nową plebanję, położoną tuż obok starej świątyni św. Mikolaja.

— W niedzielę 6 bm. o godz. 17 w sali „Domu Kuracyjnego” odbędzie się wielkie zebranie parafialne par. św. Józefa, na którym ks. prob. Handke zda szczegółowe sprawozdanie z dotychczasowych prac około budowy nowej świątyni.

— W tegorocznej kampanji buraczanej w Matwach, która zakończono w pierwszych dniach bm., wyprodukowano cukru białego w ilości 128 000 q.

— * **KEPNO.** W czwartek odprowadzono na miejsce wiecznego spoczynku, zwłoki ś. p. Tomasza Godziny, znanego i cenionego obywatela, senjora miasta Kepna, członka Stron. Narod. i Tow. Gimn. „Sokół”. Od odzyskania Niepodległości aż do roku 1933 spełniał trudne obowiązki zastępcy burmistrza, wykazując dużo zdrowej inicjatywy i doświadczeniem swój, służył zawsze dobrą radą dla dobra miasta i obywateli. To też żał powsechny towarzyszy pozostałej rodzinie, tem bardziej, że przed 2 miesiącami utracił całą swą matkę, a żonę ś. p. Zmarłego.

— * **KOSCIAN.** Ks. prob. dr. Aleksander Kubik opuszcza z dniem 1. 1. 1937 r. parafie Konojad i obejmuje stanowisko prob. w Chodzieży. Prawym charakterem serca i ofiarną pracą społeczną zdobył sobie ks. prob. Kubik serca wszystkich, którzy go znali. — Trwałym pomnikiem jego pracy w parafii pozostanie o-kazały dom katolicki, w którym skupia się całe życie społeczno-oświatowe parafii. Ks. prob. Kubik z długiego uspienia wskrzesił oddział powiatowy Tow. Pomocy Naukowej im. Karola Marcinkowskiego i był następnie jego gorliwym prezesem. Poza tem przez szereg lat był członkiem sejmiku, a następnie wydz. powiatowego w Koscianie, oraz bardzo gorliwie oddawał się pracy w T. C. L. Sprawy gospodarcze i oświatowe powiatu znajdowały w nim zawsze rozumne orędowniki. Zyczyć należy wybitnemu duszpasterzowi i działaczowi społecznemu, by na nowej odpowiedzialnej placówce cieszył się takim samym uznaniem i sympatią, jakie sobie zdobył na tut. terenie.

— III zakon św. Franciszka w Koscianie odegra dnia 8 bm. przedstawienie osnute na tle prześladowania katolików w Meksyku pt. „Za Boskiego Króla”.

— Dorocznym zwyczajem komenda hufca harcerek w Koscianie urządziła w najbliższych dniach przedświąteczny „bazar gwiazdkowy”.

— Wyznaczony na dzień 10 bm. jarmark kramny został odwołany. Odbędzie się natomiast tylko jarmark na konie, bydło i kozy. Spęd świń, z powodu pomoru, jest wzbroniony.

— * **KROTOSZYN.** Teatr Miejski z Ostrowa odegra w dniu 7 bm. o godzinie 20.30 w sali „Strzelniczy” komedję Waltera Ellisa pod tyt. „Pierwszy występ Jenny”. Udział biorą znani szerokiej publiczności artyści pp.: J. Mieczysławski, A. Mycielska, H. Krogulecki, Z. Galicka, M. Mieczysławski, St. Jarszewski, L. Kitka-Sokolowska, Cz. Zbierzyński, Z. Łuczak i C. Jeleniński. Sądziemy, że piękna ta sztuka zacieka szerokie masy publiczności. Po południu na pamiętkę 106 rocznicy powstania listopadowego odegrana zostanie „Warszawianka” Stanisława Wyspiańskiego, oraz „Spór mocarzy” fragment z „Kordjana” Juliusza Słowackiego. — Chcąc wzbudzić większe zainteresowanie sztuką dyrektora udziela na popołudniowe przedstawienie o godz. 17.50 proc. zniżki.

— Towarzystwo Opieki nad Matką i Dzieckiem, Sekcja Czerwonego Krzyża w Krotoszynie urządziła w niedzielę 6 bm. o godz. 15 w Hotelu Wielkopolskim „Kiermasz dla dzieci”. Czysty zysk przeznaczony będzie na dożywianie najbiedniejszych niemowląt. (sh)

— * **LESZNO.** Przy pow. komitecie obywatelskim do walki z bezrobociem utworzona została sekcja pomocy dzieciom i młodzieży. Przewodniczącym tej sekcji wybrano radcę Fr. Nowakowskiego, a w skład jej wchodzi: p. wicestarosta Kraus

wiatowego, p. wiceburm. Sobkowiak — jako delegat zarządu miejskiego i z ramienia duchowieństwa ks. prob. dr. Abt. Ponadto do sekcji weszli przedstawiciele organizacji społecznych i gospodarczych. Zadaniem sekcji jest koordynowanie i rozszerzanie materialnej i moralnej opieki nad dziećmi i młodzieżą w rodzinach, szkołach, przedszkolach miasta i wsi. Wspomniana opieka obejmuje w szczególności dożywianie biednych dzieci.

— Onegdaj zakończył się czterodniowy kurs bibliotekarsko-oświatowy zorganizowany przez T. C. L. z inicjatywy ks. dyr. dr. Milika z Poznania. Po westępnym przemówieniu ks. prob. dr. Abta wygłosił ks. dr. Milik podniosłe przemówienie do kursistek, zachęcając do dalszej wytrwałej pracy poczem gospodarz pow. p. starosta Sniatkowski nawizując do jednego z hasel T. C. L. „Książka umożliwia ci poznanie własnej duszy” nawoływał kursistki do pogłębiania idei T. C. L. w społeczeństwie. Udział w kursie brało 47 uczestniczek.

— W tegorocznym „III Tygodniu Szkoły Powiatowej” zebrano na terenie obwodu leszczyńskiego 4572.90 zł. (lh)

— * **LUBON.** Kolo Spiewu „Bard” urządził w niedzielę 6 bm. o godz. 17.45 w sali Sokola koncert polonajny z odegraniem operetki Wl. Bely p. t. „Słowiczek”. (ph)

— * **MODRZE.** Na rzecz bezrobotnych urządził T. C. L. oraz okręg podpoznański KSM wieczornice w dniu 8 bm. na sali parafialnej w Modrzu. Początek wieczornicy o godz. 16.30. Młodzież z Gronowa odegra na tej wieczornicy sztukę teatralną p. t. „Droga śmierci”, a młodzież z Mosini wystawił rewję. Referat wygłosił p. wójt Schmidt ze Staszewa. Dalszy program wypełnia chór męski z Modrza oraz T. C. L. i K. S. M. (mj)

— * **NAKŁO.** Poruszona swego czasu przez nas sprawa przeprowadzenia przez cukrownię w Nakle regulacji rzeczki Śleki, przyczem wykazała się cała bezwzględność biurokratyzmu odpowiednich władz, która wyrządziła zainteresowanym poważne straty, znalazła obecnie swój epilog w sądzie okręgowym w Bydgoszczy. Prawomocnym wyrokiem sądu cukrownia w Nakle zmuszona jest zasypać nieprawnie przekopane koryto i zdesztawowane ogrody doprowadzić do pierwotnego stanu ponosząc wszystkie związane z tem koszty. (nc)

— * **ODOLANÓW.** Nieznani sprawcy polamali na szosie powiatowej Odolanów — Szklarkę pod Święcą przeszło 40 drzewek przydrożnych.

— Akademia Sienkiewiczowska zapowiedziana na 20 bm. nie odbyła się z powodu nieotrzymania sali na ten cel, tak, iż odbędzie się 6 bm. w sali p. Blocha o godz. 7. (od)

— * **OSTROW.** Złote gody pożycia małżeńskiego obchodzili tu pp. Andrzej i Antonina z Nijakowskiej Martynowie.

— Trzydniowa adoracja Najsw. Sakramentu czyli 40-godzinne nabożeństwo rozpoczęło się w tut. kościele parafii. Podczas wieczornych nie-sporów, kazania głoszą zamiejscowi kaznodzieje.

— Wystawa prasy katolickiej odbędzie się tu w Domu Katolickim w czasie od 6 do 8 bm. Wystawa będzie otwarta od godz. 8.30 do 21.30. — Wstęp bezpłatny.

— Koncert chóru męskiego „Echo” został przesunięty z niedziel 6 bm. na dzień 8 bm. — święto Niep. Pocz. N. M. P. Koncert odbędzie się w auli gimnazjum męskiego o godz. 20.

— Postój autodórodek na Rynku otrzymał specjalny telefon nr. 222 — czynny dzień i noc.

— Walne zebrania odbędą się: „Ostrowi” — Klub Sportowy — 7 bm. o godz. 20 w „Polonii” — Kat. Stow. Młodzieży Starszej im. Jana Kochanowskiego 16 bm. o godz. 20 w lokalu p. Kowalskiego, ul. S. S. Targowa 11, Tow. Kolejowe 18 bm. o godz. 17 w sali KPW.

— Donosiliśmy o napadzie rabunkowym pod Skalmierzycami dokonanym na pomocniku pocztowym Franciszku Witczaku z Kotowicki — przewoźnikom większą gotówkę do urzędu poczt. w Kucharkach. Przeprowadzone dochodzenia ustalily, że Witczak cały napad zmógł. Odpowiadać będzie za to przed sądem. (os)

— * **SWARZĘDZ.** Onegaj w Swarzędzu popelnil samobójstwo przez powieszenie 26-letni Mateusz Kurwicz — stolarz. Powodem desperackiego czynu był rozstrój nerwowy, spotegowany zawodem miłosnym. (sd)

— * **SZAMOTULY.** W czasie przetaczania wagonów na bocznicy w Gaju Małym poślizgnął się zwrotniczy, Jakób Mierzyski, lat 45, padając w poprzek na szynę, z której w ostatniej chwili przed nadjeżdżającym wagonem zdążył się usunąć. Kola wagonu uchwycily mu prawa rękę miazdząc ją zupełnie i kalecząc lewą stopę. W stanie ciężkim przewieziono Mierzyskiego do szpitala św. Józefa w Szamotulach, gdzie amputacji ręki dokonał chirurg p. dr. Nowicki.

— Wielkie zebranie publiczne Stronnictwa Narodowego odbędzie się w niedzielę, dnia 6 bm. o godz. 12 w południe w sali hotelu Eldorado. Przemawiać będą prelegenci z Poznania i Łodzi.

— W piątek 4 bm. o godz. 20 zwolnie Stronnictwo Narodowe w sali p. Krzyżaniakowej uroczyste zebranie dla członków z okazji 10-lecia Obozu Narodowego.

— Cykl wykładów popularnych otworzył w ub. wtorek w sali „Ogniska” p. prof. Maske. Referat n. t. „Nauka dźwignia narodu” wygłosił dyr. gimn. p. prof. Kazimierz Beik. Wykady oddat odbywać się będą w każdą środę w miesiącu grudniu w Ognisku, zaś w styczniu — lutym i marcu w szkole powsz. im. Staszica.

— Sekretariat Stron. Narodowego czynny jest w każdy wtorek i piątek od godz. 9—12.

— Wiekzy kradzieży dokonali nieznani sprawcy u właścicieli maj. Nowa-wieś p. Pajzderskiego Pawła. Zabrali oni z mieszkanka futry oraz kilka cennych futer, uchodząc niepoznani.

— Z powodu panującej epidemii odry wśród dzieci szkolnych zamknięte zostały szkoły powszechne w Piotrkówkach, Samolezu i Jaryszewie.

— Właściciel wiatraka i młynarz p. Stefan Kalkki w Kaźmierzu wydzierżawił swój śpięż Żydowi Bergowi z Szamotul. Berg zamierza w Kaźmierzu założyć filię zakupu i wymiany zboża.

— * **WOLSZTYN.** Swego czasu pisaliśmy o masowym ukaraniu członków Stron. Narod. przez starostwo powiatowe w Wolsztynie za noszenie oznaki „Chrobrego”. Ponieważ większość ukaranych odwołała się do sądu, który zawyro-kował we wszystkich niemal sprawach według aktów oskarżenia, obecnie wielka liczba ukaranych otrzymała wezwania do odcierpiania kary. Wobec masowego zgłaszania się ukaranych, wiezione wnet się zapelnilo i w dniu 1 b. m. zgłaszających się nie przyjęto — odesłano ich do domu. Między innymi odsiaduje więzienie po raz drugi kierowniczka pow. S. N. p. Janina Matysiakówna z siostrą Heleną.

— Po Wolezynie i okolicy włóczył się Żyd Sprenger, rzekomo z Poznania, polecając żarów-

ZAWSZE

a zwłaszcza podczas dni słotnych, wilgotnych, należy przechowywać wafle, biszkopty i sucharki — w szczelnych blaszanych czy porcelanowych puszkach.

Spróbujcie jak smaczne są

BISKOPTY WEDLA

trzymane w ten sposób w miejscu chłodnym — zdala od zapachów spiżarni czy kredensu.

Pg 8516-62.613

ki „Philipsa z lustrem”. Bezcennym żydem, który nie jest przedstawicielem firmy Philips i uprawiał handel w nielegalny sposób, zainteresowała się policja.

— Tow. Kupców Samodzielnich zebralo na Fundusz Obrony Narodowej ogółem w gotówce i papierach wartościowych 1.000.00 zł. (wo.)

— * **ZNIN.** Swego czasu donosiliśmy o tajemniczej kradzieży zwłok niemowlęcia, złożonych na cmentarzu parafii w Kolodrabini. — Energicznie prowadzone dochodzenia wykryły, że niefortunną sprawczynią kradzieży zwłok niemowlęcia była pewna umysłowo chora kobieta, która zabrala zwłoki z grobu, a następnie spaliła je w lesie w Popowie Kości. W toku dochodzeń przynajmniej ona również do podpalenia dwóch stogów.

— Staraniem szkolnego kola PCK przy szkole powsz. w Rogowie została otwarta kuchnia w celu dożywiania biednych dzieci.

— W kościele parafii w Gasawie został pobłogosławiony związek małżeński pomiędzy p. Musielską z Gasawy a p. Supczyńskim z Złna i związek małżeński pomiędzy p. Borkowską Heleną z Gasawy a p. Florjanem Białkowskim z Wapna.

— Pp. Józef i Marja Nowaczykowie z Polanowa obchodzili srebrne gody małżeńskie. (zd)

JARMARKI

— * **ODOLANÓW.** W środę, dnia 9 bm. odbędzie się w Odolanowie jarmark kramny, na konie, bydło i świnię.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na Bratnią Pomoc U. P.: N. N. 5.—, razem 5.— zł.

Na Stowarzyszenie Pań św. Wincentego a Paulo kościoła Farnego w Śremie: Firma A. Zwierzechowski i Ska. Poznań, zamest wieńca na trumnie założyciela firmy sp. Andrzeja Zwierzechowskiego 200.—, razem 200.— zł.

Na Ochronki Winiary, Urbanowo i Naramowice: Dnia 4 grudnia br. wpłaciliśmy na konto „Funduszu Ochronek” od Kom. Kasy Oszczęd. m. Poznania 25.— zł.

Na eskadry „Chrobry”

Jan Zenko Ludwików pow. Opoczno 5.—
Kolo L. O. P. przy klasie VII Powsz. Szkoły nr. 1 w Swarzędzu ze strzelania urzadzonego na cześć Marsz. Rydza-Smigłego 5.60

Kolo Stronnictwa Narodowego, Sołec Kujawski 30.—

Kolo Stronnictwa Narodowego, Pniewy, zebrane po zebraniu 29. 11. 36 5.36

Członkowie Zaw. Zjedn. Mleczarskiego, obwód Ostrow z inicjatywy dyr. St. Nowickiego ze Skalmierzyc: Turski, Kotlin 2.—, Bagaziński, Rychtal 2.—, Piechowicz, Grabów 2.—, razem 6.—

88 318.26

zadeklarowane 100.—

88 418.26

KSIEGI STANU GWILNEGO

Zapowiedzi

Dnia 4 b. m. wywieszone następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):

Przemysł. Leonard Górski w Plewiskach i Longina Brendlerówna: rzeczn. Franciszek Sobkowiak i ekspedj. Marianna Jasicka; biur. Marian Banaszekiewicz i Władysława Wawrzyniakówna; szof. mont. Jan Brezwick w Junikowie, pow. pozn., i Helena Podrolniczakówna; owdow. szofer Konstanty Szaucki i Stanisława Rydzelska w Orlowie, grom. Ostrowo, pow. wabrzeski; pracown. kolej Jan Ogrodowski i Cecylja Langnerówna w Krzycku-Wielkim, gm. Włoszakowice, pow. leszczyński; ślusarz-maszyn. Wilhelm Schück i marsz. Helena Komorowska w Murowanej Goślinie, pow. oborn.; fryzj. Wiktor Dawidziński i fryzj. Anna Mielochówna w Śremie; kow. Marcin Nowak i Jadwiga Jedrejczakówna w Chomacicach, pow. pozn.; rob. Jan Jaskowiak i rob. Stefania Wlazłowska w Świerczewie, pow. pozn.; kierown. techn. Jan Wojciechowski w Kroszynie, pow. śremski; i Marta Lorek, z d. Scheiderówna; urzecz. Ubezp. Kraj. Jan A. i Marja Stachowska; obuw. Władysław Wiza i Joanna Purulówna w Witkowie; cieśla Wojciech Jankowiak i owdow. Bronisława Ziolkiewicz z d. Wojciecha; rob. Marian Jaskowiak i posług. Władysława Oszyńska; mur. Leon Łączka i Leokadja Rogala; handl. Jan Budziński i Wiesława Wüsthube; handl. Władysław Antkowiak i nakładaczka Józefa Orwatówna; rob. Jan Michalik i Józefa Hanfa; sekr. rachunk. Prokur. gen. Bolesław Szlaziak i naucz. Maria Adamczakówna; kup. Mieczysław Bartkowiak i ekspedj. Stanisława Joachimikówna.

Zgony:

Dnia 4 grudnia 1936 r. zapisano następujące zgony: Stanisław Matysiak, strzelec J. p. p., robotnik, 22 lat; Wanda Szczepaniakówna, 6 lat; Lech Pokrywka, enkiernik, 30 lat; Feliks Babel, mistrz piekarski, 71 lat; Władysław Nowacki, robotnik, 75 lat.

STAN POGODY W POZNANIU

5 grudnia 1936

Temperatura 7 godz. + 0.8

Cisnienie 7 godz. 754.5 mm. umiarkow.

Zachmurzenie 7 godz. pogodnie

Wiatr 7 godz. kierunek, zachodni, szybki, 5 m/sek.

Opad w ciągu poprzedniej doby (od godz. 7 rano dnia wczorajszego do godz. 7 rano dnia dzisiejszego) 1.7 mm., rodzaj opadu: deszcz.

Temperatura w dniu 4 grudnia br. była:

najwyższa + 2.2 o godz. 13

najniższa — 1.5 o godz. 2

Prognoza pogody na dzień jutrzejszy:

Po lekkim przymroźku w nocy, w dzień temperatura w pobliżu zera. Pogodnie, a nawet słonecznie.

„Opieka Polska” wysyła opłatki Polakom zagranicą

Paczki „Opieki” z opłatkiem i drukowanym słowem polskim idą do emigracji zamorskiej i europejskiej — W małym „ministerstwie spraw zagranicznych” panuje ruch ożywiony

Bardzo ożywiona praca panuje obecnie w biurach centrali Stowarzyszenia „Opieka Polska nad Rodakami na Obczyźnie” w Poznaniu przy Al. Marcinkowskiego. Przygotowuje się tam teraz codziennie paczki, wysyłane do 54 krajów świata, do Polaków, mieszkających zagranicą. Jest to gwiazdka „Opieki Polskiej”, składająca się z opłatka, gałązki świerku i pisma, zawierającego życzenia świąteczne, proktora wychodźstwa polskiego, Prymasa Polski.

Wczoraj odszedł wielki transport „gwiazdki” Opieki Polskiej dla Polaków we Francji, Belgii i Czechosłowacji. Duszą całej pracy, jak corocznie, jest niestrudzona działaczka „Opieki”, p. Anna Smoczyńska. Informuje nas o programie tej wielkiej i nad wyraz doniosłej akcji. Ogółem wysyła się przeszło 50 tysięcy opłatków. 25 tysięcy opłatków wysłano do Polonii w kra-

jach zamorskich, 25 tysięcy do emigracji europejskiej i około 4 tysiące paczek z opłatkami na statki polskie dla marynarzy i pasażerów.

W połowie listopada statek „Pułaski” zabrał transport paczek z opłatkami do krajów Ameryki Południowej, w dniu 1 grudnia M/S „Batory” załadował gwiazdkę „Opieki” do Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. Przeszło 3 tysiące opłatków wysłano na statki polskie „Batory”, „Piłsudski”, „Kościszko”, „Pułaski”, Towarzystwo „Mewa”, do Związku Marynarzy, Obozu Emigracyjnego i Domu Marynarzy w Gdyni.

Oprócz opłatków wysyła się czasopisma, jak „Przewodnik Katolicki”, „Ilustracja Polska”, „Rycerz Niepokalanej”, katechizmy, śpiewniki, sztuczki teatralne dla zespołów amatorskich, tak bardzo pożądane na wychodźstwie. Ponadto dla szkół wizerunki królów polskich i pisarzy. W roku bież. do przesyłek załącza się reprodukcję obrazu królowej Jadwigi pendzlą Męciny-Krzesza z autografem ks. kard. Prymasa. Ponadto przesyła się bardzo dużo obrazów Piotra Skargi w różnych wyobrażeniach, portretów Henryka Sienkiewicza, Kraszewskiego, reprodukcje krajobrazu polskiego z charakterystycznymi widokami miast polskich i t. d.

Skąd płyną środki na tę doniosłą akcję?

Na portorja, wynoszące przy tak wielkich liczebnie wysyłkach bardzo pokaźną sumę — informuje nas p. Smoczyńska — zebrano fundusze podczas zbiórki publicznej w „Dniu Opieki”. Bardzo żywo odpowiedzieli na apel o książki wydawnictwa i księgarnie w całej Polsce. Szczególnie życzliwie i ofiarnie odniosła się Księgarnia Św. Wojciecha. Dostajemy książki, obrazy, z księgarń i wydawnictw w różnych miastach Polski, które akcję tę doceniają w całej pełni. Świadczą o tem codziennie nadchodzące przesyłki. Prace około wysyłki i ekspedycji wykonują bardzo ofiarnie pracownicy Stowarzyszenia „Opieka Polska”, wspierani dzielnie przez członków korporacji akademickich na czele z korporantami z „Chrobrii”, „Lechii” i „Posnani” oraz panie z Sodalicii Pań Zawodu Kupieckiego.

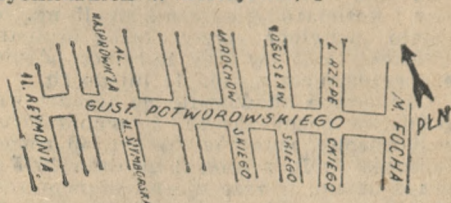
Codziennie jeszcze nadchodzą listy o wzruszającej treści z prośbą o przesłanie gwiazdki „Opieki Polskiej” do odległych placówek emigracyjnych. Dziś np. nadszedł list p. Stanisława Tybła, ochotnika z armii polskiej, inwalidy wojennego, który we wzruszających słowach prosił o pisma polskie dla siebie i 14 rodzin polskich, mieszkających w kolonii Św. Ducha w Brazylii, w nieprzebranych puszcach leśnych. I tak codziennie... (kl)

CO MÓWIĄ NAZWY ULIC W POZNANIU

XLV

Ul. Gustawa Potworowskiego

Gustaw Potworowski urodził się dnia 3 czerwca 1800 r. z Andrzeja i Ludwika z Żychlińskich w Bielejewie, pow. kościański.

skiego. Odbiwszy nauki gimnazjalne w słynnym zakładzie Pijarów na Żoliborzu w Warszawie, zapisał się na wydział prawno-ekonomiczny uniwersytetu berlińskiego, gdzie „za udział w tajnym związku karany był trzymiesięcznym więzieniem. Po dalszych studiach w Bononii i Heidelbergu, objął przypadły mu po rodzicach majątek ziemski Gole pod Gostyniem, oddając się z zamiłowaniem rolnictwu. Brał udział

Gustaw Potworowski.

w tajnych porozumiewaniach, poprzedzających rok 1830, a na wieść o wybuchu powstania, pozostawił młodą, co dopiero zaślubioną mu żonę, Klementynę z Chłapowskich, aby jako jeden z pierwszych zaciągnąć się pod sztandary narodowe. Służył początkowo w pułku jazdy poznańskiej, a mianowany adjutantem generała Chłapowskiego, odbył wyprawę litewską, gdzie został ranny pod Hajnowszczyzną. — Powróciwszy po upadku sprawy narodowej do rodzinnego majątku, Potworowski oddał się, poza gospodarstwem, sprawie narodowo-społecznej. Gdy wielu ogarnęło zwątpienie, on nie upadał na duchu i niebawem wyprzedził sąsiednie ziemianstwo swą ohywatelską cnotą i odwagą cywilną. Był jednym z założycieli Kasyna Gostyńskiego, które miało na celu wzbudzenie podupadłego ducha i zleczenia sił narodowych w drodze wspólnej pracy. Współpracował też z Karolem Marcinkowskim, wspomagając go w jego działalności kulturalno-gospodarczej. I tak dzięki swym zasługom stał się jedną z najpopularniejszych i najbardziej wpływowych osobistości dzielnic naszej jednym z przywódców patriotycznego ziemianstwa. Reprezentował więc powiat Krolski w sejmiku prowincjonalnym, posłował do połączonych sejmów stanowego, do pruskiego zgromadzenia narodowego, wreszcie do sejmiku pruskiego w Berlinie, gdzie zasłynął jako świątły obrońca sprawy narodowej. Przez pewien czas był prezesem koła polskiego. W 1848 r. brał czynny udział w poznańskim Komitecie Narodowym, jako ruchliwy przewodniczący. Był członkiem delegacji centralnego towarzystwa rolniczego oraz towarzystwa pomocy naukowej. Nie usuwał się od niczego, gdy chodziło o dobro publiczne. Darzony zaufaniem społeczeństwa, brał również ofiarnie i chętnie na siebie inne obowiązki obywatelskie. A więc opiekował się wdowami i sierotami, służył swą cenną radą, godził jako sędzia nolubowy powaśnione strony, ratował materialnie niejedną rodzinę, będąc radcą w towarzystwie kredytowym ziemskim. A wszystkie jego czyny z jednego gorącego wychodziły pragnienia, przysłużyć się ojczyźnie, sprawie narodowej — współziomkom. Zaczyn ten nawskroś maż zmarł dn. 23 listopada 1890 roku w Poznaniu.

Ulica Gustawa Potworowskiego leży na Św. Łazarzu i łączy Al. Reymonta z ul. Marszałka Focha. (pt.)

Nowy proboszcz par. św. Jana w Toruniu

Toruń (z). Instytucję kanoniczną na probostwie kościoła św. Jana, opróżnioną przez śmierć śp. ks. Wyspińskiego, otrzymał dotychczasowy proboszcz parafii Chrystusa Króla w Toruniu, ks. Aleksander Ziemiński. Nowy proboszcz obejmie parafię w dniu 1 stycznia 1937 r., po otrzymaniu godności prałata, przypisanej do bazyliki św. Jana.

Ks. Ziemiński jest Wielkopolaninem i urodził się w Rydlowie (pow. żniński) w 1883 roku. Po otrzymaniu święceń kapłańskich, przez pewien czas pełnił obowiązki misjonarza, a w latach 1920 do 1924 był rektorem kościoła OO. Jezuitów w Poznaniu. W latach 1928—34 był proboszczem parafii w Chełmoniu i Osiu (woj. pomorskie), a następnie został proboszczem parafii Chrystusa Króla w Toruniu. Jego dziełem jest dokończenie budowy kościoła na Mokrem. Ks. Ziemiński cieszy się w Toruniu opinią społecznika, działającego wśród warstw bezrobotnych.

Z POMORZA

— * GRUDZIĄDZ. Przy policji państwowej utworzona została bezpłatna jadłodajnia dla 80 najbiedniejszych dzieci; dożywianie trwać będzie przez pięć miesięcy.

— We fabryce Pe-Pe-Ge uruchomione zostają dwa dalsze działy wytwórczości gumowej, mianowicie wyrobów technicznych i chirurgicznych. W następnych dniach nastąpi przerwa świąteczna, która według zapewnienia dyrekcji trwać ma do stycznia przyszłego roku. (gn)

— * LIDZBARK. W zabudowaniach rolnika Siegiera w Nowym Dworze wybuchł pożar, który strawił stodołę wraz ze zbożem i paszą ponad sto wozów razem. Straty wynoszą około 10 000 zł. W Mroczniku spłonął na szkodę roln. Jacuńskiego niezasekuirowany stóg zboża. W obu wypadkach ogień został prawdopodobnie podłożony.

— Za obrazem armii polskiej na trzytygodniowy areszt skazany został Niemiec Helmut Senkbeil w Zgnilobotach. (gn)

— * TORUŃ. Podczas ostatniego „czwartku” Konfraterni Artystów mł. Tłoczek omówił plan rozbudowy miasta Torunia.

— Kierownik techniczny Rozgłośni Pomorskiej w Toruniu kpt. Lewicki został przeniesiony na równorzędne stanowisko do rozgłośni katowickiej.

— Wub. piątek odbył się w Toruniu „Dzień kupca i rzemieślnika polskiego”.

— Na akcję pomocy zimowej dla bezrobotnych zebrano dotychczas na terenie Pomorza 17 431,50 gr i 84 672 kg ziemniaków. (z)

Z GDYNI I WYBRZEŻA

— * GDANSK. Istniejąca już od dłuższego czasu organizacja b. uczniów gimnazjum pelplińskiego „Collegium Marianum” w Gdańsku, która liczy 70 członków i brała latem b. r. wybitny udział w uroczystościach jubileuszu stulecia założenia „Collegium Marianum” w Pelplinie, ukonstytuowała się w Gdańsku definitywnie w piątek, dnia 27. 11. 1936, przyjęła statut i wybrała zarząd w następującym składzie: Ks. proboszcz Komorowski — prezes; radca szkolny prof. Berent wiceprezes; radny miasta Gdańska Ignacy Kurzyński — sekretarz; p. Piechowski — skarbnik; członkowie zarządu red. Cieszyński, prof. Pastwa i dyr. Łysakowski. Organizacja przybrała nazwę „Koło Pelpliniaków w Gdańsku” i postanowiła na plenarnym zebraniu zwołać zjazd wszystkich b. wychowanków pelpińskiego „Collegium Marianum” Polaków do Gdańska na niedzielę dnia 13 grudnia godz. 17 do „Domu Polskiego”, Wallgasse 16-18, celem rozszerzenia organizacji na wszystkich b. Pelpliniaków-Polaków. (n)

O połączenie ul. Wyspiańskiego z ul. Grunwaldzką

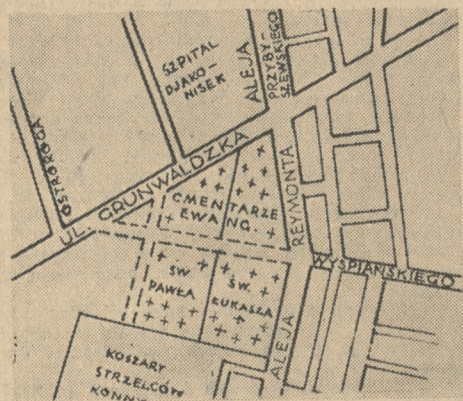
Czy nie za dużo w Poznaniu cmentarzy protestanckich?

Od jednego z naszych Czytelników otrzymaliśmy następujący list:

W nr. 556 „Kurjera Poznańskiego” z dnia 29 ub. mies. poruszono w artykule „Czy cmentarze w śródmieściu mają rację bytu?”, sprawę stopniowego zlikwidowania tych cmentarzy, które będąc kiedyś położone na peryferiach miasta, z biegiem czasu dostały się prawie w centrum miasta.

Zlikwidowanie tych cmentarzy i przeniesienie ich poza miasto leżałoby w interesie rozwijającego się stale Poznania. Należałoby jednak przypomnieć jeszcze dwa protestanckie cmentarze, które również powinnyby ulec likwidacji. Są to cmentarze przy ulicy Grunwaldzkiej. Już swego czasu niemiecki zarząd miasta Poznania, przekazując odnośnie tereny na cmentarze gminom ewangelickim, zastrzegł sobie możliwość przedłużenia ulicy Wyspiańskiego do ulicy Grunwaldzkiej koło hipodromu. W tym celu na cmentarzach tych pozostawiono wolny pas ziemi pod przyszłą ulicę. Ta sprawa powinna być jak najrychlej załatwiona już chociażby ze względu na przybliżenie dzielnicy Ostroga i sąsiednich do powstać mającego pięknego parku przy ulicy Wyspiańskiego na t. zw. wesołym miasteczku. Oprócz tego należy zaznaczyć, że wymienione osiedla Ostroga i Grunwaldzkie odcięte są od miasta zwartą masą niemieckich posiadłości i to od ul. Marceilińskiej, aż do koszar strzelców konnych przy ulicy Taborowej prawie do ulicy Józefa Chociszewskiego. Zwarta

ta posiadłość przecięta jest jedynie ulicą Grunwaldzką. Ciągają się tam bowiem ogromne posiadłości diakonisk od ulicy Marceilińskiej do Grunwaldzkiej, a dalej cmentarze protestanckie od ul. Grunwaldzkiej do koszar strzelców konnych.

Projekt połączenia ul. Wyspiańskiego z ul. Grunwaldzką poprzez cmentarze protestanckie.

Przy tej sposobności należałoby przypomnieć, że mieszkańcy osiedli Ostroga i Grunwaldzkiego nie mogą się doczekać, żeby zarząd miasta zmusił diakonisk do położenia chodnika wzdłuż ich posiadłości, choć na ulicę tę wychodzi brama z ich posiadłości. To samo dotyczy posiadłości hipodromu, wzdłuż którego również nie ma żadnego chodnika. Podczas deszczu i śloty publiczność musi brnąć w błocie lub chodzić środkiem drogi.

Wielki opłatek dla polskiego wychodźstwa w Anglii.

Pani Smoczyńska (druga od prawej), w otoczeniu ofiarnych współpracowników, zajęta jest przygotowaniem transportu przesyłek gwiazdkowych dla Polaków zagranicą.

Prace około zabezpieczenia nizin dolnej Wisły

Zarząd dróg wodnych buduje tamy i wały ochronne

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Grudziądz, w grudniu

Występujące periodycznie powodzie dolnej Wisły nie miały wyrządzić w ostatnich latach szkód. Najgroźniej przedstawiała się powódź 1924 r. Woda zalała wówczas nie tylko otwarte niziny pod Solcem, Świeciem, Topolnem, Chełmnem, Grudziądem i Opaleniem, ale zagrażała na niektórych odcinkach poważnie usypanym groblom i wałom ochronnym. Pod Bratwinem na nizinie Nowskiej napór rozhukanej Wisły był

Najstarsza, zbudowana 1753 r., zagroda wieśniacza na nizinach nowskich. Dom mieszkalny, obora i stodoła pod wspólnym dachem.

tego roku tak gwałtowny, że wał został przerwany, wskutek czego woda zalała wielkie obszary pól uprawnych.

Na innych odcinkach wirujące fale uszkodziły lub zerwały skarpy nadwiślańskie i zniszczyły głównie, regulujące nurt rzeki. W Strzemięcinie pod Grudziądem np. dwukrotnie osunęły się na znacznych przestrzeniach zbocza nadwiślańskie i runęły wraz z zalesieniem do wezbranej rzeki. Wielkie szkody wyrządziła powódź na nizinach ponadto w roku 1926, a ostatnia 1934 r.

Ażeby zapobiec ponownym pustoszeniom tych najżyźniejszych okolic nadwiślańskich, administracja dróg wodnych powzięła plan przeprowadzenia kilku projektów obwałowania Wisły, których rząd zaborczy nie zrealizował, oglądając się na tak często przez powodzie doświadczane Związki Wałowe, ażeby one we własnym zakresie prace te podjęły. Na pierwszy plan wysunęło się obwarowanie najbardziej przez powodzie zagrożonego odcinka Świecie—Głogowiec, mające na celu zabezpieczenie starego miasta, t. j. terenów, gdzie stoi kościół farny i zamczysko, tudzież przedmieścia Przechowo i dalszych okolic. Prace około budowy wału długości 5 km,

Ruiny zamku pokrzyżackiego w Świeciu z potężną wieżą i doskonale zachowanymi na szczycie blaszkami.

rozpoczęte 1931 r., zakończone zostały 1935 r. Przy jego budowie, przeprowadzonej przez firmę Peikert i Rysiewski w Grudziądz, znalazło zatrudnienie przeciętnie 400 robotników. Do pokonania były wielkie trudności terenowe, mianowicie tam, gdzie budowa wału prowadzona była przez t. zw. ląchy. Wysokość wału dochodzi na tych odcinkach do 9 m wysokości. Koszty wykonania projektu wynosiły około 1 milj. złotych.

Obecnie buduje się wzdłuż Wdy t. zw. wał wsteczny długości około 4 1/2 kilometra. Zadaniem jego jest zabezpieczyć tereny pod Przechowem przed powodzią Wdy a raczej Wisły, która przy wysokim stanie korytem Wdy

przelewała się na pola, ogrody i łąki.

Wobec szkód, jakie zwłaszcza ostatnia powódź wyrządziła pod Opaleniem, zarząd dróg wodnych przystąpił po opadnięciu wód do podwyższenia i umocnienia oraz przedłużenia wału ochronnego w kierunku Aplinek, Jazwisk itd. Równocześnie uregulowane zostało łozysko Opalanki, która, gdy Wisła wezbrała, również występowała z brzegów.

Roku ubiegłego przystąpiono do zrealizowania zaprojektowanego wału ochronnego pod Chełmnem. Plan pracy rozłożony został na okres czterolecia. Ogólne koszty budowy preliminowane są na 1 milj. złotych. Roboty, które wykonuje warszawska firma Oppman i Kozłowski, finansuje Fundusz Pracy, ministerstwo rolnictwa a częściowo starostwo krajowe. Wykonano dotąd nasyp długości 3 km, drugie tyle rozłożono na dwa następne lata. Z budową tamy łączy się nierozstrzygnięta jeszcze dotąd kwestja nowego portu dla Chełmna. Natomiast przesądzona jest, jak słyhać, sprawa budowy mostu na Wiśle, który, łącząc Chełmno ze Świeciem, posiada ogromne znaczenie gospodarcze dla obu miast. Most pod Chełmnem stanowić będzie najkrótsze połączenie drogowe Torunia z Gdynią.

Latem bież. roku przystąpiono do obwałowania Wisły pod Solcem w pow. bydgoskim. Wał, długości około 7 km, którego budowa rozłożona jest na kilka lat, zabezpieczy obszerną nizinę pod Łęgowem, której niemal każde podniesienie się Wisły ponad stan normalny zagraża zalewem. Przy nasypie zajęcie znalazło około trzystu ludzi.

Dwa dalsze a zarazem ostatnie do zrealizowania projekty przewidują obwałowanie Wisły na odcinku Topolno—Topolek między Świeciem a

Projekt nie ustawy aptekarskiej

ale ustawy — o wykonywaniu zawodu aptekarskiego

W numerze 560 „Kurjera Poznańskiego“ zamieszczone zostało streszczenie drugiego z rzędu projektu rządowego ustawy o wykonaniu zawodu aptekarskiego. Projekt ten został uchwalony na ostatnim posiedzeniu Rady Ministrów i zostanie wniesiony na sesję Sejmu i Senatu. Ustawa ta ma unormować jedynie zagadnienia personalne aptekarstwa polskiego, które dotychczas podlega ustawodawstwu państw zaborczych. Jest to więc niewielki i nie budzący żadnych poważniejszych zastrzeżeń wycinek ustawy aptekarskiej a nie projekt całkowitej ustawy aptekarskiej, jak to z artykułu poniekąd wynikało.

Należy zaznaczyć, że aptekarstwo polskie, nie doczekało się jeszcze jednolitej polskiej ustawy aptekarskiej, jakkolwiek od czasu uzyskania niepodległości państwowej ukazało się aż

szesć projektów rządowych.

Omawiany wyżej projekt ustawy o wykonywaniu zawodu aptekarskiego zakresem swym nie sięga kwestji zasadniczych ustroju aptekarskiego (problem koncesyj aptecznych, zbywanie i wydzierżawianie aptek, spółki aptekarskiej, apteki realne i t. p.), a więc nie zamierza przeprowadzić unifikacji całokształtu stosunków prawnych w zawodzie aptekarskim. Z tego właśnie względu organizacje zawodowe, t. j. Związek Zawodowy Farmaceutów Pracowników oraz Polskie Powszechne Towarzystwo Farmaceutyczne (organizacja właścicieli aptek) wypowiedziały się przeciwko powyższemu projektowi ustawy o wykonywaniu zawodu aptekarskiego, żądając ustanowienia całkowitej ustawy aptekarskiej.

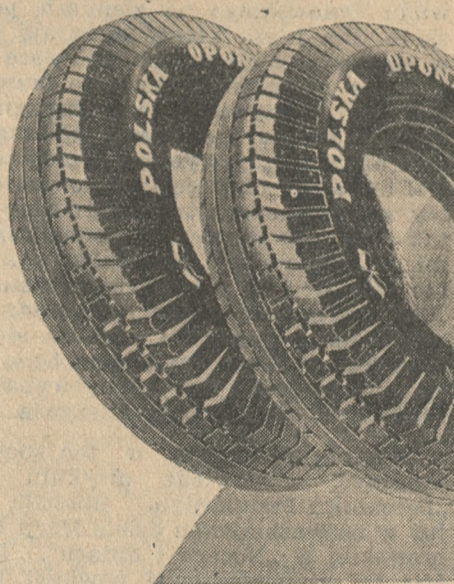
Skromna drukarnia prowincjonalna, spolszczona i gruntownie wyposażona w odpowiednie komplety pism polskich i ornamenti, wydała pod zarządem czcigodnego Jubilata całe setki prac, wytwornych pism, dzieł i broszur. Po za „Oreodownikiem Wrzesińskim“ drukuje oficyna p. Prądyńskiego miesięcznik regionalny „Wici Wielkopolskie“ oraz bibliotekę „Wici Wielkopolskich“.

Działalność Jubilata nie zamykała się w ramach prac zawodowych. Niema we Wrześni organizacji, którejby nie był członkiem, lub choćby tylko sympatykiem.

Zawsze szczerzy, wyrozumiały i skromny ujął sobie wszystkich tych, z którymi choć raz w życiu spotkać mu się wypadało. Szanują go też organizacje wrzesińskie i obywatelstwo miasta. On zaś zasługuje na to w zupełności jako Polak prawy i katolik, który sprawę Ojczyzny i Kościoła zawsze wysoko cenił.

Wróciwszy po ukończonej wojnie do domu, oddaje siły swoje na usługi powstającego państwa polskiego, tworząc kadry szkolstwa, które już kilka dni później występują na widowni jako oddziały powstańcze. Opiekuje się młodym jeszcze we Wrześni „ruchem skautowym“, który wciąga w szeregi pomocnicze. Uczestniczy w likwidowaniu nauki niemieckiej w szkole wieczornej we Wrześni. Jest dalej przewodniczącym Rady Robotniczo — Żołnierskiej i członkiem Rady Ludowej. W roku 1920 organizuje przy pomocy patriotycznych obywateli miasta, Wrześni oddział ochotniczy,

TANIA W SPRZEDAŻY TRWAŁA W UŻYCIU

Prz 8709-40.106

Fordonem, oraz zabezpieczenie doliny Ossy pod Grudziądem na przestrzeni 4 km. Szkody, jakie spowodowała klęska powodzi w dolinie Ossy 1924 i 1926 roku, były tak dotkliwe, że projekt obwałowania Wisły na tym odcinku był wówczas przedmiotem poważnych rozważań. Wskutek jednak ogólnego pogorszenia się konjunktury gospodarczej realizacja tego projektu odłożona została na czas późniejszy.

Groble i wały ochronne, zbudowane zwłaszcza w nowszych czasach, zasługują na miano wielkiego dzieła kultury. Z ich pomocą ujarzmiono wody Wisły i zabezpieczono do pewnego stopnia tereny nizinne, które w ciągu minionych wieków z bagien i błot przemieniły się w slynne z swej urodzajności „Olendry“ czyli Żuławy. Polski zarząd dróg wodnych, kontynuując obwałowanie nizin, dąży planowo do całkowitego opanowania dolnej Wisły a tem samem do zupełnego zabezpieczenia mienia i dobytku ludzkiego.

K. O.

który pod nazwą Legja Ochotnicza Wrzesińska wyrusza w pole w sile 800 bagnetów.

Do licznych życzeń, które w dniu tym niewątpliwie napłyną w dom zasłużonego Jubilata dołączamy i my płynące z głębi serca: ad multos annos!

Warunki szkolne w dzielnicy górczyńskiej

Otrzymujemy następujące uwagi z prośbą o umieszczenie:

Dzielnica górczyńska w ostatnich latach powiększała się w tempie amerykańskim. Równocześnie ze wzrostem ilości domów mieszkalnych poczęły napływać dzieci do szkół. Już w roku szkolnym 1933—1934 uczono na Górczynie do 5-tej po południu. Po zawarciu kontraktu z P. K. E. uzyskano 4 izby szkolne w „Autoruchu“ przy ul. Pałacza. Izby te wprowadziły ciasne i niskie, warunki higieniczne okropne, lecz nastąpiło odprężenie i lekcje kończyły się o 2.30 po południu.

Tymczasem Tow. Bud. Szk. Powsz. wyasygnowało 70 tysięcy na dobudowanie klas przy X szkole powszechnej — ul. Bosa. Z nowym rokiem szkolnym 1935—1936 zostało ukończonych 9 klas szkolnych. Oczywiście, że 9 klas dla Górczyna oznaczałoby wielką ulgę. Cóż, kiedy 6 klas w starej szkole, dużych i jasnych, zamieniono na szatnie i ustępy. Na takie ubikacje, które możnaby tanim kosztem postawić w podwórzu, przerabia się klasy tak potrzebne w Górczynie do normalnej nauki. I to się dzieje w okresie, kiedy sąsiednie szkoły uczą do 4.15 po południu.

Gimnastyki udziela się przy możliwej pogodzie na świeżem powietrzu, a w razie deszczu wchodzi się na stryszek, ciesząc się, że taki wogóle istnieje i można się do niego schronić. Nie czas żałować róż, gdy płoną lasy już! Nie czas marnować klasy na cele uboczne w okresie braku funduszy na budowę szkół.

W tym roku przerabia się dalsze 2 klasy na kancelarię i pokój przyjęć. Dotychczasowa kancelaria jest pokojem obszernym. Kierownik 43 szkoły powsz. w Górczynie przyjmuje w klitce o wymiarze coś około 1 1/2 do 3 m. Inspektorat Szkolny przydzielił 4 klasy szkoły sąsiedniej, lecz jak dotąd tylko 2 klasy zostały udzielone, a następne 2 będą gotowe coś około Bożego Narodzenia.

Ale kancelaria i pokój przyjęć będą z komfortem. Z 9-klasowej szkoły z czasów zaborczych zostanie do nauki 1 klasa. Przebudowa i dobudowywanie kosztowały podobno już przeszło 100 000 zł. A domów mieszkalnych w Górczynie coraz to więcej i dzieci w szkołach również przybywa. Za rok lub dwa uć się będzie w Górczynie do 8 wieczór, jeżeli odnośne czynniki nie pospieszą z pomocą!!!

Obywatel z Górczyna.

Złoty jubileusz pracy zawodowej i społecznej

W dniu 8 grudnia r. b. obchodzi znany księgarz i wydawca „Oreodownika Wrzesińskiego“ p. red. Andrzej Prądyński we

Wrześni 50-lecie pracy zawodowej.

Jubilat rozpoczął praktykę po ukończeniu gimnazjum trzemeszyńskiego w księgarńi i drukarni znanej firmy J. B. Lange w Gnieźnie. Podjąwszy obowiązkową wędrówkę po Niemczech i b. Galicji, otworzył w październiku 1901 r. księgarnię we Wrześni, którą w roku 1919 połączył z wykupioną z rąk niemieckich drukarnią,

PO TAŃCU

odkryliśmy nową najmodniejszą kosmetykę

KARIOKA

PEPFUMY • WODA KWIATOWA • PUDER • MYDŁO

Bezdroża

W czasie niedawnych zajęć na uniwersytetach byliśmy świadkami codziennych ataków prasowych, podejmowanych przez pisma żydowskie, socjalistyczne i t. zw. „niezależne” przeciw polskiej młodzieży akademickiej. Atakujący nie przebierali w słowach. Wyciągnięto najbrutalniejsze wyzwiska, najostrzejsze porównania, stosowane dotychczas do przestępstw natury kryminalnej. Ale najgorsze nawet wyzwiska nie mogły być niespodzianką w pismach, które, walcząc o „wolność”, posługują się wobec przeciwnika terrorem najohydniejszego frazesu.

Inna natomiast rzecz, gdy do tego chóru kalumnjatorów przyłączył się głos przedstawicieli literatury. Powstało niedawno w Warszawie pismo codzienne, „Dziennik Popularny”, który nawiązał porozumienie z całą literaturą radykalną i specjalizuje się w oddawaniu do opracowania aktualnych tematów społecznych i politycznych, piórom nie publicystów, ale właśnie pisarzy. I to pisarzy możliwie najgłośniejszych.

W „Dzienniku Popularnym” wystąpiła z artykułem inna literatka, o autorytecie niepomniernie wyższym — Marja Dąbrowska, pisarka spokojna i opanowana, stojąca dotychczas z dala od rozgrywek lewicowych, koterij literackich, jeszcze niedawno odmawiająca podpisu pod jakiś komunizujący protest. Ale wypadki w Polsce, zwłaszcza jeśli chodzi o różnicowanie się frontów światopoglądowych, idą obecnie w tempie zawrotnym. Ostatni artykuł Marji Dąbrowskiej jest już niemal tak samo gwałtowny w tonie i równie agresywny we wnioskach, jak artykuł zwolenniczy komunizmu Wandy Wasilewskiej. W tekście, znalazło się wiele wyzwisk i inwektyw, a między niemi takie zdania:

„W Wilnie posępne, fantastyczne szaleństwo studentów wywołało już rozruchy uliczne, nie zawahało się przed demagogicznym spowodowaniem zajęć, przypominających czarny wiek siedemnasty, poprzedzający upadek ojczyzny. Co więcej — na samym terenie uniwersytetów ci poniewieracze akademickiej i narodowej godności wykraczają już poza bezmyślną nienawiść rasową i prostą niewybredną walkę konkurencyjną — bezczeszcząc samą naukę”.

Marja Dąbrowska w słowach ostrych i brutalnych, tak niewłaściwych jej zrównoważonej sztuce pisarskiej, opowiedziała się przeciw młodzieży polskiej, nie zbadawszy motywów jej postępowania, i zdeklarowała się za przysięgą dla Żydów. W imię zagrożonego postępu!

Jakże fałszywie brzmi ten wyświechtany frazes postępowy w tem

zestawieniu, gdzie jest oczywiste, że nie chodzi o żadne ratowanie zagrożonej cywilizacji, ale o utwierdzenie żywiołu żydowskiego na ziemiach polskich. Dla ludzi, którzy orientują się w stosunkach literackich w Polsce te słowa o zagrożonym postępie brzmią netylko fałszywie, ale i tragicznie. Tak, tragicznie jest rzeczą bolesną i przerażającą, gdy wybitny przedstawiciel literatury okazuje się człowiekiem tak zupełnie odcietym, odgródnym, tak doszczętnie pokłóconym z temi siłami, które kształtują prawdziwą i jedyne wartościową polską rzeczywistość. Tragicznym jest widok, gdy pisarz o wyrobionym nazwisku zdradza się z kompletnym niezrozumieniem tego, co się w jego kraju dzieje, gdy wypadki zachodzące ocenia wręcz fałszywie.

Musiałoby się zresztą w ten sposób skończyć. Zapowiedź artykułu w „Dzienniku Popularnym” mieściła się już w najważniejszym dziele Marji Dąbrowskiej w „Nocach i dniach”. Treścią tej sześciotomowej powieści jest opis życia polskiego po powstaniu styczniowym, życia zapędzonego w duszne kręgi pracy pozytywnej, zepchanego w materialistyczną koncepcję pojmowania świata, bez jednego wzlotu, bez Boga, bez ojczyzny, bez nadziei i wiary. Dąbrowska opisała te lata w sposób mistrzowski, ale w tem rzecz, że równocześnie sama po za ciasne widnokreśli tego życia wyjść nie umiała, że aż do dzisiaj, kiedy w nowej Polsce poczyną się rysować nowy po-

rzadek rzeczy, żyje stylem i idealami okresu pozytywistycznego, razem z jego kultem nauki doświadczałnej, postępczej walki z Bogiem i programem asymilacji Żydów. W tym anachronizmie literackim tkwi powód głuchego rezonansu, jaki wywołuje obszerne i pracowite dzieło Dąbrowskiej, tu znajduje się źródło artykułu przeciw młodzieży akademickiej.

W zajęciach uniwersyteckich widzi ta wielbicelka Conrada tylko zagrożony humanitaryzm, ale nie dostrzega konfliktu o wiele tragiczniejszego. Nie rozumie, że przez te spontaniczne odruchy przemawia tragizm nowego pokolenia polskiego, któremu odmawia się możliwości organizowania życia na zasadach ładu i porządku, na zasadach cywilizacji chrześcijańskiej. Nie rozumie, że poza temi protestami kryje się tragiczne zmaganie o pracę i chleb, którego zaczyna braknąć młodym we własnej ich ojczyźnie. Nie rozumie wreszcie, że zajęcia antyżydowskie są formą walki i jako walkę należy je traktować; można nawoływać i zabiegać o uniknięcie walki, ale nie jest rzeczą pisarza obrzucać ją kalumnjami i pogardą.

Sprawa artykułu Dąbrowskiej stwarza okazję do wypowiedzenia bardzo pilnych uwag natury ogólnej. Okazuje się, po raz nie wiadomo już który, że wielka część współczesnej literatury polskiej przeniknięta jest do głębi ideologią lewicową. Beżmała wszyscy pisarze, którzy zasługą rzetelną, czy też zręczną reklamą dorobili się nazwiska literackiego — zorientowani są materialistycznie. Zamało się o tej przykrej prawdzie pamięta na codzień,

występuje ona tem jaskrawiej w takich okazjach, jak ta omawiana tutaj.

Dzieje się tak nie z konieczności, ale z przypadku. W polskim życiu literackim waży i decydują ciągle jeszcze nazwiska poprzedniego okresu, autorytety, które kształtowały się w czasach, uważających za najwyższy sens wszelkiego ludzkiego działania — wiarę w materię i jej prawa. Ideały dawno się skompromitowały, ale autorytety zostały. I trwają. Netylko to. Zabiegają o przedłużenie istnienia swego typu w młodej literaturze. Wszystkie beżmała konkursy, nagrody i stypendja stołeczne, wszystkie ułatwienia, impulsy, zachęty i dogodności — a jest tego mnogość wielka — przypadają tym młodym pisarzom, tym nowym dziełom, w których ten rys światopoglądowy przeważa.

Być może typ materialistyczny w literaturze polskiej nie trzymałby się tak długo i uparcie, a pisarze polscy znaleźliby drogi porozumienia z idealami nowego czasu — gdyby nie istniał czynnik, który żywotność przebrzmiałych hasel skwapliwie i z wielką zręcznością podtrzymuje i odnawia. Czynnikiem tym są literaci pochodzenia żydowskiego, a piszący w języku polskim. Nie odmawiając niektórym z nich zalet artystycznych — należy jednakowoż jak najkategoryczniej odmówić wszystkim prawa do wpływania na kierunek twórczości polskiej. Ich światopogląd ma charakter międzynarodowy, a nie narodowy, ich ideały czerpane są nie ze środowiska, w którym żyją, ale z poza środowiska, ich celem jest utrzymanie w literaturze ideałów materializmu dziejowego, które idą przeciw koncepcji narodu, a opowiadają się za internacjonalizmem.

Wpływ literatów żydowskich na literaturę polską jest jeszcze ciągle olbrzymi. Specjalną rolę w ich taktyce odgrywa hasła wolności, postępu, tolerancji i liberalizmu. Zadaniem literackiej prasy, pozostającej w rękach Żydów, jest ustawiczne przypomnianie pisarzom polskim owych hasel i roztrząsanie pisarskich sumień. Czy przypadkiem nie sprzeniewierzyły się ideałom wolności i postępu w interpretacji żydowskiej!

W polskim życiu literackim istnieje więc stały, ustawiczny nacisk, wywierany przez czynniki nie polskie. Nacisk ten wywiera ogólny wpływ na kierunek ideowy większej części polskiej literatury współczesnej, orientując ją lewicowo i radykalnie. Ponadto wpływa on bezpośrednio na wielu pisarzy, którzy, wyznając z dawną ideologię liberalną, zostali zmuszeni dziś do opowiedzenia się po stronie literatury frontu ludowego. Naciskowi temu uległo wielu pisarzy. Ostatnio poddała się mu — Marja Dąbrowska.

JÓZEF KISIELEWSKI.

SATYRA NA „POETÓW”...

Wyszedł „poeta” posępny i blady
popod gwiazdzistych niebios plejady...
Stał kamienny i zacisnął dlonie,
włosy odgarnął demonicznym gestem
i światu krzyknął z rozpaczliwą dumą:
„Tworzę, więc jestem!!!...“
Potem wzrok wbił ponury
w spietrzające się chmury,
co na gwiazdy wlażyły niewczesnie
i jak labędz zachłystnął się pieśnią...
„...Że minęła już wiosna
radosna...
...przeszło lato upalne
i parne...
...że gorących czas przemknął uniesień...
...że deszczem płacze jesień...“
I rozrzewnił się czule
oplakując swe bóle,
rozmiędlalił się słodko
i wiotko...
Wśród jesiennej szarugi
w czasie arcyniedługim
zakwitł różą, lilią, stokrotką...
Jak liściasty kalafior
błysnął jądrem metafor:
z metafory zlatął w metaforę —
aż zawodził i dyszał,

metafor kropnął tysiąc
i serce wspomnił chore...
Cierpiał... cierpiał okropnie...
wszystkie cierpienia stopnie
przebiegł łzawie rozplakan...
W swej bezgranicznej męce
lamał liliowe ręce
i krwawym jękiem kapął...
Aż roztopiście smutny
z żalu na los okrutny,
co go tak gnębił srode,
fantazji puścił wodze...
Wśród zefirku westchnienia
poczuł orkan natchnienia —
pióro chwycił i z dziką finezją
tom wypisał cierpiętnych poczyj...
Potem poszedł do domu
nic nie mówiąc nikomu
i w cielecą oprował w skórę,
a dal tytuł: „Cierpienia i bóle...“
Wreszcie prawem reakcji
jął odwiedzać redakcje
i drukarnie — wieszczowe zagłady...
aż tom wydal —
lecz własnym nakładem...

MARJAN WŁOSZKIEWICZ.

Poznań.

Pani Beckowa

W tej erze, kiedy piękna, a może nawet nadobna pani Kasia wychodziła za Becka, konkurencja i rywalizacja między doktorami poznańskimi musiała być bardzo wielka. Bo co to i ukrywać, że w samym Rynku mieszkało ich kilkunastu, i to same sławy, same znakomitości. Co drugi dom (casa, curia), to albo wielkie magnaty, grabiowie, comesy, Opalińscy, Górkowie, Czarnkowscy, albo złotnicy, albo aptekarze.

Poznań za panowania Zygmunta, Starego i Augusta, to było miasto sławnych cyzelerów i sławnych lekarzy. Mieli tam w Rynku kamienice i wielkie kupce jako to... Ungery lub Storchy, ale co druga kamienica, to któregoś ze słynnych medicusów i physicusów. Jak w ostatnich teraz trzydziestu latach miasto Wiedeń słynie z lekarzy o światowej sławie, tak w szesnastym wieku między latami 1536 a 1560 poza Padwą najwięcej znakomitościami lekarskimi słynął Poznań. Najznakomitszego z nich wzywano do sultana Solimana, do madryckiego króla Filipa, do Budapesztu. Stąd szli lekarze nadworni królów polskich. To też fortuny robili „synowie Eskulapa” wielkie, kamieniczki to skupywali, to dostawali w posagach z żonami i wiodło im się, co to gadać, poprostu świetnie.

Do roboty mieli dużo, bo higiena w średniowiecznych grodach stosunkowo mizerna, dzieciaków rodziło się nieproporcjonalnie dużo, a jeszcze więcej zamierało, nadto grasowały zacień różne ciężkie epidemie, na ten przykład dżuma, czarna zaraza, tańce św.

Wita, padaczka, lepra, no a z Francji przyszła też t. zw. franca (morbis gallicus), czyli po polsku syfilis, a po sarmacku kiła. Dla doktorów tedy i używania i roboty po sam pas i bez popasania, a dochody znaczne, honorarja sowite.

Na samym więc Rynku Poznańskim rezydowali lekarze: Cossius, Valenti, Goski, Adam Paulini. Dalej zaś w śródmieściu w oppidum ordynowali leibarcy królewskie: Saxo, Sebastian, Wójcik, Piotr, Stefan Mikan, Italikusy: Lodovicus i Johannes, dalej kanonik Lindener, dalej Chrościński vel Chrościński vel Niger vel Czerny, no i wreszcie wielki syn małego fabrykanta grzebieni: Strusiek vel Strusek vel Struszek, a właściwie Strus herbu Jelita. Jelita tę pieczętowali się Chrościńscy, konkurenci doktorowie, ojciec i syn, ale widocznie ich te Jelita jako lekarzy drażniły czy żenowały, dość, że Król Jegomość łaskawie skorygował na ich prośby Jelita na Labędz.

Konkurencja i rywalizacja między lekarzami musiała być w one czasy w Poznaniu tak wielka, jak bywa niekiedy między sławnymi tenorami lub sławnymi malarzami. Im wyżej w sławę i w pieniądze, tem zawiś i zazdrość zamiast maleć — przeciwnie — rośnie. Leczyli oni biskupów i sufraganiów, prałatów, infułatów, magnatów, senatorów, wojewodów. I leczyli w domach bogatego w one czasy patrycjatu, w domach Szylingów (stad Szeląg), Wildów (stad Wilda), Rossmanów, Becków, Ungerów, Storchów. Kto mógł sobie pozwolić, wzywał Kanonika - medyka ks. Kaspra Lindenera. Kto inny posyłał karoce po samego

burmistrza, z procederu Eskulapa. A tak państwo Ungerowie, jak państwo Czaplia (sic), lub państwo Storch (bo-cian) wzywali zawsze samego doktora Strusieka. Musiano wtedy robić „wizte” a propos, kiedy taki Strus macał tętna którejs z uroczych panien Bocian (Storch).

Lekarzom poznańskim największego splendoru uczęszczało włoskie miasto Padova i wogóle edukacja i kultura italska. Tysiąc Polaków w XVI w. kształciło się w Padwie, a drugie dwa tysiące Polaków zrzucało włochatą skórę barbarzyństwa w italskich archigimnazjach w Bolonii, w Rzymie, w Ferrarze. Nie w żadnym tam Paryżu robiono z owsa ryżu. Tylko i wyłącznie w Italji. W Padwie głównie lekarzy. Z krakowskich i z poznańskolubrańskich licencjantów i scholarzy robiono w cztery lata biegłych lekarzy. A który zasię był bardzo zdatny, temu drukowano prace naukowe w Wenecji (u Meyeta!), albo mu pozwalano wykladać astrologję (Baltazar Smosarski), albo choć doktorandowi powierzano jak Strusiekowi docenturę medycyny na rok (1535-36). Z prac Cwiklińskiego i Windakiewicza o Padwie i wpływach italskiej kultury renesansowej na Polaków możemy mieć wyobrażenie, co to był za zaszczyt wykladać przez semestr medycynę w Padwie, w metropolis anatomji, uroscopji, chirurgji i medycyny wogóle! Nie można się tedy dziwić, że taki Padewczyk jeden z drugim, to jest Chrościński czy Strus i w samym Poznaniu i w całej Polsce i u królewskiego dworu byli wprost „rozrywani”. Zeniaczka młodych „internistów” - klinicystów w takich warunkach nawet z zacień uposażoną dziewczuszką też była wcale łatwa. To też i doktor Strus ożenił się pierwszy raz z jedną kamienicą w

Rynku Ungeroską, a na imię jej było (co się rzadko przydarza) Polyksena, a drugi raz z drugą kamienicą w Rynku, Storchoską, a na imię jej było Katarzyna.

I tak oto powoli zbliżamy się i do... Pani Beckowej.

Zaczęło się i pierwszy i drugi raz od badania tętna (sphygmologia), w czem dr. Strusiek był specjalistą: A skończyło się w obu wypadkach na „Veni Creator”.

Ale żeby niby doktor, od którego ulica w Poznaniu, był w pożyciu prywatnym i małżeńskim taki znów baranek i taki, co to do rany przyłóż, to niech tam nikt nie wierzy, kto przy tej ulicy dziś mieszka. Paryski jego biograf dr. Bugiel w swej biografji wybieł Strusia na glanc, na bielutko, i zrobił z niego uczonego Hioba Hipokratesowicza. Tak ślicznie znówu nie było. Więcej prawdy prawdziwej i rzeczywistej rzeczywistości musi być w tem, co o Strusieku relacjonował Łukaszewicz („Obrazy Historyczne”), skoro to stwierdzają czarno na białem i sądowe akta grodzkie. Lekarz był prima sorta, pierwsza klasa, ale na mamonę musiał być zacień chciwy, no i procesowicz i pieniacz zajadły, no i wogóle impetyk i sanguinik, a może i astenik i katatonik i schizofrenik?? Na kamienicę Ungurów po śmierci małżonki najazd zrobił i okupację, na dom po doktorze Sebastianie (doktorowi Albertowi Saxo przez króla dany), też najazd zrobił i okupację. Raz przegrywał, raz wygrywał, dwa razy go z kamienicę przemocą wylali, co, jak na taką sławę i na nadwornego lekarza J. Król. Mości i byłego burmistrza, nie uchodzi i nie wypada! Z procesami i to rodzinnymi włóczył się po sądach od instancji do instancji.

Znakomite rzeczy pisywał, sławę

FALNA i FLORA

na ostrzu języka 133 z hollywood

DAWNE DOBRE CZASY...

Ach, gdzie się podziały owe bajeczne czasy, kiedy to Helena Mniszek panowała w sercach ludzi maluczkich! Owe czasy wytworne, dystygowane, — „arystokratyczne“, kiedy szary człowiek marzył o bohaterach „Trędowatej“ i „Ordynata Michorowskiego“; kiedy snił o paradnych pałacach, po których kroczyły damy w rodzaju księżnej Podhoreckiej, którą tak barwnie opisuje Mniszkówna: „... wysoka i szczupła, o klasycznym profilu wielkiej damy... arystokratyczne piętno miała jak wszczepione... wyidealizowana dystynkcja otaczała ją... zegarek ta wielka dama nosiła na czarnym sznurowadku...“

Gdzież się podziały sny błędnych panienek o szlachetnej Steni, gnębionej przez srogich hrabiów...

Epoka Heleny Mniszek przeszła do historii (... prawie tak, jak epoka „Cierpień młodego Wertera“...), i minęła bezpowrotnie: Nikt już prawie nie czyta „Ordynata“. Dlaczego tak jest?

ZBLIŻENIE.

Otóż „wysokie progi“ stały się niższymi. „Milieu“ tych powieści straciło swój dystans i swą egzotykę.

Dziś każdy średnio sytuowany człowiek może spędzić wakacje w hrabiowskim pałacu, przerobionym na letnisko; za trzy do czterech złotych dziennie może się przechadzać po salonach, do których tęsknił nad „Trędowatą“, może jeść obiad w towarzystwie tych srogich hrabiów i może stwierdzić naocznie, czy wielkie damy noszą zegarek na czarnym sznurowadku.

Kasty zbliżyły się do siebie. Więc człowieka maluczkiego już przestała nęcić atmosfera książek Heleny Mniszek — bo już ma kontakt osobisty z jej modelami. Nerwy szukają innej podniety.

A obrotni pisarze wężą i szukają i znajdują tematy, które jeszcze swej egzotyki nie straciły.

HOLLYWOOD.

I miast pałacu pokazują czytelnikom szpelunki newyorskie i atelier wytwórni filmowych. Miast biednej Steni — biednego kelnera awansującego na gwiazdora filmowego. Miast ordynata — ordynusa. Miast okrutnych hrabiów — narwanych sadystów.

Dawniej czytelnik szalał z entuzjazmu, dowiadując się, jak bohater powieści zapadał bliny z kawiozem, pił szampana i palił „wonną havannę“. Dziś to nie wystarczy. Dziś bohater na śniadanie zażywa kokainy, potem bierze iniekcję morfiny i wreszcie zapala fajeczkę opium. Miejsce taniego sentymentu zajęły tanie perwersje. Miejsce

falszywego szyku zajął prawdziwy kicz.

„Autentycyzm“ znalazł w tych powieściach zastosowanie, jakie się nie śniło Czernikowi, apostołowi tego kierunku! Miast fikcyjnych postaci powieściowych autorzy dają portrety ludzi autentycznych, popularnych gwiazd filmowych, żyjących jeszcze aktorów i aktorek; wyświetlają ich sekrety, patrzą przez dziurkę od klucza do sypialni, a potem plotkują... plotkują... plotkują... Plotka staje się najważniejszym „materjałem“ do ich głupawych powieści.

Wystarczy, że szepną jedno tajemnicze słowo: „Hollywood“ — a jak góra Sezam otwiera się serca i portfele czytelników...

„VIE ROMANCEE“.

I z portfelu wydobywa czytelnik kilka złociszów i kupuje sobie na przykład powieść p. t. „Faun z Hollywood“, w której znajdzie szczegółowy opis życia erotycznego Rudolfa Valen-

tino. Panuje w tej książce piekielna dyskrekcja; bo autor nie wymienia ani nazwiska — Poli Negri (pisze skromnie „Politta“) — natomiast daje autentyczne tytuły ich filmów, więc wątpliwości nijakiej niema. I jeszcze jeden szczegół, dowodzący subtelności autora: sceny erotyczne są w kulminacyjnych punktach wykreślane, bywa dźwięk wierszy kropek, a czasem pół stronniczy, zależnie od sytuacji. Autor jakgdyby sam chciał się zabawić w cenzora...

Pamiętamy, że Valentino był typem przystojnym i aktorem średnim. Z „Fauna z Hollywood“ dowiadujemy się ponadto, że jako człowiek był nie wiele wart: że etyka jego była bardzo wiotka, a inteligencja niezbyt wybujała. O pierwszej zalecie świadczy pewna cyniczna scena, kiedy to piękny Rudi, niezadowolony z swego zawodu kelnera, stara się „za wszelką cenę“ o awans; o inteligencji dziubasa świadczy chociażby dosłownie zacytowane

NOTATNIK

Ofiara „zemsty“ i „bohater“, a nie plagiator

Rzecz bardzo znamienita. Po wykryciu plagiatu pana akademika Wincentego Ruszel-Prévost-Rzymowskiego, cała zdrowa niezależna opinia polska wystąpiła z zgodnym potępieniem plagiatu. Milczano jedynie po „tamtej stronie“. Gdy jednak po „tamtej stronie“ spostrzeżono, że na „zaśnięcie“ afery się nie zanoś, wtedy uchwalono w senhadrynie żydowsko-masońskim nacisnąć guziczki swej maszyneryj prasowej, wystukując obronę p. Wincentego R.—P.—Rzymowskiego. Obrona — na komendę — bardzo charakterystyczna.

A więc p. Słonimski w żydowskich „Wiadomościach Liter.“ stara się w ogóle zbagatelizować plagiat p. akademika. Bo coż to za wielka rzecz taki tam plagiat. Zaciętrzewieni przeciwnicy p. Rzymowskiego i reakcyjniaki z igły zrobili widły, podnieśli krzyk, a właściwie niema o co. Biedny p. Rzymowski jest właściwie ofiarą zaciętrzewienia politycznego.

To jedna metoda obrony: zbagatelizowanie i ofiara przeciwników politycznych.

P. Wanda Wasilewska ruszyła w szranki na łamach soc. „Dziennika Popularnego“ z zapioną, bezstanną wszystkich, co śmieli plagiat p. W. R.—P.—Rzymowskiego nazwał plagiatem. Cała ta sprawa, to tylko akt zemsty czarnej reakcji za udział w komunistycznym zjeździe lwowskim. „Ale najbardziej“ — zdaje się — rozjusza delatorów fakt, że Rzymowski wobec całej nagonki umiał się zachować z godnością(!) Nie uznał za potrzebne kajać się, odwoływać, tłumaczyć. I to do szalu doprowadza ludzi bez godności(!)

To druga metoda obrony: ofiara zemsty i zachowanie się z godnością! Słowem p. plagiator W. R.—P.—Rzymowski, to człek czysty jak iza, niewinny jak baranek i honorny. A tylko te wykrywcy plagiatu to

ludzie bez godności.

A wreszcie metoda trzecia. W „Przebiegach“ organie Związku Polskiej Młodzieży Demokratycznej powiada się nie mniej, nie więcej, jak tylko tyle, że odpowiedź p. W. Rzymowskiego na zarzuty plagiatu „jest męskim, uczciwym postawieniem kwestii, oznaczającym: przyjęcie pełnej odpowiedzialności za myśli i poglądy wypowiedziane w książce“. (Boże, co wyrośnie z takiej młodzieży!)

A więc trzecia metoda obrony: plagiator Rzymowski to właściwie bohater.

Te trzy metody obrony masońsko-żydowskiej wzgl. komunistycznej — warto zanotować i dobrze zapamiętać.

Czytelnia p. akademika W. R.—P.—Rzymowskiego

„Merkurjusz Polski“ otrzymał ulotkę sławnej czytelnicy p. f. „Książka dla wszystkich“, którą p. akademik Rzymowski założył z książek, przysyłanych mu do recenzji. Z ulotki tej wynika, że czytelnia ta uprzywilejowana została tajemniczym sposobem przez pocztę. Mianowicie za paczki z książkami wagi 5 kilo czytelnia ta opłaca tylko 38 groszy i to bez względu na odległość.

Pała wydawnictwa pornograficzne, ale... w Ameryce

W jednym tylko dniu (11 listopada br.) spaliła policja nowojorska na wielkim stosie całą masę pornograficznych książek, widokówek, obrazków itp., przedstawiających wartości sprzedające około dziesięciu tysięcy dolarów. Wydawnictwa powyższe zostały skonfiskowane przeważnie ulicznymi handlarzom, którzy sprzedawali je mniej lub więcej jawnie.

A więc pornografię tępa i pała w rozhuśtanej liberalizmie i frywolnej Ameryce. A u nas kiedy to nastąpi?

i zaopatrzone w uwagę „autentyczne“ listy miłosne. Z tych „dokumentów“ dowiadujemy się, że Valentino w taki sposób pisywał do „dzielnej i wymownej bojowniczkii miłości, Politty“: „Twój wilk, który kocha i ubóstwia jagniątko swoje... Dziubas nie był wilkiem, dziubas był zwyczajnym baranem!

FLORA „FAUNA“.

Z flory, czyli z bukietu kwiatków tego „Fauna“ przytoczę kilka skromniejszych. Jest tam n. p. „orgia pocałunków, których maistrę, wkraczającą w zakres fantastycznej bajki, posiadała dumna kochanka ulubieńca świata“. „Rudi uczył coś naksztaltu niesmaku“. — Polska artystka filmowa takiej używa polszczyzny: „Nie chcę decydować sama. Musimy wspólnie o t s t a w i ć“. — „A Mistrz grał. Płynęły perliste, wytworne, przesubtelne kaskady łkających przedziwnie nokturnów i walców... Tęsknota tchnęła przedziwna z czarodziejskich tonów...“ i tak przez pół strony: trudno o banalnieszy opis koncertu — Paderewskiego... bo i jemu autor każe służyć jako sztafaż do swej powieści! Poza tem dowiadujemy się z tej książki o pewnym osobliwym szczególe: Podobno istnieje w Paryżu „Łuk Tryumfalny Arki...“ Czyżby to była arka Noego?

Poza tem jest wszystko „nach berühmtem Muster“ — są przepastnie głupie, puste djalogi; są wytarte frazesy i poetyzowania najgorszego gatunku; szablonowe sytuacje; dreszczyki i perwersyjki, sadyzmy, masochizmy i idjotyzmy; drobne sensacje — a na koniec jedna wielka!

SZKOŁA BOYA.

Otóż dotychczas było wiadomem, że Rudolf Valentino umarł wskutek spóźnionej operacji ślepej kieszki. Taki prozaiczny rodzaj śmierci nie wystarcza autorowi „Fauna z Hollywood“.

Pamiętamy sensacyjną polemikę dokoła pytania stawionego przez Boya: „Czy Mickiewicz umarł otrutym?“ Boy zrobił szkołę. Bo i biedny durny Rudi musi w tej powieści umierać od trucizny, którą mu ex-kochanka wysypuje do szampana! Ale Rudi jest dżentelmenem, bo chociaż kiedyś spoliczkował jedną ze swych żon, teraz nie wydaje trucicielki, ba, nawet nie chce się przyznać, że jest otruty i poddaje się operacji ślepej kieszki...

Jak wiadomo, faun jest mitologicznym tworem, do połowy człowiekiem, do połowy koziołkiem; faun w naszej powieści natomiast jest cały koziołkiem. Plugawym koziołkiem — matolkiem!

Tyle było narzekania na skromną, szlachetną, czystą jak iza panię, Helenę Mniszek! Tyle kpín z jej papierowych bohaterów. No — i wykończyli „Trędowatą“... i mają teraz „Fauna z Hollywood“! „Trędowatą“ sparodjowała Madzia Samozwaniec; to było wielką i jedyną zasługą „Trędowatej“. — Faun z Hollywood“ nie zasługuje na parodię pani Madzi; właściwie nie zasługuje nawet na mój feljeton! ARTUR MARYA SWINARSKI

miał w całej Europie, poważny uczeni nie był, bibliotekę skolekcjonował wspaniałą, po pierwszej magnifice lamentował, drugiej połowicy zapisał fajną fortunę i domy i biżuterję, altembasy i atlasy. Mnogo ludziom społecznym żywota przedłużył, ratując ich to z podagry, to z hemoroidów, to z pógowych komplikacji. Ostatecznie atoli sobie sam biedny doktor Struś (Jelita) poradzić jakoś nie mógł i popadł w dżumę czy też w grype, która w roku 1568 rzuciła się nawet na miasto, w którym zatrząsienie było lekarskich znakomitości. Tarł, tarł, aż zmarł dr. Struś.

No dobrze, kochany autorze, ale co to wszystko ma wspólnego z Panią Beckową?

Nic. Albo właściwie bardzo mało: W kilka lat po śmierci nieodżałowanego impetyka wyszła nieutulona w żalu wdowa z Bocianów - Strusiowa za Bartłomieja... Becka, normalnego burżuja poznańskiego. Ot i tyle. Musiała przy Bartłomieju odetchnąć i odpocząć. Nieboszczyk to był genjusz, sława, znakomity celebrité. Owszem. Ale tacy bywali tak na codzień, dzień w dzień, cokolwiek uciążliwi i poprostu nie do zniesienia.

Ale jednak, gdy go znosili po schodach na dół, to tam płakała i beczała. I utulić było ją trudno i pocieszyć.

Narazie. Z czasem utulił i pocieszył obywatel B. B. (Bartłomiej Beck).

ADOLF NOWACZYŃSKI.

Kominek

Mieszkanie bez kominka — to mieszkanie bez duszy. Kto by chciał wskazać przedmiotowy odpowiednik symbolicznego wyrażenia „ognisko domowe“, nie mógłby ani na pokojowym ani na kuchennym piecu uwagi zatrzymać, ale musiałby wskazać właśnie kominek. Jakże miejsce w mieszkaniu usposabia do najmielszych rozmów, do najgłębszych zadam, jakie w żywej pamięci z lat dziecińczych pozostaje związane z wieczorami zimowymi, z opowieściami, bajkami i pierwszemi dusz wrażeniami? Kominek — ten znicz domowy, znicz rodzinny, znicz narodowy.

W Polsce w drugiej połowie stulecia ubiegłego tylko zupełna bezmyślność i żydowszczyzna materializmów wszelkich i pozytywizmów mogła budownictwo miejskie pozbawić kominka. Nowe dzielnice miast, rosnące szybko pod hasłem najmniejszych kosztów i największych zysków, wykreśliły kominek ze spisu rzeczy w mieszkaniu niezbędnych, a to tak samo, jak nowe teorie zaprzęgnęły obywateli bez pojęcia duszy. Najnowsza, obecna architektura, budująca „mieszczny do mieszkania“, w całości po tamtej wiele najgorszych znamion o dziedziczyła, a wśród nich — wstręt do kominka.

Zwolennicy modnej dziś architektury komunistycznej postanowili robotnika i wogóle „szarego człowieka“,

zwłaszcza miejskiego, uwolnić od obecności duszy, a jednym ze środków do tego celu w dziedzinie mieszkaniowej prowadzących jest ogołocenie domu ze wszelkiej poezji, z najmniejszego śladu zdobnictwa, lub jakiegokolwiek kształtu, któryby o duchowym życiu napomynał był zdolny. Kominek za dużo widział, za dużo pamięta, zbyt pełen jest i duszy i ducha ludzkiego, aby go można było tolerować...

Cóż takiego widział i co pamięta kominek? Jest on, przedewszystkiem, domową kolebką żywego, świętego, dzikiego ognia, który w czasach pradawnych pierwszą zapłonął iskrą cywilizacji. O wiele dawniej od starożytności Prometeusza, ale również w rasie aryjskiej zapamiętany jest Indra, bóg, o którym jeden z najstarszych hymnów Rigwedy tak mówi:

Ognia w krzemienjach twórca i odkrywca, W bitwach zdobywca — o ludzie! do Indral

Naprzód ten ogień tułał się w szczyrach polach i lasach, na górach i w pieczarach w postaci ognisk wolnych, ale wnet znalazł się i na paleńskich, które dla niego wyłącznie budowano w chatach mieszkalnych, i od tej pory stał się nieodłącznym towarzyszem człowieka. Ten dbał o niego, jak o życie własne, i stało się prędko, że wymyślił osobny domek w chacie, w którym ogień mógł płonąć stale i

bezpiecznie: to był właśnie pierwszy w dziejach człowieka kominek.

A potem już poszło! Proszę w myśli przegląd uczynić historii rodzin, rodów i narodów. chat, dworów, zamków i pałaców, a wreszcie — stłoczonych mieszkań w miejskich domach czynszowych, oraz — rozrzuconych wszędzie zajazdów. Gdzieżby mogło odbyć się bez kominka? On stał się ośrodkiem tęsknot ojców i dzieci, rolników i rycerzy, kupców wędrownych i żeglarzy i wszelkiego ludzkiego żywota tułaczego... A któż to z nas nie jest tułaczem? On, kominek, stał się orędownikiem matek i powiernikiem dziewcząt, poematem młodzieży i bajkopisem dzieciarni.

Po szalejących burzach morskich i po krwawych rzeziach bitewnych, po trudach pracy wszelkiej i podróży, po wyczerpujących pogoniach sztuki, nauki, filozofii, po radościach i tragediach życia ludzkiego — tu przed kominkiem, wpatrzony w żywy ogień, co pełga i trzaska, jak na wolności, człowiek wgląda najgłębiej w życie i w siebie, przez tajemnicę ognia i jego dzieje czuje się z całością życia związanym i lepszym i szlachetniejszym się staje, niżli go mogą uczynić wszelkie elektryczności czasów najnowszych, niżli go nawet gwiazdy uczynić mogą i słońce promienne.

Dlatego za grzech to uważam, gdy architekt projektuje mieszkanie bez kominka. Dlatego żydowszczyzną mi czuć całą architekturę modną. STANISŁAW PIENKOWSKI

Feljeton ogrodniczy

Konserwacja kwiatów pokojowych w zimie

Zbliża się przepowiadana ostra zima. Trzeba pomyśleć o naszych kwiatkach, przechowywanych w pokojach. Ze względu na wielki brak słońca w tym okresie każdy miłośnik stawia rośliny instynktownie na oknie lub w jego okolicy. Zupełnie słusznie. Musimy jednak pomyśleć o tym, że w tej strefie temperatura pokojowa jest zmienna i przy silnych mrozach dla kwiatów szkodliwa. Czas jeszcze, aby okna dobrze uszczelnić, co niewątpliwie przyczyni się do podniesienia ciepłoty w mieszkaniu i zabezpieczenia roślin.

W jaki sposób? Otóż w drogeriach można otrzymać specjalne paski ligninowe, którymi oblepia się ramy okienne od zewnętrznej strony w stosunku do pokoju w miejscach ich styku z t. zw. futrem. Ponieważ najwięcej zimna wkrada się dołem, dobrze będzie ułożyć między ramy okna warstwę papieru gazetowego. Sporządzone rulony można powiązać, co ułatwia ich wyjęcie celem przewietrzenia pokoju. Zasadniczo najlepiej jest przetrzymać kwiaty na stojaku, którego przesunięcie do środka pokoju w noc b. mroźne nie sprawia żadnej trudności. Musimy jednak pamiętać o tym, że niektóre gatunki kaktusów, zawiązujące obecnie pączki kwiatowe, jak np. Boże drzewko (Epiphyllum truncatum i inne) nie należy w tym okresie przesuwac z danego miejsca, ponieważ na skutek zmiany naświetlenia nie uzyskamy pożądanego kwiecia.

Osobno kilka słów o podlewaniu. Jako najprostszą regułę można przyjąć, że im cieplejsze mieszkanie, tem częściej należy podlewać kwiaty wodą o temperaturze pokojowej, a miarą będzie stan gleby. Sucha ziemia wymaga bezwzględnie wilgoci i nie kierujmy się nigdy przysłowiem powiedzeniem „dwa razy w tygodniu”. Wykonanie samej czynności trzeba przeprowadzić najlepiej w południe, pomijając w miarę możliwości dni dżdżyste i pochmurne. Jest rzeczą zrozumiałą, że przez sztuczne ogrzewanie wytwarza się atmosfera gorąca, lecz sucha, będąca wrogiem wszelkiej roślinności. To też pamiętajmy o jak najczęstszym skrapianiu względnie zmywaniu ulistnienia letnią wodą. Kaktusy wymagają bardzo miernego i umiejętnego podlewania, gdyż przy

zbyt obfitej wilgoci łatwo gniją. Jeżeli taki wypadek zajdzie, wycina się chore miejsce aż do tkanki zdrowej i ranę zasypuje się sproszkowanym węglem drzewnym.

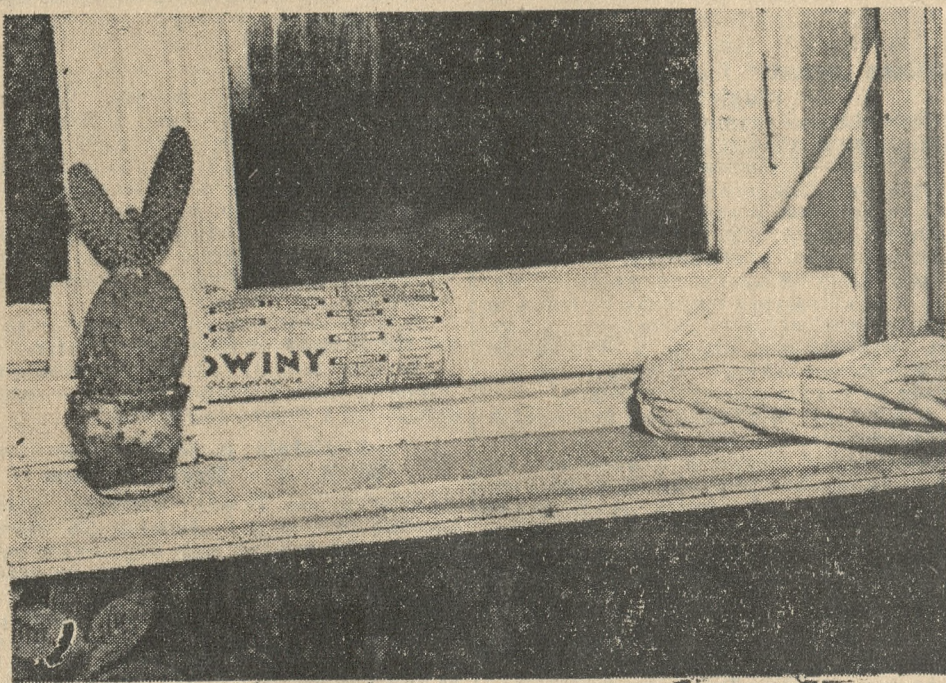
Niemniej ważnym momentem jest przewietrzanie, które przeprowadzamy tylko około południa w dni słoneczne i cieplejsze, kiedy ustępuje mróz. Proces należy uskutecznić tak, aby prąd chłodnego powietrza nie płynął wprost na kwiaty. W tych wypadkach musimy wskazać dobry sposób przepuszczania świeżych warstw atmosfery z sąsiedniego pokoju przez boczne drzwi. Tu powinniśmy zwrócić specjalną uwagę na palmy, które są bardzo wrażliwe — głównie na często hodowaną drobną palmkę kokosową (Cocos Wedelliana). Wytrzymałsze są naogół palmy wachlarzowe, które znoszą zarówno temperaturę ciepłą, jak i chłodniejszą — za wyjątkiem przeciągów. Pośrednim gatunkiem jest przepiękna Kentia Belmoreana o dużych, łukowato przęgiętych liściach i majestatycznej postawie.

Musimy jeszcze pomyśleć o kaloryferach, które są szkodliwe ze względu

na to, że wytwarzają atmosferę bardzo suchą. Aby temu zapobiec, ustawiamy na grzejnikach lub między ich żebrami blaszanki z wodą, która, parując, zwilża suche powietrze. Z tych względów ustawianie kwiatów w pobliżu kaloryferów jest poprostu zabójcze. Szkodliwym jest również nagłe przenoszenie roślin z pokoju zimnego do gorącego.

W zasadzie najlepszym miejscem do przetrzymywania flory pokojowej są jasne i słoneczne piwnice. Panuje w nich przez całą zimę nieomal jednokowa temperatura i wilgotność. Podleamy bardzo rzadko, jedynie musimy częściej przewietrzać. Wystrzegajmy się piwnic ciemnych, wilgotnych i mokrych, w których kwiaty bardzo łatwo gniją.

Najczęściej stawia się wszystkie kwiaty do ciepłego pokoju. Po pewnym czasie okazuje się, że igławy czyli araukarie zaczynają tracić na wyglądzie i w końcu gubią igły. Przyczyna tkwi w tem, że wszelkie rośliny iglaste nie znoszą nadmiernej ciepłoty. Należy je przetrzymywać w temperaturze od 2—5 stopni C. Tutaj

Dolne zabezpieczenie okna zapomocą rulonów papieru gazetowego. Z prawej paski ligninowe dla uszczelnienia ram okiennych.

Najmilszy podarek gwiazdkowy..*

to bonzurka — piżama — porannik
w pięknych zestawieniach
z Pierwszej Wielkop. Fabryki Piżam

W. Sewandowski & Ska

Poznań, Stary Rynek 55.

w wielkim wyborze i najtaniej
gdzie z własnej wytwórni.

Podczas Wielkiej Sprzedaży Gwiazdkowej
bywa się sprzedaje po cenach fabrycznych.
Bonzurki od zł 8,50. Piżamy od zł 14,50.
P 8700-49.39

zaliczamy jeszcze takie gatunki, jak mirty, cytryny, pomarańcze, laki (Cheirantus cheiri), fuksje, hortensje, goździki, piękne chryzantemy, popielniki (Cineraria), drzewaka laurowe, aukuby, trzmieliny (Evonymus), granaty, rododendrony i oleandry. Nieco wyższą ciepłotę (5—8 stopni C.) lubią męczennice (Passiflora), agawy, amarylki (Amaryllis), azalie, skalnice chińskie, czyli t. zw. was Polaka albo broda żydowska, fiołki alpejskie, prymule oraz piękne kamelie. W tych warunkach nie należy roślin zbyt obficie podlewać, lecz przy suchszej glebie lekko zwilżyć.

Cieplejsze otoczenie wybierają drzewa kauczukowe (Ficus), figi, lipa afrykańska zw. domową (sparramania africana), draceny, ukośnice czyli begonie, trzykrotki (Tradescantia), heliotropy i klawie. Pozostałyby jeszcze gatunki, lubiące znaczną ciepłotę (15—18 stopni C.), jednak można je przetrzymać w temperaturze pośredniej, czyli 15 stopni C., nadającej się dla wszelkich roślin za wyjątkiem iglastych. Zaliczamy tu kaktusy, paprocie i filodendrony (głównie Monstera deliciosa), choć ostatnie znoszą dobrze temperaturę 10—15 stopni C.

Nieco odmiennych warunków wymagają zwisające szparagi ozdobne (Asparagus), które nie znoszą temperatury cieplej a suchej, a w której następuje żółknięcie liści. Asparagusy lubią dużo wilgoci w powietrzu i w glebie. Kalję czyli bielikrasę wstawia się początkowo do pokoju chłodnego, a następnie do ciepłego (10—15 stopni C.) i wówczas pędzi kwiaty. Do wszelkich warunków przystosowują się pelargonie i t. zw. żelazne liście (Aspidistra, Plectogyne), rosnące nawet w ciemnych miejscach i znoszące dobrze ciepłotę 3—5 stopni C. W warunkach opisanych kwiaty nasze napewno przetrwają zimę szczęśliwie i doczekają się zdrowo upragnionej wiosny.

J. A. WITOLD ALKIEWICZ

ECHA WARSZAWSKIE

Warszawa, w grudniu.

Zima — to nie tylko śnieg, ślizgawica, mrozy, spadek ręki w termometrach, lub błotniste roztopy. To także okres plotek, plotuszek, plotuchnek. Z marnej plotki robi się zaraz wspólnego tucznego szczupaka, czy karpia. Ale inaczej nie będzie, bo ludzie lubią sobie pobajdurzyć. O wielkich i możliwych tego świata, rzadziej natomiast o maluczkich.

Adolf Dymsza

I tak duży huczek zrobił się dokoła osoby Kazimierza Junoszy-Stępowskiego z racji — pisałem o tem przed tygodniem — jego występu w „Królu pod parasolem” na deskach „Cyrulika Warszawskiego”. Sensacja jest, owszem, przedniego gatunku, lecz nie wiadomo, czy wystarczy na podtrzymanie sztuki przez dłuższy okres, bo krytyka przy ocenie zastosowała dość gęste sito. Teraz już tylko czeka na drugą sensację teatralną. Na to, by miejsce Stępowskiego w teatrach T. K. K. T., w rolach Otella, czy Juljusza Cezara zajął sam „wielki mistrz”... Dodek Dymsza!

Przypadki przecież chodzą po ludziach i scenach.

Ale wszystko furda! Jest nowa, najbardziej frapująca sensacja, o ja-

kiej się mieszkańcom stolicy już dawno, dawno nie śniło. Maluczko — a będziemy mieli króla. Dobrze, co? Przebój, rewelacja!

Monarchiści, spokoju, opanujcie podniecenie i wzruszenie. Chodź o cudzego króla, o Karola II rumuńskiego. O nim to właśnie mówi się na prawo i lewo, o nim tylko piszą gazety stołeczne pod tłustymi tytułami. Przyjedzie za kilka tygodni, tylko wprawdzie trzeba ustalić pewne wytyczne i omówić obowiązujący w takich wypadkach ceremoniał.

W każdym razie nielada niespodzianka. Pomijając polityczne znaczenie takiej wizyty, nie można jej odmówić naprawdę posmaku sensacji. Przecież prawdziwego króla, monarchę sojusznika w dodatku, nie ogląda się w Warszawie często. Jak dotychczas, mury naszej odrodzonej stolicy oglądały dwóch władców. Jednym był król rumuński Ferdynand, poprzednik króla Karola. Bawił w r. 1923 przyjmowany naprawdę po królewsku. Drugim był władca, przepraszam — były władca Afganistanu, Amanullah. Niejedni jeszcze po dziś dzień wspominają tę wizytę. No, w każdym razie było wesoło i dużo or-

Król Karol

Jasio Kiepusa, dziś już nie „chłopak z Sosnowca”, a raczej „żonkoś z Krynicy”, dał znów znać o sobie. Poraz setny chyba dowiódł, że potrafi wspaniale połączyć karierę słynnego śpiewaka z przywiązaniem do ojczyzny i z godnym naśladowania zmysłem praktyczno-kupieckim.

Doszły go słuchy, że Pole Mokotowskie idzie na parcelację, a pieniądze uzyskane ze sprzedaży parcel przeznaczono na Fundusz Obrony Narodowej. I dowiedział się, że pierwszy etap sprzedaży obejmuje pięć sporych parcel przylegających do Placu Unji Lubelskiej. Krótka, stanowcza decyzja i Jan Kiepusa stał się właścicielem jednej z tych parcel. A metr kwadratowy, proszę państwa, kosztuje około 300 zł, pod dom potrzeba — w tym punkcie miasta — jakiś 1.000 mtr. kwadratowych. (Proszę wziąć ołówek do ręki.)

Marta Eggert

W tych dniach przeszła przez łamy całej prasy wiadomość o katastrofie polskiego samolotu pasażerskiego

Rozbił się pod Atenami w pobliżu lotniska, nieszczęśliwie położonego w kotlinie otoczonej wierzchołkami gór. Powód: bardzo silna mgła, wichura i burza śnieżna. Pasażerowie ocaleli, rany odniósł radjomechanik, natomiast śmierć poniósł pilot Józef Bargiel. Rozbity samolot był typu „Lockhead Electra”.

Wiadomość bolesna, tembardziej, że pierwsza tego rodzaju. Tak jest, drodzy Czytelnicy. Tam, pod Atenami, wydarzyła się pierwsza katastrofa w dziejach naszego lotnictwa pasażerskiego. Do tego dnia polskie samoloty komunikacyjne latały ze 100-proc. bezpieczeństwem. Przez długich 14 lat! To był naprawdę rekord światowy.

I dlatego stolica przejęła się tak bardzo tym wypadkiem. No trudno! Mgła — najgorszy wróg lotnictwa, zabrala nową ofiarę. Zginął Józef Bargiel. Miał zaledwie 36 lat, w tem polowe, akurat 18, przeżył jako pilot. Ostatnich siedem lat, to służba na liniach komunikacyjnych, na których przeleciał przeszło 600.000 klm. A 11 listopada odznaczono go srebrnym krzyżem zasługi.

Mjr. Karpiński

Ubył jeden z grona naprawde wybitnych pilotów komunikacyjnych, pracujących w naszym „Locie”, z grona takich, jak „milioner” Burzyński, świetny szef pilotów Mitz, lub sławni z challenge'u Płonczyński i Karpiński.

Przykre z temi Atenami, a — swoją drogą — jedno jest charakterystyczne: ginie pilot, pasażerowie zaś wychodzą cali. Był zachować 100 procent bezpieczeństwa!

A — Z.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

MUZEUM CZARTORYSKICH ŚWIĘCI JUBILEUSZ

W tych dniach mija 60 lat od chwili, jak X. Władysław Czartoryski otworzył w Krakowie swoje Muzeum dla publiczności. Odtąd instytucja ta, pozostając w służbie publicznej, oddała nauce i kulturze artystycznej w Polsce niepospolite usługi. Dlatego też w tej rocznicy bierze udział całe społeczeństwo, okazując tem samem wdzięczność dla twórców dzieła o tak doniosłym znaczeniu.

Powstawanie zbiorów krakowskich ma swoją szczególną historję. Ich pierwszymi kolekcjonerami byli: Adam Kazimierz Czartoryski (1734—1823) jenerał ziem podolskich, a zwłaszcza jego małżonka ks. Izabella z Flemingów (1746—1835), która jeszcze na przełomie XVIII stulecia na pomieszczenie pamiątek narodowych zbudowała w Parku Puławskim „Świątynię Sybilli” oraz „Dom gotycki”. Idea zebrania pamiątek narodowych, zrucona przez założycielkę, spotkała się z dużym zrozumieniem ówczesnego społeczeństwa. Wpłynęły liczne dary, zbiory szybko się rozrastały. Wymienia je inwentarz z 1828 r. p. t. „Poczet pamiątek, zachowanych w Domu gotyckim w Puławach”.

Po upadku powstania Listopadowego w 1831 r., kiedy prezes Rządu Narodowego Adam Jerzy Czartoryski uchodził na emigrację, zbiory puławskie idą w rozpiskę i długoletnią tułaczkę. Korzystają z przejściowej gościny w dobrach Zamojskich, ponadto w Kórniku i Sieniawie, a w części nawet gromadzą się w Paryżu. Ze zbiory te przetrwały tę katastrofę, wielką to zasługa ks. Adama Jerzego Czartoryskiego (1770—1861), który nawet w tych ciężkich czasach przyczynił się do ich powiększenia.

W następnym pokoleniu najbardziej zasłużonym koryfeuszem idei puławskiej stał się ks. Władysław Czartoryski (1828—1894), założyciel ordynacji sieniawskiej. On to cała spuścizna, w znacznej mierze związana z historją narodu, zgromadził w Muzeum Czartoryskich w Krakowie, stała ją wzbogacając aż do śmierci cennymi nabytkami, zwłaszcza w dziedzinie sztuk plastycznych. W gmachu specjalnie wzniesionym zostały również pomieszczone różne inne dzieła sztuki, pochodzące z darów osób obcych. W ten sposób powstało wspaniałe Muzeum, które do dziś dnia zachowało charakter, jaki mu nadał zapobiegliwy fundator.

Instytucja krakowska składa się z dwóch wielkich działów: z biblioteki oraz z kolekcji sztuki. Cenny księgozbiór, bogaty w białe kruski najstarszych druków polskich, w kodeksy iluminowane i archiwalia, zawiera w tym kierunku różne cymelja, związane z znanymi osobistościami naszej historji.

W jeszcze większym stopniu zasługuje na uwagę dział sztuki. Składa on się z kolekcji sztuki zdobniczej, oraz z galerji. Przemysł artystyczny obejmuje więc zbiory sztuki starożytnej, zwłaszcza greckiej i rzymskiej, ponadto z epok późniejszych cenne okazy tkactwa, wyroby w drzewie, emalie, wyroby złotnicze, broń i sprzęt wojenny, ceramikę, porcelanę, szkła. Wartość szczególną posiada ten dział dlatego, że zawiera drogocenne okazy polskiego pochodzenia, mające dla naszej kultury artystycznej pierwszorzędne znaczenie.

Galerja obrazów — poza bogatą kolekcją grafiki, rysunków i rycin — obejmuje obrazy malarzy polskich, a zwłaszcza cenny zbiór dzieł malarstwa mistrzów obcych od XIV do XIX wieku, należących do różnych szkół malarstwa europejskiego. W znanej tej kolekcji wysuwają się na plan pierwszy klejnoty europejskiej sławy: „Portret damy z łasicą” Leonarda da Vinci z ca. 1485, „Portret młodzieńca” Rafaela z czasów jego pobytu w Rzymie, wreszcie „Krajobraz przed burzą” — Rembrandta z 1638 r. Sztandarowe te dzieła, wielokrotnie oceniane przez badaczy zagranicznych, w wielkiej mierze spopularyzowały sławę krakowskiego muzeum.

Rozgłos instytucji krakowskiej jest w zupełności uzasadniony. Muzeum Czartoryskich w Krakowie stało się prawdziwą skarbnicą, w której przechowuje się drogocenną spuściznę minionych wieków, a dzięki ofiarności jego właścicieli jest nieocenionym warsztatem polskiej pracy naukowej.

Godzi się przypomnieć, że wśród mecenasów, którzy w drugiej połowie XIX wieku chlubnie zapisali się na kartach dziejów naszej kultury, znajduje się również nazwisko siostry ks. Władysława Czartoryskiego, znanej kolekcjonerki hr. Janowej Działyńskiej, założycielki Muzeum gołuchowskiego. Niewątpliwie wielkopolska placówka, oraz Muzeum krakowskie, obchodzące właśnie 60 swoją rocznicę, stanowią niepoślednie klejnoty w artystyczno-kulturalnej spuściznie rodziny XX. Czartoryskich.

Dr. N. Pajzderski

Poznań

ORMUZ NA WOŁYŃSKIM BŁOCIE

(List kresowy)

Krzemieniec, 3 grudnia.
Potworne skróty językowe, ta naleciałość bolszewicka, której zawdzięczamy wszelkie PEKAPY, GUGI, PISTY, PO CZERKI i inne dziwolagi, torturujące ucho i język — czasami jednak, szczęśliwym trafem, a może jakimś tajemniczym związkiem słowa z myślą, dają brzmienie piękne i dostosowane do istoty rzeczy, jaką mają określać. Ormuz — to niemal Ormuzd: przeciwieństwo złego. Arymana, symbol światła, dobra i piękna. A poprostu: Organizacja Ruchu Muzycznego.

Co roku niby wędrowne ptaki zjawiają się u nas ofiarni artyści wysłanicy Ormuzu. Ofiarniemi trzeba ich nazwać, gdy zjeżdżają aż na Wołyń, aby koncertować po zapadłych dziurach, aż hen pod granicę bolszewicką. Prawdziwe to, niezaprzeczalne Kresy. Urywa się bity gościniec, pozostają jedynie te polskie drogi, jesienią nieraz nie do przebycia. Trzeba tu być, aby mieć pojęcie co to jest polska droga na smaku tłustego, wołyńskiego czarnoziemu. Pod olowianem niebem zalegała w ponurym fioletcie rozmokłe łany oraniny, przerywane rudo-szaremi rozgrzęźmi ugorami. Wśród tych dalekich pól ciągnie się zalana lepkiem błotem wyboista droga, ciągnie się kilometrami i kilometrami, bez końca. Jeżeli dopełnienie do jakiegoś celu, do ludzkiego osiedla, to na to, aby się pograć w jeszcze głębszej topieli jakiejś rozległej wsi, lub małego miasteczka. Wiatr hula bez przeszkód po równych polach, drobnym deszczem zacina z ukosa, prosto w twarz.

Przerzynając się kiedyś przez warstwy takiego błota lekkim szarabaniem, jedynym wihikułem, jakim o tej porze przejechać można, zaczęłam rozmyślać nad poczynaniami Ormuzu, gdy rozsyła naszych artystów na te bezdroża i pustkowia. Czy równoważy się wynik tej propagandy kulturalnej z wysiłkiem nerwowym, a czasem i zdrowia naszego wielkiego skarbu narodowego, jakim są ludzie talentu. Każdy wybój, każdy bryzg błota w twarz wzbudzał we mnie silny protest: nie! nie można tych ludzi narażać na takie rzeczy. Ale gdy deszcz przestał padać, wiatr ucichł, gdy na dalekim horyzoncie krwawa linja zachodu przecięła niebo, a z głębokich rudo-granatowych cieni wyłoniła się wieżyczka kościoła i zabłyśły w domkach małego miasteczka pierwsze światła, negatywne moje nastwienie zaczęło słabnąć, pod naciskiem nowych refleksyj. A może lepiej, że jadą — niech ci nasi najprędniejsi zetkną się bezpośrednio z pierwotną naturą, niech nasiąkną jej czarem (nieraz bardzo fatygującym), a w równie pierwotnych duszach niech budzą kunsztu zapal do wielkiej sztuki i zrozumienia prawdziwego piękna.

Gdy nadarzyła się sposobność, zaczęłam notować otrzymane odpowiedzi od tych cudownych podróżników — po bezdrożach wołyńskich — od artystów w Ormuzu.

Stanisława Szymanowska z humorem opowiada jak strasznie było zimno na sali koncertowej w Wiśniowcu. „Ale to nic, pocziwy wójt poczęstował mnie wódką, przestałam szczerkać zębami i otulona w futro śpiewałam — a jak słuchali!” Aniela Szlepińska podczas jednej ze swych podróży, zmuszoną było wobec bezdennej wyboju na drodze zsiąść z wózka, a że miała na sobie pożyczony męski kożuch (trochę ciężki, trochę długi, więc ewolucje wśród ślizgawicy i błota, nalewającego się do kałoszy, były mocno utrudnione. „Ale to drobiazg, wszystko zakończy-

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Wystawę Gwiazdkową otwiera jutro Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych (Plac Wolności 18) o g. 12 w południe. Wystawa Gwiazdkowa jest imprezą doroczną i coroczną, a dla miłośników sztuki stanowi doskonałą okazję do zapoznania się w piękne i wartościowe upominki, które pod choinką będą doskonale wyglądały. Trzeba się spodziewać, że i w tym roku sposobność ta będzie mocno wykorzystana, ku zadowoleniu obdarowanych, obdarowujących, no i tych, którzy artystyczne upominki przygotowali, a w ten sposób również dostaną swoją gwiazdkę.

ŻYCIE KULTURALNE

MUZYKA

Ku czci ś. p. Stanisława Niewiadomskiego odbędzie się w warszawskim teatrze Wielkim uroczysta Akademia staraniem specjalnego komitetu. Dochód przeznaczony na zapoczątkowanie funduszu, a to za który będzie wydana monografia o zgasłym wybitnym muzyku, oraz utworzone stypendjum jego imienia. Na te cele odbędzie się również koncerty we wszystkich centrach muzycznych Polski.

Polka organizuje muzyków bułgarskich. Do p. Magdaleny Lipkowskiej, wirtuozki-pianistki i założycielki krakowskiego Związku Młodych Muzyków, zwrócili się muzycy bułgarscy z propozycją przybycia od Sofji i współpracy przy zorganizowaniu podobnej placówki. Inicjatywę podjęli tam dr. Dziurdzew, dyrektor wydziału kultury i sztuki w bułgarskim ministerstwie oświecenia pp. Assen Dimitrow i Najdenow, obaj kapelmistrze opery sofjskiej, p. Nenow dyrektor muzyczny radja bułgarskiego i ze związku kompozytorów p. Pipkow i inn. Po dłuższym pobycie w Bułgarii wróciła obecnie p. Lipkowska do kraju, aby przygotować statut i wróci, aby czuwać nad powstaniem organizacji. Przy tej sposobności zaznajomila p. Lipkowska publiczność bułgarską z nowszą polską muzyką fortepianową. Na pięciu recitalach, przez wszystkie stacje bułgarskie i transmitowanych, wykonywała m. in. najnowsze utwory Szymanowskiego, Maciejewskiego młodego krakowianina Ekierra — przeważnie po raz pierwszy tam słyszane a nieraz pozostające jeszcze w rękopisie. Prasa bułgarska powitała jak najcieplej artystkę polską, wyrażając przekonanie, że jej udział w życiu muzycznym Bułgarii przyczyni się do wzmocnienia węzłów kulturalnych między narodem bułgarskim, a Polską.

NAUKA

Rektorem Akademii Weterynaryjnej we Lwowie został obrany prof. dr. Kazimierz Szczudłowski a to na miejsce prof. Aleksandrowicza, który został dyrektorem departamentu w Ministerstwie Oświecenia.

POZNAŃSKIE OBRADY NAUKOWE

Towarzystwo Prawnicze i Ekonomiczne odbędzie posiedzenie w środę, 9 grudnia r. b. o godz. 20 min. 30 w sali 27 Coll. Minus. Na porządku obrad — odczyt dr. Stanisława Sławskiego n. t. „Sprawa Szpitala Rybnickiego” oraz „Wyderkasy” to-ruńskie. Wstęp dla nieczłonków — 50 groszy.

OCHRONA ZABYTEKÓW

Lwów organizuje dwa nowe muzea a mianowicie Muzeum Etnograficzne oraz Muzeum Pradziejów Ziemi Czerwieńskiej. Zbiory ich powstały w części z darów prywatnych, w części z przeniesienia kolekcji znajdujących się w Muzeum przemysłowym i Muzeum im. Jana III.

CO SŁYCHAĆ PRZEZ RADJO?

Radio w kościele. W kościele O. O. Salezjanów w Przemyślu zainstalowano, jako pierwszy w Polsce, megafon radiowy. Instalacja ta przeznaczona jest głównie do transmitowania nadawanych przez radio kazań niedzielnych, a ponadto nadawane będą w kościele koncerty choralne, organowe, oraz muzyki kościelnej. (em.)

TEATR

„Zapomniane wojsko”. W Heilbronnii wystawiono tragedję Georga Basnera pod powyższym tytułem. Osnowę stanowią tragiczne dzieje wirtemburskiego pułku, który w r. 1786 został przez księcia Eugenjusza Karola sprzedany Kompanji Holendersko - Wschodnioindyjskiej, zawieziony na okrętach do Afryki a potem do Indji holenderskich i tam wytracony do nogi.

30-lecie Teatru Narodowego w Tallinie było święcone temi dniami uroczystym obchodem. Odznaczenia orderowe otrzymało 54 artystów zespołu.

VARIA

Z Wielkopolskiego Związku Teatrów Ludowych. Wieczór poezji, pieśni i muzyki, o którym donosiliśmy, odbędzie się w poniedziałek, 7 grudnia o godz. 20-tej w auli gimnazjum im. Paderewskiego.

Z życia harcerek. W wydaniu „Biblioteki Polskiej” wyszła drukiem powieść dla młodzieży Zofji Bardówny pt. „Jak dobrze nam...”. Opisuje autorka życie obozu harcerek, a bohaterką powieści jest dziewczynka, która poraz pierwszy w harcerskim obozie się znalazła. Książka napisana jest lekko, z humorem i będzie miłą lekturą dla dziewczynek. (tk)

Pisma nadesłane

„Przegląd Graficzny”. Nr. 21. Treść: J. J. „Typografia książki”. — Horsk: „Rozważania na temat typografji gazetowej”. — L. H.: „Mikroskop na usługach przemysłu graficznego”. — W. N.: „Walczmy z szkodnikami”. — B.: „Matryca tekturowa”. — H. O.: „Pieczęć nad czystością składarki”. — „Walki żelatynowe a wilgoć”. — Adm. Red. Poznań, Al. Marcinkowskiego 13.

E. Zaleska-Dorożyńska

Pani Simpson na jachcie „Nachlin” i na dworze

Od naszego korespondenta w Londynie

Londyn, 3 grudnia

Gdy król Edward w sierpniu tego roku spędzał wakacje na wybrzeżu dalmatyńskim, wśród osób, które zawierała lista gości króla na jachcie jego „Nachlin”, wymieniona była niejaka Mrs. Simpson.

Tak uważająca na etykietę dworską „society” londyńska musiała sobie już wówczas przypomnieć, że panią Simpson widywano już nieraz wśród najbliższego otoczenia królewskiego. W maju tego roku, z okazji „Derby Day”, wydawał król na zamku St. James obiad, na który oprócz premiera Baldwina z małżonką i nielicznego tylko grona bliskich przyjaciół króla zaproszeni byli państwo Simpson. W klubach londyńskich stawiano wtedy pytania, z jakiej to racji zaszczyca król mało komu znanych pp. Simpson swoją przyjaźnią.

Rychło wszakże zaczęły się mnożyć oznaki, że sympatja ta odnosi się do pani Simpson, zwłaszcza, gdy przestało być tajemnicą, że stoi ona w przededniu rozwodu ze swoim mężem, wywołując w dociekliwych salonach londyńskiego West-Endu przeróżne domysły.

Pani Simpson, Amerykanka z pochodzenia, znalazła się po raz pierwszy w progach pałacu Buckingham w r. 1926, gdzie była przedstawiona parze królewskiej, jak wiele innych pań z towarzystwa. Tam oto poznała ją ówczesny książę Walji, a dzisiejszy król.

Blizsza znajomość między nimi zadzierzgnęła się wszakże dopiero dwa lata temu w Biarritz. Odtąd pani Simpson spotykana była coraz częściej w towarzystwie ks. Edwarda, należąc także do częstych gości w posiadłości ziemskiej księcia, Fort Belvedere.

Na długi czas przed jej debiutem w towarzystwie londyńskim, należała już pani Simpson do ekskluzywnych kół towarzystwa amerykańskiego. Rodzina jej — Wallis Warfield — powołuje się na pochodzenie normańskie i przybyła do Anglii z Wilhelmem Zdobywcą. W 17. stuleciu pewna gałąź rodziny wyemigrowała do Ameryki, z których to wychodźców wywodzi się ojciec pani Simpson, p. Wallis Warfield, zamieszkały w Baltimore.

W wieku 20 lat wydana została córka za mąż za młodego porucznika marynarki Stanów Zjednoczonych, niejakiego Spencera, jednakże po dziewięciu latach małżeństwa nastąpił rozwód i pani Spencer udala się następnie do Anglii. W r. 1928, przed urzędem stanu cywilnego Chelsea, jednego z przedmieść Londynu, zawarła nowy związek małżeński, tym razem z Anglikiem, niejakim p. Simpsonem, znanym w angielskim świecie gospodarczym specjalistą żeglownym.

Londyn miał się, widać, stać dla p. Simpson miejscem dalszych niespodzianek życiowych. Tu ją czekała przyjaźń z dzisiejszym królem Edwardem. Dziś jest jej osoba na ustach już nie tylko Londynu, lecz całego imperium.

Pogłoski o zamiarze żenienia się króla Edwarda z panią Simpson podala pierwsza — prasa amerykańska. Z właściwą opinii angielskiej dyskrekcją puszczano wieści te mimo uszu, pogodźwyszy się już niejako z myślą, że król nie nosi się wogóle z zamiarami matrymonjalnymi. Ale wiadomości z za oceanu stawały się coraz bardziej natęczywe. Pisano w Ameryce o „bliskim” już małżeństwie króla Anglii, a niektóre pisma pozwały sobie nawet na zachwalanie takiego związku, jako będącego wyrazem demokratycznych przekonań młodego monarchy.

Ostatnie rozjazdy króla Edwarda po Anglii — wpraw w wizyta u floty, następnie pobyt kilkodniowy w okolicach przemysłowych nawiedzonych bezrobociem — spowodowały falę popularności monarchy wśród najszerzych warstw ludności angielskiej, co wywołało w prasie amerykańskiej znów wrażenie, jakoby król szukał wśród swojego narodu sympatii, widocznie w obliczu ważnych posunięć.

W gabinecie utrzymywało się ostatnimi czasy mniemanie, że król zdradza tendencje żywej aktywności i w wielu sprawach państwowych występować pragnie z własną inicjatywą. W obliczu przygotowań do koronacji w roku przyszłym ucierała się w narodzie formula o „królu - demokracie”.

Pani Simpson

To też, po zestawieniu tych tendencji z niedającymi się dłużej utrzymać pogłoskami o planach małżeńskich króla z panią Simpson, wybuchła wreszcie bomba i w społeczeństwie angielskim, ku czemu dała asumpt niedawna wiadomość, że pani

Simpson rozwiodła się dopiero co ze swym mężem.

Oto prehistoria delikatnych debat wczorajszych nocnych króla z premierem Baldwinem, które postawiły Anglię w obliczu ciężkiego konfliktu konstytucyjnego.

Naszyjniki za 125 tys. dolarów

Wywiad prasy amerykańskiej z wybranką serca króla Edwarda

Nowy Jork (Tel. wł.). Wieści o wydarzeniach, rozgrywających się w pałacu królewskim w Londynie, wywołały w całej Ameryce wielkie wrażenie. Tym większe, iż pani Simpson pochodzi z Nowego Świata.

Prasa nowojorska uwypuklała szczególnie, iż pani Simpson znajdowała się w szczupłym gronie osób, które towarzyszyło królowi Edwardowi VIII w lecie roku bieżącego w jego podróży wakacyjnej, odbytej na pokładzie jachtu „Nachlin”.

Równocześnie pisma angielskie przedrukowały oświadczenia, które pani Simpson złożyła w październiku r. b. w wywiadzie prasowym dziennikarzom, otrzymawszy od króla naszyjnik, wartości 125.000 dolarów.

Podówczas pani Simpson ze dziwieniem przyjęła wiadomość o tem, jakoby król Edward miał się z nią ożenić. Powiedziała, że zamiar taki

jest wprost nie do pomyślenia w istniejących w Anglii warunkach, tak z punktu widzenia jej, jak i samego króla.

Stwierdziła, że nie chciałaby nie takiego zrobić, co mogłoby zaszkodzić dobremu imieniu króla Edwarda. Plotkę o tym, jakoby miała nadzieję wyjść za mąż za króla, nazwała „głupią”. Była zadowolona z przyjaźni królewskiej i uważała, że stoi wyżej przy królu, będąc jego przyjaciółką niż wtedy gdyby została jego morgannatyczną żoną, bo królową na pewno zostałaby nie mogła.

Dzienniki angielskie dodają do tych niedawnych wynurzeń komentarz, że albo pani Simpson jeszcze w październiku nie była pewna, czy król zechce osadzić ją na tronie, albo też nie chciała przedwcześnie zdradzić przed światem istotnych zamiarów własnych i króla.

Podróż pani Simpson

Londyn. (ATE) „United Press” donosi:

Pani Simpson opuściła Anglię, udając się przez kanał La Manche do Francji. Na parę minut przed odejściem parowca przybyła ona do urzędu paszportowego w Newhaven w towarzystwie swego sekretarza oraz szofera. Była gęsto zawoalowana.

Gdy urzędnik paszportowy przeczytał nazwisko w dokumencie osobistym, przyłożył natychmiast pieczęć i przepuścił panią Simpson wraz z otoczeniem na okręt. Pani Simpson udala się natychmiast do swej kabiny, której nie opuszczała podczas całego przejazdu przez kanał La Manche. Do portu przybyła czarnym samochodem „Buick”, którym zwykle jeździ król Edward VIII. Samochód ten został załadowany na parowiec.

Paryż. (ATE) Podczas gdy agenci policji angielskiej strzegli dom pani Simpson na Cumberland Court w Londynie, ona wylądowała w Dieppe.

Przyjazd jej był otoczony ścisłą tajemnicą. Pani Simpson przybyła parowcem nocnym o godz. 2.05 i wyjechała natychmiast do Rouen (dawna stolica Normandii we Francji zach. na póln. zach. od Paryża — red.), dokąd przybyła o godz. 3.30. O godz. 11.30 pani Simpson wyjechała z Rouen do Evreu.

Jak przypuszczają, pani Simpson uda się do Wersalu i zamieszka u sir Charles i lady Elsie de Wolfe-Mandels. Sir Charles jest attaché prasowym przy ambasadzie angielskiej w Paryżu. Ostatnio rozszły się pogłoski, że zmieniła marszrutę i zamiast do Wersalu, udaje się przez Paryż do Cannes.

Blois. (PAT) Pani Simpson przybyła wczoraj o godz. 20 samochodem do Blois i zatrzymała się w miejscowym hotelu. Dziś miała ona odjechać w nieznanym kierunku. (Blois, stolica dep. Loire et Cher we Francji środkowej na póln.-zachód od Paryża — red.).

Dzieje Madrytu

Toczące się obecnie walki o Madryt budzą zainteresowanie nie tylko ich przebiegiem, lecz także historią stolicy Hiszpanji, która przechodzi teraz tak ciężkie chwile. Pierwsze wzmianki o Madrycie znajdujemy w dawnych kronikach arabskich i łacińskich z datą 939 r., kiedy to król dzisiejszej prowincji Leon, Ramiro II, zdobył po raz pierwszy na Maurach fortecę Magerit, od której powstała późniejsza nazwa stolicy Hiszpanji. Forteca ta leżała w ważnym punkcie strategicznym na drodze idącej od wzgórz Sierra de Guadarrama do Toledo.

Pod koniec wieków średnich Madryt stał się siedzibą dworu kastyljskiego. Miasto, które w połowie XVI wieku liczyło zaledwie 25 tysięcy mieszkańców, zaczęło się rozwijać od czasu, gdy Karol V zamienił dawną fortecę maurytańską na pałac. Za Filipa II Madryt stał się stolicą królestwa zamiast Toledo (1561) i w pół wieku potem ludność jego przekracza

już 100 tysięcy mieszkańców. Planowa rozbudowa miasta, rozpoczęta za Karola III (1769—88) osiągnęła właściwy rozmach za Burbonów. Pod koniec XIX stulecia granice administracyjne stolicy okazały się zbyt szczupłe, miasto zaczęło się rozszerzać we wszystkich kierunkach.

Dziś stolica Hiszpanji zajmuje 9680 hektarów powierzchni, z czego ¼ leży po prawej stronie rzeki Manzanares (dzielnica łacińska i pałac królewski). W ciągu jednego stulecia ludność Madrytu wzrosła ośmiokrotnie: na początku XIX w. wynosiła 160.000 mieszkańców, w r. 1933 — 1.015.000. W ten sposób Madryt zajął według ilości mieszkańców miejsce równoległe z Barceloną (1.060.000).

Cechą charakterystyczną Madrytu są olbrzymie otwarte przestrzenie. Najwspanialej przedstawia się aleja Prado, ciągnąca się poprzez wschodnią część miasta. Galeria obrazów, wybudowana za Karola III na Prado, jest

Święto narodowe Finlandji

W dniu 6 grudnia Finlandja święci dziwną rocznicę odzyskania niepodległości utraconej w XII wieku.

W ciągu 650 lat losy Finlandji związane były ze Szwecją, a potem przez 109 lat z Rosją. W roku 1917 akcja pałtrjotów fińskich uwieńczona została uzyskaniem niepodległości Finlandji. Ciężkie były pierwsze dni wolności młodej republiki, gdyż zdławić ona musiała rewolucję wywołaną przez fińskich i rosyjskich bolszewików. Do

14 grudnia obchodzi Finlandja 75-lecie urodzin oswobodziciela swego, prezydenta Per Edwina Svinhufvuda.

piero po zwycięstwach odniesionych przez gen. Mannerheima, Finlandja wkracza na drogę normalnego życia.

Dziś jej prezydentem jest p. Svinhufvuda, którego imię związane jest ściśle z uzyskaniem niepodległego bytu państwowego.

STRONNICTWO NARODOWE

Główny Komitet Wyborczy
Biuro Głównego Komitetu Wyborczego Stronnictwa Narodowego jest czynne codziennie od godz. 10 do 21 przy ul. św. Marcin 65, m. 9, tel. 19-12.

Publiczne zebranie na Dębca
Publiczne zebranie przedwyborcze dla Dębca i okolicy w niedzielę, 6 bm. w lokalu p. Figla przy ul. Świerczewskiej 6. Początek o godz. 17. Wstęp wolny.

Publiczne zebranie dla Rataj
Publiczne zebranie przedwyborcze na Ratajach (okręg I) w niedzielę, 6 bm. w lokalu p. Przybeckiego. Początek o godz. 16.

KOŁO STAROLEKA

Zebranie w środę, 9 bm. na sali „Polonji”. Początek o godz. 20.

OKRĘG III.

Biuro Okręgowego Komitetu Wyborczego Stronnictwa Narodowego mieści się w lokalu p. Heyduckiego, Masztalarska 8 (czynne codziennie od godz. 9—13 i od 15—21, tel. 59-60).

OKRĘG VII.

Biuro Okręgowego Komitetu Wyborczego Stronnictwa Narodowego mieści się w lokalu p. Chyżego, ul. Matejki, Czynne codziennie od godz. 9—21 (tel. 63-58).

najbogatszym muzeum sztuki na świecie. Zdobia ją dzieła Velasqueza, Goi, El Greco, Ribery, Murilla, Zurbarana, Rubensa, Van Dycka, Jordaensa, Rembrandta, Tycjana, Rafaela, Andrea del Sarto, Dürera, Poussina.

Na wschód od Prado leży ogród botaniczny i Retiro, główny park i arterja spacerowa Madrytu. Środek Prado przecina Calle de Alcalá, najładniejsza ulica Madrytu, prowadząca od bramy triumfalnej na cześć Karola III (1778) do Puerta del Sol, stanowiącego centrum stolicy. Najładniejszym placem Madrytu jest Plaza Mayor, zwany też Plaza de la Constitución, centrum starego Madrytu. Na tym to placu odbywały się dawniej walki byków i auto-da-fé. Po zachodniej stronie placu wznosi się dawny pałac królewski, obecnie muzeum, zbudowany na miejscu spalonego Alcazaru (1738—1764), pałac sprawiedliwości (dawny klasztor), parlament, ministerstwo wojny, mieszczące się w pałacu Buena Vista, bank państwowy, poczta, ratusz, uniwersytet. Oto najładniejsze gmachy Madrytu, które niewiadomo jaki los spotka podczas obecnych walk.

FELJETON KULTURALNY

Od Złotego Wieku do rozbiorów

Napisał dr. Kazimierz Tymieniecki, profesor Uniwersytetu Poznańskiego

Właśnie ukazały się z pod prasy niecierpliwie oczekiwane „Dzieje Polski Nowożytnej” w ujęciu i opracowaniu prof. Uniw. Jagiellońskiego dr. Władysława Konopczyńskiego. Aby wprowadzić czytelnika w treść i w nastrój tego ważnego dzieła, zamieszczamy poniżej jego rozbiór, który zawiązujemy profesorem naszej poznańskiej Wszechnicy dr. Kazimierzowi Tymienieckiemu. Mamy nadzieję, że to, co mówi o „Dziejach” nasz świetny uczony, zachęci czytelników do zaznajomienia się z nimi i do uważnego w ich treść wniknięcia.

GDY w r. 1879 Michał Bobrzyński wydał swe słone Dzieje Polski w zarysie, była to książka nawskroś jeszcze „młoda” i nie licząca się często z utartymi opi-

niami. Warto przypomnieć, że wywołała ona wówczas sporo zastrzeżeń wśród najbliższych przyjaciół politycznych autora. Znakomity autor „Sejmu czteroletniego”, ks. Walerjan Kalinka, pisał o niej dosłownie: „Według naszego zdania, książka p. Bobrzyńskiego, chociaż ma wiele pierwszorzędnych zalet, które z prawdziwą uznajemy radością, napisana jest pośpiesznie, w niejednym miejscu niedość rozważona, wydana zawczasem”. Bobrzyński liczył wówczas zaledwie lat trzydzieści, a książka jego już od dwóch lat leżała w rękopisie. Wypowiedział się więc wcześniej, ale zato z wielkim tupetem. Nie możemy o tem zapominać w chwili obecnej, gdy przeszło półwiekowy okres dzieli nas od wydania książki, wciąż jeszcze dyskutowanej w swych zasadniczych tezach. A książka ta już przez samą patynę czasu stała się dla wielu jeżeli nie bardziej autorytatywną, to przynajmniej wolną od swego pierwotnego grzechu, który w formie uprzejmej ale tem nie mniej stanowczej wytknął jej właśnie ks. Walerjan Kalinka.

*

Zarzut takiego nie możemy z pewnością uczynić wydanym świeżo Dziejom Polski nowożytnej”) prof. Władysława Konopczyńskiego. Nie kończą one wprawdzie działalności naukowej autora, któremu życzymy przy tej sposobności najdłuższych lat pracy, ale jej również nie rozpoczynają (u Bobrzyńskiego prawie tak było). Autor, a nie będziemy się o to z nim spierać, uważa swą książkę przede wszystkim za podręcznik uniwersytecki. W tej roli może ona z pewnością oddać najlepsze usługi. Przemawia za nią pełność obrazu, dokładność informacji i sądy, w części bardzo przeważnie rozsądne i umiarkowane. Ale skłonni jesteśmy przypisać chwalebnej zresztą skromności autora słowa, które umieścił w przedmowie, że „będzie... miał sobie za wielkie dodatkowe szczęście”, skoro książka ta choć w pewnej mierze zaspokoi „potrzeby wykształconej warstwy czytelników, zwłaszcza nauczycieli, polityków, publicystów, działaczy społecznych”. Do grup powyższych dodalibyśmy jedną jeszcze a mianowicie całą młodzież, nie zaś samych tylko adeptów historii.

Nie same jednak komplementy zamierzamy obecnie pisać pod adresem autora. Nie było też rzeczą przypadku, że feljton obecny rozpoczęliśmy od Bobrzyńskiego i jego Dziejów. W końcowych „uwagach” (w II-im tomie) skarży się prof. Konopczyński na Bobrzyńskiego za słowa zamieszczone pod jego adresem w „szeroko czytanej” IV wydaniu dziejów Polski (1927). To co Konopczyński rozumiał jako ironię, to Bobrzyński wołał zrozumieć jako własny Konopczyńskiego pogląd. Proste więc nieporozumienie. Dla nas przecież nieporozumienie charakterystyczne. Bobrzyński nie mógł się połapać, jak dalece Konopczyński zbliżył się do jego własnych poglądów. Nie jest więc całkiem pozbawione podstaw zdanie o prof. Konopczyńskim, że ten przyjął poglądy t zw. „szkoły krakowskiej” (tak prof. Kutrzeba), które dawniej był zwalczał. A nawet nie „szkoły krakowskiej” wogóle, której istnienie bywa niekiedy kwestjonowa-

ne, ale samego Bobrzyńskiego, gdyż w poglądach naukowych Szulskiego, Kalinki, Bobrzyńskiego zachodziły znaczne nieraz różnice.

*

Musimy jednak sami odsłonić przyłbicę Obojczyński jesteśmy powiedziec wyraźnie, co nam w poglądach Bobrzyńskiego i Konopczyńskiego niedogadza. Weźmy na dowód ustęp na str.

267 tomu II-ego. Autor mówi tam o wewnętrznych źródłach słabości upadającej już Rzeczypospolitej i pragnie uchwycić samą istotę zagadnienia. Piszę więc o zadawnionej chorobie, którą lekarze, t. j. pisarze polityczni z czasów saskich, musieli zwalczać nie maścią, ale lancetem. Na to wciąż jeszcze zgoda. Ale dalej zaraz czytamy: „Gdyby ci lekarze widzieli, jak my dzisiaj, że niejedna z przyczyn słabości sięga korzeniami średniowiecza... ich diagnoza rzadko sięgała poza rok 1648...”

Otóż tego poglądu wcale nie jesteśmy skłonni podzielać. Bobrzyński już w wyprawie Bolesława Chrobrego na Kijów gotów był się dopatrywać

ng 21 356

N. M. Panna — obrońcą Alkazaru

W wychodzącym w Bazylei tygodniku katolickim „Die Schildwache” znajdujemy następujące ciekawe szczegóły z dziejów bohaterskiej obrony Alkazaru w Toledo.

Ciężkie chwile przeżyli oblężeni w Alkazarze od 21 lipca do 28 września 1936 r. Z załogi 1.100 mężczyzn, 82 legło zabitych, 430 rannych, 150 doznało kontuzji wskutek wybuchu min, 57 zaginęło bez wieści. Nikt w ciągu całego czasu nie mógł się myć, ani zmieniać bielizny, brakło bowiem wody tak dalece, że rozdzielano ją tylko po jednym litrze na osobę dziennie, a i tak nadszedł moment, że koniecznym ze względu na brak wody wydawało się poddać Alkazaru. Niespodzianie, cudowne wprost odkrycie w ostatniej chwili nowego rezerwoaru z blisko 40 tysiącami litrów wody uratowało sytuację. Brak było żywności, każdy z oblężonych otrzymywał dziennie tylko nieco chleba czarnego z żyta i owsa i po kawałku końskiego lub oślego mięsa.

Nie stało środków opatrunkowych i konieczne operacje dokonywano bez narkozy. Niezrozumiałem pozostanie, jak w tych warunkach wytrwały kobiety i dzieci. Cudem było, że w podziemiach Alkazaru nie wybuchła epidemia. A jednak nastrój wśród oblężo-

nych pozostał doskonały. Wszystkich krzepiała wiara. Jeden z oficerów zorganizował nabożeństwa i dwa razy dziennie przed wizerunkiem Najśw. Marii Panny odmawiano publicznie różaniec.

Jeden z oblężonych, lekarz dr. Marín, oświadcza: „Cudem N. Marii Panny jest dla mnie, żeśmy cało uszli. Niech materialści myśle o tem, co im się podoba, ja tylko cud, przed którym t. zw. wiedza się wzdraga, widzę w tem, że nie było wśród nas epidemii, ani jednego wypadku ciężkiej choroby. A przecież naszym pożywieniem był zły chleb i kawałek mulego mięsa! Nie miałby to być cud? Nigdy nie ustanie dziękować zań Matce Bożej!” — i ucałował noszony na piersiach medalik z Matką Boską.

To samo powtarza gubernator Ciryano z Toledo: „Bóg był zwycięzca, a Najświętsza Panna naszą hetmanką! Ich to proszę pytać, jak mogli nam udać się opór! Tylko Bóg i Marija mogą na to odpowiedzieć! Im też po trzech dniach oblężenia poświęciłem moją rodzinę, moją cześć i mój honor i wszystko, co posiadam!”

W oswobodzonym Alkazarze wiara największe święciła triumfy! (KAP)

Rozczarowanie Sowietami komunizującego pisarza

Wielką sensację stanowi ostatnio w Paryżu książka znanego komunizującego pisarza André Gide „Powrót z ZSSR”, w której autor daje wyraz swemu rozczarowaniu do sowieckiego „raju”.

„Jedynie wpływem zewnętrznym nie można przerobić człowieka” — woła Gide. Słowa te streszczają niejako refleksje, wyniesione przez dotychczasowego wielbiciela ustroju komunistycznego, gorącego admiratora wysiłku społeczeństwa sowieckiego. Czem było ZSSR dla nas? — píše Gide na początku książki — więcej niż wybraną ojczyznę, przykładem, przewodnikiem... A więc istnieje kraj, w którym Utopia zaczyna się stawać rzeczywistością... „Widać z tego z jakim entuzjazmem, z jaką fanatyczną

wprost wiarą w „prawdę komunistyczną” jechał Gide do Rosji. Lecz następuje powrót — a z powrotem kompletny zawód i rozczarowanie. „To nie to — woła — nie to, czegośmy pragnęli. Jeden krok dalej a powiemy: nie tego, właśnie tego nie chcieliśmy przecie...”

W swojej książce Gide przedstawia smutny obraz sowieckiej rzeczywistości: słaba wydajność pracy robotników, fatalny gatunek produkowanych wyrobów, żywności itd. Bałwochwalczy wprost kult szerokiego mas dla Stalina wywołuje w nim niesmak i oburzenie. Potępia energicznie nawrót do egoizmu społecznego. Analiza psychiki obecnego społeczeństwa ZSSR doprowadza go do przekonania, że „nawet w hitlerowskich Niemczech ducha ludzkiego tak się nie gnębi, nie nagina, nie terroryzuje...” Gide zdaje sobie sprawę z tego, że przyczyną tego stanu rzeczy nie jest jedynie Stalin. „Jeśli nie w Stalinie — píše — leży

„przyczyn” późniejszych nieszczęść, ale to była jego młodociana ekstrawagancja. W „złotym wieku” a nawet we wcześniejszym od niego „średniowieczu” doszukać się możemy słusznie genezy poszczególnych instytucji późniejszych. Na tem jednak musimy po-prześcić. Ocena instytucji, jeżeli tej koniecznie będą się od nas domagać, należy do każdej epoki oddzielnie, a to samo w znacznym stopniu da się powiedzieć o wypadkach politycznych. Traktowanie rozbiorów Polski pod kątem już nawet nie wieczności, ale szeregu wieków, jest dla nas samych krzywdzące. Zniekształca również wzajemną proporcję przyczyn zewnętrznych i wewnętrznych. Mimo-chodem tylko wspomnimy, że ingerencja obca stała się w czasach saskich i stanisławowskich swojego rodzaju również przyczyną „wewnętrzną” W traktowaniu właściwych przyczyn wewnętrznych domagamy się już od pewnego czasu stosowania zwykłego historycznego genetyzmu. Nie możemy się zaś zgodzić na pragmatyzm, zarówno optymistyczny jak pesymistyczny.

*

Nieprzeciętnie bogata w treść książka prof. Konopczyńskiego wiele dostarcza materiału w każdym kierunku do przemyślenia. Tak do rozbiorów i do „złotego wieku”. W formie tylko przykładu zapiszemy wspaniały ustęp o polskim obywatelstwie właśnie „złotego wieku” (I, str. 381 nast.). Epoki tej bynajmniej zresztą autor jednostronnie nie idealizuje. Widzi słusznie dokonujący się w niej postęp. Linia dziejów od złotego wieku do rozbiorów nie spada więc wciąż w dół. A i później polskość jeszcze nieraz coś zyska, choć ustrój staje się coraz to bardziej „trudnym”.

Ujęcie przez autora samego przebiegu dziejów jest przeważnie realistyczne, a nie optymistyczne lub pesymistyczne. Przedewszystkiem zaś na głębokiej wiedzy oparte. Może tu i ówdzie jakiś szczegół chciałoby się przedyskutować. Czy reformacja dopiero sparałizowała zewnętrzną ekspansję Niemców, skoro zastój ten zaznacza się już wcześniej, a znaczenie reformacji jako ochrony przed polonizacją dostrzega również sam autor? Czy miała istotnie już w wieku XVI upadają (chyba politycznie, ale gospodarczo rozwijają się dalej)? Czy pewne nazwy w Prusiech Wschodnich, a nawet w Malborskiem, nie lepiej byłoby podać w brzmieniu polskim? Ale w tak szerokiej konstrukcji, jaką nam daje prof. Konopczyński, są to wszystko drobniaki, które nie będziemy tutaj zajmować czytelnika.

*

Dzieje Polski nowożytnej napisane są naprawdę bardzo interesująco. Zalety stylu są znaczne, gdyż łączy właściwą sobie od początku żywość z następnie uzyskaną jasnością. W stylu samym nie sprzeniewierzył się autor swemu temperamentowi pisarskiemu. W ujęciu panuje pełne zrównoważenie. Przy poszczególnych wnioskach nie postawimy autorowi zarzutu, że tutaj właśnie przeholował. W uwagach kończących obydwie tomy, często zato powstrzymuje innych, wśród nich także równych wiekiem lub starszych od siebie, od wniosków zbyt daleko idących i nie dość uzasadnionych. Nie brak również bibliografii do każdego królewskiego okresu, i końcowych skorosłazów. Z książki można korzystać do różnych kwestyj, ale bardziej się poleca przeczytanie jej jednym ciągiem od początku do końca. Nie jest bowiem tylko podsumowaniem uzyskanych wcześniej wyników naukowych, ale dziełem nawskroś indywidualnie przemyślanem.

K. Tymieniecki

Poznań.

źródło rozczarowania, w takim razie tkwi ono w samym człowieku. W samej istocie ludzkiej. To, czego chciano dokonać, czego pragniono, co, jak się zdawało, było już tuż do osiągnięcia po tylu walkach, po tak wielkiej ilości przelanej krwi, po tylu wypłakanych łzach — było zatem ponad siły ludzkie?...

Z kart książki Gide'a wieje rozczarowanie, melancholia i zniechęcenie, które są zrozumiałe, jeśli się weźmie pod uwagę upór, z jakim pisarz ten, mimo wszystko, w dalszym ciągu neguje istnienie wartości nadprzyrodzonych i działanie ducha bożego w człowieku.

*) Skład główny u Gebethnera i Wolffa 1936, t. I. (1506 — 1648), str. XII, i 437, t. II. (1648 — 1795), str. VIII, i 459.

Gwiazdy w grudniu

Grudzień jest miesiącem najdłuższych nocy i najkrótszych dni. W dniu 22 łuk dzienny słońca jest najmniejszy, a co zatem idzie, dzień najkrótszy (zi-

intensywny: przewyższa ona pod tym względem wszystkie inne planety. O godz. 17 wieczorem znajdzie się w jej sąsiedztwie sierp księżyca.

Widok południowej części nieba o godz. 22 na początku grudnia, o godz. 21 w połowie i o 20 przy końcu miesiąca.

more przesilenie). Data powyższa stanowi początek kalendarzowej zimy.

Mieszkańcy południowej półkuli będą w dniu 14 grudnia świadkami pierścieniowego zaćmienia słońca; w Europie zjawisko to nie będzie widoczne.

Grudniowe niebo wieczorne ma już wygląd charakterystyczny dla miesięcy zimowych. Jeżeli patrzeć będziemy na niebo około godz. 21, zwróceni twarzą ku południowi, zauważymy wysoko ponad głową konstelację Perseusza, a poniżej prześliczną gromadkę gwiazd, zwaną Plejadami. Lornetką połową odróżnimy w Plejadach kilkadziesiąt gwiazd; oko nieuzbrojone wyraźnie widzi tam tylko sześć, w wyjątkowo dobrych warunkach dziewięć gwiazd. Kto zobaczy więcej, może być dumny z ostrości swego wzroku!

Nieco ku południo-wschodowi od Plejad natrafiamy na drugą gromadę, jeszcze bardziej rozległą: są to Hyady. Kilka jaśniejszych gwiazd układa się w kształt leżącego V; jedna z nich, bardzo jasna, o barwie silnie pomarańczowej nosi nazwę „Aldebaran”. Obie wymienione gromady należą do konstelacji Byka; Aldebaran jest najjaśniejszą gwiazdą tej konstelacji. Ponad Bykiem, na wschód od Perseusza, widzimy gwiazdozbiór Woźnicy z Kapellą, czyli Koza, jedną z najjaśniejszych gwiazd nieba.

Już dość wysoko wzbił się na niebo Orjon, jeden z najpiękniejszych gwiazdozbiorów nieba, ozdobą zimowych wieczorów. Najciekawszym ujawnieniem w jego obrębie jest wielka mgławica gazowa; znajduje się ona poniżej trzech jasnych gwiazd leżących w jednej linii a stanowiących z. zw. Pas Orjona. Już w niewielkiej lunecie imponujące wrażenie czynią chaotycznie skłębione masy jasnej i ciemnej materii gazowej; całe bogactwo struktury ukazuje się dopiero na długo eksponowanych zdjęciach fotograficznych. Rozmiary mgławicy są zbyt wielkie, aby można było je sobie wyobrazić: promień świetlny musi biec aż 10 lat, by przemierzyć jej średnicę. Odległość tych olbrzymich mas materii kosmicznej od ziemi jest jeszcze znacznie większa: światło, biegnące od niej zużyć musi około 500 lat na pokonanie tej przestrzeni.

Niebo wieczorne w grudniu piękniejsza bardzo najświetniejsza z planet, Wenus, która jako gwiazda wieczorna widoczna jest coraz dłużej nad zachodnim horyzontem. Zachodzi na początku miesiąca w dwie, z końcem grudnia dopiero w cztery godziny po słońcu. Blask Wenus jest nadzwyczaj

przechodząc w jej pobliżu w ostatniej dekadzie miesiąca. Obie gwiazdy prawie nie różnią się blaskiem. Marsa odróżnić można po charakterystycznej czerwonej barwie, podczas gdy Spika jest biała. Wschodzi koło godz. 2 po północy. W nocy 8/9 w pobliżu Marsa i Spiki przesunie się księżyc.

Jowisz niewidoczny z powodu bliskości słońca. Saturna można jeszcze dobrze obserwować wieczorami. Pierścienie nadal widoczne w b. silnym skrócie perspektywnym. 28 lub 29 pierścień stanie się — już po raz drugi w tym roku — zupełnie niewidoczny. Zniknięcie pierścienia dla naszych oczu spowodowane będzie faktem, iż słońce oświetlać będzie jego stronę południową, podczas gdy my, patrząc z ziemi, widzieć możemy obecnie tylko część północną, a więc nieoświetloną. Na samej planecie zobaczymy natomiast czarny pas, będący śladem tej części pierścienia, która znajduje się między nami a tarczą planety. Stan ten potrwa do 21 lutego 1937 r.; do tego czasu Saturn będzie pozornie pozbawiony swej pięknej ozdoby.

Miedzy 5 a 15 możemy spodziewać się nieco większego nasilenia czynności meteorycznej. Meteory pochodzić będą z okolicy gwiazdozbioru Bliźniat; stąd nazwa roju: Geminidy.

P. I.

Olejek Szampon

Isste

daje włosom piękny połysk, usuwa łupież, włosy zniszczone przez różne niewłaściwe płyny uzdrowi.

flakon
zł. 1.40

J. I. S. STEPNIEWICZ
POZNAN

Prz. 8982-S. 1430

Nad mogiłą Aziyadé

Świeżo bawił w Poznaniu, w przejeździe z Konstantynopola do Paryża, dziennikarz francuski Emil Bonery, współpracownik paryskiego „Le Jour”, który po milej pogawędce zostawił nam feljeton do ogłoszenia na łamach pisma naszego. Rzec dotyczy zmarłego w roku 1923 znakomitego pisarza francuskiego Piotra Loti'ego, który dzieła swe opierał przeważnie na osobistych przeżyciach. W danym wypadku chodzi o powieść „Aziyadé” (1879 r.). P. Bonery tak kreśli to, co widział i słyszał, co przeżył w Stambule, w związku z postacią Aziyadé:

Czy Aziyadé była rzeczywiście, czy też jest tylko wytworem bujnej fantazji Piotra Loti'ego? Dla jednych będzie ona po wieczne czasy otoczona mgłą tajemnicy. Inni natomiast twierdzą, że jest to poprostu romantyczna opowieść znakomitego pisarza, który wykorzystał swe bogate spostrzeżenia, porobione w Stambule i w okolicy podczas kilkakrotnego pobytu w tem mieście jako zrazu zwykły oficer, a następnie dowódca okrętu „Sep”.

Ostatnio bawiłem również przez pewien czas w Stambule i nabrałem przeświadczenia, że piękna Aziyadé, która tak pokochała Loti i dzięki której powstało jedno z arcydzieł literatury francuskiej — nie jest mitem. Widziałem jej grób w Top-Capou, dokąd udało mi się w towarzystwie znajomego dziennikarza tureckiego.

Na cmentarzu w Top-Capou przeżyłem bodaj, że najbardziej wzruszające chwile. To miejsce wczesnego spoczynku znajduje się zdaleka od rozgwaru stolicy, można powiedzieć niemal, że ukryte wśród pustynnych bezdroży. Nie ma tam kwiatów, ani zieleni. W oddali tylko widnieje tylnokrotnie opiewany przez Loti'ego Złoty Róg, oraz z mgieł wyłania się olśniewająca panorama Bosforu.

Znajdujemy jakiegoś stróża, który wyraża gotowość służyć nam za przewodnika. Niebawem stoimy nad skromną mogiłą. Tu spoczywa biedna Aziyadé. Na zwykłym nagrobku, jakich setki znajduje się wokół, widnieje jej nazwisko i data zgonu. To wszystko.

Głęboko wzruszony, składam na tej mogile wiązankę kwiatów. Nie mogę opanować się i powstrzymać łez, które cisną się do oczu...

Tęgo samego dnia wieczorem byłem na przedmieściu Pera u dygnitarza tureckiego, dawnego druha ser-

decznego Piotra Loti'ego. Przyjął mnie dostojny, sześćdziesięcioletni patriarcha, który w swoim czasie piastował wysokie stanowiska, a obecnie usunął się w domowe zacisze. Zrazu był mocno zdziwiony memi natarczywymi pytaniami, tyzącami się tak dla niego już odległej przeszłości. Po pewnym jednak wahaniu zgodził się odpowiedzieć z tem zastrzeżeniem, że nie ogłoszę jego nazwiska.

Tak — zaczął — znałem doskonale Piotra Loti'ego. Było to w 1912 roku podczas wojny bałkańskiej. Właśnie Turcy odebrali Adrianopol. Loti przyjechał w tym okresie do Stambulu z zamiarem zabawienia przez pewien czas, chciał bowiem odwiedzić miejsca, które zapisały się niezatartymi głóskami w jego sercu i w jego wspomnieniach. Sultan dał mu do dyspozycji wspaniałą, dworską karocę, specjalnego kucharza, szczerozłote zastawy stolowe i — maleńki, typowoturecki domek, bliźniaczo podobny do tego, w którym znakomity pisarz spędził niezapomniane chwile przy boku uroczej Aziyadé. Przez trzy miesiące nie rozstawałem się wówczas z Lotim. Włóczyliśmy się po okolicy, odwiedzając rozmaite wschodnie knajpki i rozkoszując się wspaniałymi nargilami. Jeździliśmy po Bosforze, napawając się jedynym w swoim rodzaju pięknem stolicy sułtanów...

Któregoś dnia — ciągnął dalej mój ujmujący rozmówca — Loti wyraził chęć zobaczenia grobu Aziyadé. Nie pamiętał wszakże już, gdzie spoczywa, a jedynie przypomniał sobie, że było to w okolicy Złotego Rogu. Udał się w te strony, lecz wszelkie poszukiwania spełzyły na niczem. Wówczas zwróciłem się do policji i dopiero przy jej pomocy, po bardzo długich i mozolnych poszukiwaniach odnaleźliśmy wreszcie miejsce spoczynku prochów Aziyadé. Udał się tam natychmiast. Loti prosił, abyśmy go zostawili samego. Uczyniliśmy zadość jego życzeniu. Znakomity pisarz niepewnym krokiem wszedł na opuszczony cmentarz i widać było, że orientuje się doskonale, gdyż skierował się wprost do grobu swej ukochanej. Z daleka widziałem, że po jego policzkach spływają rzęsiste łzy...

Co się stało z Osmanem i Kadidzą (bohaterowie powieści „Aziyadé” — przyp. red.)? — zapytałem wzruszonego wspomnieniami mego rozmówcę.

Nie wiem, proszę pana... Nie mam pojęcia!

Wspaniałe prezenty dla Panów
Koszule
Krawaty
Rękawiczki
Stroje poranne i domowe

Bogdan? Zniński
i SKA

Poznań tel. 10-70 27 Grudnia 19
Po stronie Teatru Polskiego,
Prz. 8734-43.190

W przyszłym tygodniu w kinach „Apollo” i „Metropolis”, odbędzie się premiera monumentalnego filmu pt. „Barbara Radziwiłłówna”. Film ten, który powstał nakładem wielkich kosztów, wywoła prawdziwy zachwyt wśród miłośników sztuki filmowej. Opowiada on dzieje wielkiej, romantycznej miłości króla Zygmunta Augusta do Barbary Radziwiłłówny. W rolach główniejszych Jadwiga Smosarska i Witold Zacharewicz.

— Co może pan powiedzieć o Lotim?
— Był to czarujący człowiek, artysta w każdym calu, którego szczerze podziwiałem. Posiadał niezwykłą nadwrażliwość. Nie miał natomiast daru wyobraźni, lecz pisząc, przelewał bezpośrednio na papier miotające nim w danej chwili uczucia.

Rozmowa skończona. Opuściłem progi sympatycznego staruszka, który żegnał się ze mną bardzo serdecznie. Na dworze panują iscie egipskie ciemności. Niebawem jednak docieram do Pory i porywa mnie barwny tłum, wchłania wielkie, nowoczesne miasto, huczące, pełne ruchu i niezwykłego pożywienia — ale tylko dla obcych — ożywienia.

Co za niestety kontrast! Dawny Stambuł padyszachów pozostał je-no wspomnieniem.

EMIL BONERY.

Wieczór ku uczczeniu Liszta

odbędzie się staraniem Związku Muzyków Pedagogów w poniedziałek, 7-go w sali Koła Towarzystwa (Nowa 8) o godz. 8.15. Udział biorą: Prof. Daun-Rogalińska, Zaklińska, Brokera, W. W. Brokera-Jerzykowska. Goście mile widziani.

PRAKATOW
PERFECTION
ng 21.138

BEZ DACHU, BEZ ODIĘŻY, BEZ JEDZENIA STOJĄ TYSIĄCE LUDZI PRZED ZIMĄ. DAJ CO MOŻESZ! RATUJMY OD ZIMNA I GŁODU!

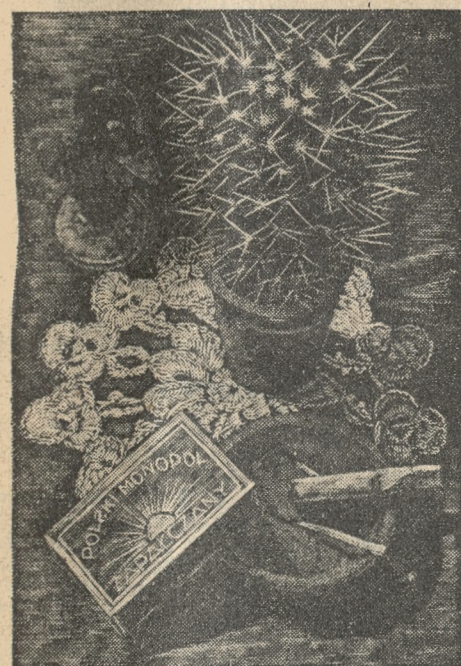
Subskrypcja na grafiki artystów poznańskich

Nasze doroczne subskrypcje na dzieła graficzne w porze gwiazdkowej weszły już w zwyczaj. Czytelnicy nasi sami się domagają i przypominają nam nasz kulturalny obowiązek. Wobec tego i w tym roku przygotowaliśmy

piękną pierwszorzędną kolekcję kilkunastu dzieł graficznych artystów poznańskich, których publikację rozpoczynamy w numerze dzisiejszym.

Jan Kabaciński: „Motyw z Starego Rynku w Poznaniu”, — suchoryt — 23×31 cm. — zł 10.

Tadeusz Tuszewski: „Martwa natura” — drzeworyt — 10½×15½ cm — zł 10.

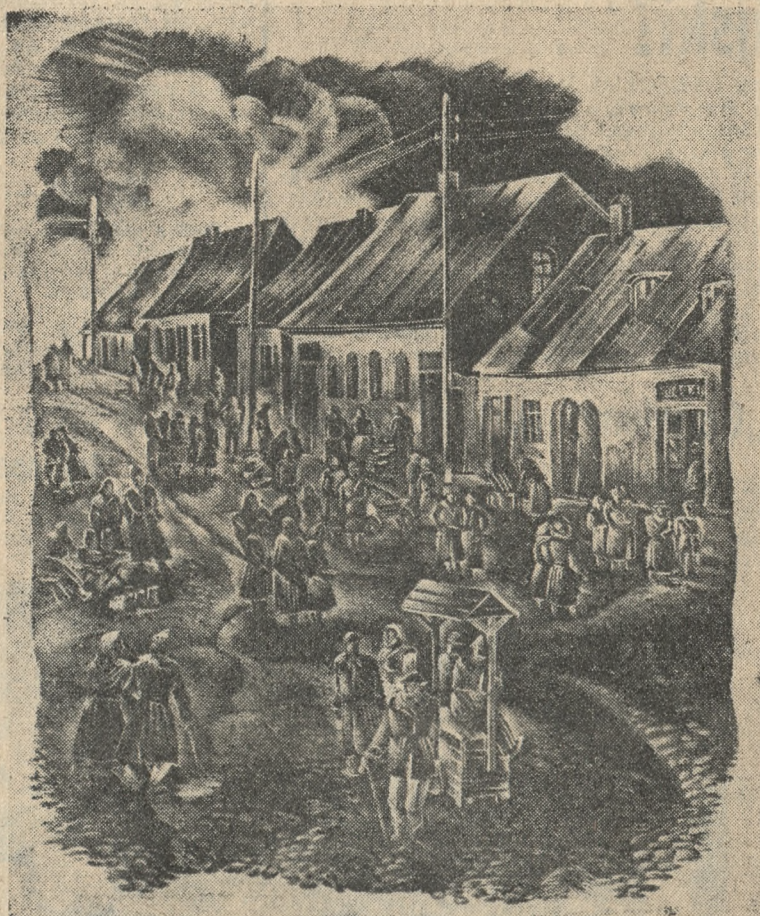
Prof. Wład. Roguski: „Diana” — litografia kolorowana — 32×42 cm — zł 10.

Czytelnicy nasi zamawiać mogą do-
dolną ilość grafik, wpłacając równo-
wartość w naszej administracji.

Czytelnicy zamiejscowi winni do-
łączyć zł 1,50 na koszty przesyłki.
Subskrypcja obowiązuje do 20 grudnia.

Prof. Wiktor Go-
sieniecki: „Pieta
z klasztoru O. O.
Filipinów w Go-
styniu” — litogra-
fia kolorowana —
31×54 cm. —
zł 10,—

Jan Borsukiewicz:
„Targowisko w
Pińsku” — lito-
grafia — 20×25
cm. — zł 7,—

Małżeństwa regulowane w Niemczech

„Dziejowy rozwój państw jest uzależniony nie tylko od ich uświadomienia narodowego czy organizacji wewnętrznej, albo bitości armji i rozumnych rządów, ale także, a może przede wszystkim, od rozrodczości” — słowa te określają doskonale stosunek hitlerizmu do zagadnień populacyjnych.

Ogromny przyrost ludności, jaki charakterystyczny był dla Rzeszy w XIX w. i początku obecnego, załamał się nagle. Wprawdzie przedłużono sztucznie przeciętną długość życia Niemców, ale ilość

małżeństw i wiążąca się z tem liczba urodzin zaczęły szybko spadać. W 1932 r. zanotowano tylko 978 000 urodzin żywych, a w r. 1933 nawet 958 000, przy 65 milionach ludności. Tymczasem w 1901 przy 56 milionach mieszkańców było 2 032 000 urodzin! Również liczba małżeństw stale się kurczyła i doszła w 1932 r. do 510 000.

Gdyby się ten stan przedłużał, Niemcy nie tylko nie osiągnęłyby nigdy wymierzonych 200 milionów, ale nawet już w 2000 r. liczyłyby tylko 45 milj., w tem 8 milionów młodzieży do 15 lat i 11 miljo-

nów starszych ponad 60 lat.

Temu stanowi rzeczy wypowiedział hitlerizm nieubłagana walkę, którą prowadzi za pomocą wszelkich dostępnych środków ustawowych, propagandowych i wychowawczych. W początkowym okresie wprowadzono premję dla młodożeńców, potem zaczęto odsuwać kobiety od pracy w fabrykach, wyznaczając zato premję dla małżeństw najplodniejszych, w ostatnich czasach obarczonych najliczniejszym potomstwem, zakazano pod karą ciężkiego więzienia propagandy w kierunku ograniczania rozrodczości i pozamykano wszystkie poradnie świadomego macierzyństwa.

Zasadę akcji w kierunku ochrony roz-

rodczości narodowej określił min. spraw wewnętrznych dr. Frick w dwóch punktach. 1) Walka przeciw liberalnemu traktowaniu rodziny i propagandzie w kierunku regulacji urodzin. 2) Budowa życia rodzinnego w sensie oparcia go na ideach społecznych narodowego socjalizmu.

Tak ujęta propaganda przyniosła wkrótce rezultaty. Ilość ślubów podskoczyła w 1933 r. do cyfry 631 tysięcy, a w r. 1934 wyniosła nawet 731 tysięcy. Jednocześnie przyrost ludności podskoczył w 1934 roku na 1 181 000.

Czy jednak ten wynik jest trwały? Rocznik statystyczny za 1935 r. o tych sprawach milczy, przeto niewiadomo, jak dalej idzie krzywa populacyjna, jednak na podstawie analizy cyfr można dojść do pewnych wniosków. Otóż w wielkich miastach liczba nowozawartych małżeństw wzrosła o przeszło 20 proc., natomiast na wsi tylko o 1,4 proc. Świadczy to, że propaganda objęła tylko warstwę ludności miejskiej, natomiast chłop pozostał wierny swym dawnym zwyczajom. Demografia uczy, że zwiększenie przyrostu ludności miejskiej zdarza się bardzo rzadko i ma charakter zawsze przejściowy.

Nowości filatelistyczne

Austria. Ponieważ znaczki na rzecz pomocy zimowej z r. 1934 i 1935, które w niewielkim nakładzie ukazały się jako nadruki na znaczkach obiegowych przy zmianie tylko kolorów, nie wywołały należytego oddźwięku, wobec tego znaczki dobroczynne tegoroczne zostały wydane w specjalnem wykonaniu. Ukazały się cztery wartości z odpowiednimi obrazkami: 5+2 grosze ciemnozielony (ofiowanie odzieży), 12+3 gr. fioletowy (opieka nad chorymi), 14+6 gr. ciemnoniebieski (darowanie chleba) oraz 1+1 szwiling czerwony (darowanie opalu). Papier biały, ząbkowanie 12½.

Chiny. Na 40-lecie założenia w Chinach poczty na wzór europejski wydano 4 znaczki pamiątkowe o dużym formacie poprzecznym w następujących wartościach: 2 c. pomarańczowy (obrazek przedstawia: statek parowy, karawanę wielbłądzą w górach, a nad nią trzymotorowy samolot, łódkę chińską obok lokomotywy), 5 c. jasnozielony (część portu w Szanghaju), 25 c. fioletowoniebieski (główny urząd pocztowy w Szanghaju) oraz 100 c. czerwony (ministerstwo komunikacji w Nankinie). Wszystkie znaczki mają napis w pisowni chińskiej „Na pamiątkę czterdziestolecia istnienia poczty chińskiej”. Dla ścisłości jednak należy zaznaczyć, że poczta chińska właściwie istnieje prawie już trzy tysiące lat. Wprawdzie była to poczta konna względnie piesza i nie używano wtedy żadnych znaczków, ale była prawie wyłącznie pod kierownictwem rządowym. W r. 1896 zaś pod kierunkiem pewnego Anglika została zreformowana na wzór europejski.

Francja. Ukazały się cztery znaczki pocztowe t. zw. dobroczynne, od których pobiera się dopłatę przeznaczoną na rzecz bezrobotnych pracowników umysłowych. Wszystkie znaczki o formacie poprzecznym przedstawiają głowy wielkich mężów francuskich. Wartości: 20+10 c. (malarz Calot), 40+10 c. (muzyk Berlioz), 50+10 c. (poeta Hugo) oraz 1,50 fr. + 50 c. (chemik Pasteur).

Ratujmy dzieci

Papież Pius XI. taką skargę podnosi na niedolę dziecka w naszych czasach:

„Z serdeczną litością zwraca się myśl nasza ku owym tłumom dzieci, które ze łzami proszą chleba, „a nie było, kto by im ulamał”. Stając się niewinnymi ofiarami nad wyraz smutnego położenia, schną z nędzy, widzą, jak omija je radość, wiekowi ich przynależna i odczuwają, jak gaśnie i zamiera na ich młodocianych twarzach uśmiech, którego w duszy pragną nieświadomie”.

Tę rzewną skargę Ojca Świętego niech usłyszają i do serca przyjmą ci rodzice, których dzieci nie łakną chleba, ale rosną w dobrobycie, które, radosne i szczęśliwe, nie wiedzą co to głód, rozpacz i przekleństwo niedoli.

Kto chce zobaczyć twarze dziecięce przedwczesną niedolą znękaną, niech idzie do Ochronek na przedmieściach miasta Poznania: na terenach Pewuki, na Urbanowie, na Winiarach i w Naradowicach.

Wiele dzieci przychodzi naczczo, bo matka albo nie ma opalu, albo nie ma co ugotować. Wiele dzieci przychodzi boso i na pół nago, przykryte lichą szmatką.

Nadchodzi zima, a z nią rosną potrzeby, aby te domy dziecięce utrzymać. Potrzeba mleka, chleba, odzieży, drzewa, węgla i funduszu na gwiazdkę dla tych biednych.

Ojcowie i matki Poznania, ulitujcie się nad małymi istotami, którym los odmówił wszystkiego. Otrzyście lzy niedoli w imię Tego, który powiedział: „Wszystko, coście uczynili jednemu z tych małych, mnieście uczynili”. — Łaskawe ofiary na ten cel upraszamy przysyłać do administracji pisma naszego na konto: „Fundusz Ochronek” lub w Komunalnej Kasie Oszczędności miasta Poznania, Oddział przy ulicy 27 Grudnia 19 na konto: „Fundusz Ochronek” Nr. AD 03035.

Koło opiekunów

August Kardynał Hlond, Prymas Polski, Księżna Zdzisława Czartoryska, Kajątanowa Morawska, Bernard Chrzanowski, Paweł Mrozowski, Stefanja Posadzowa, Ludwik Posadzki.

DARMO!

otrzyma każdy norm. latarkę kiesz. przy zakupie towaru od zł 5,— gotówką

do dnia 11 grudnia rb. za okazaniem niniejszego ogłoszenia

Dogodne warunki spłat

Asygnaty kredyt

Pożyczki Państwowe

Głośniki

do detektorów od zł 11.25

nadające się do każdego detektora bez wzmacniacza

Radio - Patefony - Rowery - Elektrotechnika - znane z jakości **ANODY - Centrum 100 v. 9.40****CENTRUM-KAMIŃSKI, Poznań, St. Rynek 13/14**

Niedziela na boiskach

Najbliższa niedziela mistrzostw piłkarskich różnić się będzie od poprzednich jedynie odmiennym doborem przeciwników i mniejszą ilością spotkań. Bez zmiany pozostaną przypuszczalnie tylko warunki atmosferyczne i niejasna sytuacja lokat drużyn. Podajemy poniżej tabelki drużyn klasy A wyjaśniając, iż odwołane mecze konkurentów grupy drugiej: Legia II — Warta II i Cybina — Polonia II Leszno nie wpływają na ogólny bilans, gdyż wszystkie spotkania Legii II i Polonii II traktowane są jako rozgrywki towarzyskie.

Grupa I.	1) H. Cegielski II	15 p. (9. 37:13).
	2) Rawicki K. S.	13 p. (9. 25:10).
	3) Pentation	12 p. (9. 35:12).
	4) Polonia Główna	12 p. (8. 21:14).
	5) Czarni Poznań	5 p. (8. 17:20).
	6) Unia Kościan	2 p. (8. 7:24).
	7) Korona II	1 p. (9. 6:46).

Grupa II.	1) Warta II	10 p. (6. 23:9).
	2) Kościański KS	7 p. (5. 12:9).
	3) Szamotulski KS	6 p. (7. 14:14).
	4) Cybina Poznań	5 p. (6. 13:19).
	5) Pogoń Poznań	2 p. (6. 8:19).

O mistrzostwo klasy A

W Poznaniu o godz. 11 na arenie lazarskiej: Pogoń — Kościański KS. Z czysto technicznego punktu widzenia oddajemy pierwszeństwo Pogoni. Drużyna lazarska gubi jednak niepotrzebnie bawienie się w przestawianie graczy, co oczywiście odbija się ujemnie na wynikach. Chociaż jest późno, jednak jeszcze nie zapóźno do zaprzestania eksperymentów i szczerze zabrania się do doganiania czołówki, inaczej walki w grupie spadkowej będą nietylko zlem widziadłem.

Na stadionie ośrodka w. f. przy ul. Bukowskiej: Pentation — Rawicki KS. Najpoważniejszym przeciwnikiem mogący odebrać punkty i zepchnąć Pentation z drugiego miejsca jest drużyna gości. Pierwsze spotkanie rozegrane

w Rawiczu zakończyło się wynikiem nierozstrzygniętym, lecz wówczas Pentation nie wykazywał takiego zgrania jak dzisiaj.

W Główniej: Polonia — Korona II. Na przedmiescu Poznania musi Korona zdobyć się na ogromny wysiłek, chcąc zejść z boiska niepokonaną. Ponieważ ub. niedzieli rezerwy Korony, zasłone graczy pierwszej drużyny przegrały na własnym boisku z RKS, stawiamy za Polonią.

W Kościanie: Unia gra z Czarnymi Poznań o godzinie 13.30 na stadionie zakładu psychiatrycznego. Przed własną publicznością, której przynależać trzeba, że w nieograniczony sposób zachęca swego pupila, Unia rozgrywała swoje najlepsze zawody. Jednak Czarni nie należą do zespołów dających się łatwo przegrywać, są szybcy, niezwykle wytrzymał i nie stronią przed poparciem swych umiejętności warunkami fizycznymi. A że identyczne walory wnoszą zawodnicy i miejscowi, zawody zapowiadają się ciekawie.

O mistrzostwo klasy B

W Poznaniu o godz. 9: San II — KPW III Poznań na arenie lazarskiej; o 11: Admira II — HCP III w Górczynie, Korona III — Polonia II Główna na boisku Korony; o 13.30: Cybina II — Pentation II na stadionie śródeckim.

O mistrzostwo klasy C

W Poznaniu o godz. 9: Warta IV — Stow. Sportowe Swarzędz na boisku Warty; o 11: Naprzód I — Sokół Jeżyce II na Przepadku, Grom — Concordia Mur. Goślina w Szlagu; o 13: Naprzód II — Stella II Zabikowo na Przepadku.

W Zbąszczyńcu o godz. 13.30: Obra — Czarni Wolsztyn.

W N. Tomyslu o 13.30: Polonia — KPW Buk.

Zawody towarzyskie o godz. 11 na boisku Warty: Warta ligowa — Legia Poznań.

nie nawiązuje się kontakt, robi się konferencje ze związkami i okręgami, jednym słowem konferuje się. Doszło do tego, że ożywił się nagle istniejący na naszym terenie wojewódzki komitet w. f. i p. w. i po wielu latach dał nagle znać o sobie. Komitet zapowiedział mianowicie zwołanie sejmiku sportowego z udziałem przedstawicieli wszystkich okręgowych związków sportowych działających na terenie Wielkopolski. Jak dotychczas jednak, zbierane są referaty, oraz odkładany, na coraz to inne daty, termin samego sejmiku. Jak zaś zdołaliśmy się zorientować z przygotowanych przez związki referatów, nie wszystkie wiedzą o co właściwie chodzi. Wskazuje to tylko na niezdecydowanie samych organizatorów, którzy nie postavili jasno celu zamierzonego sejmiku.

Starym więc zwyczajem, na sejmiku dojdzie niewątpliwie do wielu przemówień, a po sejmiku, sprawy zostaną po staremu. Bo bądźmy szczerzy! Chcąc sport polski pchnąć na nowe tory, trzeba go przebudować z gruntu, od samych podstaw, gdyż zaniedbania ostatnich lat są zbyt wielkie.

Takim charakterystycznym przykładem będzie tu stan sportu wśród młodzieży akademickiej. Jak wiadomo powszechnie, krzewieniem tężyzny fizycznej na wyższych uczelniach zajmują się Akademickie Związki Sportowe, które na terenie sportu mają bezwzględnie duże zasługi, były bowiem w wielu dziedzinach pionierami, a na terenie międzynarodowym zdobyły dla Polski niejedną sukces (hokej na lodzie, lekka atletyka, gry sportowe). Niezawodnie praca ich nie była idealna, mogłaby w niej to i owo poprawić, ale... praca była.

Z uwagi na niemożność studentów A. Z. S. otrzymywali subwencje, które przydzielali z specjalnych funduszy uczelnie same, a później, od czasów rządów pp. Jędrzejewiczów, specjalnie utworzone Towarzystwo Przyjaciół Młodzieży Akademickiej, które zajęło się rozdziałem subwencji na wszystkie potrzeby młodzieży. Co roku więc AZS przygotowywał budżet, który zatwierdziło T. P. M. A. przekazując następnie odpowiednie kwoty pieniężne.

Ostatni preliminarz budżetowy czekał zatwierdzenia przez pół roku, aż wreszcie, po wielu interwencjach, otrzymał AZS. trzecią czy czwartą część preliminowanych sum. AZS-y musiały się oddać pod opiekę i kontrolę P. U. W. F. i P. W., którego interwencja dopiero poskutkowała.

Obecnie więc sytuacja jest tego rodzaju, że n. p. poznański AZS, nie przypuszczając, że corocznie zatwierdzany budżet nie zostanie zaakceptowany, poczynił znaczne wydatki, na które zadłużył się i dziś jest bez pieniędzy, a zato z długami. Praca przez to uległa zahamowaniu, czego przykładem rezygnacja szermierzy z wyjazdu do Katowic na finał mistrzostw Polski.

Berlin — Poznań

Dziś o godz. 20 odbędzie się w Cyrku „Olimpia” zawody międzymiastowe Berlin — Poznań. Kolejność par ustalono następująco od wagi koguciej do ciężkiej:

Grochow (Berlin) — Rozpłeszcz (Poznań), Larisch — Grodzki, Gildenmeister — Jakubowicz, Eckert — Tuszyński, Gröger — Łukasiewicz, Schwellert — Maryński, Moser — Gąsowski.

Sędziować będzie w ringu p. W. Galuszka, kpt. sportowy P. Z. A. Katowice.

Gry sportowe

Turniej „Warty”. Sekcja piłki ręcznej KS „Warta” przypomina, że półfinały w turnieju koszykówki panów, odbędzie się w niedzielę o godz. 15 w hali ośrodka w. f. przy ul. Bukowskiej.

Fragment zawodów Anglja i Węgry, w których, jak wiadomo, zwyciężyli Anglijcy w stosunku 6:2. Środkowy napastnik Drake przebił się przez obronę i strzelał mimo interwencji bramkarza Szabo, trzecią bramkę dla Anglii. — Po Hiszpanii, Austrii, Francji, Italii i Niemczech, angielscy zawodowcy pokonali szóstą drużynę kontynentu.

skiej. Równocześnie odbywa się turniej siatkówkowy panów o nagrodę wędrowną. Podczas turnieju zawodniczką KS „Warta”

Janina Kryżanka

p. Janina Kryżanka obchodzić będzie 10-lecie startowania w barwach „Warty”. Jest ona jedną z czołowych zawodniczek i niejednokrotnie z powodzeniem broniła barw m. Poznania.

Hokej na lodzie

Wyjazd AZS poznańskiego do Niemiec odwołany! Poznaniacy zostali powiadomieni przez związek niemiecki, że spotkania w Berlinie i Hamburgu, przewidziane na 5 i 6 bm. muszą być odłożone z uwagi na wyjazd reprezentacji Berlina na dwa spotkania do Katowic w tymże samym terminie. Równocześnie Niemcy zaproponowali dwa nowe terminy, a mianowicie 5 i 6 lub 9 i 10 stycznia. AZS już wyraził zgodę na ten drugi termin. (wz)

**NA SEZON
ZIMOWY
POLECAM**

Swetry
Pulowery
Trykotaż
Pończochy
Rękawiczki

ng 19.81
K. Łowicka
Wielki wybór
Ratajczaka 40
Ceny przystępne

Pięściarstwo

P. inż. Suligowski dokooptowany został przez zarząd P. Z. B. na stanowisko wiceprezesa związku.

Konferencja w P. Z. B. W piątek wieczorem odbyła się w sekretariacie P. Z. B. konferencja pomiędzy prezesem p. dyr. Kuezykiem oraz wiceprezesem p. Rybarczykiem, a przedstawicielami Zw. Dziennikarzy Sportowych prezesem p. red. Stefanem Słowińskim i sekretarzem p. red. Edmundem Świdzińskim. Na konferencji tej uzgodniono sposoby współpracy obu organizacji celem rozwoju polskiego pięściarstwa.

Spotkanie Śląsk — Poznań budzi wielkie zainteresowanie. W przededniu zawodów międzyokręgowych Śląsk — Poznań, które odbędzie się w niedzielę o godz. 19 w hali repr. Targów Poznańskich stwierdzamy, że mecz ten zapowiada się bardzo interesująco, ca potwierdza przedświadczenia, która odbywa się do soboty godz. 18 w firmie Camera. Dalsza sprzedaż odbywać się będzie w dniu zawodów od godz. 15 w kasach hali Targów.

Zawody same winny stać na wyższym poziomie aniżeli ostatnie spotkanie Łódź — Poznań.

W drużynie Śląska ujrzymy dobrych pięściarzy Ruchu — mistrza okręgu śląskiego, IKB i PKS.

Barw Poznania bronić będą: Sobkowiak, poprawiający się z meczu na mecz Koziołek, dobry bokser-maszyna Pola, mistrz techniki Sipiński, groźny Szulczyński, rywal i dwukrotny pogromca Klimeckiego Szymura, Walkowiak i lubiany Klimecki, który będzie miał ciężkie zadanie z Pilatem.

Poszczególne pary przedstawiają się jak następuje według kolejności wag: (na pierwszym miejscu zawodnicy Śląska): Jasiński — Sobkowiak, Jarząbek — Koziołek, Pinta — Pola, Manecki — Walkowiak, Bieński — Sipiński, Wiedemann — Szulczyński, Moszkiewicz — Szymura i Pilat — Klimecki.

W walce nadprogramowej tego wieczoru odbędzie się finałowe spotkanie I kroku bokserkiego pomiędzy dwoma zawodnikami Warty: Maciejewskim — Zbytkiem. (kom)

K. P. W. — Warta. W poniedziałek 7 bm. o godz. 20 w okręgowym ośrodku w. f. ul. Bukowska odbędzie się towarzyskie spotkanie bokserkie pomiędzy drużyną „KPW” Poznań i drużyną młodzików „Warty”. Odbędzie się 14 walk bardzo dobrze zapowiadających się zawodników, juniorów ostatniego I. kroku bokserkiego i zawodników z ostatnio odbitego kursu „Warty”. (kom)

ODZNAKI

EMALIOWANE - METALOWE
Fabryka Wytwarzania Metalowych
Poznań, Ratajczaka 17 — Telefon 30-03.

Ng 19 538

Jak odzyskaliśmy srebrny medal olimpijski?

Międzynarodowa federacja jeździecka pod koniec obrad czwartkowych powzięła — jak wiadomo — uchwałę, uznając, że oba orzeczenia jury, odbierające Polsce srebrny medal olimpijski i drugie miejsce w konkursie militari — były wynikiem procedury omyłkowej. Wobec tego przyznano Polsce z powrotem zarówno medal jak i drugie miejsce w ogólnej klasyfikacji.

Przewodniczący delegacji polskiej na kongres gen. Grzmot — Skotnicki oświadczył korespondentowi P. A. T. w Paryżu co następuje:

„Sprawa ta wpłynęła na porządek dziennych obrad międzynarodowej federacji jeździeckiej z inicjatywy Warszawy. Przybywaliśmy na kongres w przekonaniu, że będziemy musieli stoczyć walkę, w obronie słuszności naszego stanowiska. Tymczasem musimy stwierdzić z najwyższym zadowoleniem, że sprawa cała została załatwiona w sposób niesłychanie dżentelmański i sportowy przez wszystkich uczestników kongresu, a szczególnie przez prezydium tego kongresu. Uchwała zapadła jednomyślnie wszystkimi 17 głosami kongresu.

„Prezydium kongresu postawiło sprawę w ten sposób, że nawet nie mieliśmy okazji do szerszego motywowania naszego stanowiska, sprawę bowiem wpisano na porządek dzienny obrad z inicjatywy Warszawy, a prezydium podjęło od siebie w czasie obrad kroki i samo wystąpiło z odnośnym wnioskiem, przyznającym Polsce słuszność. Nie doszło w tych warunkach do żadnego skrzyżowania szpad, ponieważ żadna z delegacji nie przeciwstawiała się temu wnioskowi i wszyscy jednomyślnie zaakceptowali wniosek prezydium przyznający 100-procentową słuszność stanowisku polskiemu.

„Delegacja polska w tych warunkach mogła się tylko ograniczyć do złożenia podziękowania wszystkim delegatom kongresu po powzięciu danej uchwały, za tak sportowe i dżentelmańskie załatwienie sprawy. Podkreślić musimy specjalnie wspólnie, jak zwykle zresztą w zagadnieniach sportowych, zachowanie się przedstawicieli angielskich, którzy przez obecną uchwałę przechodzą z drugiego na trzecie miejsce w ogólnej klasyfikacji”.

*

W piątek wieczorem zakończyły się w Paryżu obrady międzynarodowej federa-

„Ożywiony” ruch w sporcie

Po ostatniej klęsce olimpijskiej, powołane czynniki rozpoczęły wielki ruch. Szuka się przyczyn niskiego poziomu czy wręcz upadku wychowania fizycznego w Polsce. Przypomniano sobie o prasie, z którą obec-

ŻYCIE SŁOWIAŃSKIE

Łużycanie czy Wandale?

Fantazje profesora Niemieckiego na temat pochodzenia Łużyczan

Łużyce, niewielka wyspa słowiańska pod Berlinem, z niezłomnym uporem broni się przed zaborem przez germanizacyjną falę. Od Łużyc dzieli nas zaledwie 90-cio kilometrowy pas niemiecki. Nie należy zapominać, że język łużycki przed dziesięcioma wiekami nie różnił się od polskiego, a jeszcze dziś język dolno-łużycki z wszystkich słowiańskich wykazuje najwięcej podobieństwa do języka polskiego.

Od dłuższego czasu tak w prasie codziennej, jak i w tygodnikach, miesięcznikach itp. publikacjach Trzeciej Rzeszy coraz częściej można spotkać długie artykuły pseudo-naukowe, stwierdzające, iż kwestia narodu łużyckiego, t. zw. „Wendenfrage”, nie istnieje. Niemcy starają się wszelkimi sposobami dowiedzieć, iż tutejszymi na ziemi łużyckiej nie są Łużycanie, lecz plemiona germańskie.

Ostatnio w „Oberlausitzer Heimatkalender”, na rok 1937 opublikowano m. in. obszerny artykuł p. t. „Zur Wendenfrage”. Autor prof. dr. Walther Steller stwierdza, iż Łużycanie tj. Wendowie (błędne określenie, używane przez Niemców) i Wandale, to nazwa jednego i tego samego

plemienia germańskiego.

Nauka tymczasem już dawno stwierdziła, iż w początkach dziejów historycznych nad Łabą osiadły plemiona Słowian. Nad Łabą spotykamy górnych Łużyczan, zwanych Milczanami albo Budiszynami — sami zaś nazywali się Serbami. Oni to są odłamem dawnych — już dziś wymarłych — Słowian połabskich Serbów, albo Sorobów, do których należały jeszcze inne plemiona, jak Łupianie, Nizanie, Głomanowie lub Dalemnicy. Ci Sorobowie, mieszkający między Salą a Moldawią, stanowili odrębny szereg lechickich Słowian bałtyckich. Taki jest stan faktyczny — twierdzenia zaś o pokroju prof. Stellera, iż Wendowie i Wandale, to jedno i to samo plemię — należy chyba złożyć na karb swoistej megalomanii niemieckiej, anektującej wszystko na rzecz Rzeszy.

Lud łużycki mimo potężnego naporu germanizacyjnego poprzez długie wieki wytrwał; nie zlamali go dziejowe niepowodzenia i zawieruchy. Niezłomny w swej walce broni z determinacją zachodniego szańca słowiańszczyzny, wierząc w jaśniejsze jutro.

Z ROZMYŚLAŃ FILOZOFA:

„Czy to nie dziwne, Philips płaci swym ludziom, by go słuchali, a tymczasem dziesiątki tysięcy ludzi płaci, by móc słuchać Philipsa.”

Dzięki systematycznemu stosowaniu u dzieci preparatów Vasenol zapobiega się zaczerwienieniom, odparzeniom i zapaleniu skóry.

Vasenol

Puder i pasta przeciw odparzeniom

Preparaty VASENOL są polskim produktem.

Należy wystrzegać się naśladowictwa.

Zakł. Przem. Vasenol Tczew.

Tg 2048

KREM DO RĄK CEDIB O MILEJ WONI, SKÓRĘ WYGŁADZA, OD MROZU CHRONI

ŁAZIENKI APOLLO

urządzone według najnowocześniejszych wymogów higieny

wydają: kąpiele zwykłe, parowe, rzymskie, i wszelkie lecznicze — okłady borowinowe, prześwietlania nagrzewania, entroclif i masaże przy bardzo przystępnych cenach.

Porady lekarskie udziela się bezpłatnie w godz. 12—1 i 6—7.

— Telefon 47-09 —

KOMUNIKATY TEATRALNE

Z Teatru Wielkiego

Dziś arcydzieło Ryszarda Wagnera „Lohengrin”, w wspaniałej obsadzie z pp.: Dr. Stani Zawadzka, dr. W. Roessler-Stokowska, J. Wolińskim, Z. Dolnickim, E. Majem, R. Cirinem i in. Kierownictwo muzyczne dyr. dr. Zygmunt Latoszewski. Reżyser K. Urbanowicz.

W niedzielę, dnia 6 bm. po cenach popularnych od 0,60 do 2,50 zł piękna opera St. Moniuszki „Halka”, w pierwszorzędnej obsadzie. W partii tytułowej wystąpi Stefania Marynowicz-Madejowa, Jontka śpiewa Stanisław Drabik, który wrócił niedawno z Jugosławii, gdzie odniósł szereg sukcesów, — w pozostałych rolach pp. H. Majchrzakówna, E. Maj, reżyser K. Urbanowicz, R. Cirin i in. Kierownictwo muzyczne kapelm. St. Barański.

Wieczorem atrakcyjna operetka „Kwiat Hawaju”, ściągająca tłumy publiczności, darzącej gromkimi oklaskami świetnych wykonawców pp.: M. Gabrielli, J. Fontanównę, Z. Grabowską, R. Petera, K. Dembowskiego, B. Horskiego, J. Sendeckiego, R. Cirina, St. Winczewskiego, A. Warchalewskiego i in., wspaniałe dekoracje Z.

Szpangiera, oraz efektowne tańce układu M. Statkiewicza w wykonaniu primaballeriny Z. Grabowskiej, W. Bończy oraz całego baletu. Kierownictwo muzyczne kapelmistrz W. Buchwald, reżyser B. Horski.

Z Teatru Polskiego

Dziś w sobotę po raz drugi pełna humoru komedia muzyczna „Podwójna buchalterja”, która w Warszawie cieszyła się nadzwyczajnym powodzeniem, a która na wczorajszej premierze miała sukces pełny. Publiczność bawiła się doskonale. Dwa fortepiany firmy Fibiger dostarczył „Centralny Magazyn Pianin” ul.

Wymarzonym prezentem gwiazdkowym jest pianino, ale tylko najlepszej marki

„ARNOLD FIBIGER”

Centralny Magazyn Pianin

Poznań, ul. Pierackiego 11

Niskie ceny.

Dogodne spłaty.

Nr 20784/5

Pierackiego 11. — Jutro w niedzielę o godzinie 16-tej popołudniowej przedstawienie wypelni po cenach do połowy zniżonych arcykomedia Szekspira „Wieczór Trzech Króli”. Wieczorem komedia muzyczna „Podwójna buchalterja”. W próbach ostatnia nowość scen europejskich, najnowsza komedia głośnego węgierskiego pisarza Franciszka Molnara „Wielka miłość”. Nowość ta grana była w Warszawie przez kilka miesięcy przy wyprzedanych widowniach.

Z Teatru Nowego

Dziś w sobotę o godzinie 4-tej po poł. znakomity dramat St. Zeromskiego „Róża” po cenach popularnych t. j. 50 gr, 75 gr i 1 zł. Wieczorem o godz. 8,10 cie-

W sprawie kanonizacji bł. Kingi

Prośba Synodu Plenarnego w sprawie kanonizacji bł. Kingi została obecnie przekazana Świętej Kongregacji Obrzędów J. E. ks. biskup tarnowski dr. Fr. Lisowski zarządził, by we wszystkich kościołach diecezji tarnowskiej w każdą niedzielę i święto po sumie, po modlitwach za ojczyznę i prezydenta dodawano modlitwę o kanonizację bł. Kingi. Promotorem kanonizacji bł. Kingi został mianowany ks. Jan Pabis ze zgromadzenia księży Filipinów. (KAP)

Gabinet Racjonalnej Kosmetyki

„MADELEINE”

Wykonuje zabiegi odmładzające — usuwa trądzik, łojotok i wszelkie defekty skóry.

Sprzedawca Kosmetyków Dr. Poznańskiej 27 Grudnia 15 I. p. telefon 54-37.

Nr 20 863

KURS RYTMIKI I PLASTYKI

prof. Walentyny Wiechowiczowej ul. Fr. Ratajczaka 14 m. 23 (dom ogr. part.) Rytmika, Plastyka, Estetyka Ruchu, Tańce Artystyczny. Komplet pań, panów i dzieci (od 4 lat). Kursy dla dorosłych 8—12 zł, dla dzieci 6—8 zł miesięcznie. Dla studentów ulgi. Od grudnia rozpoczął się nowy kurs dzieci w wieku przedszkolnym w godzinach popołudniowych. Zgłoszenia ul. Fr. Ratajczaka 14 m. 23 godz. 4—5. dg 3841

Przedstawicielstwo na Łódź

i województwo poszukuje poważniejszych firm. Łaskawe oferty proszę kierować pod ng 21092 do Kurjera Poznańskiego.

NAJMILSZY PREZENT GWIAZDKOWY to

PIANINO - FORTEPIAN

B. SOMMERFELDA

największej fauryki pianin i fortepianów w Polsce.

Skład fabryczny POZNAŃ, 27-go GRUDNIA 15.

Niskie ceny. Dogodne warunki spłaty. — Dostawca Państwowych Konserwatorów Muzycznych. — Ekspert do wszystkich części świata.

ng 21515

Praktycznym prezentem gwiazdkowym są

MAGGI ego

Przyprawa
Kostki bulionowe
Zupy

ng 21 801

Wyrób polski

Baterie DAIMON
Anodówki DAIMON
Ogniwa mokre DAIMON
Ogniwa suche DAIMON

Wyroby DAIMON produkowane w Starogardzie (Pomorze) wyłącznie przez polskich robotników — przodują swoją jakością w kraju.

„DAIMON” Polska Fabryka Ogniw i Baterij Sp. z o. o. Starogard w Poznaniu, Plac Ś-to Krzyski 4. Tel. 41-70

Nr 20782

10% Rabatu Sprzedaży Gwiazdkowej z okazji

Przyjmuje asygnaty „Kredyt”

na MATERJAŁY wełniane — jedwabne, firany kapy — narzuty — obrusy serwety — flanelki

TRYKOTY

W. NADOLSKI

Poznań, Stary Rynek 90

Specjalny Skład Bławatów

Najweselejsza i najpiękniejsza operetka filmowa

CISSY

wyświetlana będzie dodatkowo na dwóch specjalnych popularnych przedstawieniach po cenach znacznie niższych w kinoteatrach „Słońce” w sobotę, 5 grudnia i w niedzielę, 6 grudnia o godzinie 3 po południu. Ułubienica świata, głośna gwiazda filmowa GRACE MOORE zachwycać będzie znów wszystkich swym cudownym koloratorem głosem, śpiewając piękne i nadzwyczajnie melodyjne piosenki, które znany muzyk FRITZ KREISLER specjalnie skomponował do przemiłego filmu jakim jest „CISSY”.

W głównej roli męskiej występuje znany aktor filmowy FRANCHOT TONE, który w kapitalnej roli młodego Franciszka Józefa, cesarza Austrii jest doskonały. Film „CISSY” pełen jest arcywesołych scen, prześlicznych treści, przepięknych muzyki! Film zrealizował jeden z najlepszych reżyserów: Józef von STERNBERG! Film „CISSY” zachwyci musi wszystkich!

Film dozwolony jest dla młodzieży od lat 12.
Przedprzedaż biletów już rozpoczęta przy kasie III w Kinoteatrze „Słońce”. Bilety po cenach znacznie niższych: CAŁY PARTER: po 75 groszy! CAŁY BALKON: po 1,— zł.

zg 762/3

Ostrzeżenie pod adresem rodziców i opiekunów

Rokrocznie stają rodzice i opiekunowie dzieci, opuszczających ławę szkolną, wobec zagadnienia, jaki zawód wybrać dla dzieci swoich. Ponieważ wielu z młodzieży zechce udać się w naukę techniki dentystrycznej, sądząc, iż w przyszłości będą mogli zostać dentystami, przeto uważamy za swój obowiązek zwrócić uwagę tych wszystkich przed błędnym mniemaniem. Sa, niestety, jeszcze dzisiaj niesumienne osoby, które, potrzebując tanich sił do pracy, przedstawiają młodzieży zachęcająco przyszłość w tym zawodzie.

Zaznaczamy, że po ukończeniu nauki techniki dentystrycznej nie wolno samodzielnie osiedlać się i osoby te mogą pra-

cować jedynie w laboratoriach techniczo-dentystrycznych.

Blizszych wiadomości ustnych, lub za załączeniem znaczka na odpowiedź pismenną udzieli

Związek Dentystów Zachodnich Ziem Rzplitej Polskiej w Poznaniu ul. Fredry 4.

Bronchinol

bardzo skuteczny środek, przeciwko cierpieniom dróg oddechowych jak: katar oskrzeli i płuc, kaszel, kłokusz, zapalenie i t. Należy zastr.

Król. Uprzyw. Apteka

„POD BIAŁYM ORŁEM”
Zal. r. 1564. K. Skarżyński. Poznań, St. Rynek 41.
Tel. nr. 12-01 i 58-43.
Pg 7437-42.95

Estetyka wyglądu

Estetyka w naszym życiu odgrywa rolę dominującą i dlatego chcąc uniknąć wielu konfliktów, smutnych dla nas w swoich konsekwencjach, musimy zwrócić baczną uwagę na piękno ciała i duszy.

Praca nad własnym samopoczuciem i nad sobą w całym znaczeniu tego słowa, daje się łatwo przeprowadzić, jeśli są dobre chęci i czas, który tak często tracimy bezmyślnie.

Drugą stroną medalu, jeśli chodzi o estetykę, jest pielęgnacja ciała; nie wszyscy jednak o tem pamiętają, aby położyć pewien nacisk na czysty i schludny wygląd. W tym względzie ważną rolę odgrywa jest cera, często szara, ziemista, bez koloru, pokryta wypryskami i wargami oraz innymi defektami w rodzaju nadmiernego owłosienia bądź brodawek i plam.

Cera tego rodzaju to tragedia i rozpacz dla wielu osób, szukających w domowych środkach wyjścia z tej przykłej sytuacji. Wprawdzie dobre samopoczucie jak i zdrowy organizm mają tu kolosalne znaczenie, jednak przy tych wszystkich walorach twarz wymaga dużej pielęgnacji, aby zaoszczędzić nawet najmniej wybrednym wymaganiom estetycznym. Dlatego należy zwrócić na te rzeczy specjalną uwagę, aby nie odstraszać innych swoim wyglądem, i czynić wszystko, aby usunąć nie mile dla oka defekty.

Lecz pielęgnacji cery nie należy jedynie rozumieć jako zewnętrznego upiększe-

Gabinet kosmetyczny

Magistra Kuntzówny

Poznań, Sew. Mielżyńskiego 4 m. 3, tel. 5438

Pielęgnacja cery i włosów.

dg 3910

nia. Jest to już sprawa drugorzędna, jakkolwiek i tu zachodzą horrendalne błędy, a maquilage jest czasem zrobiony tak fatalnie, że trudno uwierzyć, aby dana osoba zatraciła tak dalece poczucie estetyki i umiaru i nie zdawała sobie sprawy ze swego wyglądu. Pielęgnować twarz — znaczy utrzymać ją w tym samym kolorze, zapobiec tworzeniu się zmarszczek, odsunąć jak najdalej ten miecz Damoklesa, jakim jest starość i umieć zejść z życia, gdy nadejdzie czas, z pogodą ducha i estetycznym wyglądem. Są przecież i ładne staruszki, których wiek zgrzybiały nie przejmując nas przerażeniem, a tylko świadomością białej zimy, która przysięść musi jako cisza i spokój po przejściach i trudach życia.

MGR. I. KUNTZÓWNA.

Slotne dni jesieni. Mroźne dni zimy
sposobem przebiegają.
Zaatakowane drogi oddechowe uleczy z
kaszlu, kataru, chrypki i zapalenia
SYROP

„PULMODAL”

Mgr. B. DALSKIEGO
Wyrób i sprzedaż APTEKA POD
ZŁOTYM LWEM w Poznaniu, Stary
Rynek 75 naprzeciw głównego odwachu
Pg 8225/6-46.117/19

Z wdzięczności i z prośbami

na resztę kosztów budowy Pomnika Najśw. Serca Pana Jezusa
w Poznaniu, złożyli do dnia 30 listopada 1936 r.

Ze Skarby przy Pomniku		488	
wybrano:			
16. 11. 36	3.70	J. Lipka, Katowice	2.—
17. 11. 36	4.30	T. Szczepańska, Głuchów	3.—
18. 11. 36	4.15	M. Kisielska, Paulinów	1.—
19. 11. 36	4.53	R. Kaplarska, Lublin	2.—
20. 11. 36	4.75	J. Krzywańska, Poznań z	2.—
21. 11. 36	10.73	pr. o zdr. i błog.	2.—
22. 11. 36	1.87	J. Jędrzejewski, Szamotuły	5.—
23. 11. 36	7.08	M. Radwańska, Rzesna	5.—
24. 11. 36	9.52	Polska	5.—
25. 11. 36	37.27	Kpt. Gogółkiewicz, Kato-	10.—
26. 11. 36	10.70	wice 5 z pr. o zdr. dla	10.—
27. 11. 36	—87	Jedrusia	10.—
28. 11. 36	10.75	W. i S. Skibiński, Wol-	5.—
29. 11. 36	3.38	sztyn	5.—
30. 11. 36	15.20	W. St. Seklewicz, Sędzia	1.—
B. Bruchwalski, Poznań	10.—	Lwów	1.—
Górzyska, Koronowo	5.—	P. Wiliński, Zborów	1.—
Antonina Prądyńska, Po-	10.—	J. Sutek, Nakło	10.—
znań	2.—	M. Rajski, Poznań	5.—
N. N.	2.—	M. Przemyska, Rzeszów	1.—
Parafianka z Bytnia	2.—	M. Netrzebecka, Łańcut	2.50
Zabrzezka, Poznań z podz.	5.—	J. i H. G. z Kwilcza jako	5.—
za l. M. B. N. P.	5.—	podz. za odebr. l. z pr.	5.—
Kaczmarek z podz. za l.	5.—	o dal.	5.—
M. Adrych, Poznań, Byd-	5.—	M. Najkowska, Kraków	1.—
goska 5	5.—	Paraf. Brodnica k/Kartuz	10.—
C. Puk, Chorzewo	3.—	od N. N.	10.—
Fr. Ankiewiczowa, Poznań	5.—	T. Lasota, Cieleśnica	7.—
z podz. za uzysk. zdr. i	5.—	Skarżyńska, Krotoszyn	2.—
z pr. o błog. dla domu	5.—	W. Fuhrmann, Krotoszyn	20.—
L. Schwarcowa, Wąbrzeź-	5.—	K. Kwapiszewski, Lublin	1.—
no	5.—	J. Wielhaberowa, Polaje-	5.—
		wo z podz. za odebr. l.	5.—
		z pr. o dal.	5.—

Konto P. K. O. 207470 — Sekretariat Poznań, św. Marcin 69, m. 17.

Staraniem Komitetu Budowy Pomnika odbywa się w pierwszy piątek u O. O. Jezuitów msza św. o godz. 7-mej na intencję wszystkich żyjących i zmarłych ofiarodawców na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa.

TANIA SPRZEDAŻ GWIAZDKOWA!

Praktyczne
PODARKI
GWIAZDKOWE!

Polecamy po niższych cenach:

DYWANY — CHODNIKI — NARZUTY — SERWETY
FIRANY — MATERJAŁY DEKORACYJNE i MEBLOWE

BRACIA GÓRECCY — POZNAŃ, ULICA NOWA nr. 6.

Wysoki
RABAT
GOTÓWKOWY!

Dnia 3 grudnia 1936 r., zasnął w Bogu, po długich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz ukochany i nigdy niezapomniany ojciec, brat, teść, dziadek i szwagier, s. p.

Feliks Babst

przeżywszy lat 71. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 6. bm., o godz. 15 z kaplicy cmentarza w Górczynie. Msza św. za spókoj Jego duszy odprawi się w poniedziałek, o godz. 8 w kościele Matki Boskiej Bolesnej na Łazarzu

zg 14 843

Cieężko strapieni
dzieci i rodzina.

Poznań, ul. Spokojna 21

96 LAT
FUTRA
DOBRY TOWAR
SOLIDNA PRACA
B. SCHULTZ
TEL. 15-15 POZNAŃ
BR. PIERACKIEGO 16.

Tapety
Listwy
Linoleum
Ceramiki
Kokosy
dg 3171
polecane najtaniej
WYSŁĘKOWY DOM TAPET
Aleje Marcinkowskiego 19
tel. 12-92.

Przedsiębiorstwo

dobrze zaprowadzone, w centrum Poznania, z wielką salą bilardową i dużą ilością najnowszych automatów, z powodu wyjazdu do sprzedania. Zgłoszenia tylko poważnych reflektantów Kurj. Pozn zg 14840

Zofia Bajerowiczówna

urzędniczka

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 8 grudnia rb. o godzinie 15 z kostnicy szpitala miejskiego na cmentarz farny przy ul. Bukowskiej, o czym donoszą

w ciężkim smutku pogrążeni
matka, brat i rodzina.

zg 14 845

Poznań, Pl. Koolegiacki 16.

Dnia 4 grudnia 1936 r., o godz. 5 rano, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy, nigdy niezapomniany mąż, nasz najlepszy i troskliwy ojczulek, brat, szwagier, zięć, wujek i kuzyn, s. p.

Witold Cynalewski

Sodalis Marianus

przeżywszy 68 lat, Eksportacja zwłok z domu żałoby, Gniezno, ul. Dalkoska 24 do kościoła św. Wawrzynca odbędzie się w poniedziałek, dnia 7. bm. o godz. 9.30 rano, gdzie odprawi się nabożeństwo żałobne, poczem pogrzeb na Nowy Cmentarz, o czym donosi Krewym i Znającym

ng 21 408

w ciężkim smutku pogrążona
żona z córkami.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Dnia 3 grudnia 1936 r., zasnął w Bogu, po długich i ciężkich, cierpliwie znoszonych cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najukochańszy syn, nasz kochany brat, szwagier i wuj, s. p.

Lech Pokrywka

przeżywszy lat 27. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 6 grudnia rb. po poł. o godz. 2.30 z kostnicy cmentarza Farnego. Msza św. nazajutrz w poniedziałek o godz. 7.30 w kościele Farnym.

Pg 8784-49.206

W ciężkim smutku pogrążona

Poznań, Wodna 17/18.

rodzina.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Najst. Zakł. Pogrz. P. Piasecki, Klasztorna 14. Tel. 27-69

W dniu 4 grudnia 1936 r., rozstał się z tym światem po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, powiększając Grono Aniołków, nasz najukochańszy, jedyny syn, brat i wnuczek, s. p.

Przemko Jonsik

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 6 grudnia 1936 r. o godzinie 14.30 z kostnicy na cmentarzu górczyńskim, o czym zawiadamiają

zg 14 847

nieutleni w żalu
rodzice, siostrzyczka i babcia.

Dnia 2 grudnia 1936 r., zmarł członek-jubilat Towarzystwa naszego, s. p.

Stanisław Lenartowski

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 6 grudnia 1936 r. o godz. 14 z domu żałoby, ul. Górna Wilda 83 na cmentarz paraf. O. O. Zmarłych-wstańców. O liczny udział członków w pogrzebie prosi

Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu.

WINA
PEŁNO
i PÓLSŁODKIE
DESEROWE
OD 5,25 LTR.

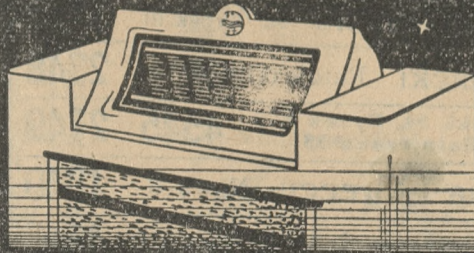
NYKA & POSŁUSZNY

Poznań, Wrocławska 33/34. Tel. 1194

Pg 8672-47.41

**NAJPIĘKNIEJSZY PREZENT
NA GWIAZDKĘ
DLA CAŁEJ RODZINY
TO SUPERHETERODYNA
PHILIPS 456 Z POCHYLNĄ
SKALĄ, WYPOSAŻONA
W IMPONUJĄCY ZESPÓŁ
URZĄDZEŃ TECHNICZNYCH**

**NIEKTÓRE SZCZEGÓŁY
WYPOSAŻENIA**

- 7 wysokosprawnych obwodów
- stereofoniczne odtwarzanie
- automatyczny antifa-ding
- regulacja barwy tonu
- pentoda głośnikowa AL 4

Nazwa „PHILIPS” stała się synonimem najwyższej jakości technicznej.

Aquila
HURT. DETAL.
Największe Magazyny Zabawek
św. Marcin 61 —
Pl. Wolności 9
Lalki Zabawki Gry
Stale nowości!
Największy wybór.

**Praktyczny Podarek Gwiazdkowy od nas
sprawia radość!**

Polecamy

w największym wyborze po najniższych cenach gwiazdkowych

*Wetny - jedwabie - aksamity - bawełny - obrusy
firanki — materiały męskie — bielizniane
i dekoracyjne - chustki wiejskie - szale i t. d.*

W. i S. Schubert

CENTRALA:

Stary Rynek 86,
Kramarska 15,

Salon Sprzedaży w Bazarze
Aleje Marcinkowskiego 10

10% rabatu got. na wszelkie materiały nie objęte zniżką!

Estetyczne opakowanie podarków!

Najtaniej i najsmaczniej jada się tylko
w „Piwnicy Ratuszowej”

wł. J. Kowalska

Obiady zniżone o 20%

Poleca się dobrze pielęgnowane piwa i wódki.

zg 14 850

Sala do zebrań i Komersów.

Przeprowadziłem się

z ulicy Seweryna Mielżyńskiego 6 na ulicę

27 Grudnia 6 m. 7.

Dr. med. Alfred Matzke

Specjalista w ginekologii i położnictwie

Telefon 58-44

zg 14835

Przeniosłem moją praktykę z ul. Słowackiego na
Al. Piłsudskiego 5 dawniej ul. św. Marcina 39

Józef Maciejewski, dentysta

Przyjmuję od 10-1 i 4-6

Nowy nr. telef. 49-94

Uwaga! Powstańcy czytacie!

Już się ukazał dziesiąty numer Waszego dwutygodnika
„POWSTANIEC WIELKOPOLSKI”
Organ najstarszych towarzyszy Uczestników Powstania
Włp. 18/19 oraz towarzyszy Powstańców i Wojaków.

Administracja Ekspedycja,
Poznań, Wolnica 1. Re-
dakcja: Pocztowa 31 m. 3.
Tel. 24-96. Przekaz pocztowy
rozrachunkowy Nr. 27.
Konto P. K. O. 204 566.

Do nabycia Ruch, Par,
Kioski, Księgarnia św.
Wojciecha i wszystkich
miastach.

Nr. 10 zawiera następują-
ce artykuły:

1) Powstańcy a wybory. 2) Lista kandydatów Stronnictwa Narodowego do Rady Miejskiej w Poznaniu. 3) Życiorys kandydat-powstańców. 4) Krzywdy i zale powstańców. 5) „Odeszli cicho sami”. 6) Ciekawe wydawnictwo: Lista straż poległych i zaginionych powstańców w opracowaniu p. mgr. T. Jablońskiego z Referatu Hist. DOK. VII. Ruch Towarzystw powstańczych.

zg 771/2

Poszukuję od zaraz lub później do mego domu
towarowego

KIEROWNIKA

Sily fachowe, energiczne, samodzielne z branży
biawatów, konfekcji damskiej, męskiej i galanterji,
do klienteli, uprzejme, na stanowisko stale mogą
złożyć oferty z dołączeniem świadectw, fotografii
i podaniem wzrostu do firmy dg 3893

„DOM TOWAROWY” CZESŁAW BEYGA

Rybnik G/Śl., ul. Sobieskiego nr. 18.

Półdarmo wybudujesz willę, dom własny, chlew, stodołę
sposobem przezemnie wypróbowanym. Bliższe
szczegóły, odpowiedź znaczek. **ZAKŁADY ORYGINALNEJ ZA-
PRAWY MURARSKIEJ „CEBE”**, Roś, skrytka pocztowa 24,
dg 3787

Transporty towarów

uskuteczna codziennie na trasie Poznań — Bydgoszcz — Gdynia
poniżej taryfy kolejowej.

FA. AUTOPRZEWOZ, koncesjonowane linie towarowe,
Poznań, Poznańska 51, tel. 16-30, Bydgoszcz św. Trójcy 16 tel. 35-0.

zg 14 848

Zbożowe

przedsiębiorstwo w do-
brej okolicy, z powodu
wyjazdu **korzystnie
wydzierżawie**. Objęcie
1500 — 2000 zł. Spieszne
oferty Kurjer Poznański
zg 14838-9

ZA 20 DNI

GWIAZDKA!

Czy pomyślałeś już

o gwiazdkowych słodyczach?

W firmie

BRACIA MIETHE

Pg 8727-49,169

właśc. M. Kaczmarek

Poznań, ul. Br. Pierackiego 8

znajdziesz wszystko czego dusza zapragnie!

Przyjmujemy asygnaty „Kredyt”

dg 3902

Sporty zimowe
to radość i zdrowie!

Łyżwy - Narty - Sanki

Ubiory

i przybory sportowe

poleca

po cenach popularnych

Dom Sanitarny

Pierackiego 19.

Cenniki na żądanie.

Nieruchomość

w Poznaniu (św. Marcin), dochód brutto 30.000. **sprze-
dam za 270.000**, w tem 100.000 hipoteki amortyzacyjnej,
reszta gotówką. Zgłoszenia tylko poważnych reflektan-
tów do Kurjera Poznańskiego pod zg 14 846.

ORZECHY WŁOSKIE

I LASKOWE SYCYLIJSKIE, SUŁTANKI
KALIFORNIJSKIE, KORYNTKI, SLIWKI
BOSNIACKIE I MIGDAŁY WŁOSKIE

zg 5748-5827

poleca

Cygański i Semma

POZNAŃ, WIELKA 18

Specjalność: Świeżo palone kawy z własnej palarni.

**HURTOWNIA
KOLONIALNA**

TELEFON 33-32

MOULIN ROUGE

w sobotę 5. 12. i w niedzielę 6. 12.

nadzwyczajne FIVE O CLOCK TEA

z całkowitym programem, natomiast wieczorem
Pg 8725-49 164 o godz 9-tej

specjalne 2 wieczory nadzwyczaj urozmaicone

Moc niespodzianek. Cenne nagrody.
Ceny rewelacyjnie niskie.

Wstęp wolny.

Wyciąć! Przechować!

Telefon załatwi w mig każde Twe życzenie

ng 19 279

Artykuły Damskie	Dziecięce Bielizna	Bolesław Wallheim	27 Grudnia 20	2158
Bławaty	Wełny Wełwety Piłtwa Jedwabie	St. Buśko	św. Marcin 18	5789
Cukierki	Czekolady Biskopki	Bracia Mietha	Pierackiego 8	3101
Damskie Płaszcz	Futra Konfekcja	dzie- ciecia	T. Krupski St. Rynek 91	3765
Delikatesy	Gdański Dom Delikatesów	M. Rotnicki	Ratajczaka 36	2348
Drogerja-Perfumerja	J. Czepczyński, St. Rynek 8 Universum, Ratajczaka 38			4545 2749
Dywany	Firany Materiały meblowe dekoracyjne	Bracia Goreccy	Nowa 6	1840
Farby	Lakiery Pokosty	Centralna Drogerja	J. Czepczyński St. Rynek 8	4545
Filatelistyka	Nowość! Popul. kompl. albumy pol. zł 2,40, 6,-, 9,-	Dom Filatelist. J. Witkowski	Aleje Marcinkowskiego 7	2781
Futra	Rok zał. 1840	Benno Schultz	Pierackiego 16	1513
Galanterja	Wytworne Upominki	Stefan Zygałdewicz	27 Grudnia 6	1091
Jedwabie	Nowości w weł- jedwabach nach	Dom Jedwabiu	M. Gmurowski pl. Wolności 10	2399
Jubilerstwo	Zegarmistrzostwo Złotnictwo	W. Szulc	pl. Wolności 5	1484
Kapelusze Damskie	Wytwórnia własna	A. Kempńska	Poznań, Nowa 8 Paryż	0000
Kapelusze Męskie	Krawaty Koszule	Józef Pluciński	tylko Pocztowa 2	0000
Kawa-Herbata		St. Milachowski	Ratajczaka 40	1604
Kolektura	Loterji Państwowej	F. Zygałowski	Poznań 27 Grudnia 12	1019
Konfekcja	Damska Męska	Dzie- ciecia	R. i C. Kaczmarek Dom Konfekcyjny Stary Rynek 98/100	3346
Krótkie Towary	Pończochy Rękawiczki	Swetry Trykoty	A. Szymańska Sp. z o. o. Pocztowa 4	1694
Księgarnia św. Wojciecha			Poznań, plac Wolności 1	3613
Maszyny do pisania	i liczenia	Skóra i S-ka	Aleje Marcinkowskiego 23	1847
Mebie	w wielkim wyborze	K. Bakoś	Stary Rynek 51	3362
Mody męskie	Płaszcz — Kurtki etc. Futra — Dział Miarowy	A. Romanowski i S-ka	27 Grudnia 20	2546
Obrazy	Oprawa Obrazów Szkło Okienne	Jan Jóźwiak	Świętosławska 1 przy St. Rynku	2223
Obuwie	eleganckie najkorzystniej	poleca	St. Grzegorzewski pl. Wolności 5	5551
Ogłoszenia	dla wszystkich gazet w całej Polsce i zagranicą po- ściśle oryginał, cenach bez nadwyżki przyjmuje	Biuro Ogłoszeń	J. Jagielski św. Marcin 58	4104
Papiery	Mat. pism. biur. Tek- tury-kartony-zabawki	Fr. Szymański	Pocztowa 31 Hurt. Składy i detal.	3187 2187
Pasy transmisyjne		Z. Mazurkiewicz	Sp. z o. o. Kantaka 8/9	3022
Pianina	Fortepiany na dogodnych od zł 1000,— warunkach	B. Sommerfeld	Skład fabryczny 27 Grudnia 15	1918
Pierze-Puch	Pościele. Pierwsza naj- większa Czystałnia Pierza	Wł. Żak	Wroniecka 24	3771
Pończochy	wielki wybór	S. Kałamajski	pl. Wolności 6	2135
Porcelana	Szkło Kryształy	Alpaki Platery	„Ozdoba“ św. Marcin 4	5027
Pralnia	Chem. i Farbiarnia „Warta“	dawn. Sieburg	chem. czysci-farbuje	5509
Radio		Dom Radiowy, Poznań, ul. Strzelecka 12		1697
Rękawiczki	Wielki wybór	Kałamajski	plac Wolności 6	2135
Rowery	Opony — Części zapasowe — Hurt	St. Wawrzyniak	Stary Rynek 4	3665
Rymarstwo-Siodlarstwo	Filce Przędze	włas. wytwórnia art. skórzane	K. Tomsza Woźna 18	1018
Sportowe Artykuły		„Ka-De-Ha“	Harcerska Spółdzielnia Podgórna 10	2127
Samochody	nowe oraz używane warsztaty	Brzeskiauto	S. Dąbrow- A. skiego 29	6323 6365
Sukna	Materiały męskie	Bolesław Wiese	Stary Rynek 40	1126
Sztandary	Paramenty kościelne Robótki ręczne	St. Sereżyńska	św. Marcin 9/10	1865
Tanety	Linoleum, Ceraty, Dywany, Chodniki	Zb. Waligórski	Pocztowa 31	1220
Trykotaż	wielki wybór	Kałamajski	plac Wolności 6	2135
Wina-Wódki		M. Rotnicki	Fr. Ratajczaka 36	2348
Wynalazki	Rzecznik Patentowy Inżynier dyplom.	F. Winnicki	Krasin- skiego 9	6221 7222
Wyroby skórzane	Torebki damskie Parasole, Walizy, Teki	W. Czysz	Szkolna 11	1975

RADOŚĆ ŻYCIA

STWARZA DOBRE ŚWIATŁO!
Lampy naftowo — żarowe
MAXIM i LUMEN
do kościołów, oświetlenia ulic, ubikacji przemysłowych,
mieszkań, salek i t. p. poleca

BR. ŚNIEGOCKI — POZNAŃ, Ratajczaka 2.
Cenniki na żądanie. Pg 8724-49 112

**Miłą niespodzianką
będzie każdy**

Podarek Gwiazdkowy
jak gustowna i elegancka

piżama — szlafrok — bonżurka

pantofle domowe — pulowery — getry — szale — rękawiczki
oraz wszelkie

Modne artykuły Męskie

kupione korzystnie w firmie

The Gentleman
Własc. Stefan Schaefer

POZNAŃ
ul. Nowa 1. TELEFON 31-69. ul. 27. Grudnia 4.

Przyjmuję asygnaty Spółdzielni „Kredyt“

KTOŻ INNY POTRAFI OGADNAĆ TWĄ PRZYSZŁOŚĆ?

tylko najslawniejszy Jasnovidz-Grafolog WOMOUTH
Mistrz Międzynarodowego Instytutu Wiedzy Tajemnej
uznany jako wszechświatowy fenomen dysponujący mocą su-
gestji i magnetyzmu oraz jasnowidzenia na odległość. Przy po-
mocy słynnego i jednego na kuli ziemskiej Medium „TA-
MAHRY“, które posiada nadprzyrodzony dar promieniowania
i wysyła fluid astralny. W transie jasnowidzi bez różnicy
oddalenia, za pomocą kontaktu pisma i kilka włosów, danej
osoby. Odkrywa wszelkie tajemnice życiowe każdego, odgaduje
przeszłość, teraźniejszość i przyszłość, opracowuje horoskopy
i analizy grafologiczne. Daje możliwość zdobycia miłości po-
danej osoby, rady i wskazówki, odzwyczaja od wszelkich na-
gów. Odnajduje zaginione osoby. Medium „TAMAHRA“ i st. nieomylnie. Zestawia w transie
szczęśliwe i pewne większej wygranej. Nr. losów, wskaże gdzie takowe można nabyć.
Napisz natychmiast do mnie, podaj pytania, stan, datę urodzenia, załącz kilka włosów i —
znacznik poczt. na koszt przyszłości, a otrzymasz w przeciągu 4-ch dni odemnie dokładne przepowie-
dnie-horoskop, który wprowi Cię w podziw i zachwyt.
Medium „TAMAHRA“ wybierze dla Ciebie w transie szczęśliwy Nr. losu, który pod gwa-
rancją będzie wygrany. Otrzymasz odemnie prawdziwy klucz nowego życia, który przyczyni się do
poprawy Twego bytu materialnego i zadowolenia duchowego. Wiele wielkich wygranych, to owoc
mej pracy, dlatego też każdy zwracający się do mnie dziękuje. Pisz jeszcze dziś do mnie na adres:
Jasnovidz WOMOUTH, Kraków, Lubicz 23 m. 2. — Bezpłatnych horoskopów nie wysyłam.

Najlepsze
Najpraktyczniejsze
Najpiękniejsze i
Najtańsze

* **PODARKI** *
GWIAZDKOWE

poleca

**DOM
BŁAWATÓW**

przy

„Hurtowni
Liturgicznej“
POZNAŃ
Plac Wolności 2
Pg 8707-49.103

FUTRA

damskie,
męskie,
lisy
dogodne warunki spłaty.
Waskowski,
ul. Działynskich 7, parter.
Telefon 46-88 zg 14824

Bronzy

A. Smoliński
amerykanist
Warszawa, N. Świat 37
ng 19 319

TELEGRAM!!

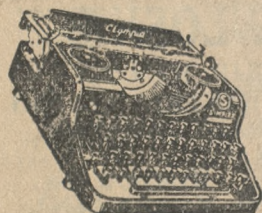
Moc uciech dla naszych pociech

Św. Mikołaj
w firmie

L. Krause
Poznań, Stary Rynek 25/28
obok ratusza

polecamy w wielkim wyborze po rewe-
lacyjnie niskich cenach: wszelkiego
rodzaju zabawki, wózki dla lalek, samojazdy
dla dzieci, wózki dziecięce, łóżka metalowe
dla dzieci i dla dorosłych, meble koszykowe itd.

Pg 8786-49.194 **Klinika Lalek**
Firma zał. w r. 1839 Telefon 50-51
PRZYJMUJEMY ASYGNATY.

Clymphia

Przodująca
maszyna do pisania

Generalne zastęstwo
K. Kochanowicz i S-ka
Poznań, Plac Wolności 13, narożnik 3 Maja

Dom-pofabryczny w Miłosławiu

masywny, dwupiętrowy 22x10 i boczne zabudowa-
niem z 2 dużymi i 2 mniejszymi salami oraz 8 ubika-
cyj mieszkaniowych względnie biurowych, nadający
się na każdego rodzaju przedsiębiorstwo korzystnie
do sprzedania lub wydzierżawienia. Sily robocze na
miejscu dostateczne i tanie. Zgłoszenia przyjmuje
ng 21 524 **Bank Ludowy w Miłosławiu.**

P12/339

Persil i Henko

oto dwa środki,
bez których niema prania!

Pg 2024-P 2320

GWIAZDKOWY UPOMINEK!

Najlepiej nabyć w firmie

S. ZYGADLEWICZ

Poznań, 27 Grudnia 6 Warszawa, Nowy-Swiat 59

ponieważ najmłodniejsze i najpiękniejsze UPOMINKI są specjalnością firmy — Od rewelacyjnie niskich cen, odlicza się rabat Świąteczny w wysokości 10%

Inżyniera - konstruktora

do fabryki od zaraz z podaniem kwalifikacji i referencji na piśmie poszukują
Krajowe Zakłady Radiotechniczne „PREMS”
Spółka z ogr. odp. Poznań, Skarbowa 20.

Resztówka

z maj. Międzychód, pow. Śrem — 300 mórg ziemi pszenno-buraczanej z budynkami i kompletnym inwentarzem żywymi i martwymi na sprzedaż.
BIURO PARCELACYJNE — POZNAŃ, Pl. Wolności 11
Pg 8738-49,198

LABORATORIUM FARMACEUTYCZNE w Warszawie
o dużych możliwościach poszukuje
wspólnika

Wymagany większy kapitał. Oferty sub „120” do Uniwersalnej Agencji Reklamowej, Warszawa, Marszałkowska 142.
ng 21140

Kasjerki

ze znajomością języka niemieckiego, biegłej korespondencji i maszynistki poszukuje poważne przedsiębiorstwo. Konieczne dobre referencje i gwarancje bankowe, lub hipoteczne. Oferty z odpisanymi świadectwami i żądanym wynagrodzeniem, do Biura Ogłoszeń „PAR” Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 53,208.
Pg 8733-58,208

Fabioli cukierki są
Apetyczne, o
Bajecznym smaku
I aromacie
Ogólnie znane i
Lubiane przez
Amatorów — smakoszy

„FABIOLA”

Fabryka Cukrów i Czekolady
POZNAŃ
Al. Marcinkowskiego 5.
Tel. 17-32

Pg 8785-49,207

PILY GATROWE

z oryginalnej szwedzkiej stali wolframowej „SANDVIKEN”
znane pod znakiem fabrycznym

niedosięgniętej jakości, poleca po cenach bezkonkurencyjnych
W. GIERCZYŃSKI i S-ka
Poznań, św. Marcin 13
zg 14844

Strzelnica

w Szamotulach, położona w śródmięściu przy jeziorze z obszernym ogrodem, mieszkaniem, składającym się z 6 pokoi, sali tanecznej, salek posiedzeń — przedsiębiorstwo dobrze prosperujące do wydzierżawienia od 1 stycznia 37 r. lub wcześniej. Oferty z podaniem warunków składać do prezesa Bogackiego Bolesława w Szamotulach.
ng 21 555

Wyjątkowa okazja kupna skóry

Niedźwiedzia polarnego (biały)

Czaszka i użebienie oryginalne. Oferty składać do 14 grudnia do Kurjera Poznańskiego pod
zg 14836

Na Gwiazdkę

Piękne Wełny

na suknie, płaszcze damskie i ubrania męskie

JEDWABIE, AKSAMITY, BROKATY it.d.,
FLANELE na poranniki i piżamy, PŁOTNA,
STOŁOWIZNA, FIRANKI, GOBELINY
i MATERIAŁY DEKORACYJNE.

F. Kaźmierski

Specjalny Skład Bławatów

Poznań, Stary Rynek 38/39 Tel. 31-47

KURSY SAMOCHODOWE FR-JURKOWSKI-POZNAŃ
DĄBROWSKIEGO 79-TEL-78-80

A. KOSZEWSKI, STARY RYNEK 61

poleca po znanych niskich cenach

Sprzęty domowe

Łóżka metal. i wyśc.
Wózki dziecięce
Magle — drabiny
Wyżymaczki
Wanny kąpielowe
Wanny do prania
Kuchnie westfalskie
Piece żeliwne
Karnisze mosiężne

Sprzęty kuchenne

Naczynia aluminiowe
Naczynia emaliowane
Noże, widełce, łyżki —
alpakowe i platery
Maszynki do mięsa —
do chleba — do migdałów
Puszki do chleba
Wagi stołowe i kuchenne
Szczotki, wycieraczki.

Podarki na Gwiazdkę

Łyżwy — sanki
Lalki
Gry towarzyskie
Klocki — Budownictwo
Włosko
Fortece
Piłki
Zwierzęta
Narzędzia

SZKŁO — PORCELANA — FAJANS

Firma JAN DEIERLING

POZNAŃ, ul. Szkolna 3, tel. 35-18, 35-43

poleca najlepsze naczynia aluminiowe oraz wszelki sprzęt gospodarstwa domowego wyrobu powszechnie znanej
fabr. „ŚWIATOWIT” w Myszkowie

należącej do Koncernu

MODRZEJÓW - HANTKE ZJEDN. ZAKŁ. GÓRN. - HUTN. S. A.

Pg 8658-58,180

w SOSNOWCU.

TRIUMFALNY

POWRÓT

OPUS
najelegantszy kołnierzyk

Ogłoszenie.

Wyplacamy drugą połowę dywidendy za rok obrotowy 1929/30 oraz wymieniamy wszystkie dotychczasowe akcje na nowe odcinki. Przy wymianie prosimy przedłożyć spis akcji z wyszczególnieniem emisji, numerów i rodzajów akcji. Wartość nominalna nowych akcji wynosi 100. — zł. wobec czego uprasza się o przedkładanie starych akcji w ilościach, podzielonych przez sto.

Pg 8781-49,204

HERZFELD & VICTORIUS SP. AKC.

Grudziądz.

I-
Ty możesz być
tak piękna

Nawet najbardziej zrujnowaną cerę doprowadzić można do pięknego wyglądu. Trzeba jej tylko dostarczyć „leczyny”, której brak spowodował zniszczenie. Należy co rano i wieczór wcierać w skórę odżywczy krem „Sekret Piękności” Anida zawierający witaminę „leczynę”. Wnika on głęboko w tkankę, odbudowuje ją i czyni cerę miłą, świeżą i powabną.

SEKRET PIĘKNOŚCI
Pg 8746-71,139

Łóżeczko

i konik na biegunkach na sprzedaż. Poznań, ul. Dąbrowski 16, m. 9.
zg 14 827

DACHY

pokrycia, naprawa papą blachą itp. Wykonuje blacharstwo budowlane.

Ig. Mandowski — Poznań

Grobla 3 — Telef. 34-69

Oddaje smołę lepik papę dachową fundamentową po cenach fabrycznych.
zg 14 851

DROPSY ANYŻOWE NA SEZON ZIMOWY

poleca

FABRYKA CUKRÓW St. Marecki, Poznań

ul. 10 418/19 św. Włodźch 28.

Uchwała. W sprawie upadłościowej nad majątkiem śp. Bogdanowa zwołuje się zebranie wierzycieli na dzień 18 grudnia 1936 r. godz. 10 w gmachu tut. Sądu, pokój 45 celem: a) złożenia sprawozdania przez zawiadowcę masy z dotychczasowego zarządu masą, b) wysłuchania zebrania co do wysokości wynagrodzenia członków wydziału wierzycieli, c) dodatkowego badania zgłoszonych wierzytelności, d) dodatkowego wyboru jednego członka wydziału wierzycieli. Poznań, dnia 1 grudnia 1936 r. Sąd Grodzki, ng 21 074

Tania Sprzedaż Gwiazdkowa

KUŻAJA DYWAN — podarek na całe życie!

12%
RABATU!

DYWANY Trwałe Bouclé

350 × 250 cm.	99,— zł
300 × 200 cm.	68,— zł
250 × 170 cm.	50,— zł
200 × 140 cm.	34,— zł

Dywaniki przed łóżka najlepszego Plusz

piękne desenie
gatunek Ia . . . 14,— zł

Okazja!

Partja

Dywanów persk. imit.

300 × 200 cm.	33,— zł
200 × 140 cm.	16,20,—
Pomosty	7,80,—

DYWANY Prima Plusz

350 × 250 cm.	198,— zł
300 × 200 cm.	136,— zł
250 × 170 cm.	92,— zł
200 × 140 cm.	63,— zł

Dywaniki przed łóżka Velour-Tournay

śliczne wzory
wszystkie kolory 1280 zł

DYWANIKI przed łóżka

Perskie imit.	150 zł
Perskie imit. większe . . .	190 zł
Bouclé imit.	300 zł
Bouclé prima	590 zł

Chodniki

od 90 gr

Kokosy

od 2,70 zł

Narzuły, Serwety, Pledy

Wielki wybór!

Materiały

meblowe od 22 zł

Materiały

dekoracyjne od 270 zł

Dywany Pierwszorzędny VELOUR

400 × 300 cm.	303,— zł
350 × 250 cm.	216,— zł
300 × 200 cm.	141,— zł
250 × 170 cm.	103,— zł
200 × 140 cm.	65,— zł

Na nie wyszczególnione towary

12% Rabatu!

**CENTRALA
DYWANÓW**

S. KUŻAJ

**POZNAŃ
UL. WOŻNA 12**

Proszę obejrzeć wystawę
przy Starym Ryнку 87/88
(Bławat Polski)

NOWOCZESNE PIECE

ciągłego palenia

systemu amerykańskiego

WYRÓB KRAJOWY

Piece nasze wyróżniają się:
estetycznym, nowoczesnym
wyglądem, piękną emalią
majolikową, wielką wy-
daźnością, równomiernym
nagrzewaniem powietrza.

HERZFELD & VICTORIUS, S.A. GRUDZIĄDZ

Biurowa sprzedaż i Wystawy

w Warszawie, Nowy Świat 31 i we Lwowie, Sobieskiego 3

3000 sztuk choinków

1,50 do 3 mtr. wysokości
ma do oddania.

Zarząd Lasów

Drzewkowno, pow. Leszno
dr 8844

Rower

meński sprzedam. Poznań, Wroc-
ławska 15, m. 22. zd 44 960

Ułubiony

puder

parfianek

to drobny, przylegający, w

ładnych kolorach i o subtelnych

zapachach

**PUDER SIMON
PARIS**

Obwieszczenie

o licytacji nieruchomości przemysłowo handlowej

W dniu 14 grudnia 1936 r. odbędzie się w Sądzie Grodzkim w Śremie, sala nr. 4 o godz. 10-tej druga licytacja przymusowa nieruchomości Śrem, karta 579, położonej przy ul. Kilińskiego 2.

Nieruchomość składa się z domu drukarni, dobudowanej kotłowni z warsztatem ślusarskim, składnicy, komina fabrycznego, w ogrodzie pawilonu drewnianego z garażem oraz ogrodzonego podwórza i ogrodu.

Urządzenie drukarni i maszyny znajdują się w dobrym stanie i są nowej konstrukcji.

Cena oszacowania zł 53.089,—, wywołania zł 35.392,66, rekojmia zł 5.308,90 w gotówce lub papierach wartościowych.

Do nabycia potrzebne zezwolenie Starostwa. Bliższych informacji udzieli Bank Ludowy w Zaniemyślu.

zg 14 842

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty na przykład: n 2395, z 21 025, d 1811

i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11.10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10.45.

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo. i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

1. KAMIENICE

Kamienica

trzykondytorowa z ładnym dużym lo-
kałem handlowym oraz większe-
mi mieszkaniami położona przy
Rynku w Ostrowie Wlkp. sprze-
dam. Zgłoszenia „Par” Toruń,
Szeroka 46, pod „Kamienice”.
Pg 8694-64179

Parcele

Górna Wilda, ul. Pradzińskiego i
Umińskiego od 500 m² bardzo
korzystnie. Górna Wilda 92.
zd 44 531

Dom piekarnia

zaraz tanio na sprzedaż. Poznań,
Knapowskiego 28. zd 43 105

Dom

6 mieszkań komfortowych 35 000

Dom

7 mieszkań 25 000, dochód 3 000

Willa

komfortowa 24 000 amortyzacji

Dom

4 mieszkania, skład 22 000

Dom

3 mieszkania — 13 000. Dom 2
mieszkania — 9 000, pozatem w
każdym domu poleca Dom Złoci-
Poznań, Postrzowa 15 tel 16-85.
zd 45 503

Admin. domu

za złożeniem odpowiedniej kaucji
przyjmie były wyższy urzędnik.
Oferty Kurjer Pozn. zd 45 531

Kamienice

składami, komfortowa, dochód
14.500,— wpłaty 92.000,— prze-
jęcie amortyzacji sprzedam. Oferty
tylko reflektantów Kurjer Po-
znański zd 44 950

Dom

kupię, wpłace 10 000. Agenci wy-
kluczeni. Oferty Kurjer Poznań-
ski zd 45 520

Dom

kupię 15 000,— ewentl. niewy-
kończony. Oferty Kurjer Pozn.
zd 44 627

Sprzedam

4-piętrowa kamienica na Chwali-
szewie. Wskaże Kurjer Poznań-
ski zd 44 034

Kamienice

wielkopokojowa, Poznań, blisko
Opary, — większe komfortowe
mieszkanie spieszenie sprzedam,
przy wpłacie do 150.000,— i przy-
jęcie amortyzacji. Informacje
Hinz, Stary Rynek 59/60, m. 7.
zd 44 909

Willa

Leszczyńskiego, komfortowa —
trzymieszkaniowa 65.000

Willa

dwumieszkaniowa 25.000

Dom

dochód 3.000,— cena 16.000,—

Parcele

duży wybór. Mettler, Plac Wol-
ności 7. zd 44 916

Domek - willę

(czynszowy) kupię. Wpłata 12.000,
przejęcie hipoteki amortyzacyj-
nej. Pośrednicy wykluczeni. Oferty
do Kurjera Poznańskiego
zd 44 917

Dom

masywny, sześć pokoi, zabudo-
wania masywne, ośm móg ogro-
du, nadające się dla ogrodnika
blisko Poznania 16.000,— Kwiat-
tylko reflektantów Kurjer Po-
znański zd 44 950

Dom

dwa pokoje kuchnia, chlew, o-
gród owocowy 4 000 m² Staro-
leka, — końcowy przystanek
Autobusów miejskich od zaraz,
dzierżawa rok zgóry. — Adres
wskaże Kurjer Poznański
zd 44 688

Kamienice

trzykondytorowa, Wilda, dochód 7 635
rocznie 66 000,— wpłaty 50 000,—
reszta amortyzacja. Dom Solacz
5 lokatorów w tem dwa składy,
ogród 19 000. Młyn w Poznaniu
motorowy przemiału 250 centn.
Dom pięciopokojowy, zabudowa-
nia gospodarskie, ogród, 45 000
wpłaty 35 000,— sprzedaż spiesz-
nie Nowak, Poznań, Focha 15
„Pawilon”. zd 44 770

Kamienice

komfortowa średnia kupię —
przejmę hipoteki. Oferty właścicieli
Kurjer Poznański
zd 44 758

Kamienica

centrum Poznania, obszernym
składem 7 000,— dochodu, 46 000,
wpłaty 26 000,— Ratajczak, Skar-
bowa 18. zd 44 877

Willę

nowa 2-3 mieszkaniowa, wolna
podatku stempli kupię, wpłace
13 000,— i przejmę amortyzację.
Pośrednicy wykluczeni. Oferty
do Kurjera Poznańskiego
zd 44 882

Kamienice

centrum narożnikowa składami
donosi 12 000 tanio sprzedam. —
Oferty Kurjer Poznański
zd 44 883

Kamienice

komfortowa Poznaniu sprzedam,
donosi 11 000,— Oferty Kurjer
Poznański, zd 44 884

Dom

wille masywne, powiat, blisko
Poznania kupię właściciela wpła-
ty 18 000,— Oferty Kurjer Po-
znański zd 42 227

Parcela

w pobliżu Ławicy 3045 m² tanio
na sprzedaż. Oferty do Kurjera
Poznańskiego pod zd 44 773

Administrację

domu w Poznaniu poszukuje —
może złożyć kaucji. Oferty Kur-
jer Poznański zd 44 711

Przy Rom. Maya

24 parcele zatwierdzone tanio
sprzeda całości lub częściowo —
właściciel. Wyspiańskiego 19 —
m. 8. zd 44 295

Dom

na Wildzie II piętrowy, ogrodem
tanio sprzedam. — pośrednictwo
wykluczone. Oferty Kurjer Ku-
rjer Poznański zd 44 790

Parcela

w Starolecie tanio sprzeda wla-
ściciel, ul. Stroma 23, m. 4.
zd 44 951

Parcela

800 m² Łazarz, urządzonym ogro-
dem, letnim mieszkaniem, wodoci-
ąg, kanalizacja, elektryczność,
6 minut tramwaj 7.000,— sprze-
dam. Oferty Kurjer Poznański
zd 44 955

Kupię

dom w Poznaniu w cenie do 100
tys. zł; gotówka 80 tys. Zgłosze-
nia wraz ze szczegółowymi infor-
macjami co do stanu domu i do-
chodowości do Kurjera Poznań-
skiego zd 45 387. Pośrednictwo
w. a. u. z. o. z. o. z.

Sprzedam

dom w Gnieźnie przynoszący 320
zł miesięcznie dochodu, dogodne
warunki, z powodu stosunków ro-
dzinnych Wąsk, Gniezno, Trze-
meszeńska 18. ng 21 406

Kamienica

nowa 26 000, wpłaty 22 000. Błoch.
Aleje Marcinkowskiego 15.
zd 45 256

Dom

2 składami, rzeźnictwo, optyk. —
centrum Torunia, dochód brutto
zł 7 200,— rocznie, sprzedam za
50 000,— wpłaty 35 000,— Rów-
nież i plac budowlany centrum
Dziarnowski, Toruń, Szeroka 25.
Pg 8728-64185

Parcelę

budowlana kompletnie urządzona,
parkan piękny, 5-letni ogród owo-
cowy, okolica Ostroroga, Skar-
ka, całość 1 150 m² sprzedam za-
raz. Poważni reflektanci złoża
oferty do Kurjera Poznańskiego
zd 45 043

Dom

czynszowy 2 skład, piekarnia,
większe miasto powiatowe, Ry-
nek, sprzedam z powodu stosun-
ków rodzinnych. Zgłoszenia do
właściciela Leszno, Leszczyń-
skich 37. ng 21 343

Dom

czynszowy składem kolonialnym,
maglem, czynsz miesięczny zł
150. Zbaszyn, blisko rynku, ko-
ściółka, rzeka Obrza, łazienki. Wa-
runki dogodne. Leszno, Szosa Ka-
kolewska 12. ng 21 346

Domek

3 lokatorów 1 300 kw. ogrodu na
Osiedlu Warszawskim sprzedam
6 000. Adres wskazuje Kurjer Po-
znański, zd 45 133

Willę

na Łazarzu, cena 23 500, spiesznie
sprzedam z powodu wjazdu
Oferty Kurjer Pozn. zd 45 135

Parcela

Dąbrowskiego 137 tanio sprzeda
właściciel. zd 45 187

Kamienice

Jeżycki rynek 12 000 dochodu —
wpłaty 40 000,— Stary Rynek —
wolne lokale handlowe, wpłaty
35 000,— Śródmieście, dochód
25 000,— wpłaty 150 000 Oferty Ku-
rjer Poznański zd 45 375

Kupię parcelę

Puszczykówna, Puszczykowie
Lubniew, Wielkość cena. Oferty
Kurjer Pozn. zd 45 444

Dom

nowy dochód 7 000, wpłata 50 000.

Dom

nowy, 8 mieszkań, wpłata 12 000,
Kossmann, Freudy 6. zd 45 303

Willę

gotowa do zamieszkania za 34 000
sprzedam. Grochowska 18. tele-
fon 73-34. zd 45 309

Domek

2-3 pokojowy na przedmieściu
kupię. Oferty Kurjer Poznański
zd 45 504

Dom - Willę

nowa, komfort, kilkumieszkaniowa,
przystanek tramwajowy, gotów-
kowa 60 000 sprzedam. Oferty
Kurjer Poznański zd 45 431

Parcelę

przy ulicy Ostroroga, narożnik
Marcelińskiej sprzedam. Reflek-
tanci zechcą podać nazwiska swe
oferty Kurjer Pozn. zd 45 434

KRÓLEM HOTELARZY BYŁ RITZ
KRÓLEM RESTAURATORÓW BYŁ DUVAL
KRÓLEM-PALT
JEST **Edmund RYCHTER**
Krawiectwo męskie u szczytu doskonałości
materiały z metra
Edmund RYCHTER, POZNAŃ TRZY SKŁADY
CENTRALA FR. RATAJCZAKA 2: FILJE OSTRÓW (WIKP.)

Willę Łazarz
korzystnie kupisz, cena 25 000.—
Oferty Kurjer Pozn. zdg 45 427

Parcela
przy Hetmańskiej 6 500.—
Parcela
przy Góreckiej, Kopaninie, Pogodnej

Kamienica
nowa Łazarz 55 000.— i 41 000
polecia

Karalus
Poznań, Marszałka Focha 25.
zdg 44 815

Kamienice
piekarnia, składem kolonialnym
rynek 12 000.— sprzedam. Maciejczyk, Poznań, Piekary 12 a.
m. 11. zdg 44 839

Z powodu
zmiany warunków natychmiast
do sprzedania mieszkanie powiatowe
(gimnazjum) blisko Poznania,
kamienica narożnik, centrum
4 lokale handlowe, dochód roczny
3 500.— z ceną 40 tys. Oferty
Kurjer Poznański zdg 44 726

Dom
willę maszynową powiatową
blisko Poznania kupię, pośrednik
wykluczeni, wpłaty 18
tys. Oferty Kurjer Poznański
zdg 42 227

Emeryt
obejmie administrację domu. Łaskawe
oferty do Kurjera Pozn.
zdg 45 034

Kupię
dom mieszkanie powiatowe, gdzie
gimnazjum, wpłata gotówka 18
tysięcy. Oferty Kurjer Poznański
zdg 44 672

Kamienice
czynszowa lub majątek 500 do
1 000 móg kupię. Oferty Kurjer
Poznański zdg 44 671

Domek
we Wrześni kupię — 4 pokoje
kuchnia ogródek. Oferty Sosnowiec,
3 Maja 18. m. 4.
zdg 44 355-6

Parcelę
1 200 m. korzystnie sprzedaje
Vendor, Aleje Marcinkowskiego
23. zdg 4 733/4

2. FIENIADZ

Wspólnika
czynnego fachowca z branży gastronomicznej kawiarnianej celem
uruchomienia w własnych
reprezentacyjnych lokalach podobnego
przedsiębiorstwa poszukuje. Bezpośrednio
zgodnie z „Par” Toruń.
Zgłoszenia do 46. Pp 8695-64.180

Pożyczki
poszukuje 8 000.— zapewniam, —
pierwsza hipoteka domu w zlocie
12%. Oferty Kurjer Poznański
zdg 45 433

Procesy
sprawy poważne, spadkowe przeprowadzam i finansuję. Oferty
Kurjer Poznański zdg 44 781

100 tysięcy
złoty odstąpię połowę uprzednio
wypłaconego majątku na Pomorzu.
Oferty PAT. Grudziądz, pod „Przemysł”
ng 21 071

4 000.—
kaucji na poważne przedstawicielstwo,
względnie stanowisko kasjera,
magazyniera, księgowego, handlowca
34 lata, energiczny, dobry organizator.
Niekomunikacja zaraz. Oferty Kurjer
Poznański zdg 44 953

Poszukuje
pożyczki 300 zł wysoki procent.
Oferty Kurjer Poznański zdg 45 146

Poszukuje
6 000 zł na 1 hipotekę 70 móg gospodarstwa
w Poznaniu na rok. Pośrednik
wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański
zdg 45 083

Szukam
2-3 000 na 1 hipotekę, dom wartości
75 000. Zgłoszenia Kurjer Poznański
ng 21 344

Kto
pożyczy 400 zł zaraz. Wysoki procent.
Gwarancja. Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 45 393

3. LETNISKI I UZDROWISKA

Wisła
komfortowe, pensjonat Anita —
polecia pokoje na okres świąt i sezon
zimowy. Zgłoszenia Focha 82
mieszkanie 8. dg 3917

Zakopane
nowoortwarty, chrześcijański pensjonat
„Pod Szczytami”, pełnokomfortowy,
pod zarządem właścicieli — przyjmuje zamówienia.
Przepiękne, słoneczne położenie.
Droga do Białego nad Cieszyńską.
Telefon 17-09. Pp 873-70.109

Rabka.
Pierwszorzędny pensjonat „Opatrzność”
zupelnie „odnowiony”. Ceny niskie
polecia M. Andraszowa. zdg 40 858

Wisła
pensj. „Nad Potokiem” central.
ogrzewaniem poleca pokoje z
pierwszorzędnym utrzymaniem na
sezon zimowy. Ceny przystępne.
przyjmuje również kolonie narciarskie.
tel. 42. zdg 33 446

Pensjonat „Limba”, Rabka,
Nowy Świat, telefon 196 pod nowym
zarządem

Karczewskiej
już otwarty Tg 1915

Truskawiec.
Pensjonat dietetyczny - leczniczy
Dra Proszowskiego — willa „Aida” —
nowoczesny, komfortowo urządzony.
Ceny niskie. Sezon zimowy przez grudzień,
styczeń, luty. ng 19 628

Wisła
Pensjonat Amerykański, centr.
ogrzewanie, pokoje z pierwszorzędnym
utrzymaniem. Ceny przystępne. Dla kursów
narciarskich zniżki. zdg 44 833

4. OSOBISTE

Staruszka
lub beznadziejnie chorego, wyższego
urzędnika, samotnego szukam,
któryby za wynagrodzeniem adoptował
chłopczyka bez zobowiązań. Oferty Kurjer
Poznański zdg 44 921

Gorsety
biustonosze Jaskowiakowej tylko
Poznań Podgórną 13, przy placu
Świętokrzyskim. zdg 44 956/7

Gorsety
biustonosze, prostotrymacze, ul. Skarbowa
4. Dąbrowska. zdg 45 423

Suknie
szyje tanio. Aleje Marcinkowskiego
15. zdg 45 042

100.—
z komu rowiem nieprawdę ch. romantka „Lu-ne”. Focha 111 —
22. 1-9. zdg 45 454

Znane ceny
i jeszcze 10% rabatu Ewa Focha 60.
zdg 45 439

Nowość!
z roczną gwarancją wykonuje trwałą
ondulację, najnowszym aparatem „Embe”, komplet 5
zł. Masztalarska 7 a. tel. 27-15
zdg 45 349

Tawerna
Romana Szymańskiego 10. Bordingrooms,
Mettingplace of Stangors. zdg 45 371

Marynarz
bezrobotny oddał swoje oszczędności
na przechowanie przy bufecie — w którym
lokalu nie pamięta. Prosi o zwrot do Kurjera
Poznańskiego zdg 45 194

Kwiaty
wieńce tanio kwiatarnia Wodna 7.
zdg 45 219

6. OŻENKI

Inżynier
współwłaściciel fabryki kawałeczek
lat 45. poszukuje żony. Majątek dla
wspólnego dobra pożądan. Zgłoszenia
Kurjer Pozn. zdg 42 825

Rolnik
lat 33, przystojny, wykształcony,
kulturalny, Wielkopoleńczyk, obecnie
na kierowniczym stanowisku w przemyśle,
nawiazę korespondencję we celu matrymonialnym.
Pośrednictwo rodziny czy znajomych
mille widziane. Łaskawe zgłoszenia
uprasza Kurjer Poznański zdg 44 670

Znajomości
cel matrymonialny, zamożniejszy
i mniej zamożnym, solidnie i dyskretnie
ulawia Biuro matrymonialne „Partia”.
Gdynia. Zuz. Zygmunta Augusta m. 66.
ng 19 906

Biuro
matrymonialne. Pocztowa 23 — 3
zdg 44 549

Panna
posiadająca mleczarnię pragnie poznać
dzielnego mleczarza fachowca,
posiadającego gotówkę dla wspólnego
dobra. Zgłoszenia Kurjer Poznański
ng 20 870

„Slinks”
Wybór poważnych pań — panów
stanowiskach dyskretnie polecia: Poznań,
Kantaka 9, mieszk. 19. zdg 44 908

Panna
lat 37, celem ożenku poszukuje
rzemieślnika na państwowej posadzie,
posiada 5 tys. gotówki, umiłowane
mieszkanie i kompletna wyprawa. Oferty
Kurjer Poznański zdg 44 736

Przystojna
panna 20 000.— poślubi pana na
stanowisku. Oferty Kurjer Pozn. zdg 44 873

Starszy
pan dobry rzemieślnik szuka wdowy
bezdzielną lub pannę własnym
mieszkanem lat 50 do 60. Oferty Kurjer
Poznański zdg 44 506

Kawaler
na stałej posadzie pragnie poznać
miłą, gospodarną pannę z majątkiem.
Cel matrymonialny. Oferty z fotografią
do Kurjera Poznańskiego pod zdg 45 178

Gdzież
towarzyszko życia? Biedny kawaler
lat 24. Dyskretna. Fot. zwracam. Cel
matrymonialny. Oferty Kurjer Poznański
zdg 44 698

Młoda
przystojna pani, gospodarna, po-
zna miłego kulturalnego pana,
lubiącego sporty wodne. Cel matrymonialny.
Oferty Kurjer Poznański zdg 44 693

Dla
siostry poszukuje inteligentnego
kupca, branży kolonialno - wódczanej
z gotówką celem objęcia przedsiębiorstwa
w przemyśle w Pomorzu. Cel matrymonialny.
Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 44 219

Solidna
przystojna na posadzie trzydziesto-
letnia panna szuka odpowiedniego
męża „Levre”. „Par” — Warszawa, Bracka 17. Pp 8512-62.603

Kawaler
rzemieślnik posiadający kamienicę
w Poznaniu poszukuje żony, co-
kolwiek majątkiem od 5 000. 7 000.—
Oferty Kurjer Poznański zdg 45 513

Kawaler
lat 28, która z pań dopomoże gotówką
złożenia kaucji bankowej, celem
objęcia posady stałej, cel matrymonialny.
Oferty Kurjer Poznański zdg 45 325

Przystojna
panna po trzydziestce, posag nieruchomości,
gotówce 400 000, widzie za odpowiedniego.
Zgłoszenia „Wanda”. Rom. Szymańskiego
4 — 5. zdg 45 337

Dwóch przyjaciół
kawalerowie lat 30-32, rzemieślnicy
na stałej, dobrze płatnej posadzie,
gotówką 3 000, szukają drogą miłą,
zgrabną, zgrabną, zgrabną, zgrabną,
dobrego charakteru, celu matrymonialnym,
cośkolwiek gotówką dla założenia
interesu. Oferty z fotografią kierować
proszę Kurjer Poznański, Gdynia. ng 21 376

Kawaler
32, wykształcony, przystojny, młody,
były urzędnik państwowy, poślubi
panne właścicielkę nieruchomości
lub przedsiębiorstwa. Oferty Kurjer
Poznański zdg 45 394

Panna
mieszkanem widzie zamaż za pana
średniego wieku na stanowisku.
Oferty Kurjer Poznański zdg 45 186

Przystojna
szatynka, własnym mieszkaniem
widzie za dobrze sytuowanego
działelnego 36-42. Oferty z fotografią
Kurjer Poznański zdg 44 436

Odpowiedniego
pana pragnie poznać 22-letnia
Wielkopoleanka, maturzystka, z
dobrej rodziny, muzykalna, przystojna,
gospodarna, posiadająca całkowitą
wyprawę. Cel matrymonialny. Oferty
Kurjer Poznański zdg 45 390

Wdowiec
lat 40 (z synem) stanowisko państwowe
500 zł ożeni się z wdową lub panną
posiadającą posag lub własność o wartości
30 000.— zł. Pośrednik wykluczeni. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 44 991

Jedynak
syn wielkopolskiego ziemianina,
prawnik na stanowisku, lat 26, pozna
inteligentną i religijną pannę. Cel
matrymonialny. Zgłoszenia tylko z
fotografią, która się pod słowem honoru
zwraca zapewniając całkowitą dyskrecję.
Kurjer Poznański zdg 44 994

Poznań
inteligentną, muzykalną, lubiącą
wycieczki i przyrodę, średniozamożną,
gospodarną, nienaganną przysięgłą,
do lat 25, Pien. gimn. lat 29, cel matrymonialny. Oferty
z fotografią, która zwracam do Kurjera
Poznańskiego zdg 44 993

Zarabiam
600 zł miesięcznie, szukam solidną
niebiedną żonę, najchętniej samotną.
Oferty Kurjer Poznański zdg 45 505

Kawaler
lat 25, religijny, posiadający skład
maki i krupów w Poznaniu, poszukuje
na tej drodze żony. Pannie do lat 28,
religijnej i pracowitej z pewnym
kapitałem, najchętniej z prowincji, zechce
się zgłosić do Kurjera Poznańskiego pod
zdg 45 516

Dla
syna mego dentysty, dypl. do-
brze zaprowadzona praktyka, szukam
odpowiednią panią do lat 30. Cel
matrymonialny. Dentystę dypl. lub
technikę mile widziane. Łaskawe
zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 45 184

Kawaler
lat 33, średniego wzrostu na le-
szem stanowisku, zarabiając 600 zł
miesięcznie, zapozna stosowną
panią celu matrymonialnym. —
Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 45 183

Znajomości matrymonialne
w zamożnych sferach szybko s-
lidnie, dyskretnie ulawia Echo
dysponując obrymym doбором
Poznań, św. Marcin 68, telefon 50-30.
zdg 45 181

Panna
lat 37, posiadająca domek na
prowincji wartości 2-3 tysiące
złoty widzie zamaż. Oferty Kurjer
Poznański zdg 45 355

Kawaler
z parcelką morzową koło Poznania,
szuka panny z małą gotówką.
Zgłoszenia z podaniem wieku i
gotówki Kurjer Poznański zdg 45 135

Najpewniejsze
zapoznanie w celu matrymonialnym.
Skarbowa 11 m. 6. zdg 45 202

Kawaler
lat 32, kupiec, posiadający na
prowincji interes zbożowy i skład
kolonialny, szuka żony z zamożnym
do interesu. Oferty Kurjer Poznański
zdg 45 347

Panna
lat 34, skromna, muzykalna, zarabia
200.— zł miesięcznie, wyprawa,
umeblowanie, fortepian, trochę
oszczędności, pozna pana na stałej
posadzie, możliwie u-
rzednika. Cel matrymonialny. —
Oferty Kurjer Poznański zdg 44 996

Wdowiec
po sześćdziesiątce, niezależny,
dla braku znajomości pań, szuka
na tej drodze żony, starszej panny
lub wdowy niezależnej z co-
kolwiek majątkiem. Oferty Kurjer
Poznański zdg 44 431

Nauczyciel
lat 30, na samodzielnej posadzie
szuka żony inteligentnej, milej,
do lat 25, cośkolwiek majątku.
Oferty z fotografią Kurjer Pozn. zdg 44 928

Ktore
serdusko niezależne materialnie
chciałoby/zaopewnić byt szatynowi
lat 23, muzykalnemu. Fotogra-
fię proszę załączyć. Cel matrymonialny.
Oferty Kurjer Poznański zdg 44 845

Inżynier
wysoki, brunet, przystojny, soli-
dny, bez nalogów, lat 35, po-
ważne stanowisko, 35 000 gotów-
ki, braku czasu szuka panny —
bez przeszłości, dobrego serca,
religijnej, milej, zgrabnej, po-
żądane 15 000.— Rzecz poważna.
Dokładne zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 44 935. Cel matrymonialny.

Panna
24, inteligentna posagu 30 000.—
widzie zamaż. Biuro „Przysię-
łość”. Poznań, skrytka pocztowa
267. (Odpowiedz znaczk.). zdg 44 810

Architekt
lat 26, szlachcic, ziemiański ro-
dziny, bardzo przystojny, wysoki
szatyn, majątkiem 16 tys. z braku
znajomości poślubi tą drogą
odpowiednią wielkimi, bez prze-
szłości, z majątkiem 60 tys. lub
nieruchomością. — Pośrednictwo
krewnych mile widziane. Łaskawe
oferty Kurjer Poznański zdg 44 813

Który
pan szlachetnego usposobienia
poślubi pannę ro czterdziestce
cośkolwiek gotówką. Oferty Kurjer
Poznański zdg 45 028

Wdówka bezdzietna
trzydziestotrzyletnia, przystojna,
dzierzawczyni pięknej domeny
państwowej 1 100 móg dobrej
ziemi, zabudowania maszynowe, o-
d siebie kulturalnemu rolnikowi,
choćby starszemu. Gotówka po-
żądana. Bezanonimowe zgłosze-
nia nadesłać Poznań I, skrytka
pocztowa 131. zdg 45 024

Siostrzeniec
lat 24, inteligentny, przystojny,
miła nie teraźniejszych zasad
składem wiejskim wydam zamaż
pana inteligentnego dobrego cha-
rakteru, dobrze sytuowanego do
lat 40. Poważne oferty Kurjer
Poznański zdg 44 972

Dla szwagra
absolwenta W. S. H., właściciela
ceglarni i kamienicy, lat 27, szu-
kam przystojnej, inteligentnej
żony z odpowiednim posagiem.
Pośrednictwo rodziny pożądan.
Łaskawe pisma z fotografią Kurjer
Poznański ng 21 554

Kawaler
lat 27, szatyn, rzemieślnik, szuka
towarzyszki życia. Cel matrymonialny.
Oferty Kurjer Poznański zdg 45 120

Brunetka
religijna, przystojna, inteligentna
lat 43, wieksem mieszkaniem —
centrum Poznania poszukuje kul-
turalnego pana celu matrym. —
Panowie dentysty i na dobrych
stanowiskach zechcą poważne o-
ferty złożyć do Kurjera Pozn. p 4181

Małżeństwa
kojarzy umiejętnie, solidnie dys-
kretnie Piotr Mrówka, Poznań,
Św. Wojciech 2a — 1 (30-letnia
praktyka). zdg 45 009

Poznań
współniczek do 35 lat z 2 000.—
dobry interes. Cel matrymonialny.
Oferty Kurjer Poznański zdg 45 007

Wielkopoleanka
przystojna gospodarna dobrej ro-
dziny, lat 28, posiadająca wy-
prawę i umeblowanie, szuka u-
rzednika lub wojskowego poważ-
nie myślącego, któremu zależy
na dobrej towarzyszącej żony. —
Oferty Kurjer Poznański zdg 44 990

Dla
brata mego, sędziego, Pomorza-
nina, lat 35, poszukuje w celu
matrymonialnym odpowiedniej
panny. Poważne oferty z fotogra-
fią Kurjer Pozn. Bez względu na
dyskrecję. zdg 44 999

Kawaler
lat 31, przemysłowiec, właściciel
bardzo dobrze prosperującego
przedsiębiorstwa, dysponujący
100 tys. złotych poszukuje odpo-
wiedniej żony. Oferty Kurjer
Poznański dg 3913

7. SPRZEDAŻE

Cukiernię
piekarnię prosperującą pod gwa-
rancją za 2 500 odstąpię w rynku
Zbożowym 7. Bydgoszcz. zdg 45 287

Meble
nowe — używane wszelkiego ro-
dzaju tanio kupisz wejdź prze-
konasz się.

Woźna 16
Centralny Dom Komisowy. zdg 45 249

Marmur
biały, kolorowy, nagrody sporto-
we z brązami poleca „Carrara”.
Przemysł Marmurowy, Przemys-
łowa 27, tel. 60-49. zdg 41 255

Kawiarnię - cukiernię
elegancko urządzone, reprezen-
tacyjną okal centrum Bydgoszczy
(135 000 mieszkańców), przedsię-
biorstwo starozaprowadzone, z
powodu choroby sprzedam. —
Oferty „Dobry interes”. Biuro
Ogłoszeń, Bydgoszcz, Dworcowa
54. ng 21 539

Kryształ
udziela 20% rabatu. Jezuicka 10 (Świętosław-
ska). zdg 42 427

Dom Okazyjnego Kupna.
Skład
żelaza w ruchliwym punkcie Gdyni
dobre zaprowadzone, ze wzie-
dów rodzinnych sprzedam, wzie-
dnie przyjmuje wspólnika. Potrze-
bna gotówka od 15 000 do 20 000 zł.
Poważne zgłoszenia kierować do
Kurjera Poznańskiego pod zdg 43 084

Uprzątnię
zapasów do firmy Neu-
mann (gorsety) do niefwa-
le niskich cenach! Mi-
chalina Sier-
czewska, Po-
znań, Br. Pe-
rskiego 18.
(dawn. Neu-
mann). zdg 42 692

Kafle
piece kuchenne przenośne najta-
niej Milich, Dolna Wilda 49.
zdg 43 226

Gabinet
orzech kaukaski jadalnia róża sypialnia

Pierze — Puch
resie 3.—, kacze 1.50, puch 7.50,
pierzyny 23.—, spody 18.50, po-
duszki 5.50.

Koldry
na wacie — wel-
nie — puchu w
najlepszym wy-
konaniu naita-
niej

Emkap - M. Mielcarek
Wrocławska 90, telefon 58-03.
ng 19 429

Miąśz jabłkowy
śliwkowy, marmelade, powidła
mieszane pierwszorzędnej jakości,
po cenach najkorzystniejszych
polecia

„Jagol”
Poznań, Św. Wojciech 29, tel. 52-82.
Pg 7965-44.92

Maszyny do pisania
i liczenia nowe, używane (z gwa-
rancją) walizkowe „Rheinmetall”
na dogodnych warunkach spłaty
do nabycia w firmie Antoni
Rose, plac Wolności 2 i Nowa 8.
ng 19 427

Futra
wszelkiego rodzaju oraz różne
skórki stale wielki wybór. Włas-
na pracownia kuśnierska wyko-
nanie pierwszorzędne, solidne. —
Przyjmuje asygnaty „Kredyt”
S. Piotrowski dg 3110

Szkolna 9

Sprzedaż — Naprawa
i montownia pior wszelkich systemów
pior wiecznych o-
tówków automatycz-
nych. Naprawa na-
tychmiast w firmie
Józef Czosnowski,
spec. skład papieru
Poznań, Fr. Rataj-
czaka 2. dg 3450

Wytwórnia
cukierków, pierników Poznaniu
sprzedam korzystnie. Oferty Ku-
rjer Pozna

Motocykl

Rudge 500 sport. Al. Czechosłowacka 2, Debiec. zdg 44 630

Dla lalki

wypalke sprzedam. Traugutta 21 m. 4. zdg 44 617

Najlepsze pianina

od 1000 złotych oraz najkrótsze fortepiany (skrzydla) poleca

(T. Betting)

S-ka

Leszno.

Ng 17 793

Pierwszorzędny

magazyn. główna ulica Gdyni podwójny chorobę sprzedam lub zamienię na nieruchomości. wartość towaru 35 tysięcy. fachowość nie komiczna. Poznań, skrzynka pocztowa 101. zdg 45 236

Narzęcone

gwiazdka najmilsza to zegarek pierścienek obrączki ślubne od Chwilkowskiego. Nowa 8, Bazar. zdg 45 299

Balowa

suknie niebieska nowa sprzedam. Kraszewskiego 9b. m. 3. zdg 45 293

Garderobiak

zupelnie nowy okazynie sprzedam. Wiadomość Cukiernia, Dąbrowskiego 36. zdg 45 296

Restauracja 3 000

centrum, dobra klientela, powodu wyjazdu. Oferty Kurjer Poznański zdg 44 661

Maszyny

do pisania nowe i używane z gwarancją. Skóra i S-ka. Poznań — Aleje Marcinkowskiego 23. zdg 21 536

Pianino

nowe, dobre, korzystnie. Zielona 5. m. 9. zdg 45 409

Serwis

dwunastoosobowy, obiadowy — „Frauentuch”. Matejki 40/41. mieszkanie 16. zdg 45 126

Restauracje

sprzedam korzystnie. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 45 111

Pianino

450.—. Wierzbice 11 — 13. parter. zdg 45 110

Radjo

czterolampowe, dwuobwodowe — baterijne. Wierzbice 66 — 1. zdg 45 106

Zabawki, lalki

wysprzedaż. Wózki lalczne, — dziecięce tania. wybór. Pierackiego 11. podwójne „Kredyt”. zdg 44 280

podarki**Praktyczne****gwiazdkowe**

poleca korzystnie M. Paszek, ulica Wrocławska 30. zdg 44 964

Sprzedam

garnitur klubowy skóra, oraz inne meble. Wierzbice 58, m. 10 16—17. zdg 44 904

Radjo

3 lampowe na anode, zegarek damski i meski na rękę sprzedam. Matejki 11 — 2. zdg 44 912

W Luboniu

w pobliżu dworca, 2 morgi dobrej ziemi sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 44 913

Dla smakoszy!**Adama Pumpnikel**

i chlebki Dr.

Riegl

Do nabycia w składach delikatesowych. zdg 44 922

Fortepian

skrzydło, tania sprzedam na dogodnych warunkach. Adres Kurjer Poznański zdg 44 925

Silnik

3 km.

kocioł i zbiornik

po 250 litrów, wózek ręczny, czterema kołami rowerowy sprzedam. Focha 87 — 6. zdg 44 926

Pianino

krzyżowe nowoczesne. Górna Włda 76, m. 6. zdg 44 687

Kasety

do manicur szczotkami, perfumami, brzytwami, mydłami okazynie. Wenzlik, Aleje Marcinkowskiego 19. zdg 19 534

Serwisy

stołowe — kawowe

Garnitury

kompotowe — ciast

Sztuće

alpakowe — platerowane — oraz kompletne nakrycia

Restauracyjne

sprzedaje najtaniej

Marjan

Leszno, Poznań — Wroniecka; Gdynia — Świętojańska; Hurt Szkl — Porcelany. zdg 3 690

Wielina

guziki, dodatki krawieckie. — Mikołajczak, Świętojańska (Jezuicka) 17. zdg 7973-58,20

Składnice

węgla, stajnie, mieszkanie nadająca się materiały budowlane i paszy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 44 757

Radio

trzylampowe, ubranie meskie. Matejki 41, II prawo. zdg 44 754

Magle

nowoczesne, elektryczne, ręczne oraz domowe magle — prasowne nagrodzone złotymi medalami dostarcza Fabryka Magli M. Jankowiak, Poznań, Stareleka, telefon 19-47. zdg 94 734

Hurtownie

kolonialna Poznań sprzedam do objęcia z towarem 10 000.—, mieszkanie do dyspozycji. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 44 714

Tokarnie

metr. sprzedam. Promienista 122, Górczyn. zdg 44 717

Piecyk

żelazny samowary, średni. Kolejowa 55 a — 10. zdg 44 718

Okazja!

Papier, galanteria, zabawki pozostałości po likwidacji. tania na sprzedaż. Oferty Kurjer Pozn. zdg 44 719

Magazyn futer Lehmann

zal. 1875 Poznań Wrocławska 18, tel. 22-95. Wszelkiego rodzaju futra wykonuje we własnej pracowni pierwszorzędnie, solidnie. Stale wielki wybór każdego rodzaju gotowych futer oraz skórek od najtańszych do najwykwintniejszych. Pg 8292-37,142

Futro

piękne karakuly, złoty zegarek meski. Szkolna 3 — 13. zdg 44 856

Bezkrkowa

szesnastka, pierwszorzędna 250. Ratajczaka 27 — 6. zdg 44 867

Bilard

tania. Poznańska 28, m. 14. zdg 44 876

Sprzedam

50 baniek blaszanych używanych rozmaitych pojemności. Oferty Kurjer Poznański zdg 44 878

Motor

3,6 KM zmienny, transmisja, piec, kotłownia sprzedam. Strumykowa 1, stróż. zdg 44 880

Piekarnie

sprzedam dobrze zaprowadzona w śródmieściu. Oferty Kurjer Poznański zdg 44 888

Kawiarnie

dobre zaprowadzona sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 44 893

Skład

kolonialny, prowincji, obrót sześć tysięcy miesięcznie, powodu spłaty sprzedam. Oferty Kurjer Poznański ng 20 532

Fabryka mebli

poleca meble wszelkiego rodzaju Skład fabryczny, Wrocławska 19 dg 3757

Meble

najtaniej u Palacza, ul. Ślusarska 4, pomiędzy Wielką a Wózną. zdg 3864

Tapczany

fotele, leżanki, gwarantowanej jakości, najkorzystniej u fachowca. — Wrocławska 14. dg 3765

Koniki

na biegunach — własny wyrób najtaniej

Prusinowski, Wozna 10.

dg 3 866

żywe karpie

Ogólnie znane ze swej dobroci i smaku z gospodarstwa rybnego majetności Miłostaw. powiat Września, poczta Miłostaw. Tel. nr. 8. Pg 8641-47,1

Kapelusze

wełnowe

Czapki

Pulowery

Bonżurki

najtaniej.

Pietrzykowski,

Wielka 8. Asygnaty Kredyt. zdg 44 554

Kto

swoje zdrowie szanuje, ten u Kunerta bambosze kupuje. Specjalna fabryka domowych pantofli, wielki wybór, ceny fabryczne, poleca Poznańska Fabryka Obuwia Domowego R. Kunert i Ska, ul. Wozna 12. Pg 8599-44,17

Meble

Gabinet, jadalnie, sypialnie — kuchnie. Solidne wykonanie, najtaniej Sosiński, Wozna 10. ng 20 318

Plachty

nieprzemakalne impregnacja trześciwna sprzedaje najtaniej. — Wejman Kościelna 17. zdg 39 132

Okazyjna

sprzedaj gwiazdkowa

dobrych tanich**mebli**

kompletnych pokoi tylko Hala Mebli Pg 8651-58,173

Wrocławska 38.**Maszynę do pisania**

Schmidt, silna, wyraźne pismo. sprzedam. Aleje Marcinkowskiego 14, m. 10, biuro. zdg 44 896

Duża okazja

dywany ręczne wiazane sprzedawane. Sew. Mielżyńskiego 21, Bauer. zdg 44 316

Biedermeyer

mahoni, dobrze utrzymany sprzedam. Łakowa 4a — 8. zdg 45 021

Mundlos

jest maszyna najprzedniejszej jakości. Gierczyński, św. Marcin nr. 13. zdg 45 259

Jadalnie — Sypialnie

gabinet meskie używane — nowe oraz różne inne sprzęty użytku domowego korzystnie

Jezuicka 10

(Świętosławska). zdg 44 168

Orzechy

włoskie 9 zł. tuszone 21.— miód kuracyjny 13.— pieciokilowe oplatano. Sagorowicz, Zaleszczyki. zdg 44 392

Hurtownia

towarów krótkich i galanterijnych, istniejąca 30 lat, dobrze zaprowadzona, korzystnie od zaraz wraz z towarem i urządzeniem w Poznaniu do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 44 475

Wózki

lalkowe dziecięce odnawia. Razer, Szewska 11. zdg 44 500

Smoking

pierwszorzędny szczipła figura, sprzedam. Libelta 14, skład cukierków. zdg 44 491

Kolonjalke

bezkonkurencji, towarem, maglem mieszkaniem sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 44 445

Skład

owoców, delikatesów, centrum tania spiesznie, wyjazd. Wiadomość Kurjer Poznański zdg 44 779

Kasarnie

kompletnie urządzona sprzedam, dzierżawa niska. Oferty Kurjer Poznański zdg 44 701

Futro

damskie. Patrona Jackowskiego 9, m. 4. zdg 44 700

Radjo

nowoczesne, prąd stały okazynie na sprzedaż. Bosk, Wroniecka 4 zdg 44 697

Futro

meskie tania 16—20. Adres Kurjer Poznański zdg 44 691

Samotna

sprzeda sklep z pracownia gorsetów w dobrym punkcie, który prowadzi 32 lata. Warszawa, — Senatorska 6, skr. 91. Tg 2032

Fortepiany

pianina

w jakości i cenach — bezkonkurencyjne na dozorczych warunkach poleca

B. Sommerfeld

27 Grudnia 15

Remington

tania sprzedam. Bartkowiak — Aleje Marcinkowskiego 18 — 22. zdg 45 017

Gabinet

meski pierwszorzędne wykonanie stary mahoni okazynie. Jezuicka 10 (Świętosławska). zdg 45 010

3-lampowy

baterijny, kuchenna gaz. 2 mł. gramofon z płytami. Towarowa 21 a — 27. zdg 45 037

Pianino

tania. Drużbackiej 5, m. 2. zdg 45 035

Pianino

czarne krzyżowe, dobre 550. Łakowa 4a m. 13. zdg 45 033

Skład

spożywczy w dobrej okolicy bez konkurencji sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 45 032

Gabinet — Pianino

jak nowe, piękny ton. Plac Wolności 7 — 15, podwójne 2. zdg 45 030

Bielizna

własnego wyrobu, damsko — dziecięca i pościelowa zawsze najkorzystniej. H. Wojtkiewicz, Nowa 11. zdg 44 045

Biurko

sprzedam. Półwiejska 34 — 7. profesor. zdg 44 180

Restaurację - kawiarnie

koncesja, dobry punkt korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 44 883

Gramofon

z podwójnym piórem, z płytami 40.— złotych. Poznańska 42, m. 5. zdg 44 795

Tatra

Regina i inne doskonałe maszyny do szycia na spłaty ratalne najtaniej tylko u Młogierskiego, Poznań, św. Marcina 25. zdg 45 588-9

Wielkopańska

jadalnia orzech kaukaski, solidne wykonanie okazynie Jezuicka 10 (Świętosławska). zdg 44 969

Gramofon

szafkowy, dwusprężynowy okazynie. Jezuicka 10 — (Świętosławska). zdg 44 971

Sypialnie

gabinet, stolowe najkorzystniej Dąbrowskiego 79, Bocheński. zdg 45 137

Cegły

tonówki wybrukowanej pięć tysięcy okazynie za 150 zł sprzedam. Sprzedaj Solacz-Dwór, kielonictwo budowy. ng 21 553

Grzejniki (radjatory)

do centralnego ogrzewania po cenach bardzo korzystnych. Informacje Ratajczaka 18, m. 7. zdg 45 159

Wózek

dziecięcy, płaszcz meski tania. — Plebański, Zawady, Wincenego 8 — 2. zdg 45 158

Szory wyjazdowe

kompletne. Różana 18 — 3. zdg 45 147

Skład

Focha 198, tania. zdg 45 014

Kolonjalke

centrum, dobrze prosperująca, korzystnie sprzedam. Ogrodowa 9, m. 1. zdg 45 013

Krowy

dojki 20 litrów dziennie i wysoce kocznie sprzedaje, zamieniam, kupuje. Adamski, Główna 32 — telefon 1901. zdg 43 839-40

Walizki

tania. Czyst. Szkolna 11. Pg 7925/6-41.36/7

Bernardyn

czyste rasy do sprzedania zaraz Bukowska 18. zdg 44 725

Rzeźnictwo

sprzedam zaraz, cena 1 200.—, Adres Kurjer Poznański zdg 44 729

Owocarnie

skład czekolady cukierków. Telefon 51-16. zdg 42 127

Płaszcz

eleganckie

damskie

najtaniej

wprost

z

fabryki

Wildowa - Syn

Wodna 1,

Asygnaty kredytowe! zdg 19 275/6

Kawiarnia

Śródmieście korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 45 074

Jadalnia

bardzo elegancka, dąb z orzechem, starsze solidne wykonanie rowa. Jezuicka 10 (Świętosławska). zdg 45 041

Apteka

jedyna w mieście powiatowym — 100 tys. sprzedam. Granica b. Kongresówki. Pośrednicy — wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański dg 3914

Meble

tania poleca. J. Stepkowski. — Szewska 2. zdg 45 093

Wózek

biały w dobrym stanie tania. — Działalskich 9, m. 19. zdg 45 092

Sypialnia

czterolampowy wykwintne wykonanie okazynie Jezuicka 10 (Świętosławska). zdg 45 090

Gospodarstwo

Rzeźnictwo
nieruchomości w Toruniu przy
nadrzeżnej ulicy z powodu
choroby sprzedam na dogodnych
warunkach lub zamienię na nie-
ruchomości. Oferty do „Kurjera”
Poznańskiego zdg 45 449

Skład
delikatosew kolonialnych dobrem
położeniu, elegancki tanio po-
wodu wyjazdu. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 45 449

Expresso
do kawy dobrym stanie. Stary
Rynek 91. m. 2. zdg 45 448

Skład
spożywczy mieszkanie, magiel
śródmieście, czystość, ko-
zystnie. Adres wskaże Kurjer
Poznański zdg 45 446

Wieczne Pióro
złote stalówki, naprawa
fachowa specjalny war-
sztat. Reparatywny i Wy-
twórnia Wiecznych Piór.
R. Linda, Poznań. Pe-
kary 17, dziedziniec

Kina Metropolis
zdg 45 216

Kolonjalke
butelkowa sprzedaje wódek, za-
prowadzona, z powodu stosunków
rodziny sprzedam. Zgłoszenia
Kurjer Poznański, Gniezno 722.
ng 21 405

Okazyjnie nowa
Sypialnia — Jadalnia
samieniam używane na nowe.

Woźna 16
Centralny Dom Komisowy.
zdg 45 251

Sypialnia
nowoczesna, solidne wykonanie,
mało używana 340.—, Woźna 16,
Centralny Dom Komisowy.
zdg 45 250

Fotografowie!
Automat fotograficzny okazjnie
z powodu siły wyższej do sprze-
dania. Fotografuje 75 proc. taniej,
100 proc. powodzenia. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 44 997

Pianina
Carl Ecker, tanio. Podgórna 14.
m. 1. zdg 45 402

Przyczepkę
motocyklową sprzedam. Zgłosze-
nia do Mototechniki, Dąbrowskiego
32. zdg 45 380

Narożnikowy
skład papieru i tytoniu sprze-
dam. Adres Kurjer Poznański
zdg 45 377

Fryzjerski
zakład centrum korzystnie sprze-
dam powód stosunków rodzin-
nych lub zamiana. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 45 373

Bernardyn
szczenie — tani Holka, Lucim.
powiat Bydgoszcz. zdg 45 367

Samochód
czterokołowy po remoncie tanio.
Jeżycka 52. zdg 45 355

Sprzedam
futro karakulowe prawie nowe
i brylanty, kryształ, jadalnia,
porcelana. Poznańska 46/48, m. 10.
godzina 2-3. zdg 45 471

Drukarnia
Maszyni płaskie 70x100, 63x95,
pedały, maszyny introligatorskie,
kompletna czerń. Rozsprzedaż
pojedyncza. — Poznań, Piekary
20/21. zdg 45 476

Nowy
manez calo żelazny 32 obroty ko-
zystnie sprzedam, cena 280.— z
Oferty Kurjer Poznański
zdg 40 605

Orzechy
włoskie zdrowe złotych 10.— lu-
szczone 21.— miod lipowy jasny
13.50, pieciokilowe opłacono
„Zróżdło”, Zaleszczyki. zdg 44 902

Tartak
maszyny do obróbki, stolarskie
spiesznie sprzedam. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 44 995

Szpica
rasowego, milego 5 mies. tanio
sprzedam. Matejki 47, m. 4.
zdg 45 491

Pianino — Fortepian
Dywan - Salon - Gabinet
meble pałacowe. Dominikańska 1
Michalak. zdg 45 490

Motor
leżący 60 koni nowy do sprze-
dania. Koczyńskiego 7. zdg 3338

Frak
na wysoka, szesnastą figurę. —
Szanięcka 5, m. 6. zdg 45 439

Piękne
firany, kape łóżkowa nieużywa-
ne okazjnie. Józefa 9 — 2.
zdg 45 420

Kolonjalke
dobre prosperująca z mieszka-
niem, magiel sprzedam. Adres
Kurjer Poznański zdg 45 413

Kantówka
na drut kożystnie na sprzedaż
Pierzyk, Podgórna 5. zdg 45 431

Urządzenie
składowe sprze. W Drożyński
Stary Rynek 66. zdg 45 460

Żurnale mód
czasopisma wielki wybór. Ula-
towski, Fredry 8. zdg 45 283

Fotograficzny
aparat 6 x 9 Compur bardzo do-
bry i tani. Fredry 2, m. 15.
zdg 45 458

Skład
kolonialny i piekarnia parowa
okazyjnie — powiatowym mieście,
dobrym punkcie — rynku. Wska-
że Kurjer Poznański zdg 45 288

Kurtka
futrzana damska Marcina 9/10.
m. 14. zdg 45 281

Radioodbiorniki
używane okazjnie. Radioeka-
pert, Śniadeckich 1. zdg 45 459

Cenny
salon tanio. Chelmońskiego 18.
m. 11. zdg 45 458

Kapielowe
urządzenie komplet radio 3 lamp
akumulatorem korzystnie. Adres
Szalibier, Dąbrowskiego 53/55.
zdg 45 305

Sprzedam
korzystnie radio Philips Super-
inductance 4 lampowe, prad
zmieniany. Kwiatowa 6, m. 8.
zdg 45 515

Aparat
do kawy 6 szalk, okazjnie na
sprzedaż. Adres Kurjer Poznań-
ski zdg 45 517

Sterelizator
lekarski (dentystyczny) wiekży
tanio sprzedam. Półwiejska 12.
mieszkanie 4. zdg 45 528

Samochód
kupuj dopiero po ukończeniu Kur-
sów Samochodowych „Warsam”.
Jeżycka 52. zdg 45 590

Dwunastoosobowy
sztućce srebrny
Osiemnastoosobowy
platerowany, inne srebra, dro-
biażgi

Stylowe
świeczniki, zegary, kandelabry,
serwantki, komody, stoliki, wiele
innych okazjnie „Lamus”, ul.
Strzelecka 1. zdg 45 461

Futro
trzyćwierciowe, popielate w do-
brym stanie. Al. Marszałka Pi-
sudskiego 5, m. 6. zdg 45 363

Skład
bielizny damskiej i kapeluszy
damskich w Poznaniu od 26 lat
dobrze prosperujący sprzedam.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 45 324

Radjo
pieciolampowe, zmienny. Telefon-
ken trzyobwodowy sprzedam 190.
Rolna 50 a, m. 25. zdg 45 323

Skład
cukierków, owoc. z dwu pokoi.
mieszkaniami za 1 200.—, Zgłosze-
nia Wawrzyniaka 6. zdg 45 321

100
krzesel lokalowych stoły kanapy,
urządzenia składowe, gablotki. —
Dąbrowskiego 94. zdg 45 312

Restauracja
dobrze prosperująca, w centrum
Katowice zaraz do sprzedania. —
Zgłoszenia do „Kurjera”, Katowice
pod „5 000”. Pg 8792-71,140

Szal
turecki oryginalny. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 45 430

Skład
pierwszorzędny kolonialno - de-
likatesowy centrum miasta ruchli-
wej ulicy tanio sprzedam. Oferty
Kurjer Poznański zdg 45 428

Sprzedam
2 wózki dziecięce, duży i mały do-
brym stanie. Niegolewskich 5,
m. 10. zdg 45 435

Sypialnia
luksusowa orzechowa bardzo ele-
gantka tanio

Jadalnia
nowoczesna polerowana orzecho-
wa okazjnie

Gabinet
orzechowy kombinowany solidny
okazyjnie.

Sypialnia
brzożowa nowoczesna okazjnie.

Jadalnia
debową dobrze utrzymana wyją-
tkowo tanio. Poznański Dom Ko-
misowy, Dominikańska 3.
Pg 3749-49,202

Sprzedaż komisowa
mebli używanych
kompletnych pokoi — oddzielnych
mebli załatwia szybko — tanio —
sumiennie Poznański Dom Kom-
isowy, Dominikańska 3.
Pg 8750-40,201

Obrazy - Dewocjonalia
w wielkim wyborze bardzo ko-
zystnie poleca

Tomaszewska
Poznań, Półwiejska 84.
Pg 7975-46,88

Stoliki
marmurowe używane. Dąbrow-
skiego 41 — 5. zdg 45 512

Piec
kapielowy na węgiel. Mylna 10.
zdg 45 511

Skład
papieru sprzedam. Adres wskaże
Kurjer Poznański zdg 45 502

10. MAJATKI

Majatek
330 morg. 20 morg jeziora, zabu-
dowaniem, bez inwentarzy, cena
30,000, wpłaty 20,000

Majatek
1000 morg zabudowania, inwen-
tarze pierwszorzędne, wpłaty
120,000 przebieg 100,000 Ziemstwa

„Rekomendacja”
Poznań, Podgórna 6, tel. 43-76
zdg 45 553

Folwark
siedemsetmorgowy ziemi pszennej
kompletnie zagospodarowany —
dwór 14 pokoi, elektryczność,
siedemdziesiąt kilometrów Pozna-
nia sprzedam 80 000.— przebieg
90 000.— amortyzacji. Krzesiń-
ski, Piekary 8. zdg 45 315

Folwark
resztówka 420 morg bardzo tanio
sprzedam gotówka, ewentl. wy-
dzierżawie. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 45 432

11. KUPNA

„Occasion”
kupuje stara biżuterię, złoto,
srebro, brylanty, platynę, kwity
lombardowe. Fraszczewski, Al.
Marcinkowskiego 23. zdg 32 926

Meble
używane — wielkiego rodzaju
antyki
dywany kupuje Magazyn Mebli,
Podgórna 6, telefon 32-50.
zdg 42 072

Kupuje — sprzedaje
maszyn do szycia, piece westfal-
skie, meble inne rzeczy. Dom
Komisowy, Podgórna 2.
Pg 7435-42,92

Samochody
używane, opony, detki kupuje —
placi najwyższe ceny Autoskład,
Poznań, Dąbrowskiego 89, telefon
46-74. zdg 3161

Brylanty
srebro, złoto kupuje
Kruk
ul. 27 Grudnia 6. Ng 18 683

Samochód
kupię mniejszego typu, kryty —
może być do remontu za gotów-
kę. Oferty agencja Kurjera Po-
znańskiego, Pleszew. ng 21 491

Motor
ropowy lub benzynowy do 4 KM
kupię. Zgłoszenia agencja Kur-
jera Poznańskiego. Oborniki. —
Czarnkowska. ng 21 519

Gospodarstwo
mniejsza resztówka, dobre zabu-
dowania, inwentarz, dogodna ko-
munikacja kupię lub zadzierżawie
Dokładne warunki, bez pośred-
nictwa Kurjer Poznański
zdg 44 641

Motocykl
kupię. Opis, cena. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 44 914

Filatelista
kupi znaczki pocztowe, celem
skompletowania zbioru. Oferty
Kurjer Poznański zdg 44 920

Kupię
wózek dziecięcy kryty. Oferty
Kurjer Poznański zdg 44 863

2 perskie
pomoty kupię. Oferty Kurjer
Poznański zdg 44 868

Ciężarówkę
1 1/2 — 2 tonnową dobrym stanie
marki Chevrolet lub Ford kupię.
Oferty Agencja Kurjera Pozn.
Kepno. ng 21 525

Skład
kolonialny powiatowym mieście,
centrum, kupię. Oferty Kurjer
Poznański zdg 44 780

Piec węglowy
do łazienki i wanny emaliowa
używana w dobrym stanie kupię.
Oferty do Kurjera Pozn.
zdg 44 940

Kino
filmowe dziecięce. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 45 036

Akordion
kupię. Oferty Kurjer Poznański
zdg 44 968

Złom
stare płyty akumulatorewe każ-
dej ilości kupię. Szukała, Po-
znań. Ogrodowa 16. zdg 43 355-6

Złoto
stara biżuterię kupię. Chwił-
kowski, Nowa 8, Bazar.
zdg 45 300

Łóżko
metalowe, szafa, umywalnie kupię.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 45 407

Pióra wieczne
również zepsute kupuję. Woj-
ciech 28 — 5. zdg 45 191

Kupię
kamienie myśkie Francuzi
130-5 w dobrym stanie. W.
Schwark, Oborniki. ng 21 560

Kwity
lombardowe kupię. Józefa 9 — 2.
zdg 45 421

Wózek
dziecięcy biały kupię. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 45 881

Jedno
kona platforme do mleka kupię.
Oferty cena Kurjer Pozn.
zdg 45 414

Srebro
złoto, brylanty, kwity lombardo-
we, wszelkie starożytności kupię
„Lamus”, Strzelecka. zdg 45 462

12. DO WYNAJĘCIA

Pięć
pokoi, miesz. willa I piętro. —
Marynarska 5 od 15 grudnia.
zdg 43 806

Pokój
w willi od gospodarza, Chmielna
narożnik, ul. Szczepańska.
zdg 43 705

Sześciopokojowe
I. — II piętro również na biura.
Grunwaldzka 20 a. zdg 44 111

Dwu, trzypokojowe
mieszkania, łazienka bezpodatko-
we do wydzierżawienia. Admini-
stracja, Dąbrowskiego 14/16, tel.
60-16. zdg 43 918

Pięciopokojowe
Grunwaldzka 5. zdg 44 410

Trzypokojowe
słoneczne, parkiety komfortowe,
bezpodatkowe. Grunwaldzka. —
narożnik Rycerskiej. zdg 44 371

Dwa
pokoje kuchnia do wynajęcia. —
Jarochowskiego. Oferty Kurjer
Poznański zdg 43 917

2
pokoje kuchnia, światło elektr. —
zaraz gospodarz. Majchrzak —
Wilczak 6 — Szeląg.
zdg 44 400

4 pokojowe
komfortowe, bezpodatkowe, piece,
parkiet, balkonowy, zaraz lub
styczeń. Ks. Rogalińskiego 6.
zdg 44 519

Dwa
pokoje kuchnia, Dąbiec, Świer-
czewska 38 — 4. zdg 44 626

3
wygodami front III p. 75.— Fo-
cha 128. zdg 44 651

2
wygodami front I p. 65.— Fo-
cha 128. zdg 44 652

3 pokoje
komfortowe, niski parter, nowa
willa, przystanek tramwajowy.
Botanicka 4, m. 3. zdg 44 165

Pięciopokojowe
komfortowe, słoneczne, piece —
Grunwaldzka 19. zdg 44 906

Pięciopokojowe
centrum, zwrot renowacji. III
piętro, gospodarz. Ratajczaka 29
zdg 44 918

Do
wynajęcia od zaraz 4 pokojowe
mieszkanie III piętro. Matejki
nar. Spokoja. Oferty Kurjer
Poznański zdg 44 919

2 pokoje
przynależności od zaraz. Wiś-
niewski, Winogrody 136.
zdg 44 741

65.—
trzy pokoje kuchnia, łazienka —
wolne od podatku. Plac Zbawi-
ciela 4, Górczyn. zdg 44 858

Plac Wolności 6
ośmiopokojowe mieszkanie lub
dwa mniejsze, podzielone według
życzenia, wolne. Zgłoszenia w
biurze firmy Kalamajski.
zdg 44 899

Czteropokojowe
Lodowa 29, telefon 79-67.
zdg 44 788

Dwupokojowe
kuchnia, willa tanio. Dąbiec.
Aleja Czechosłowacka 14.
zdg 44 787

Czteropokojowe
komfortowe, przy Parku Wilson-
a, oddam częściowo meblami,
dzierżawa 75.— Oferty Kurjer
Poznański zdg 44 772

4 pokoje
komfortowe, ogrodem, garażem,
willi, przystanek tramwajowy.

1 pokój
od gospodarza wolne, czynsz zgó-
ry. Solacz, Mazowiecka 6.
zdg 44 372

Komfortowe
cztero- oraz trzypokojowe, sło-
neczne, parkiety, nowoczesnie
urządzone. Focha 125, gospodarz.
zdg 44 330

Sześciopokojowe
wysoki parter słoneczny, ciepłe
piece naprzeciwko Parku. Ma-
tejki 59, gospodarz, telefon 39-62
zdg 44 791

Dwa
i kuchnia wynajmie. Ostro-
bramska 27. zdg 44 794

3
komfortowe, słoneczne, okolica
Rynku Wileckiego. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 44 930

Czteropokojowe
komfortowe, wysoki parter, do
wynajęcia. Zupańskiego 16, m. 8
zdg 44 945

3
pokojowe komfortowe z ogrodem
może być garaż od 15. w nowej
willi do wynajęcia. Wiadomość
na miejscu u stróża. Gen. So-
wińskiego 22. zdg 44 805

Mieszkanie
trzypokojowe. Lodowa 32.
zdg 44 816

3
pokojowe mieszkanie z tarasem
komfortowe słoneczne i zdrowe
do wynajęcia. Winogrody 144.
zdg 44 819

Mieszkanie
5 pokoi komfort willi Mazowiec-
ka. Zgłoszenia Solacz, narożnik
Wolnyńskiej. Projektowana willa
Sawickich. zdg 44 846

Dwuosobowy
komfortowy, centralne zaraz. —
Matejki 50, m. 6. zdg 44 730

Jedno
zaraz. Solaczka 18. zdg 44 735

8 pokojowe mieszkanie
komfortowe słoneczne z obszer-
nymi przynależnościami nadające
się na biura i mieszkanie wolne
zaraz.

4-pokojowe
komfortowe dom ogrodowy, par-
ter wolne zaraz. — Zgłoszenia
Loga, Słowackiego 18, tel. 66-89.
Pg 7429-18,89

Pełnokomfortowe
3 pokojowe. II piętro. 15 grud-
nia. Kazimierza Jarochowskiego.
32 (Lazarz). zdg 45 023

Mieszkanie
3 pokoje kuchnia z wygodami
wynajmie zaraz. Ul. Pasieka 9,
za Cytadela. zdg 44 738/9

3
pokoje kuchnia i balkon. Stasz-
ca 6, I p. zdg 45 239-40

Pokój
z kuchnią 9 razy. Dąbiec, ul.
Krakowska. zdg 3 920/20a

Trzypokojowe
Czterypokojowe
Pięciopokojowe
Centrum

„Jur”
Piekary 26. zdg 45 129

Dwupokojowe
Jeżyce. Zgłoszenia Ratajczaka
11 a — 108. zdg 45 127

Trzypokojowe
czteropokojowe początek Jeżyce,
nowo wybudowane. Poznańska 41,
telefon 63-80. zdg 45 122

Frontowy
Chwałkowo 53/54 — 4.
zdg 44 338

Dwuosobowy
utrzymaniem 75.— Działalności
7 — 9. zdg 44 797

Działalności
9 — 5. 13 grudnia. zdg 44 804

Dwuosobowy
utrzymaniem, fortepianem. Ra-
taczaka 9 — 10. zdg 43 863

Działalności
9—6. zdg 45 022

Frontowe
dwa łącznie, osobno, umeblowa-
ne, próżne. Podgórną 6, m. 10.
zdg 45 016

Pokoje
umeblowane, wygodnie zaraz. —
Rzeczpospolita 3, m. 7.
zdg 44 981

Pokój
osobne wejście. Fotoekspres. —
Marcina 6. zdg 44 978

Inteligentnym
1—2 osobowy, łazienka, telefon.
Marcina 64 — 10. zdg 45 029

Dwuosobowy
komfort centrum utrzymaniem
Wrocławską 30 — 21 zdg 45 038

Próżny
duży, słoneczny, łazienka. Wielkie
Garbary 18 — 12. zdg 44 975

Niekrepujący
balkonowy, wygodami. Śniadec-
kich 30 — 6. zdg 44 974

Wolnica
3 — 3. zdg 45 248

Niekrepujący
Wierzbicice 31 — 6. zdg 45 237

Działalności
10 — 8. zdg 45 297

Czysty
pokój elektryczność. Pocztowa 14.
mieszkanie 2. zdg 45 113

Frontowy
słoneczny. Rybaki 10 — 10.
zdg 45 145

Pokoik
Kwiatowa 6, m. 10. zdg 45 107

Piłsudskiego
29 — 6. zdg 45 104

Solidnemu
panu Kantaka 1, m. 8.
zdg 45 098

Frontowe
dwa łącznie, osobno, umeblowa-
ne, próżne. Podgórną 6, m. 10.
zdg 45 016

Wielka
17 — 10. zdg 45 008

Składowa
12 — 29. zdg 45 006

Piekary
13b — 8. zdg 45 004

Przyjezdny
Półwiejska 30 — 7. zdg 45 081

Klatki
gabinet. Wrocławską 14 — 15.
zdg 45 076

Ładny
jedno-dwuosobowy. Kraszew-
skiego 5 — 5. zdg 45 073

Matejki
2 — 5. zdg 45 116

Pokoik
także przyjezdny. Kreta 4, II
prawy. zdg 45 422

Dwuosobowy
Kreta 7 — 8. zdg 45 357

Próżny
duży, łazienka. Kossaka 18 — 2
przy Wilsona. zdg 45 171

Ładny
Półwiejskiej 12 — 23 zdg 45 188

Frontowy
Augusta 2 — II parter.
zdg 45 245

1, 2, 3, 4
pokoje komfortowe nowy dom.
Niegolewskich 22 a. zdg 45 205

Dwuosobowy
Świętosławska 1, m. 7 (Jeżycka).
zdg 45 450

Inteligentowi
elegancki, telefon. Podgórną 4
— 4. zdg 45 445

Elegancki
Prusa 17 — 3. zdg 45 405

Jedno, dwuosobowy
utrzymaniem — bez łazienki. Al.
Marcinkowskiego 17, m. 6.
zdg 45 374

Frontowy
Działalności 6 — 10.
zdg 45 366

Elegancki
centralne, słoneczny Dom Re-
miesznicy. Fr. Ratajczaka 21, na-
różnik strony parku. II. p. m.
zdg 45 054

Frontowy
Marcina 15 — 6. zdg 45 053

Dwuosobowy
A klatki. Strzelecka 13 — 16.
zdg 45 048

Mily
utrzymaniem bez. Grudnia 5. 10.
zdg 45 130

Próżny
Anchenka razowa. Skarbowa 11.
zdg 45 204

Centrum
pokój utrzymaniem — bez zaraz.
Kreta 22, m. 8. zdg 45 179

Centrum
frontowy, wygodny. Mielżyńskie-
go 88 — 8. zdg 45 341

Klatki
Pierackiego 8 — 12. zdg 45 497

Pokój
Niegolewskich 14 m. 13.
zdg 45 437

Niekrepujący
tanio. Mostowa 15. 3.
zdg 45 443

Pokój
front klatki, elektryczność, św.
Wojciech 29 — 7. zdg 45 412

Centrum
większy, mniejszy lepszym dom.
Adres Kurjer Poznański
zdg 45 411

Centralne
Śniadeckich 32 a — 8. zdg 3919

Pokój
kuchnia w Starolece. Informa-
cje Piekary 25, m. 1. zdg 45 410

Aleje
Marcinkowskiego 26 m. 5. umeb-
lowany od 15. b. m. zdg 45 437

Próżny
osobie pracującej popołudniu.
Ratajczaka 14 — 23. zdg 45 436

Pokój
przejazdny. Łakowa 9 — 4.
zdg 45 485

Pokój
ładny fortepianem bez solidnego
stanowiska. Łakowa 9 — 4.
zdg 45 484

Frontowy
2 panów. Focha 43 — 6.
zdg 45 457

Focha
38 — 15. zdg 45 453

Focha
55 — 5 elektr. zdg 45 455

Ładny
Rzeczpospolitej 4, II. lewo.
zdg 45 467

Próżny
lepszy Wrocławską 19 — 3.
zdg 45 320

Młyńska
3 — 8 jedno, dwuosobowy, ładne.
utrzymaniem, centralne.
zdg 45 313

Skromny
niekrepujący, centralne. Dabrow-
skiego 23 — 7. zdg 45 303

Pokój
Skryta 9, m. 8. zdg 45 434

Mielżyńskiego
22 — 9, cena 20. zdg 45 436

Frontowy
elektryczność, Wielkie Garbary
48 — 10. zdg 37 284

Mielżyńskiego
22 — 11 (przy „Monopol”).
zdg 45 474

Pokój
Szwajcarska 24 — 1. zdg 45 465

Elegancki
słoneczny. Skarbowa 18 — 9.
zdg 45 527

Półwiejska
2 — 6 (utrzymaniem) także przy-
jezdny. zdg 45 523

Przyjezdny
tanio. Wodna 13 — 9.
zdg 45 522

Skarbowa
5 — 6, jedno-dwuosobowy zaraz.
zdg 45 514

16. SZUKA POKOJU

Próżnego
pokój poszukuje małżeństwo na
Łazarzu. Oferty do Kurjera Po-
znańskiego zdg 44 767

Studentka
czystego, ciepłego, jasnego, spo-
kojnego, elektryczności, łazien-
ka, obiady, pobliżu Uniwersy-
tetu do 30.— od 1. I. Oferty
Kurjer Poznański zdg 44 659

Małżeństwo
umeblowanego używaniem kuch-
ni od 15 grudnia najchętniej sa-
motnej. Jeżyce, podać cenę. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 44 720

Oficer
emerytowany poszukuje pokoju
cichego, śródmieście, pościel wła-
sna, najchętniej u samotnej oso-
by. Cenę zapłacić. Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 44 777

Niekrepujący
(klatka) miły pokój, poszukuje
centrum. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 44 976

Szukam
ładnego umeblowanego pokoju po-
bliżu Fredry, prąd miejski. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 45 285

Emerytka
próżnego, styczni. Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 45 101

Urzędniczka
z matką, bratem szukają 2 pokoi
umebloowanych — Łazarz, Jeżyce.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 45 115

Pokoju
umeblowanego przy małej rodzi-
nie, okolica parku Wilsona posu-
kuje młodzież emeryt. Oferty
Kurjer Poznański zdg 45 451

Pan
poszukuje pokój, śródmieściu do
25 zł, obiady. Oferty Kurjer
Poznański zdg 45 817

Bieliżniarka
szuka pokoju. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 45 496

Pokoju
próżnego poszukuje małżeństwo z
dzieckiem. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 45 494

Pokoju
taniego, punktualny, płacnik. Of-
erty Kurjer Poznański zdg 45 480

Urzędnik
poszukuje pokój, słoneczny, dobre
umeblowanie, słoneczny. Oferty
Kurjer Poznański zdg 45 416

Urzędnik
niekrepującego, podać cenę Ku-
rjer Poznański zdg 45 289

Niekrepujący
jeden dwa próżne lub częściowo
umeblowane, używaniem kuchni
zaraz dwie panie. Oferty Kurjer
Poznański zdg 45 362

Pokoju
próżnego podaniem ceny szuka
bezdolne małżeństwo. Oferty
Kurjer Poznański zdg 45 311

Ciepłego
od 8. I. 37. dzielnica pisarzy. —
Zgłoszenia zaraz Kurjer Poznań-
ski zdg 45 470

17. LOKALE

3 ubikacje
(20 do 50 m²) jasne i suche na
warsztat lub piwnice po p. Ty-
chanie do wynajęcia. Przemysła-
wa 27 (przy dworcu autobus-
wym). zdg 44 570

Składu
na pieczywo poszukuje. Oferty
Kurjer Poznański zdg 44 462

Skład
dwupokojowym mieszkaniem. —
Poznańska 35. zdg 44 136

Lokalu
parterowego, suterenu, posadzka
kamienia, woda, piec poszukuje
Oferty Kurjer Poznański
zdg 44 886

Zabudowania
fabryczne 1500 m² domem mie-
szkalnym do wydzierżawienia. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 44 897

Skład
z mieszkaniem, remizami i skle-
pami, nadający się na kolonialną,
żelazną, szkło, porcelanę itp.
wydzierżawi od 1. I. 1937 St. Fa-
browski, Ostrzeszów, ul. Piłsud-
skiego 18. zdg 44 326

Św.
Marcin 54, lokal handlowy pa-
rterowy 27 x 4 mtr w podwórzu
do wynajęcia, zawiadowca.
zdg 45 025

Składu
na drogerie na prowincji posu-
kuje. Oferty Kurjer Poznański
zdg 44 931/2

Ubikacje
warsztat (20 do 100 m²) z mie-
szkaniem do wynajęcia. Górna
Wilda 111, m. 1. zdg 45 408

Skład
dwa okna wystawowe
graniczący 3 pokojami, kuchnią,
ewentualnie 4 pokoje, przy naj-
ruchliwszej ulicy, okolica silnie
zaudniowana, od 1 stycznia 1937
do wynajęcia. G. Gocksch, Śmigiel.
ng 21 562

Skład
mieszkaniem i 2 pokoje kuchnia.
Rawicka 32, Górczyn.
zdg 45 399

Składu
próżnego mieszkaniem na pieczy-
wo lub kolonialną poszukuje.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 45 398

Garaż
centrum poszukuje. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 45 396

Lokal
handlowy Stary Rynek 10 (Ku-
rzanowa). zdg 45 241

Skład
nowoczesny, dwie wystawy Da-
browskiego 8, na konfekcje, bla-
waty, obuwie itp. wynajm. In-
formacje Fredry 12 kancelaria
adwokacka. zdg 43 859

Lokal
do wynajęcia, warsztat lub foto-
grafia. Dabrowskiego 53/55, re-
stauracja. zdg 45 306

Ubikacja
obszerna na warsztat, składnicę
wolna. Poznań, Piekary 18.
zdg 45 370

2
piwnice, ubikacje na biuro, garaż
i stajnia potrzebne. Zgłoszenia
pismem z podaniem adresu
dzierżawy do Kurjera Poznań-
skiego zdg 45 178

2
pokoje na biuro Wroniecka 6/5.
I. piętro centralne ogrzewanie do
wydzierżawienia. Zgłoszenia al-
ministracji. zdg 45 418

Lokal
handlowy 3 ubikacje śródmieście
Masztalarska 6 na hurtownię.
prawo, biura do wydzierża-
wienia. Zgłoszenia zawiadowca.
zdg 45 419

Ubikacje
warsztatowe przy Rynku Wiede-
kim do wynajęcia. Przemysła-
wa 1. zdg 45 462

18. DZIERŻAWY

Skład
nadający się na każdą branżę —
mieszkanie 2 pokojowe z kuchnią
przy rynku, miasto powiatowe —
natychmiast do wydzierżawienia.
Oferty Agencja Kurjera Pozn.
Wolsztyn, Rynek 4. ng 21 530

Restauracja
z salą lub bez do wydzierża-
wienia. Oferty Kurjer Poznański
zdg 44 870

Kiosk
próżny na kolonialną wydzierża-
wie gospodarz. Świerczewska 19
m. 1. zdg 44 512

Poszukuje
dzierżawy 10—15 morg na ogro-
dniczo. Oferty Kurjer Poznański
zdg 44 472

Rzeźnictwo
z zapędem motorowym na pro-
wincji wydzierżawie od zaraz. —
Zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego zdg 44 853

Skład
z mieszkaniem przy rynku w mie-
ście powiatowym, nad. każde
przedsiębiorstwo z pozwoleniem
właściciela do wynajęcia. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 45 346

Młyn
do 10 tonn przemiału, celem
dzierżawy poszukuje. Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 45 348

Kolonialną
delikatesowy, ładnym mieszka-
niem narożnik, dzienna kasa 200.
odstąpię z towarami. Chojnacki,
Wielkie Garbary 48. zdg 45 361

Piekarnię
składem i mieszkaniem, ul. Ma-
leckiego 12 wydzierżawi gos-
darz. zdg 45 314

Wydzierżawie
domostwo elektryczności, dwu-
morgowym ogrodem Zabikowie.
Właściciel, Poznań, Wolsztynska
nr 13. zdg 45 526

21. LICYTACJE

Perskie
dywany 4, bielskie 3, maszynowe
kilimy z likwidacji sprzedaje Lo-
kal Licytacji. Stary Rynek 46/47.
Pg 8 782-49.203

22. ZGUBY

Zgubiony
indeks Tatjana Piotrowy pro-
szę odnieść za wynagrodzeniem
Wally Leszczyńskiego 6, do por-
tiera lub pokój 319. zdg 44 832

Piesek
biały, długowłosy, czarna plama
przy ogonie, (ostrowlosy fokster-
rier) zaginął. Za wynagrodze-
niem Siemiradzkiego 3 a, m. 4.
telefon 71-08. zdg 44 843/4

Weksel
wystawiony przez Marię Kuźel.
Kazimierz, pow. Oborniki na Zo-
fie Piotrowską w Poznaniu za
500 zł. unieważniam. Maria Ku-
zel. ng 21 556

Aparat
fotograficzny zainicjowany Maksi-
mara 60.976, obiektyw Zeissa
118/48. Znalazcy 50.— zł nagro-
dy. Półwiejska 6, Pietrzak.
zdg 45 489

Terrier
rasowy, długowłosy, biały, uszy
brazowe przybłąkał się. Adres
Kurjer Poznański zdg 45 521

23. ROZMAITE

Nowość
opatentowany przyrząd wzmac-
nia siłę pociągającą. Cena
10 zł. Informacje „Postens”. To-
ruń, Krasiniego 100. Na od-
powiedź znaczek. zdg 30 583

Masaże
Ludwig, Różana 14 — 4.
zdg 42 894

Karty do gry
hurtownie ceny fabryczne. Fajki
wszelkie przybory do palenia. —
Dybiński, hurtownia. Poznań, ul.
Wrocławską 1. dg 3515

Reparacja lalek
wszelkiego rodzaju fachowo —
tanio. Kretschmer, św. Marcina 1.
ng 19 621

Kupujemy
znaczniki obiegowej koresponden-
cji. Wyjaśnienia bezpłatnie. —
Witkowski, Poznań, Marcin-
kowskiego 7. ng 20 166

Filatelisci
cenniki, prospekty znaczków, al-
bumów, przybory, bezpłatnie.
Zakup znaczków, zbiorów. Jan
Witkowski, Poznań, Marcinko-
wskiego 7. ng 20 167

Jasnovidz
Dziami, założyciel, były dyrektor
Instytutu „Poradnia życia” w
Berlinie, wyjaśni każdemu jak
osiągnąć zadowolenie we wszyst-
kich kierunkach, jak: miłości,
loterii — kradzieży — spadków.
zakopanych skarbów. Nadesłaj
datę urodzenia, 1 złoty na portło.
Jasnovidz Dziami, Kraków Wie-
łopolie 3. ng 21 264

Wróży
chiromantka zdumiewająco. Pie-
kary 6 — 2. zdg 44 618

Obuwie
na miarę, reparacje wykonuje
Fr. Sobieralski, Grobla 4.
zdg 44 907

Akuszerka
Poznań, Szamarzewskiego 14.
Jeżyce
przyjmuje panie, udziela porad
zdg 41 226, 51

Dziecko
zdrowe 8 miesięcy oddam za wła-
sne. Oferty Kurjer Poznański
zdg 44 740

Akuszerka
Kowalewska, Łakowa 14, 5 mi-
nut od Świętokrzyskiego, paniom
wszelką pomoc, porady.
zdg 44 865

Haft
angielski wykonywam, Focha 27
m. 7. zdg 44 895

Przyjdź!
Znam Twoją przyszłość! Pił-
sudskiego 5 — 8. wróżka.
zdg 43 335

Beztroski
egzystencja stworzy sobie kto
uruchomi bezkonkurencyjną wy-
twórnice ekstraktów zaszczepionych
bardzo pożądanymi. Zgłoszenia
Kłobe, Poznań, Fredry 3, m. 10
parter. zdg 44 789

Chiromantka
grafolog - fizjognomistka
Jakubowska
zdumiewająco przepowiada prze-
szłość, teraźniejszość, przyszłość.
loterie, Ratajczaka 15 — 10. Pa-
saż Apollo. zdg 44 936

Gorsety
Biustonosze
poleca
Pracownia
Gorsetów
„Wanda”
Leontyna Sychow-
ska, Ratajczaka 27.
zdg 45 206

Kapelusze
najmodniejsi już od 1 zł fasonuje,
odświeża tylko Hain, Sapieżyński
1, podwórze. zdg 45 153/6

Krawaty
czyszczy odnawia Hain, Sapieżyński
1, Focha 28, Szamarzewskiego 1.
zdg 45 153/4

Lalki
reperuje najtaniej Hain, Sapie-
żyński 1, Focha 28, Szamarzew-
skiego 1. zdg 45 151/2

Prężenie
firan terminowo — najtaniej —
Hain, Sapieżyński 1, Focha 28,
Szamarzewskiego 1. Gasiorow-
skich 12. zdg 45 149/50

Akuszerka
Poznań, Strzelecka 2
przy Świętokrzyskim
przyjmuje, udziela porady, pomo-
cy położniczej. dg 3301-2

Znana
Adarelli przepowiada
z kart
Braminów - ręki
Przyjmuje również niedziele.
Podgórną 13, mieszkanie 10.
zdg 45 063

Jeżeli
Portret
jako prezent gwiazdkowy. Gar-
ba Fotoexpress Majewski, św. Mar-
cin 6. zdg 45 020

Tapicer
poleca się tanio. Jackowskiego
17, Welman. zdg 45 027

Najtaniej
ogrzewają
piece
kafłowe — kotły
stawiane lub
naprawiane przez
firmę L.

Maciejewski
mistrz budowy
pieców

Kilińskiego
15, telefon 46-23.
zdg 43 628

Zegarmistrz
wykonuje wszelkie reparacje
szybko, fachowo, tanio. Henryk
Siedziński, Poznań, Małe Garb-
ary 5, parter. zdg 34 335/6

Chiromant
Zeldin, przyjmuje. św. Józefa
9a, mieszkanie 8. zdg 45 015

Portrety gratis
daje na gwiazdke przy każdym
zdjęciu. Markiewicz, 27 Grudnia
nr. 5. zdg 45 269

Akuszerka
Grobla 29 a udziela porady, po-
mocy. zdg 45 271

Kuśnierka
przerabia futra poza domem. —
Marcin 62 — 6. zdg 44 983

Kuśnierka
przerabia — rezeruje futra tanio.
St. Rynek 89 — 1. zdg 45 329

Chiromantka
przepowiada przeszłość, przy-
szłość, Kraszewskiego 1 — 13.
zdg 45 307

Przepisuje
maszyną najtaniej. Pocztowa 15.
zdg 45 501

24. NAUKA

Kursy Handlowe
Preissa
Skarbowa 11 — Nowy kurs
4 stycznia.
zdg 44 159

Magister filozofji
specjalistka francuskiego, nie-
mieckiego, przyjmuje posadę na-
uczycielki domowej, przygotowuje
powszechną do II gimnazjalnej
właśnie, bardzo dobre świadec-
twa, dwuletnia praktyka 50 — zł
Zgłoszenia pod „S. 1164”. Biuro
Ogłoszeń, Bydgoszcz, Dworcowa
nr 21 538 4.

Niemieckiego
lekcyj i konwersacji udziela aka-
demik niemiecki. Oferty Kurjer
Poznański zdg 44 854

Za
pokój lub obiady udzieli lekcyj
francuskiego student francuski.
Zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego zdg 44 887

Książkowości
stenografii, korespond. polsk. —
niemieckiej udziela Kromczyńska
Ogrodowa 16, m. 5. zdg 44 889

Szkoła Tańców
Szczyrkówny
Pocztowa 23. zdg 44 784

Szkoła Tańców
Baletmistrza Szczurka
Podgórną 6. zdg 44 702

Stenografji
pisanie maszyną, księgowości.
Strzelecka 33. zdg 44 890

Francuzka
poszukuje od Nowego Roku poko-
ju z utrzymaniem, wzajemian lek-
cji. Wład niemiecki. Oferty
Kurjer Poznański zdg 44 820

Kursy kroju, szycia
dzienne, południowe i wieczorne,
przyjmuje, warunki najkorzyst-
niejsze. Klawierowa, Poznań —
Marji Magdaleny 1, m. 7.
dg 3163-4

Kursy Handlowe
Skrzypczak, Plac Wolności 2. —
Nowy kurs 4 stycznia.
zdg 44 578

Kursy
Handlowe
Sawickiego
Dypl. W. S. H. Kantaka 7, te-
lefon 49-68. Kurs 4 stycznia.
dg 3908

Szkoła tańców
Średzińskiego
kurs początkujący 7 grudnia —
Strzelecka 3. zdg 45 102

Korepetytor
dobry matematyk od zaraz. Zgo-
szenia Kurjer Pozn. zdg 45 117

Szkoła tańców
Szorskiego
Pierackiego 12, tel. 38 08.
zdg 45 139

Niemieckiego
łatwa skuteczna metoda udziela
magister. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 45 274

Tańców
modnych Wituszkowskiej, Pierac-
kiego 19. Pg 871-58,206

Tanie
zbiorowe, indywidualne kursy sa-
mochodowe. „Warsam” Jeży-
cka 52. zdg 45 532

25. MUZYKA

Pianina
fortepian now-
y używany
najkorzystniej u
Drygasa
Trzeciego Maja
4. Naprawy —
Strojnia. zdg 44 621

Saksofony
niklowane, posrebrzane acorde-
ny i inne instrumenty tanio. —
St. Pelezyński, 27 Grudnia nr. 1
dg 3880

Muzyki
(fortepian) udziela b. prof. szko-
ły muzycznej dzieciom, dorosłym.
Niezmąconym ustępstwem. Fre-
dry 3, m. 8. zdg 44 407

Lekcje
gry fortepianowej, gruntownie,
tanio, Bukowska 23 — 8.
zdg 45 002

Ewa
W blasku słońca — Ada — Ko-
londy na fortepian — chóry po-
leca A. Cybulski, Marcina 9.
ng 21 567

Saksofon
es alt nowy na sprzedaż. Pod-
górną 3, m. 12. zdg 45 452

26. SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla posu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych.

a) Służba domowa

Panienska
do dzieci skromna religijna, zna-
jąca robotki, pomoże w gospo-
darstwie domowym, przyjmie po-
sadę od 15. 12. lub później z u-
trzymaniem. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 44 141

Pani
z towarzystwa, milej powierze-
ności zajmie się domem,
gospodarstwem, gdzie brak reki
kobiecej, do jednej dwójka osób
na przychodnie. Referencje ro-
ważne. Warunki skromne. Oferty
Kurjer Poznański zdg 44 746

Młodsza
osoba poszukuje posady najche-
tniej do samotnych. Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 44 743

Dziewczyna
z gotowaniem szuka posady. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 44 860

Posade
ekspedjentki - kucharki - kraw-
cowej lub gospodyni szukam od
1 stycznia 37, dobre świadectwa
Zgłoszenia: Agencja Kurjera
Poznańskiego, Wolsztyn, Rynek
zdg 41 226, 51

Powstanie Wielkopolskie

z roku 1918/19

na 12 kolorowych pocztówkach

według obrazów artysty malarza Prauzińskiego. Cena za komplet zł 1,50 Odsprzedażcom udzielamy rabat. Do nabycia w

Drukarni Polskiej Sp. Akc.
Poznań, św. Marcin 70

zg 756/7

b) Inni

Urządnic gosp.

z kaucją lat 35, z rodziny włościańskiej, 15-letnia praktyka w intensywnych majatkach na Kujawach, poszukuje posady, znanego od 1. 1. lub później. Łaskawe zgłoszenia L. Łuczak, Jacek, pow. Inowrocław. zg 42 901

Technik - dentysta

bardzo dzielny w technice oraz w operatywie poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zg 43 653

Dyplomowana absolwentka

W. S. H. stenografująca, pisząca biegle na maszynie, przyjmie posadę, praktykę poważnym przedsiębiorstwie. Oferty Kurjer Poznański zg 43 736

B. urzędnicza

przyjme posadę wychowawczyni, lektorki, towarzyski, znajomość francuskiego ewentl. za pokój i utrzymanie. „Solidna”. Biuro Pietraszka, Warszawa, Marszałkowska 115. ng 21 198

Fryzjerka

szuka posady od zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zg 44 657

Ekspedjentka

do składu cukierków lub brzozy delikatowej, dzielna, uczciwa, dobre referencje, przyjmie posadę od zaraz lub 1. 1. 37. Kaucja bankowa. Łask. oferty Kurjer Poznański zg 44 142

300,—

wplywowemu za wyrobienie posady. Oferty Kurjer Poznański zg 44 915

1 000—2 000

kaucji złoże za posadę woźnego inkasenta, magazyniera w poważnej firmie lub przyjmie w dzierżawę szałnię, większym lokalu. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zg 44 762

Ekspedjentka

branży piekarsko - cukierkowej poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zg 44 747

Piekarz

cukernik samodzielny poszukuje posady od zaraz lub później. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zg 44 742

Kupiec

branży spożywczej - prima referencje poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zg 44 723

Książkowy

rutynowany poszukuje posady godzinowo. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 44 879

Młynarz

kawaler, lat 23, siedem lat praktyki poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zg 44 885

Korespondentka

polsko - niemiecka biegle stenografująca poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zg 44 102

Buchalterka, bilansistka

(zamiejscowa) zdolna, fachowa siła, dobra organizatorka szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zg 43 913

Bufetowa

obsługa poszukuje po ady. Oferty Kurjer Poznański zg 45 210

Panienska

lat 15, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zg 44 689

Posługi

szukam. Oferty Kurjer Poznański zg 44 835

Poszukuje

posługi. Oferty Kurjer Poznański zg 44 842

Kobieta

uczciwa czysto pierze, szuka prania. Oferty Kurjer Poznański zg 43 807-8

Gospoia

inteligentna, sympatyczna, poszukuje posady do lepszego domu. — Zgłoszenia. Kurjer Poznański, Gniezno 734. ng 21 409

Szukam

posługi na przedpołudnie i popołudnie. Oferty Kurjer Poznański zg 45 169

Dziewczyna

posiadająca trzy lata szkoły gospodarczej zna dobra kuchnia poszukuje posady w kulturalnym domu. Oferty Kurjer Poznański zg 45 162

Gospodyni

lucharka w średnim wieku poszukuje posady u samotnej osoby od zaraz lub od 15. Oferty Kurjer Poznański zg 45 392

Nauczycielka

Wielkopolska, doskonałe referencje, konwersacja francuska, niemiecka, angielska muzyka. — prawo nauczania poszukuje od 1. 1. 37. posady. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański zg 3915

Księgowy-bilansista

szuka posady stałej lub dorywczej jako samodzielny lub pomocnik buchaltera. Oferty Kurjer Poznański zg 45 226

Służący

lokaj, lat 32, żonaty, żona krawcowa, poszukuje posady woźnego, portierstwa, złoży kaucji 1 000,—. Oferty Kurjer Pozn. zg 45 397

Krawcowa

rutynowana szuka posady poza dom. Oferty Kurjer Poznański zg 45 385

Magistra farm.

z krótką praktyką szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zg 45 359

Biurowa

lat 23, z dokładną znajomością księgowości, kasy, maszyny oraz wszelkich prac biurowych poszukuje posady w przedsiębiorstwie handlowym lub biurze prywatnym. Oferty Kurjer Poznański zg 45 477

Krawcowa

pierwszorzedna, płaszcz, suknie poza domem 2.— dziennie szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zg 45 493

Inwalida

wojenny, powstaniec, z ukończonym dwuletnim kursem handlowym szuka pracy. Zgłoszenia uprasza Związek Inwalidów Wojennych R. P. Kolo Poznań, ul. Kozia 8, telefon 29-94. zg 44 749/50

Córka

wdowy wojennej lat 18, maszynistka - biuralistka szuka posady miejscowości obojetna. Łaskawe zgłoszenia uprasza Związek Inwalidów Wojennych R. P. Kolo Poznań, ul. Kozia 8, telefon 29-94. zg 44 751/2

Nauczycielka

języki, muzyka przygotowuje — powszechnie, gimnazjalne lub biurowe, szkoły, złoży kaucję. — Zgłoszenia Kurjer Poznański p 4180

Poszukuje

posady w charakterze inkasenta, woźnego, portiera itp. Władam językiem niemieckim, francuskim. Gwarancja bankowa. — Oferty Kurjer Poznański zg 45 067

„Manipulant“

brakarz kopalniaków, słupów telegraficznych, dobrze obeznan z czynnościami branży drzewnej, dobru poleceńiami, prosi o jakiegokolwiek zatrudnienie. Kiedrowicz, Widzim Stary. — powiat Wolsztyn. zg 44 998

Mistrz fryzjerski

z kartą rzemieśln. lat 29, dobrej prezencji, szuka odwołanej posady od 1. 1. 1937 r. miejscowości obojetna. Oferty Kurjer Poznański zg 45 023

Drogerzysta

lat 24, pracował drogerji, aptece wojskowej poszukuje posady. Zgłoszenia agentura Kurjera Poznańskiego. Krobia. ng 21 534

Ekspedjentka

z branży kolonjalnej, z długoletnią praktyką poszukuje posady od stycznia 1937. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 44 471

Technik dentystyczny

lat 24, dzielny, dobre świadectwa i polecenia poszukuje posady od 1. 1. 37. Oferty Kurjer Poznański zg 44 674

Kupiec

kolonialno-spożywczy 10 lat praktyki w tem 5 lat stanowisku kierownika poszukuje samodzielnej posady. Kaucja 1000 zł. Oferty Kurjer Pozn. zg 44 317

Magazynier

branży elektrotechnicznej i radiowej szuka posady ewentl. z kaucją. Oferty Kurjer Poznański zg 44 715/6

Panienska

znająca ekspedycje w składzie towarów krodziej i szycie szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zg 45 330

Ogrodnik

lat 32, poszukuje posady jako stróż przy willec obeznan z doświadczeniem w swym zawodzie. Oferty prosi do Kurjera Poznańskiego zg 44 806

27. WOLNE MIEJSCA

1 000 móg

młyn wodny, nowoczesny, potrzebny urzędnik, gotówka 14 000. Oferty Kurjer Poznański zg 43 800

Ogrodniczka

kwalifikowana — wazynictwo inspeka potrzebna od stycznia Oferty nadsyłać Chwałkowo p. Krobia. zg 43 221

20,—

złoty dziennie zarobi każdy. — „Pomoc”. Lwów 15. Cerkiewna 18. ng 21 262

Uczeń

potrzebny od zaraz. Zgłoszenia Drogerja Pomorska, Tczew. zg 3392

Bufetowa

obsługa gości, która w restauracji już pracowała. Świadectwa, fotografia pożądana. Hotel Bristol, Leszno. ng 21 341

Uczennica

do krawieczyny na rok. Kankada 1. a. 1. zg 44 694

Książkowa

młodsza. Wymagane: pisanie na maszynie, ładny charakter pisma, lewność w liczeniu, język polski, niemiecki. Zgłoszenia „Par”. Al. Marcinkowskiego pod „49/78”. Pg 8692-49/78

Bufetowa

starsza z prowincji potrzebna. Restauracja kolejowa, Jarocin. ng 21 515

Poszukujemy

poważnych przedstawicieli na smoczki, balony i inne wyroby gumowe. Oferty do Biura Pietraszka, Warszawa, Marszałkowska 115 sub „Zysk”. ng 21 200

Akwizytorów

(ek) ze sfer inteligencji o dobrej prezencji do ratulnej sprzedaży poważnych dzieł poszukuje na dobrych warunkach. Księgarnia Wydawnicza Trzaska, Evert i Michalski Sp. Akc. w Warszawie, Gmach Hotelu Europejskiego. ng 21 541

Służąca

lepsza, samodzielnie gotowanie potrzebna, Kanałowa 9, fabryka. zg 44 755

Uczennice

do haftu potrzebne. Oferty Kurjer Poznański zg 44 871

Posługaczka

z praniem 3 razy tygodniowo. — Dąbrowskiego 15. m. 4. zg 45 424

Potrzebny

rzadca rolny od pierwszego lutego 1937, energiczny, z praktyką, średnim wykształceniem. — Zgłoszenia: Kościelec, poczta Rudniki - Rędziny, Wereszczyńska. ng 21 537

Ekspedjentka

uczciwa (wypomóżka) do składu cukierków. Podać wynagrodzenie. Oferty Kurjer Poznański zg 44 771

Kwaciarka

siła pierwszorzedna. Ul. Dąbrowskiego 12. zg 44 699

Służąca

czysta praniem potrzebna. Wojciecha 24, m. 8. zg 44 900

MAJĄTEK

465 mórg położony w Śmiglu w całości lub mniejszych parcelach na sprzedaż. Bank Ludowy Śmigiel. ng 21 563

Aptekarza

magistra lub prowizora na samodzielne, kierownicze stanowisko w małym miasteczku kowej aptece poszukuje się mała kaucja i znajomość niemieckiego pożądana. Oferty do Kurjera Pozn. zg 3839.

Do mniejszych mieszkań
higieniczne ogrzewanie centralne-wodne jedynie małym kotłem „NORMA”
o ładnej solidnej budowie,
bardzo prostej obsłudze
i niewysokiej cenie.

Koszty utrzymania niższe, jak u zwykłych pieców.

HÖNTSCH i S-KA Sp. z o. o.

Odlewania kotłów ogrzewalnych

Poznań — Rataje VI.

Przedstawiciel na województwa poznańskie i łódzkie

B. Strzałkowski, Poznań, Ostrówek 10/11

Leśnik

nie żonaty potrzebny. Oferty życiorys złączyć Kurjer Poznański zg 44 003

Posługaczka

za mieszkanie. Patr. Jackowskiego 31 — 2. zg 44 376

Piekarz

cukiernik, może wstąpić jako wspólnik z gotówką pierwszeństwo — do przejęcia piekarni. — Oferty do Kurjera Pozn. zg 44 927

Posługa

Prusa 2 — 7. zg 44 943

Pokojuwa

inteligentna ze świadectwami potrzebna zaraz. Zgłoszenia pisemne wymienieniem świadectw do Kurjera Poznańskiego zg 44 727

Posługaczka

młoda, przedpołudnie, świadectwa. Rzepeckiego 55, pierwsze piętro. zg 44 979

Dziewczyna

czysta, silna do wszystkiego poszukuje. ul. Działyskich 8, m. 6. zg 45 134

Stała

posadę otrzyma samotna pani, pan za pożyczkę 1 000 zł. Gwarancja. Oferty Kurjer Poznański zg 45 143

Zastępcy

poszukiwani na teren poznański pomorski przez fabrykę watełny. Zgłoszenia pod adresem: Bielsko, skrytka pocztowa 279. ng 21 523

Potrzebny

dozorca do domu czynszowego, kaucja pożądana, znaczek na odpowiedź. Oferty Kurjer Poznański, Gdynia. ng 21 878

Na wyjazd zagranicę

poszukuje służącej do wszystkiego z samodzielnym gotowaniem do lat 35. Zgłoszenia z długoletnimi świadectwami między 16—17. Jackowskiego 41, m. 4. zg 45 386

Praktyczne podarki gwiazdkowe

w wielkim wyborze po znanych niskich cenach poleca

Stanisław SCHULZ

Magazyn artykułów krótkich

i galanterijnych

Poznań, Stary Rynek 80/82

Pg 8753-49,95

Dziewczyna

dobrem gotowaniem potrzebna. Kolna 43, Kasyno Oficerskie Sapierów. zg 44 973

Uczeń

ślusarski. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 45 406

Posługaczka

zastępstwo chorej ul. Łąkowa 20 m. 6. zg 45 105

Dentysta

uprawniony do prowadzenia dobrej prosperującego gabinetu Poznań ewentl. wydzierżawie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zg 44 732

Młodsza

dziewczyna gotowaniem 15-letnia, uczciwa, czysta. Wskaże Kurjer Poznański zg 45 384

Chłopak

uczony cośkolwiek zegarmistrzstwa. Pukałki, Marcin 22. zg 45 360

Dziewczyna

do wszystkiego gotowaniem. — Zgłośić Grobla 4. zg 45 209

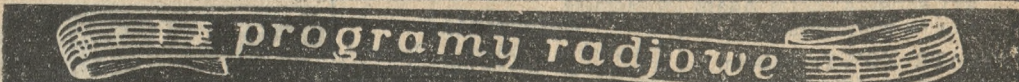
Uczeń

młynarski z dobrej rodziny zaraz potrzebny. Młyn Parowy, Krzyżownik. Poznań 15. zg 45 045

Kto mało ogłasza

w okresie gwiazdkowym

nie może liczyć na wielki obrót

OGÓLNOPOLSKIE

Poniedziałek, 7 grudnia.

6.30 audycja poranna; 6.53 gimnastyka; 11.30 audycja dla szkół (dla dzieci starszych): a) Z piekarni książek: „Bolesław Prus” — w opracowaniu Janiny Kulczyckiej; b) muzyka — płyty: 11.57 sygnał czasu; 12.03 koncert: zespół Pawła Ryńskiego; 12.40 dziennik południowy; 12.50 „Nie przeciążajmy dzieci pracą” — pogadanka Zofii Charszewskiej; 15.00 wiadomości gospodarcze; 15.15 programy lokalne; 16.15 „Skrzynka jezykowa”; 16.30 piosenki w wykonaniu chóru Wiehlera oraz Jan Zwiński i Władysław Szpilman (2 fortepiany); 17.00 „Ks. Fabian Birkowski — znakomity kaznodzieja” (w 300 na rocznicę zgonu) — odczyt Stefana Mekarskiego (ze Lwowa); 17.15 koncert kameralny; 17.50 „Niedzielnie w Polsce” — pogadanka, wygl. Jerzy Dylewski; 18.00 pogadanka aktualna; 18.10 „Bilans sezonu piłkarskiego w Polsce” — pogadanka wygl. red. A. Obrubański (z Krakowa); 18.20 programy lokalne; 18.50 „Hodowla owiec — konieczność gospodarcza” — pogadanka wygl. Stanisław Siennicki, gospodarza: Białostockiego (Łódź nadaje aud. lokalną); 19.00 audycja żołnierska: „Dzień pracy polskiego żołnierza” — mira Stanisława Chadyby (z Wilna). Słowo wstępne kpt. Jerzego Ciepłowski (z W-wy); 19.30 koncert muzyki lekkiej w wykonaniu malej orkiestry; 20.45 dziennik wieczorny; 20.55 pogadanka aktualna; 21.00 „Artystyczna dynastia” (Wieczór literacki poświęcony twórczości Juliusza Wojciecha Zofii Marii i Magdaleny Kossaków w opracowaniu Aleksandra Piskora; 21.30 wiecór Schuberta, Wykonawca: Zbigniew Dzwonicki — fortepian; 22.00 koncert symfoniczny (transm. do Gdańska). Wykonawcy: orkiestra

symfoniczna P. R. pod dyr. Ernesta Kallicka.

WARSZAWA

Poniedziałek, 7 grudnia.

Warszawa — 15.15 fragmenty z oper Donizettiego (płyty); 15.55 „Wszystkiego po trochu” — audycja dla dzieci. Przy mikrofonie Wanda Tatarkiewicz-Malkowska i Henryk Ładosz; 18.20 koncert reklamowy; 18.45 program na jutro; 23.00 muzyka taneczna (płyty).

POZNAŃ

Hasło świąteczne:

POLSKI WERMUT

= WINA — MIODY — SOKI =

Z WŁASNEJ WYTWÓRNI

ng 214 11-12

B. KASPROWICZ Z GNIEZNA

Sprzedaż butelkowa w Poznaniu, ulica Bron. Pierackiego 10 — Telefon 24-27

Radionaprawa, przeróbka najtaniej i
dawnia akumulatorów Marian
Spychała, Aleje Marcinkowskie-
go 19, telefon 18-98. zdg 44 812**„Wieprzobicie“**dzisiaj w „Patryku”,
Franciszkańska. zdg 44 660**Bezpłatnie**demonstruje w mieszkaniu radio-
odbiorniki różnych fabrykatów.
sprzedaż na

15 rat

RadioekspertaPoznań, Śniadeckich 1, tel. 64-44.
pierwsze piętro. Na wpłatę przy-
muje pożyczki państwowe. Wy-
mieniam stare odbiorniki na no-
woczesne. Własne radiolaborato-
rium. zdg 45 464**Emulsja „Erbe“**z tranu norweskiego
zawierającego 500 jedn. Witamin A
i 250 „Witamin D“**R. Barcikowski S. A. Poznań**

Milo — wesoło spędzisz wieczór

„Savoy“ — Szewska 9

Koncert. zdg 45 061

Franciszka Gaal.

„Katarzynka“

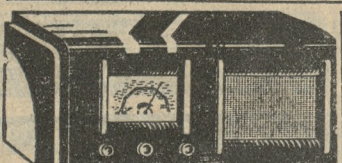
Kino Wilsona. zdg 45 284

Radjo odbiornikinajważniejszych fabryk, wszel-
kich typów, długoterminowe
spłaty, gotówka taniej**sprzet radiowy**wielkim wyborze stale na skła-
dzie**Kazimierz Matuszak,**Poznań, Pierackiego 16, telefon
30-67. Pokaz aparatów bez obo-
wiązku kupna. ng 17 809**Radjo - odbiorniki**na prąd zmienny z 150 — czysty
dobry odbiór, baterie anodowe,
głośniki do detektora, akumu-
latory, żarówki, termosy poleca
firma„Żarówka“, Poznań,
Al. Marcinkowskiego 16,
telefon 54-91, narożnik św. Mar-
cyna.**Warsztat reparacyjny.**
Fachowo ładujemy i naprawia-
my akumulatory. dg 35012**„Kapelusz“**
modnie przeprasowany odwie-
żony, zastąpi nowy. Tanią kapo-
lusz na składzie. Wytwórnia ka-
peluszy męskich, damskich. 27-go
Grudnia 2, Łódź. zdg 44 432**Posady kasjerki**kaucja 600,— do K. K. O. stała
posada potrzebna. Oferty Ku-
rjer Poznański podaniem warun-
ków zdg 44 977**Ekspedjentka**branży obowiązkowa. Stary
Rynek 93. zdg 45 238**Chłopiec**potrzebny. Krawczyk, Grobla 7.
zdg 45 472**Uczeń**z niem. do składu kolonialnego
zaraz potrzebny. Zgłoszenia pod
zdg 45 466 do Kurjera Poznań-
skiego.**Posadę**łatwiej otrzymasz, posiadając dy-
plom szoferski. Kursy „Warsam”.
Języczna 52. zdg 45 529Chętnie dzisiaj czekamy, bo nareszcie pozbedziemy
się wszelkiego rodzaju robactwa. Nasza pani
kupi mydło Styx marki Universum.**Dziewczyna**do prac domowych i dzieci po-
trzebna — Debiec, Czeresniowa 5.
zdg 45 525**Służąca**do wszystkiego potrzebna. Adres
wskazuje Kurjer Pozn. zdg 45 499**29. ROZRYWKA****„Wesoła wdówka“**
Najwspanialsza operetka — roz-
śmieszający humor.
Kinoteatr „Sfinks“
zdg 44 480**Zawiadomienie**Po całkowitem przejęciu przed-
siębiorstwa „Klub gier Towarzy-
skich” przy ul. Podgórznej 10 —
otworzyłem lokal na nowych za-
sadach klubowych dnia 5. 12. 1936
o godzinie 10 rano. Bridge —
szachy — domino — bilardy au-
tomatyczne i francuskie itp. Fa-
chowe siły dają gwarancję spo-
kojnego i urozmaiconego spędze-
nia czasu.**Bufet!**Proszę o poparcie, podaje po-
wyższe do łaskawej wiadomości
Teodor**Majewski,**

gospodarz. zdg 44 496

POUFNE!Przy ul. Nowej skład nowy z no-
wymi niskimi cenami, wszystko
to — oraz ładne okna wysta-
we zachęcają do kupna. Panie
i Panowie znajdą praktyczne
podarki gwiazdkowe w tymnajwykwintniejszym magazynie
Fabryka Bielizny-Domu Płócien**J. SCHUBERT**

Oddział ulica Nowa 10.

GramofonyPłyty
najnowsze przeboje — najtaniej.
Szewska 20. zdg 45 292Katalogi ilustrowane wysyła be-
zplatnie na Modele 1937 r.
Hurtownia - Wytwórnia
Radioświat
Poznań, Fr. Ratajczaka 10. Na
raty. ng 20 66612 złotych
miesięcznie
wystarczy na nas
radio-
aparatuNa wpłatę wystarczy już zł
15,—
lub Pożyczka Państwowa. Bate-
ryjne odbiorniki najtaniej. Wy-
miana aparatów.**Radiomechanika**
Poznań, św. Marcin 27 w podwo-
rze, prawo, telefon 12-38
Pg 8697-58,191**MEBLE solidne - piękne - tanie****W. NOWAKOWSKI i SYNOWIE**Wystawa: Kantaka 1. Fabr. i Magaz. Górna Wilda 134
Parkiet po cenach konkurencyjnych
ng 19 450**RADZĘ JEDYNNIE****PUDER****ŚNIEG****TATRZAŃSKI**UPIĘKSZA, MATUJE,
UDELIKATNIA I
CHRONI CERĘ.**FALKIEWICZ - POZNAŃ**

FABRYKA PERFUM I KOSMET. ZAŁ. 1911 R. w PARYŻU.

Pg 7983-47,203

Podarek Gwiazdkowy „PANI“

dg 8820 z firmy „PANI“

będzie zawsze mile widziany! Al. Marcinkowskiego 13

Humor zagraniczny**Wymagający.**— Gapiwicz dlaczego nie ukloniłeś mi się wczoraj na
ulicy?
— Bardzo przepraszam, panie psorze, ale ja mam krótki
wzrok i nie poznałem pana psora.
— Hm, tak... Ale mogłeś przecież podejść trochę
bliżej. (x)**PRZEMYSŁAWKA** woda kolońska o znanej
— dobrej jakości — Henryk Zak
Poznań

„Stosowny podarek gwiazdkowy“

Pg 8367/8-2 781/93

BRYLANTY

u jubilera

SZULCA

pl. WOLNOŚCI 5

Pg 7406-40,139

Pióra Wieczne

również naprawa

Ołówki

automatyczne

PapierWszystkie przybory
pisarskie, biurowe,
szkolne i rysunko-
we. Karty do gry.**Aquila,**Św. Marcin 61.
Plac Wolności 9.
ng 21 268**TEATRY**

Poznań, sobota, 5. 12.

TEATR POLSKI: Sobota, 5.
12. Podwójna buchalteria.Niedziela, 6. 12. godz. 16:
„Wieczór Trzech Króli“.Niedziela, 6. 12. godz. 20:
„Podwójna buchalteria“.**TEATR WIELKI (Opera):**
Sobota, 5. 12. „Lohengrin“.Niedziela, 6. 12. godz. 15:
„Halka“. Ceny popularne.Niedziela, 6. 12. godz. 20:
„Kwiat Hawaju“.Poniedziałek, 7. 12. o g. 20
Wieczór tańca hinduskiej
tancerki Hyota Inoyki.**TEATR WIELKI = KON-
CERTY SYMFONICZNE:**Wtorek, 8. 12. godz. 12:
II. Poranek symfoniczny.
Dyrygent: Józef Ozimniński,
solistka: Zofia Adam-
ska — wiołenczela.**TEATR NOWY:** Sobota, 5.
12. godz. 16: „Róża“. Ce-
ny najniższe.Sobota, 5. 12. godz. 20:10:
„Ludzie na krze“.**KINA**

Poznań, sobota, 5. 12.

APOLLO: „Walc cesarski“.**CORSO:** „Viva Villa“.**GLORIA:** „Panowie w cy-
lindrach“.**GWIAZDA:** „Bohaterowie
Sybiru“.**OSWIATOWE T. C. L.:**
„1/2 Muszkieterów“ i
„Przygody operatora“.**METROPOLIS:** „Sto po-
ciech“.**RENAISSANCE:** „Tajemni-
ce Peraku“ oraz „Samo-
chód 99“.**SLONCE:** „Anthony Adver-
se“.**SFINKS:** „Wesoła wdówka“.**SWIT:** „Doktor X“.**TECZA-Lazarz:** „Rose
Marie“.**TECZA-Wilda:** „Baron Cy-
gański“.**WILSONA:** „Katarzynka“.Co futro — to **Edmund Rychter** — co pałto — to **Edmund Rychter** — co ubranie — to **Edmund Rychter**, Poznań, Ostrów Wielkop.**Przedpłata**na miesiąc grudzień 1936 roku za oba wydania razem w Poznaniu
w ekspedycji zł 3,20 w agencjach w mieście zł 3,50, z odnoszeniem do
domu w Poznaniu zł 3,70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem
miesięcznie zł 4,10. kwartalnie zł 12,30, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 5,00. w innych
krajach zł 7,00—9,50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie,
strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają
prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72.**Ogłoszenia**na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu
redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr. na stronie
drugiej (lub trzeciej) 120 gr. przed wiadomościami potocznymi 200 gr
wyd. 1-lamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nad-
do godz. 22 u stróża, do wydania głównego przyjmujemy do godz. 18,30. w nagłych wypadkach
tętno do godz. 10,45 większe, dłużej według możliwości. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów
w tem 5 nagłówek): słowo nagłówek. (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między
zestawem a wysokością ogłoszenia, powstała wskutek matrycy, wydawnictwo nie odpowiada.

P. K. O. Poznań nr. 200.149.